

TEGED Tıp Eğitimi
Geliştirme Derneği

BAŞKENT
ÜNİVERSİTESİ

tepdad

TÜRK TIP EĞİTİMİ
DERNEĞİ

UTEK'23

XIII. ULUSAL

TIP EĞİTİMİ KONGRESİ

ANKARA
BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
16-18 KASIM

teged22
kongre.teged.org/utek2023

XIII. Ulusal Tıp Eğitimi Kongresi

16-18 Kasım 2023

Bildiri Kitapçığı

TÜBİTAK tarafından desteklenmektedir.

TÜBİTAK

Değerli Meslektaşlarımız ve Öğrencilerimiz,

XIII. Ulusal Tıp Eğitimi Kongresi'ni 16-18 Kasım 2023 tarihlerinde Ankara'da Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi ev sahipliğinde yüz yüze gerçekleştireceğimizi ilan etmekten mutluluk duyuyoruz.

Kongremizde tıp ve sağlık alanı eğitimlerinde çalışmalarını yapanları ve bu çalışmalardan yararlanacakları bir araya getirmeyi hedefliyoruz. Bu yıl kongremizde **Tıp Eğitiminde Davranış ve Sosyal Bilimler** öncelikli olmak üzere tıp eğitimi ile ilgili konularda konferanslar, paneller, sözlü ve poster bildiri sunumlarını dinleme, tartışma ve deneyim paylaşma şansı bulacağız. Ulusal nitelikli olan kongremize yabancı konuşmacıların katılımı ile kongremizi zenginleştirmeyi planlıyoruz. Kongremizde katılımcılara temel çalışma alanlarında bilgi ve deneyimlerini arttırma fırsatı sağlayacak kurslar düzenlenecektir. Kongre ile ilgili bilgileri <https://kongre.teged.org/utek2023> adresinden takip edebilirsiniz.

Kongremizin alanda özveri ile çalışan tüm paydaşların katılımı ve katkıları ile güçleneceğine ve daha başarılı bir noktaya taşınacağına inanıyoruz. Emeğini ve gönlünü tıp eğitimine veren herkesi kongremize davet ediyoruz. Siz değerli tıp eğitimcilerimizi ve öğrencilerimizi kongremizde görmekten mutluluk duyacağımızı bildirerek bilimsel ve sosyal açıdan başarılı ve keyifli bir kongre geçirmek dileğiyle çalışmalarınızda başarılar dileriz. 16 Kasım'da Ankara'da görüşmek üzere....

Saygılarımızla,

Prof.Dr. Mustafa Kemal Alimoğlu

*TEGED Yönetim Kurulu Başkanı
Kongre Eş Başkanı*

Doç.Dr. Özlem Coşkun

*TEGED Yönetim Kurulu
Kongre Genel Sekreteri*

Prof.Dr. Derya Akaydın Aldemir

*Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı
Kongre Eş Başkanı*

Prof.Dr. Selma Aydın

*Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD.
Kongre Yerel Sekreteri*

İçindekiler

Kurullar	8
Etkinlik Programı	12
Sözlü Bildiriler	15
“Enfeksiyon Önleme ve Kontrol Sertifikasyon Programı” İçin Geliştirme Süreci: Katılımcı Tasarım Temelli Yaklaşım	16
2022-2023 Yıllarında Yapılan Yapay Zeka ve Tıp Eğitimi Makalelerinin İncelenmesi	18
Acil Tıp Uzmanlık Eğitiminde Yapay Zeka Destekli İlaç Bilgi Bankası	20
Acil Uzaktan Öğretim Sürecinde Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime ve Tıp Eğitimine Yönelik Tutumlarının İlişkili Değişkenlere Göre Değerlendirilmesi: Tobb-Etü Örneği	21
Aile Hekimliği Uzmanlık Öğrencilerinin Ulusal Çekirdek Eğitim Programında Tanı-Tedavi ile Kodlanan Hastalıkların Tedavisini Planlamayla İlgili Yeterliklerine İlişkin Değerlendirme	23
Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğitim Programı Hedef ve Çıktılarının Yeterliğe Dayalı Eğitim Kapsamında Değerlendirilmesi	24
Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Covid-19 Pandemisine Yönelik Algı ve Tutumlarının Değerlendirilmesi	26
Çoktan Seçmeli Sorularda İtem Analizi ve Soru Yazarlarının Soru Güçlük Değeri Öngörülerinin Değerlendirilmesi: Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Örneği	28
Covid-19 Pandemisi Sonrası Tıp Öğrencilerinin Kariyer Seçimleri ve Sağlık Anksiyetesi Düzeyleri	29
Erken Tanı Elimizde: Bir Meme Kanseri Farkındalığı Çalışması	31
Etik Akıl Yürütme Becerisinin Ölçülmesinde Görece Yeni Bir Yöntem: Etik Script Concordance Test	33
Fostering Public Health Champions: Empowering Lifelong Learning Skills With A Professional Learning Plan	35
Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Öğretim Üyesi ve Öğrencilerin Klinik Kayıt Tutma Eğitimi Hakkındaki Görüşlerinin Değerlendirilmesi	37
Geleceğin Hekimlerinin İklim Değişikliği Eğitimi: Bahçeşehir Üniversitesi Öğrencilerinin Bakış Açısı	39
İ.ü. İstanbul Tıp Fakültesi Deneyimi: Dönem 2 Öğrencileri ile Sanat Terapi Yönteminin Kullanıldığı Ekip Olma Uygulaması	41
Mezuniyet Öncesi Tıp Fakültesi Eğitiminde Travma Ultrasonografisinin Yer Alması	43
Öğrenci Gözüyle Kalite Çalışmalarına Bakış: İstanbul Medipol Üniversitesi Nitel Çalışma Örneği	45
Olası/Kesin Covid-19 Olgusunun Yönetiminde Taska Dayalı Öğrenme Yönteminin Değerlendirilmesi	47
Pandemi Döneminde Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Öğrenme Yaklaşımlarıyla Psikolojik Durumları Arasındaki İlişki ve Psikolojik Sağlamlığın Aracılık Rolü	49

Probleme Dayalı Öğrenmede Yakın Akran Yönlendiricilerinin Öğrenme Sürecine Etkisi	50
Psikodrama Uygulamasının Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Yeme Tutumları, Mükemmeliyetçilik ve Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Üzerindeki Etkisi	52
Sağlık Alanında Mesleklerarası İşbirliğini Etkileyen Faktörlere Yönelik Paydaş Görüşleri	53
Senaryo Yazarak Öğrenme (SYÖ) Üç Yıllık Deneyim	55
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Mezuniyet Sonrası Yetkinlik Değerlendirme Analizi	57
Takım Çalışmasına Dayalı Öğrenme ile Hasta Güvenliği Eğitimi: Öğrenci Başarısı ve Etkinlik Üzerine Bir İnceleme	59
Temel Hekimlik Becerileri Kütüphanesi	61
The Clinical Learning Climate İn The Clinical Phase At Azerbaijan Medical University	63
Tinnitus: Adil Bir Ekolojik Dönüşüm İçin Tıp Eğitimine Eleştirel Bir Katkı	65
Tıp Eğitimcilerinin Öğretim Stilleri ve Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi	67
Tıp Eğitiminde Beden Farkındalığı ve Profesyonellik Becerilerine Katkısı: Deneyim Paylaşımı	68
Tıp Fakültesi 1, 2 ve 3. Sınıf ile 4, 5 ve 6. Sınıf (Kliniğe Giriş ve Çıkış) Öğretim Programlarının Hedeflerinin Profesyonizm Boyutları Kapsamında Değerlendirilmesi	69
Tıp Fakültesi Öğrencilerine Çevrimiçi ve Yüz Yüze Verilen Basit Sütür Atma Beceri Eğitiminin Öğrenim ve Kalıcılık Açısından Karşılaştırılması	71
Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Bakış Açısıyla Yapay Zeka ve Tıp Eğitimi	73
Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Klinik Öncesi-Sonrası Motivasyon ve Mesleki Adanmışlık Düzeyleri, İlişkisi, Etkileyen Etmenler: Karma Bir Araştırma	74
Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri ve Ders Devamsızlığı	75
Türkiye'de Mezuniyet Sonrası Tıp Eğitiminde Asistanların Karşılaştıkları Zorluklar: Nitel Bir Çalışma	77
Tıp Eğitiminde Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimlerin Yeri: Bahçeşehir Üniversitesi Deneyimi	78
Poster Bildiriler	81
"Tıp Eğitimi" Anahtar Sözcüğü ile Atılmış Türkçe Tweetlerin İncelenmesi: Ağ Analizi Çalışması	82
"Tıp ve Sanat" Dersi ile İlgili Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem 1 Öğrencilerinin Görüşleri	83
2017-2022 Yılları Arasındaki Tus Kontenjanlarındaki Değişimin Branş Bazlı Doluluğa Etkisi	84
Acil Tıp Uzmanı Hekimlerin İletişim Becerileri ve Şiddete Maruz Kalma Durumları	85
Afet Sonrası Tıp Eğitiminde Uzaktan Eğitimin Rolü ve Öğrenci Tutumları Üzerine Bir İnceleme	87
Akademik Erteleme ve Tıp Öğrencileri Üzerindeki Olumsuz Etkisi.	88
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Dersi Program Değerlendirme Çalışmaları	89
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Öğrenen Merkezli Eğitim Uygulaması: Özel Çalışma Modülü	91

Azerbaycan Tıp Üniversitesi Askeri Tıp Fakültesi Klinik Öncesi Dönem Öğrencilerinin Akademik Kontrol Odağı Düzeylerinin Ölçülmesi	92
Azerbaycan Tıp Üniversitesi Askeri Tıp Fakültesi Klinik Öncesi Dönem Öğrencilerinin Akademik Öz-Yeterlik Düzeyleri	93
Bilgisayar Ortamında Uygulanan Gelişim Sınavı Hakkındaki Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi	94
Bir Öngörü Araştırması: Tıp Öğrencilerinin Dijital Eğitim Sürecindeki Endişeleri ve Önerileri	96
Bir Tıp Fakültesi Akademisyenlerinin ve Öğrencilerinin Mezuniyet Yetkinlikleri İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması	97
Covid-19 Deneyimleri Işığında Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitiminde Olağandışı Durumlarda Sağlık Hizmetleri Eğitimi	99
Cronbach Alfa'ya Güven Olmaz!	101
Dış Hekimliği Eğitiminde Klinik Becerileri Eğitimi: Öğrencilerin Düşünceleri	102
Dış Hekimliği İletişim Becerileri Tutum Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması	104
Dış Hekimliği Öğrencilerinin İletişim Becerileri Eğitimine Yönelik Tutumlarının Değerlendirmesi	105
Kadavra Diseksiyonunun Tıp Eğitiminde Kullanılmasının Tarihsel Gelişimi	107
Klinik Akıl Yürütme Becerisinin Geliştirilmesinde Öğrenme Analitikleri Entegre Edilmiş Sanal Hasta Uygulamalarının Etkisi	108
Klinik Becerilerin Değerlendirilmesinde Standart Belirleme Yöntemlerinin Karşılaştırılması	109
Klinik Öncesi ve Klinik Dönem Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ile Duygusal İyi Oluşları Arasındaki İlişki ve Aracılık Etkisi Olarak Psikolojik Dayanıklılık	111
Kontrol Listesi Kullanılarak Yapılan Nesnel Yapılandırılmış Klinik Sınavlarda (Nyks) Kalibrasyon Eğitimin Etkinliğinin Belirlenmesi	113
Mesleki İletişim ve Semiyoloji Modülü: Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Deneyimi	115
Mezuniyet Öncesi İntörn Doktorların Genel Cerrahide Enfeksiyon Kontrolü Bilgilerinin Geliştirilmesi: Bir Cerrahi Kalite İyileştirme Projesi	117
Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Ortamının Değerlendirilmesi: Bir Vakıf Üniversitesi İki Tıp Fakültesi Örneği	118
Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Üriner Kateter Takma Becerisinde Akran Destekli Öğretimin Etkinliğinin Değerlendirilmesi	120
Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitiminde “Eko-Etik Liderlik”: Bir Seçmeli Staj Müfredat Önerisi	122
Odak Grup Görüşmelerinin Program Değerlendirme Süreçlerine Etkileri; Karma Desen Çalışma	124
Öğrenci Geribildirim Puanları Arasındaki Güvenirliğin Değerlendirilmesi: Krippendorff Alfa İstatistiği	126
Perinatoloji Yan Dal Uzmanlık Programı Mezunlarının Ultrasonografik Fetal Muayene Kazanımlarının Uzmanlık Eğitimi Süresince Değerlendirilmesine Dair Görüşleri	128
Sağlık Savunuculuğu Yetkinliği Geliştirmek; Ders Tasarımı Önerisi	130
Seçmeli Bir Ders Olarak Tıpta İnsan Bilimleri	132

Strengthening The Competence Of Medical Educators Through A Training Program On "development Of Pedagogical Professionalism": Preliminary Report"	134
Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Kariyer Danışmanlığı Sisteminin Geribildirimlerinin Değerlendirilmesi	136
Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Simule Hasta Uygulamalarında Öğrenenlerin Klinik Akıl Yürütme Becerilerinin Algoritma Modeli Uygulaması ile Desteklenmesi	137
Ters Yüz Sınıf Yönteminin Tıbbi Mikrobiyoloji Dersinde Uygulanmasına Yönelik Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi	139
Tıp Eğitiminde Güncel Bir Konu "Eko-Etik Liderlik"	141
Tıp Eğitiminde Öğrenci Desteği ve Danışmanlık Programları: Bir Uygulama Örneği	143
Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Dijital Vatandaşlık Algı Düzeylerinin İncelenmesi: Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Örneği	145
Tıp Fakültesi Öğrencilerinin E-Derslere Yönelik Memnuniyetlerinin İncelenmesi	146
Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Kariyer Tercihinde Motivasyonlar ve Eğitime Dair Beklentileri: Uludağ Üniversitesi Örneği	147
Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Mesleki Göç Niyeti: Çok Merkezli Bir Araştırma	149
Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Yapay Zeka Hazır Bulunuşluk Düzeylerinin Belirlenmesi	151
Tıp Fakültesi Öğretim Elemanlarına ve Öğrencilerine Göre Pandemi Döneminde Verilen Uzaktan Eğitim Hizmetinin Niteliği	152
Tıp Fakültesine Başlayan Öğrencilerin Üniversite Seçimini Etkileyen Faktörler	153
Tıp Öğrencilerinin Tıpta Yapay Zeka (Yz) Hazır Bulunuşluklarının Değerlendirilmesi: Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Örneği	155
Toplumsal Cinsiyet Roller, Tükenmişlik ve İş Doyumu	157
Yatay Geçiş Başvurularında Bazı Değerlendirme Kriterlerinin İncelenmesi: Bir Tıp Fakültesi Örneği	159
Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrenci Değişim Programlarının (Erasmus+,free Mover) Değerlendirilmesi	160

Kurullar

KONGRE DÜZENLEME KURULU

Kongre Eş Başkanları

Prof.Dr. Mustafa Kemal Alimoğlu
TEGED Yönetim Kurulu Başkanı

Prof.Dr. Derya Akaydın Aldemir
Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı

Kongre Genel Sekreteri

Doç.Dr. Özlem Coşkun
Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Temel Tıp Bilimleri AD
TEGED Yönetim Kurulu Üyesi

Yerel Kongre Sekreteri

Prof.Dr. Selma Aydın
Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi

Genel Düzenleme Kurulu

Doç.Dr. Özlem COŞKUN
Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Temel Tıp Bilimleri AD
TEGED Yönetim Kurulu Üyesi

Doç.Dr. Levent ALTINTAŞ
Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
TEGED Başkan Yardımcısı

Doç.Dr. Funda İFAKAT TENGİZ
İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
TEGED Yönetim Kurulu Saymanı

Dr. Öğr. Üyesi Aysel BAŞER
İzmir Demokrasi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD
TEGED Yönetim Kurulu Sekreteri

Dr. Öğr. Üyesi Giray KOLCU
Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD
TEGED Yönetim Kurulu Üyesi

Öğr.Gör.Dr. Sümer MAMAKLI
Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Temel Tıp Bilimleri AD
TEGED Yönetim Kurulu Üyesi

Yerel Düzenleme Kurulu

Prof.Dr. Şule Akçay - Göğüs Hastalıkları AD
Prof.Dr. A. Ebru Abalı - Genel Cerrahi AD
Doç.Dr. Özlem Turhan İyidir - Endokrinoloji ve Metabolizma AD

Doç.Dr. Aylin Üsküdar Güçlü - Tıbbi Mikrobiyoloji AD
Dr. Öğr. Üyesi Emre Günakan - Kadın Hastalıkları ve Doğum AD
Dr. Öğr. Üyesi Tuba Erdoğan - İmmünoloji ve Alerji Hastalıkları AD
Dr. Öğr. Üyesi Beril Aydın - Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD
Dr. Öğr. Üyesi Dorina Esendağlı - Göğüs Hastalıkları AD
Dr. Öğr. Üyesi Pınar Ayrın Fidan - Histoloji ve Embriyoloji AD
Öğr. Gör. Dr. Seda Kibaroglu - Nöroloji AD
Öğr. Gör. Dr. Seyhan Demir Karabulut - Tıp Tarihi ve Etik
Öğr. Gör. Dr. Fazıl Serdar Gürel - Tıp Eğitimi AD

Tıp Eğitimi Dernekleri Temsilcileri

Prof.Dr. Ceren Karahan (Tıp Eğitimi Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği Temsilcisi)
Doç.Dr. Merak Demirören (Türk Tıp Eğitimi Derneği Temsilcisi)

Bilim Kurulu Üyeleri (Ünvan ve ada göre alfabetik olarak sıralanmıştır)

Prof. Dr. Belgin Aytıntan
Prof. Dr. Gülşah Seydaoğlu
Prof. Dr. Hayati Bilgiç
Prof. Dr. İskender Sayek
Prof. Dr. Melih Elçin
Prof. Dr. Yeşim Yiğiter Şenol
Prof. Dr. Yeşim Işıl Ulman
Doç. Dr. Özlem Sürel Karabilgin Öztürkçü
Dr. Öğr. Üyesi Hacer Nalbant

Hakem Kurulu (Ünvan ve ada göre alfabetik olarak sıralanmıştır)

Prof. Dr. Berna Musal
Prof. Dr. Burcu Tokuç
Prof. Dr. Cüneyt Orhan Kara
Prof. Dr. Esra Akdeniz
Prof. Dr. Güldal İzbirak
Prof. Dr. Hülya Aybek
Prof. Dr. İrem Budakoğlu
Prof. Dr. Kemal Alimoğlu
Prof. Dr. Melis Naçar
Prof. Dr. Mustafa Turan
Prof. Dr. Özlem Serpil Çakmakkaya
Prof. Dr. Özlem Tanrıöver
Prof. Dr. Selma Aydın
Prof. Dr. Semra Özçelik
Prof. Dr. Sevgi Turan
Prof. Dr. Yeşim Yiğiter Şenol
Prof. Dr. Zeynep Baykan
Prof. Dr. Züleyha Alper
Doç. Dr. Arif Onan
Doç. Dr. Barış Sezer

Doç. Dr. Çetin Toraman
Doç. Dr. David Terence Thomas
Doç. Dr. Funda İfakat Tengiz
Doç. Dr. Gülşen Taşdelen Teker
Doç. Dr. Hilal Batı
Doç. Dr. Levent Altıntaş
Doç. Dr. Melike Şahiner
Doç. Dr. Meral Demirören
Doç. Dr. Nilüfer Demiral Yılmaz
Doç. Dr. Özlem Coşkun
Doç. Dr. Özlem Mıdık
Doç. Dr. Özlem Sürel Karabilgin Öztürkçü
Doç. Dr. S. Ayhan Çalışkan
Doç. Dr. Servet Aker
Dr. Öğr. Üyesi Albena Gayef
Dr. Öğr. Üyesi Aysel Başer
Dr. Öğr. Üyesi Cahit Taşkıran
Dr. Öğr. Üyesi Dilek Kitapçioğlu
Dr. Öğr. Üyesi Esra Çınar Tanrıverdi
Dr. Öğr. Üyesi Giray Kolcu
Dr. Öğr. Üyesi Hale Sezer
Dr. Öğr. Üyesi İpek Gönüllü
Dr. Öğr. Üyesi M. İnci Kolcu
Dr. Öğr. Üyesi Pınar Daylan Koçkaya
Dr. Öğr. Üyesi Rahman Yavuz
Dr. Öğr. Üyesi Selcen Öncü
Dr. Öğr. Üyesi Sezen Avtan
Öğr. Gör. Dr. Alper Bayazit
Öğr. Gör. Dr. Mevlüt Okan Aydın
Öğr. Gör. Dr. Ozan Karaca
Öğr. Gör. Dr. Sümer Mamaklı
Öğr. Gör. Dr. Yavuz Selim Kıyak

Etkinlik Programı

UTEK'23 1. GÜN PROGRAMI (16 Kasım Perşembe)

Saat	Etkinlik / Başlık	Konuşmacı	Yer
08.30-09.30	Kayıt		Fuaye Alanı
09.30-11.00	Açılış	TEGED Yönetim Kurulu Başkanı: Dr. M. Kemal Alimoğlu Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı: Dr. Derya Akaydın Aldemir Başkent Üniversitesi Rektörü: Dr. İ. Haldun Müderrisoğlu Konferans: Hekimlik Sanatı Başkent Üniversitesi Kurucusu ve Yönetim Üst Kurulu Başkanı: Dr. Mehmet Haberal	Prof. Dr. İhsan Doğramacı Konferans Salonu
11.00-11.15	ARA		Fuaye Alanı
11.15-12.30	Panel Dün, Bugün ve Gelecekte Tıp Eğitimi	Oturum Başkanları: Dr. Hayati Bilgiç, Dr. Sevgi Turan Dr. Hatice Şahin Dr. İskender Sayek Dr. Orhan Odabaşı	Prof. Dr. İhsan Doğramacı Konferans Salonu
12.30-13.30	ARA		Yemek Salonu
13.30-15.30	Panel Davranışsal Sosyal Beşeri Bilimler ve Tıp Eğitimi	Oturum Başkanı: Dr. A. Hilal Batı Dr. Sema Arıcı Dr. İnci User Dr. Gülay Yıldırım Fakülte Örnekleri: Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi: Dr. Tezan Bildik Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi: Dr. Yeşim Şenol Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi: Dr. Özlem Mıdık İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Tıp Fakültesi: Dr. Funda İ. Tengiz Bahçeşehir Üniversitesi Tıp Fakültesi: Dr. Demet Koç	Prof. Dr. İhsan Doğramacı Konferans Salonu
15.30-16.00	ARA		Fuaye Alanı
16.00-18.00	Bildiriler 1	Oturum Başkanları: Dr. Murat Tekin, Dr. İnci Başer Kolcu	Prof. Dr. İhsan Doğramacı Konferans Salonu
	Bildiriler 2	Oturum Başkanları: Dr. İpek Gönüllü, Dr. Funda İfakat Tengiz	Abdullah Demirtaş Konferans Salonu
18.30-19.00	Konser	Orkestra Akademik Konser Orkestra Akademik Başkent Konseri F. Mendelssohn - Yaylı Sazlar Senfonisi no.10 C. Gardel - Poruna Cabeza A. Plazzolla - Libertango Şerif Can Ünver - Şef	Prof. Dr. İhsan Doğramacı Konferans Salonu
19.00-20.00	Açılış Kokteyli		Yemek Salonu

Programa ulaşmak için QR kodunu okutunuz

UTEK'23 2. GÜN PROGRAMI (17 Kasım Cuma)

Saat	Etkinlik / Başlık	Konuşmacı	Yer
08.30-09.00	Kayıt		Fuaye Alanı
09:30-12:30	Sosyal Program: Anıtkabir Ziyareti		Anıtkabir
14:00-16:00	Panel Oturumu: Yapay Zeka ve Tıp Eğitimi	Oturum Başkanı: Dr. S. Ayhan Çalışkan Dr. Levent Altıntaş Dr. M. Okan Aydın Dr. Ozan Karaca İlayda Batı	Prof. Dr. İhsan Doğramacı Konferans Salonu
14:00-16:00	Öğrenci Oturumu	Dr. Erbuğ Keskin Dr. Sümer Mamaklı	Abdullah Demirtaş Konferans Salonu
16:00-16:30	ARA		Fuaye Alanı
16:30-18:00	Bildiri Oturumu	Oturum Başkanları: Dr. Selma Aydın Dr. Aysel Başer	Poster Salonu
20:00-23:30	Gala Yemeği		Gölbashi Patalya Resort Hotel

UTEK'23 3. GÜN PROGRAMI (18 Kasım Cumartesi)

Saat	Etkinlik / Başlık	Konuşmacı	Yer
08.30-09.00	Kayıt		Fuaye Alanı
09:30-12:30	Kurslar	Mod: Dr. Öğr. Üyesi Giray Kolcu	Sınıf
10:30-12:30	TEGED olağanüstü genel kurul (tüzük değişikliği)		Prof. Dr. İhsan Doğramacı Konferans Salonu
12:30-13:30	ARA		Fuaye Alanı
13:30-14:15	Panel Oturumu: Öğrenci Çalıştay Raporu	Oturum Başkanı: Dr. Erbuğ Keskin Konuşmacılar: TEGED Öğrenci Ağı ve Tıp Fakültesi Öğrencileri	Prof. Dr. İhsan Doğramacı Konferans Salonu
14:15-14:30	ARA		Fuaye Alanı
14:30-15:30	Konferans: Cumhuriyet döneminde özel eğitim uygulamaları	Oturum Başkanı: Dr. Zeynep Baykan Konuşmacılar: Dr. Hilmi Uysal Pinar Ayhan	Prof. Dr. İhsan Doğramacı Konferans Salonu
15:30-16:30	Kapanış Töreni	Doç. Dr. Ayşen Melek Aytuğ Koşan Anma Töreni Araştırma Ödülü Takdimi Sözel Bildiri Ödülü Takdimi Poster Bildiri ödülü Takdimi 2023 yılı Emekli Öğretim Üye Töreni Kapanış Bildirgesi - Dr. M. Kemal Alimoğlu UTEK'23 FOTO ÇEKİMİ	Prof. Dr. İhsan Doğramacı Konferans Salonu

Programa ulaşmak için QR kodunu okutunuz

Sözlü Bildiriler

“Enfeksiyon Önleme ve Kontrol Sertifikasyon Programı” İçin Geliştirme Süreci: Katılımcı Tasarım Temelli Yaklaşım

Sevgi Turan

turans@who.int, DSÖ Azerbaycan Ülke Ofisi

Can Huseyin Hekimoglu

hekimogluc@who.int, DSÖ Azerbaycan Ülke Ofisi

Nilufer Memmedova

drnilufarmammadova@gmail.com, DSÖ Azerbaycan Ülke Ofisi

Muammer Çelik

muammer4677@yahoo.com, DSÖ Azerbaycan Ülke Ofisi

Nilufer Demiral Yilmaz

nilufer.demiral@gmail.com, DSÖ Azerbaycan Ülke Ofisi

Esen Batır

esenbatir@hotmail.com, DSÖ Azerbaycan Ülke Ofisi

Cevahir Suleymanova

suleymanovaj@who.int, DSÖ Azerbaycan Ülke Ofisi

Nezife Murselova

n.mursalova@health.gov.az, Azerbaycan Sağlık Bakanlığı

Nezrin Mustafayeva

nmustafayeva@tabib.gov.az, Tıbbi Arazi Bölmeleri İdare Etme Birliği (TABİB)

Halil İbrahim Durak

hdurak@who.int, DSÖ Azerbaycan Ülke Ofisi

Hande Harmanci

harmancih@who.int, DSÖ Azerbaycan Ülke Ofisi

Giriş: Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), Enfeksiyon Önleme ve Kontrol (EÖK) alanında çalışacak profesyonellerin, sertifikalı bir lisansüstü eğitim kursunu veya ulusal veya uluslararası kabul görmüş bir lisansüstü kursu veya lisans programlarının bir parçası olarak EÖK pratik ve klinik eğitimini tamamlamış olmasını önermektedir. EÖK eğitimi, yeni işe başlayanların oryantasyon eğitimi ve pozisyonundan bağımsız olarak tüm sağlık çalışanları için sürekli eğitimin içinde yer almalıdır. Bu sebeple EÖK tüm düzeylerdeki sağlık kurumlarının eğitim stratejisinin bir parçası olmalıdır.

DSÖ Azerbaycan Ülke Ofisi, DSÖ COVID-19 Müdahale Programının Azerbaycan Pandemi Cevap (Azerbaijan Pandemic Response-APR) faaliyeti kapsamında, EÖK'ün COVID-19 salgınının ötesinde bir zorunluluk olduğu gerekçesi ile bu alanda kapasitenin güçlendirilmesini desteklemektedir. Bu çalışma kapsamında DSÖ Azerbaycan Ülke Ofisi, Azerbaycan Sağlık Bakanlığı ve TABİB ile iş birliği içinde EÖK hemşireleri ve hekimleri için sertifikalı bir eğitim programı geliştirmeyi planlamıştır.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, EÖK hekim ve hemşirelerine yönelik sertifika eğitim programının geliştirme sürecinin paylaşılmasıdır.

Yöntemler: Bu çalışmada, tasarım temelli bir yaklaşım kullanılmıştır. Tasarım temelli yaklaşımlar, analiz, tasarım ve değerlendirme olmak üzere üç ana aşamadan oluşur. Tasarım temelli yaklaşımlar, programın paydaşların katılımıyla geliştirilen özgün bir program geliştirme sürecidir. Program geliştirmenin ilk aşaması olarak, farklı kurumlardan hemşireler, hekimler, uzmanlar ve karar vericilerden oluşan bir çalışma grubu oluşturulmuştur.

Analiz aşamasında, öğrenme ihtiyaçları, EÖK çalışanından beklenen görevler ve yeterlikler ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. Bu amaçla daha önce gerçekleştirilen görüşmelerin sonuçları ve mevcut raporlar katılımcılarla paylaşılmış ve tartışılmıştır. İkinci aşamada, EÖK çalışanından beklenen görevler ve

yeterlikler küçük gruplar halinde çalışılmış ve beklenen göreve göre bir yeterlik listesi oluşturulmuştur. Tasarım aşamasında, çalışma grubu 3-4 kişiden oluşan küçük gruplara ayrılmış ve yapılan işbolumu doğrultusunda öğrenme görevleri ve aktiviteleri tasarlanmıştır.

Son aşamada, ölçme ve değerlendirme yöntemleri üzerinde durularak, bir pilot uygulama planı hazırlanmıştır. Çalıştay sürecinde, EÖK sertifikasyon eğitiminin kapsamı ve uygulama yöntemleri oluşturulmuş ve bundan sonraki adımlar için çalışma planı tasarlanmıştır.

Bulgular:Program geliştirme sürecinde, EÖK hemşireleri ve doktorları için görev analizi yapılarak bir yeterlik çerçevesi oluşturulmuş ve Azerbaycan'daki EÖK hemşire ve doktorları için sertifikasyon eğitim programı tasarısı hazırlanmıştır. EÖK Sertifikasyon Eğitimi Programı içinde altı “EÖK”, bir “Eğitim” ve bir “Teknik Olmayan Beceri” modülü için öğrenme planları tasarlanmıştır. Program geliştirme süreci bir ürünün ortaya konulması ile birlikte katılımcı bir öğrenme sürecidir. Eğitim içeriği ve materyallerinin hazırlanması ve yürütülmesi konusunda işbirliği sağlanmış ve modüller üzerinde çalışmak için iş bölümü yapılmıştır. Her bir modülde bir EÖK hemşiresi, bir EÖK doktoru, bir EÖK profesyoneli veya danışmanı, bir eğitim danışmanı ve Azerbaycan Sağlık Bakanlığı veya TABİB'den bir temsilcisi yer almıştır. Bu süreç, katılımcıların sözlü ve yazılı geri bildirimlerini alarak değerlendirilmiştir. Geribildirimlerde, katılımların %95'i öğrendiklerini ifade etmiş, aynı oranda (%95) keyif aldıklarını belirtmiştir. Ayrıca, katılımcıların %80'i süreç boyunca hiç yorulmadıklarını, %100'ü hiç sıkılmadıklarını ve hiç yalnız hissetmediklerini vurgulamıştır. Bu sonuçlar, çalıştayın etkili bir öğrenme deneyimi sağladığını ve katılımcıların memnuniyetini göstermektedir.

Sonuç: Bu çalışmanın ürünü, teknik ve teknik olmayan becerileri kapsayan bir EÖK sertifikasyon programıdır. Katılımcıların olumlu geri bildirimleri, gelecekte benzer eğitim programlarının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için motivasyon kaynağı olacaktır. Program geliştirme sürecinde geliştirilen işbirliği, EÖK eğitim programının başarılı bir şekilde uygulanmasına katkıda bulunacaktır.

Anahtar Kelimeler: Program geliştirme, tasarım temelli yaklaşım, enfeksiyon önleme ve kontrol, katılıcı süreç

2022-2023 Yıllarında Yapılan Yapay Zeka ve Tıp Eğitimi Makalelerinin İncelenmesi

Ahmet Öksüz

dr.ahmett@gmail.com, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tıp Eğitimi A.D.

Neşe Pekcan

npekcann@gmail.com, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tıp Eğitimi A.D.

Özlem Coşkun

drozlemcoskun@gmail.com, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi A.D.

Işıl İrem Budakoğlu

isiliremb@gmail.com, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi A.D.

Giriş ve Amaç: Tıp bilimi yapay zekanın giderek artan şekilde kullanıldığı ve uygulama bulduğu bir alandır. Çalışmamızda yapay zekanın tıp eğitimine katkılarını sunan makaleleri genel hatlarıyla incelemeyi amaçladık.

Yöntem: Tanımlayıcı tipteki çalışmamıza Eylül 2022-Eylül 2023 tarihleri arasında PubMed veri tabanında taranan İngilizce dilindeki makaleler alındı. Anahtar kelimeleri ararken “yapay zeka” veya “makine öğrenmesi” veya “derin öğrenme” ve “tıp eğitimi” terimlerini kullanıldı. Çıkan sonuçlarda tıp eğitimine katkı sunan makaleler harici diğer makaleler dışlandı. Değerlendirmeye alınan makaleler içerdikleri konular bakımından ölçme-değerlendirme, eğitim programı geliştirme, öğretim yöntemleri ve diğer başlıklarına ayrıldı.

Bulgular: Çalışmamıza 430 makale alınmıştır. Makalelerin incelenmesi sonucu tıp eğitimi alakalı olmaya 242 makale dışlanmış, 188 makale değerlendirmeye alınmıştır.

Ölçme ve Değerlendirme: Yapay zekanın performansı çoktan seçmeli sorularla uygulanan sınavlarla test edilmiştir, sonucunda yapay zekanın genellikle düşük düzey öğrenmelerde oldukça başarılı olduğu ancak üst düzey öğrenmelerde geliştirilmeye ihtiyaç duyduğu sonucuna varılmıştır. Bununla birlikte açık uçlu sorularla da yapay zekanın test edildiği çalışmalar bulunmaktadır. Bazı sınavlarda öğrencilerden daha yüksek puanlar aldığı görülmektedir. Bununla birlikte simüle edilmiş vakada performans değerlendirme ve görüntüleme değerlendirme eğitimlerinde uzman değerlendirmesi yerine kullanılabileceği gösterilmiştir.

Eğitim Programı: Doğal dil işleme yoluyla klinik akıl yürütmeye dayalı vaka veri tabanı oluşturularak vaka temelli bir eğitim programının tasarlanabileceği öngörülmektedir. Dijital sağlık programlarının eleştirel düşünceyi geliştirmek adına olumlu bulunduğu ifade edilmektedir. Ayrıca yapılan çalışmaların çoğunda yapay zeka hakkında genel bilgi, yapay zekanın kullanımı, eğitim yöntemleri, yapay zekanın eğitim müfredatına entegrasyonu ile ilgili eğitim programları geliştirilmiş ya da geliştirilmesi önerilmiştir.

Öğretim Yöntemleri: Anatomi eğitiminde yapay zeka araçları verimli bulunmaktadır. Üç boyutlu öğrenme tekniklerinin öğrenmeyi derinleştirdiği ifade edilmektedir. Dijital ders kitapları ve multimedya, simülasyon modelleme, sanal öğrenme ortamı ve artırılmış gerçeklik, bulut teknolojileri, oyunlaştırma ve yapay zeka gibi teknolojilerin uygulanmasının gelecekteki mesleki eğitimin değişmezi olarak görüldüğü belirtilmektedir. Bununla birlikte, öğrencilerin eğitim sürecinin dijitalleştirilmesine yönelik uygulamalar belirsizdir ve dijital teknoloji yöntemlerinin eğitim sürecinin kalitesini ve etkinliğini sağlayan diğer unsurların avantajlarını belirlemek için dikkatli bir çalışma ve izlem gerektirir. Beceri tabanlı öğrenmelerde ise gerçek zamanlı simülatif eğitim platformları önerilmektedir. Öğrencilerin bireysel öğrenmelerini destekleyecek şekilde ChatGPT gibi modellerinin kullanımı başarılı bulunmuştur. Bu alanda yapay zeka yöntemleri en fazla Radyoloji alanında çalışılmıştır.

Diğer: Yapay zeka ile ilgili merak konusu olan durumlardan biri de yapay zekanın sağlık personellerinin yerini alıp alamayacağıdır. Bu amaçla klinik karar verme süreçlerinin yapay zeka araçlarıyla karşılaştırıldığı çalışmalar bulunmaktadır. Yapay zeka tahminleme yapma konusunda oldukça iyi olsa

da üst düzey çıkarım yapma, tanı koyma gibi konularda geliştirilmeye ihtiyaç duymaktadır. Yapay zekanın günümüzde umut verici olduğu ve klinik becerilere yardımcı olabileceği öngörülmektedir.

Bir makalede yapay zekanın avantajlar sunmasına rağmen; tıp fakültesi öğrencilerinin eğitim kazanımlarına ve entelektüel yaşamlarına önemli ölçüde zarar verme tehdidinde bulunabileceği aktarılmış ve müdahaleler önerilmiştir.

Çalışmaların bir kısmı etik ihlaller ve sorunların oluşabileceği belirtilmiştir ve bunlara yönelik değerlendirmeler içermektedir.

Sonuç: Çevrimiçi eğitimlerin etkisiyle yapay zeka kullanımı artmıştır. Tahminlemeye, denetlemeye ve tanı koymaya yönelik geliştirilen yapay zeka araçları tıp eğitiminde kullanılarak öğrencilerin klinik karar verme süreçleri desteklenebilir ve hızlandırılabilir. Yapay zekanın tıp eğitimi için ortaya çıkaracağı avantaj/dezavantajlara dikkat etmemiz gerekiyor, tıp eğitimini daha yüksek kalite ve verimliliğe yönlendirmek için akademisyenler ve yapay zeka geliştiricilerinin birlikte çalışması gerekiyor.

Anahtar Kelimeler: Yapay zeka, makine öğrenmesi, derin öğrenme, tıp eğitimi

Acil Tıp Uzmanlık Eğitiminde Yapay Zeka Destekli İlaç Bilgi Bankası

Fatih Çalışkan

mdfcaliskan@gmail.com, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Acil Tıp Anabilim Dalı, Samsun

S. Sırrı Bilge

ssbilge@gmail.com, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Farmakoloji Anabilim Dalı , Samsun

Onur Baran

onur.baran@omu.edu.tr, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun Meslek Yüksekokulu, Bilgisayar Teknolojileri Bölümü, Samsun

Acil tıp, hastaların yaşamını tehdit eden durumlar için hızlı ve etkili müdahale gerektiren bir tıp dalıdır. Bu nedenle acil hekimleri, zamanında ve doğru kararlar almak zorundadır. Bu zorlu görev, hastaların sağlığını koruma ve iyileştirme konusunda büyük bir sorumluluk taşır. Yapay zeka destekli ilaç bilgi bankası, acil hekimlerin karar süreçlerini optimize etmelerine yardımcı olur. Bu bağlamda, Acil Tıp özelinde; farklı özelliklere sahip uzmanlık eğitimlerinin objektif kriterlerle değerlendirilmesi ve öğrencilerin sahip olması gereken yetkinliklerinin ölçülerek raporlanması sağlayan ve aynı zamanda hem eğitim sürecinde hem de hasta hizmetleri sırasında acil hekiminin ihtiyaçlarına göre bilgiye kolay ulaşmayı sağlayacak bir yazılım geliştirilmiştir. Zamanla ortaya çıkan ihtiyaçlara göre alt yapısı geliştirilmeye uygun olan ve eğitim portalına dönüşebilecek bu yazılıma yapay zeka teknolojilerinden destek alınarak geliştirilen ilaç bilgi bankası, hekimlere yardımcı olacak ek bir uygulama olarak bu yazılıma eklenmiştir.

Bu uygulama, acil hekimlerinin ilaçlar hakkında derinlemesine bilgilere hızla ulaşmalarını sağlayarak endikasyonlar, kontraendikasyonlar, farmakokinetik, etki mekanizması, yan etkiler, ilaç etkileşimi, etkileşim listesi, gebelikte kullanım ve toksisite gibi önemli konularda anında rehberlik sunar. Hekimler, acil durumlar sırasında doğru ilacı seçme ve uygun dozajı hesaplama konularında bu bilgiye güvenebilirler. Ayrıca, ilaçların potansiyel yan etkileri veya etkileşimleri hakkında bilgi sahibi olarak, hastaların güvenliğini sağlama konusunda daha güçlü bir pozisyona gelirler.

İlaç bilgi bankasının yapay zeka desteği, ilaçlar arasındaki etkileşimleri ve olası riskleri analiz ederek hekimlere daha geniş bir bakış açısı sunar. Bu, birden fazla ilaç alan hastaların tedavisi sırasında potansiyel sorunları önceden tahmin etmelerine yardımcı olur. Ayrıca, gebelik döneminde ilaç kullanımı gibi hassas durumlar hakkında özel bilgiler sunarak, hekimlere daha güvenilir bir rehberlik sunar.

Sonuç olarak, yapay zeka destekli ilaç bilgi bankası, acil tıp alanında çalışan hekimlerin hastalarına daha iyi hizmet vermesine yardımcı olan bir araçtır. Hızlı kararların hayati önem taşıdığı bu alanda, bu tür bir uygulama, hasta bakımının kalitesini artırabilir, hatalı uygulamaların önüne geçebilir ve sonuçta daha fazla yaşam kurtarabilir. Bu nedenle, acil tıp profesyonelleri için bu tür bir kaynağın gerekliliği ve önemi büyüktür.

Anahtar Kelimeler: Acil tıp, yapay zeka, mezuniyet sonrası eğitim, ilaç bilgi bankası,

Acil Uzaktan Öğretim Sürecinde Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime ve Tıp Eğitimine Yönelik Tutumlarının İlişkili Değişkenlere Göre Değerlendirilmesi: Tobb-Etü Örneği

Abdullah Bedir Kaya
abedirkaya@hitit.edu.tr, Hitit Üniversitesi
Betül Akbuğa Özel
betulaozel@gmail.com, TOBB ETÜ
Bilge Özüçetin
bilgeozucetin@gmail.com, TOBB ETÜ
Ayşegül Taylan Özkan
aysegultaylanozkan@etu.edu.tr, TOBB ETÜ

Giriş: Pandemi, seferberlik, doğal afet gibi beklenmedik, olağanüstü durumlarda acil uzaktan öğretim, eğitim sürecinin devam etmesinde önemli bir rol oynamaktadır. 2020 yılında yaşanan COVID-19 pandemisi sırasında da acil uzaktan öğretime geçilmiştir. Bu bağlamda hem üniversite öğrencilerinin hem de öğretim elemanlarının acil uzaktan öğretim deneyimleri mevcuttur. Türkiye’de Şubat 2023’de yaşanan depremler sonrası, doğal afet nedeni ile üniversiteler acil uzaktan öğretime geçmişlerdir. Tıp eğitimi de acil uzaktan öğretim sürecinden etkilenmiştir. Tıp fakültelerinin ilk üç sınıfı uzaktan eğitime geçerken, diğer sınıflar yüz yüze eğitime devam etmişlerdir. TEGED Tıp Fakültelerinde yüz yüze eğitimin devam etmesi gerekliliğini vurgulamıştır. Peş peşe yaşanan acil uzaktan öğretim süreçleri sonrası tıp fakültesi öğrencilerinin acil uzaktan öğretime karşı tutumları incelenmeye değer bir konu haline gelmiştir.

Amaç: TOBB ETÜ Tıp Fakültesi öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik memnuniyet düzeylerini ve tıp eğitimine yönelik tutumlarını belirlemek ve ilgili değişkenler açısından incelemektir. Araştırmanın temel hipotezi;

H0: Tıp Fakültesi öğrencilerinin tıp eğitimine yönelik tutumları ile uzaktan eğitim sürecinden memnuniyet düzeyleri arasında bir ilişki yoktur.

H1: Tıp Fakültesi öğrencilerinin tıp eğitimine yönelik tutumları ile uzaktan eğitim sürecinden memnuniyet düzeyleri arasında pozitif ilişki vardır.

Bunların dışında bağımsız değişkenler ile TEYÖ ve TUMÖ ölçeklerinin ve alt faktörlerinin ilişkisi de incelenmiştir.

Yöntem: Araştırma TOBB ETÜ Tıp Fakültesinde eğitim gören 42 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Tıp Öğrencilerinin Uzaktan Eğitim Memnuniyet Ölçeği (TUMÖ) ve Tıp Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği (TEYÖ) kullanılarak ilgili özellikler ölçülmüştür. Elde edilen TEYÖ ve TUMÖ puanları arasındaki Pearson Momentler çarpım korelasyon katsayısı (Pearson r) hesaplanmış ve iki değişken arasındaki doğrusal ilişki düzeyi açıklanmıştır. Ayrıca araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ile çeşitli demografik bilgiler elde edilmiştir. Öncelikle kişisel bilgi formunda yer alan bağımsız değişkenler ile TEYÖ - TUMÖ ölçeklerinden elde edilen puanlar bağımsız gruplar t-testi ya da ANOVA testi ile incelenmiştir. Bağımsız gruplar t testinin kullanılabilmesi için puanların normal dağılım göstermesi gerekir. Örneklemin 30’dan büyük olduğu durumlarda kabaca normal dağılım göstermesi yeterli sayılır. Araştırma bu şartları sağlamaktadır.

Bulgular: TUMÖ ve TEYÖ ölçeklerinden elde edilen veriler arasındaki ilişkinin tespit edilebilmesi için korelasyon analizi uygulanmıştır. TUMÖ ve TEYÖ arasındaki ilişkinin anlamlılık düzeyi ,023

bulunmuştur. Bu oran iki değişken arasındaki ilişkinin anlamlı olduğunu göstermektedir. Pearson katsayısı ise ,349 olarak hesaplanmıştır. Bu değer iki değişken arasında düşük düzeyde pozitif yönde bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Bağımsız gruplar t testi ve ANOVA testi ile elde edilen sonuçlar detaylı şekilde incelenmiştir.

Sonuç: Yapılan korelasyon analizi sonrası H0 hipotezi reddedilmiş, H1 hipotezi ise kabul edilmiştir. Buna göre Tıp Fakültesi öğrencilerinin tıp eğitimine yönelik tutumları ile uzaktan eğitim sürecinden memnuniyet düzeyleri arasında düşük düzeyli pozitif ilişki vardır denilebilir.

Bağımsız değişkenlere göre yapılan incelemelerde ise şu sonuçlara varılmıştır. Bursluluk durumu ile TEYÖ'den alınan puanlar incelendiğinde burssuz öğrenciler lehine anlamlı bir fark gözlenmiştir. Öğrencilerin TUMÖ puanlarında ise burslu olup olmamalarına göre anlamlı bir fark gözlenmemiştir. Cinsiyete göre de TEYÖ ve TUMÖ puanları arasında anlamlı bir fark gözlenmemiştir. Bağımsız değişkenlere ilişkin detaylı sonuçlar raporlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan tıp eğitimi, tıp eğitimine tutum, acil uzaktan öğretim

Aile Hekimliği Uzmanlık Öğrencilerinin Ulusal Çekirdek Eğitim Programında Tanı-Tedavi ile Kodlanan Hastalıkların Tedavisini Planlamayla İlgili Yeterliklerine İlişkin Değerlendirme

Berna Terzioğlu Bebitoğlu
bernaterzioglu@gmail.com, Marmara Üniversitesi
Esra Akdeniz
esraakdeniz@gmail.com, Marmara Üniversitesi
Mehmet Ali Gülpınar
mali.gulpinar@gmail.com, Marmara Üniversitesi

Giriş: Ülkemizde, çıktıya dayalı eğitim ve göreve dayalı eğitim yaklaşımları doğrultusunda tıp fakülteleri mezunlarının görevleri ve mezun yeterlikleri “Ulusal Çekirdek Eğitim Programı (Ulusal ÇEP)” ile belirlenmiştir. Bu çerçevede mezunlardan birinci basamak sağlık hizmeti sunumunda listelenen çekirdek hastalıkların ve klinik problemlerin tanısını koyabilmeleri, tedavisini planlayabilmeleri, izlem ve kontrollerini yapabilme ve korunma önlemlerini uygulayabilmeleri beklenmektedir.

Amaç: Bu çalışmada aile hekimliği uzmanlık öğrencilerinin Ulusal ÇEP’de tanı-tedavi (TT) ile kodlanan hastalıkların ilaç ve ilaç dışı tedavi planlarına ilişkin yeterlik algılarının ortaya çıkarılması hedeflenmiştir.

Yöntem: Araştırma için Türkiye’nin 7 farklı coğrafi bölgesinden Devlet Üniversitesi Tıp Fakültelerinde eğitim almakta olan aile hekimliği uzmanlık öğrencilerinden anket doldurmaları istenmiştir. Etik Kurul onayı ve kurum izinleri alındıktan sonra anketler katılımcılara ulaştırılmıştır. Ulusal ÇEP 2014 ve 2020’de TT ile kodlanan hastalıkların her biri için uygun ilaç seçimi, reçeteleme, hastayı bilgilendirme ve talimatlar ile ilaç-dışı tedavi planlama ve önerilerde bulunmada kendilerini ne kadar yeterli hissettiklerini 3 puan üzerinden mezun olduğunda ve şu anda olmak üzere iki farklı zaman için değerlendirmeleri istendi. Anket cevapları istatistik programı ile analiz edildi.

Bulgular: Türkiye’nin 7 coğrafi bölgesinden aile hekimliği asistanlık eğitimi almakta olan toplam 209 kişi anketi doldurdu. Dokuz Eylül Üniversitesi’nden 55, Atatürk Üniversitesi’nden 32, Çukurova Üniversitesi’nden 17, Dicle Üniversitesi’nden 4, Hacettepe Üniversitesi’nden 44, Marmara Üniversitesi’nden 27 ve On Dokuz Mayıs Üniversitesi’nden 30 katılımcı vardı. Katılımcıların 101’i asistanlık eğitiminin birinci yılında, 48’i ikinci yılında ve 60 kişi de son yılında idi. Uzmanlık öğrencileri eğitim yıllarına göre gruplandırılarak değerlendirildi. UÇEP’de TT ile kodlanan toplam 59 çekirdek hastalık / klinik problem için tedavi planlamasındaki kriterlere ilişkin yeterlik algısı değerlendirmesinde tüm çekirdek hastalık / klinik problem için mezun olduğunda düşük olan puanlarının her üç grupta da şu andaki durumlarında anlamlı olarak artmış olduğu belirlendi. Gruplarda her hastalık/klinik problem için geçerli olmamakla birlikte D vitamini eksikliği, deri ve yumuşak doku enfeksiyonları, abseler, derinin paraziter hastalıkları, diabetes mellitus ve komplikasyonları, dislipidemi, esansiyel hipertansiyon, stomatit, hiperemesis gravidarum, hipotiroidi gibi çoğu çekirdek hastalık / klinik problemde asistanlığının ikinci ve üçüncü yılında olanların puanlarının daha yüksek olduğu görüldü.

Sonuç: Aile hekimliği uzmanlık öğrencilerinin tedavi planlama süreçlerinin birçok durumdan etkilendiği bilinmekle birlikte Ulusal ÇEP – 2014 ve 2020’de TT ile kodlanan hastalıkların tedavi planları konusunda kendilerini mezun olduğunda yetersiz hissettikleri, bunun asistanlığın ilerleyen yıllarında iyileştiği, ancak son yılında olanların bile her çekirdek hastalık / klinik problem için gelişimin tam olmadığı sonucuna varıldı.

Anahtar Kelimeler: Ulusal ÇEP, yeterlik, tedavi planlama

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğitim Programı Hedef ve Çıktılarının Yeterliğe Dayalı Eğitim Kapsamında Değerlendirilmesi

Selda Yardım

seldayardim@akdeniz.edu.tr, AÜTF

Mustafa Kemal Alimoğlu

kalimoglu@akdeniz.edu.tr, AÜTF

Amaç; Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi (AÜTF), eğitim programının mevcut hedefleri ile çıktıları içerir belgeleri ve Ulusal Çekirdek Eğitim Programı (UÇEP) 2020’de tanımlanan yetkinlik/yeterlikler listesini incelemek, bu belgelere yönelik yorum ve öneriler geliştirmek, AÜTF mezunundan beklenen yetkinlik/yeterlikleri yeniden tanımlayarak bunların program hedefleri ile uyumunu karşılaştırmaktır.

Giriş; Tıp Eğitiminde yeterliğe dayalı eğitim programları oluşturulurken sondan başa doğru bir yaklaşımla önce mezundan beklenen özellikler belirlenir. Mezunun bu özelliklere ulaşmasında kazandırılması gereken bilgi, beceri, tutum ve davranışlar belirlenip hedefler oluşturulur. Bu hedefler doğrultusunda da eğitim programı içeriği geliştirilir. Tıp fakültelerinde yürümekte olan programları sil baştan düzenlemek oldukça zahmetli bir süreç olduğu için, genellikle mevcut programa uyabileceği düşünülen mezun özellikleri (program çıktıları) tanımlanır. Bu durumdaki fakültelerin eğer yeterliğe dayalı eğitim yapma iddiaları varsa en azından mezun özelliklerini yeterlikler şeklinde tanımlaması ve bu yeterliklere işlevsellik kazandırmak için eğitim programının öğrenim hedefleriyle ilişkilendirmesi gereklidir. Bu ilişkilendirmenin doğru ve güvenilir biçimde yapılabilmesi için, yeterlikler ile program hedeflerinin kapsamlı, detaylı ve doğruluğundan şüphe edilemeyecek düzeyde güvenilir olması gerekir. Mezun yeterlikleri doğru tanımlanmalı ve bu yeterlikler ana rehber olacak şekilde program hedefleri gerekiyorsa yeniden düzenlenmelidir.

Ülkemizde tıp fakülteleri henüz mezun yeterliklerini detaylı ve kapsamlı bir şekilde tanımlayıp program hedefleriyle eşleştirmemiştir. Bunu ilk kez deneyen bir yaklaşımı sunması bu çalışmanın özgün yönüdür. Bu çalışmada sunulan yöntem ve ortaya konan ürün ülkemizin diğer tıp fakülteleri için esin kaynağı olabilir ya da doğrudan kullanılabilir ki bu da çalışmanın alana katkısını oluşturmaktadır.

Gereç-Yöntem; AÜTF eğitim programının mevcut çıktı ve hedefleri ile UÇEP 2020 yetkinlik/yeterlikler belgeleri incelenerek döküman analizleri yapılmıştır. AÜTF web sitesindeki belgelerde yer alan 8 alanda tanımlanmış mezun yetkinliği, altında tanımlanmış toplam 40 yeterlik ile 13 adet program çıktısı (program yeterliği) ile UÇEP 2020 listelerinin basılı ve elektronik belgelerin içeriğinin sistematik ve ayrıntılı analiz edilmesinde kullanılan nitel araştırma tekniği olarak doküman analizi ile çalışma gerçekleştirilmiştir.

Tıp Eğitimi Akreditasyon kuruluşu olan TEBDAD’ ın da önerisi olan yetkinliklerin dönemler, ders kurulları/stajlar ve derslerin amaç ve hedefleri ile ilişkilendirilmesi, AÜTF’ ne özgü yeterlik/alt yeterlikler oluşturularak gerçekleştirilmiştir.

Bulgular; Süreçte güncellenen yeni hedeflerle önceki hedefler gözden geçirilmiş ve eski-yeni hedeflerin karşılaştırmaları yoluyla içerik analizi ve ilişkilendirme her dönem için ayrı ayrı yapılmıştır. Her dönem için öğrenim hedefleri değerlendirilmiş,eksiklikler saptanarak yorum ve öneriler geliştirilmiştir. UÇEP 2020 yetkinlik/yeterlikler listesinin ve önerilerinin analizi yapılarak fakültemiz için alt yeterlikler ve daha da altında yeterlikler şeklinde 144 yeterlik belirlenmiştir. Tanımlanan alt yeterlikler ile toplam 6 dönem için var olan 438 öğrenim hedefi ilişkilendirilmesi ayrı ayrı yapılmıştır.

Yapılan analizlerin kullanılması sürecinde, AÜTF Eğitim Programı çıktıları yeterlikler şeklinde yeniden tanımlanması ve çalışmada tanımlanan mezun yeterliklerinin eğitim programının hedefleriyle karşılaştırılması gerçekleştirilmiştir.

Sonuç: Çalışmada AÜTF web sitesindeki kaynak belgeler gözden geçirilerek tanımlanan program çıktıları arasında ilişkilendirmenin olmadığı, tanımlanmış program birimlerine ait öğrenim hedeflerinde ise eksiklik ve ifade sorunlarının bulunduğu saptanmıştır. Program çıktıları eleştirel yaklaşımla analiz edilen UÇEP 2020' de tanımlanan yetkinlik ve yeterlikler kılavuzluğunda, mezundan beklenen yeterlikler şeklinde, gözlenebilir davranışlar olarak yeniden tanımlanmış, program birimlerine ait hedeflerdeki eksiklik ve sorunlar için öneriler geliştirilmiştir. Yeni tanımlanan yeterliklerin bazılarının AÜTF program birimlerine ait hedefler tarafından karşılanmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Yeterliğe dayalı eğitim, öğrenim hedefi, yetkinlik

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Covid-19 Pandemisine Yönelik Algı ve Tutumlarının Değerlendirilmesi

Emir İskifoğlu

emiriskifoglu@hotmail.com, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi

Ayşenaz Köşker

aysnz.kosker@gmail.com, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi

Elif Bulut

zelifbulut888@gmail.com, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi

Mehmet İlker Beyaz

mehmetilkerbeyaz@hotmail.com, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi

Pelin Durusoy

durusoyp@gmail.com, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi

Yusuf Gül

yusufrose02@gmail.com, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi

Müge Kılıç

mugesuluk@baskent.edu.tr, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi

Gözde Kubat

ozter.gozde@gmail.com, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi

F. Serdar Gürel

fsgurel@gmail.com, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi

Selma Aydın

drsaydin2020@gmail.com, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi

Meriç Yavuz Çolak

meric@baskent.edu.tr, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi

Hayati Bilgiç

hbilgic1980@gmail.com, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi

Amaç: Koronavirüs (COVID-19) pandemisi tüm dünyada insan yaşamını olumsuz etkileyen bir süreç olmuştur. Bu çalışmada salgının sosyal, siyasal, ekonomik ve psikolojik yansımalarıyla birlikte depresyon, kaygı, sağlık anksiyetesi ve sosyal izolasyon gibi etkilerinin tıp fakültesi öğrencilerinde oluşturduğu algı ve tutumların değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel olarak yürütülen bu çalışma, Ankara ilinde bulunan bir vakıf üniversitesinin Tıp Fakültesi programında 2021-2022 akademik yılında eğitim gören 371 öğrenciyle çalışılmıştır. Veriler, anket çalışması ile elde edilmiştir. Anket formunda COVID-19 Salgınına Yönelik Algı ve Tutumların Değerlendirilme Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek, 5'li Likert tipi olup, toplam elli üç maddeden oluşmaktadır.

Bulgular: Dönem 6 öğrencilerinin %55'i COVID-19 geçirmiş olmasına karşın diğer dönem öğrencilerinin çoğunluğu COVID-19 geçirmemiştir. Çalışmaya dâhil edilen öğrencilerinin yakınlarının ise çoğu COVID-19 geçirdiği tespit edilmiştir.

Algı ölçeğinin hastalık algısı, nedenler algısı ve kontrol algısı olmak üzere üç alt boyutlarına ilişkin yapılan analiz sonuçlarına göre, COVID-19 geçirmiş olan ve olmayan bireyler arasında yapılan karşılaştırmada kaçınma davranışları arasında fark elde edilmemişken, algı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık elde edilmiştir ($p<0,05$). Hastalık algısının, nedenler algısının ve kontrol algısının alt boyutlarının COVID-19 geçirenlerde daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Katılımcıların yakınlarının COVID-19 geçirme durumlarına yönelik yapılan analizlerde COVID-19

geçiren ve geçirmeyen bireylerin kaçınma davranışlarına yönelik istatistiksel anlamlı farklılık saptanmıştır ($p<0,05$)

Hastalık algısı ve kontrol algısı puanlarının sınıf düzeylerine göre farklılık göstermediği istatistiksel olarak elde edilirken ($p>0,05$), nedenler algısı ve kaçınma davranışlarının sınıf düzeylerine göre farklılık gösterdiği sonucuna varılmıştır ($p<0,05$). Nedenler algısı alt boyutu için dönem 1, dönem 2 ve dönem 3 öğrencileri ile diğer öğrenciler arasında farklılık tespit edilirken, kaçınma davranışları için dönem 1 öğrencileri ile dönem 2 ve dönem 4 öğrencileri arasında anlamlı farklılık elde edilmiştir. Hastalık algısının ve kaçınma davranışlarının cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği elde edilmiştir ($p<0,05$). Kadınların hastalık algısı erkeklere göre daha düşük olmasına karşın hastalıktan kaçınma davranışlarının daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. COVID-19 salgınının öğrencileri, sosyal izolasyon ve kaygı açısından etkilediği tespit edilmiştir

Sonuç ve Öneriler: Öğrencilerin hastalık, neden, kontrol algıları ve kaçınma davranışları araştırılan bu çalışmada COVID-19 salgınının öğrencileri sosyal izolasyon ve kaygı açısından etkilediği tespit edilmiştir. Bu nedenle öğrencilerin kaygı düzeylerini dengelemek adına destek programları hazırlanması gerektiği, çalışmanın örneklemini oluşturan tıp eğitimi alan öğrencilerin uygulamalı derslerine ve hekimlik becerilerini geliştirmelerine olanak sağlayacak uygulamaların getirilmesinin uygun olacağı kanttine varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, tıp fakültesi öğrencisi, algı-tutum değerlendirme

Çoktan Seçmeli Sorularda İtem Analizi ve Soru Yazarlarının Soru Güçlük Değeri Öngörülerinin Değerlendirilmesi: Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Örneği

Serap Konakcı

serapkonakci@yahoo.com, DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ

Giriş: Çoktan seçmeli sorular (ÇSS), bilgi değerlendirme amacıyla tıp eğitiminde yaygın olarak kullanılır. ÇSS özelliklerini değerlendirmede güçlük düzeyi (Difficulty Index - DIF I), ayırt edicilik düzeyi (Discrimination Index - DI) ve çeldiricilerin etkinliği (Distractor Efficiency - DE) en sık kullanılan madde analizleridir. ÇSS yazarları, sorularını yazarken olası güçlük düzeyini öngörmeli, çeldiricileri düzenlemede özenli olmalıdır.

Amaç: Bu çalışmanın amacı sınavlarda kullanılan ÇSS kalitesini ve soru yazarlarının sorularının güçlük düzeyleri hakkındaki öngörülerini değerlendirmektir.

Yöntem: Bu çalışmada 2021-2022 akademik yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi birinci sınıfında yapılan toplam altı testte yer alan, sınavlarda kullanılmadan önce bir ölçme değerlendirmeci tarafından madde yazım hataları açısından gözden geçirilerek düzenlenen, tamamı ilk kez kullanılmış beş seçenekli 688 ÇSS 'nin DIF I, DI ve DE değerleri ve non fonksiyonel çeldirici (Non Fonksiyonel Distractor - NFD) sayıları saptanmış ve nitelikleri değerlendirilmiştir. NFD' nin DIF I ve DI üzerindeki etkisi, etki büyüklüğü dikkate alınarak değerlendirilmiştir. Soru yazarlarının DIF I tahminleri ile gerçekleşen değerlerin uyumu Mc neamer ki-kare testi ile değerlendirilmiştir. Analizler SPSS 24.0' da (IBM, Armonk, NY, United States of America) yapılmıştır.

Bulgular:688 ÇSS' nin DIF I ortalaması $0,57 \pm 0,21$ ' dir ve %47,5' i ideal güçlük düzeyindedir. ÇSS yazarları sorularını hazırlarken madde analizi sonuçlarına göre anlamlı olarak daha yüksek düzeyde sorularının kabul edilebilir DIF I değerlerine sahip olduğunu ön görmüştür (Ki kare_{mc neamer} =9,45, p=0,002). DI ortalaması $0,31 \pm 0,17$ ' dir ve %43,6' sının ayırt ediciliği mükemmel düzeydedir. Çeldiricilerin %36,8' i NFD' dir. ÇSS' lerin %30,1' inde ise tüm çeldiriciler fonksiyoneldir. ÇSS' lerin güçlüğü ve ayırt ediciliği ÇSS' deki NFD sayısına göre anlamlı olarak farklıdır (tümü için $p < 0,001$, η^2 sırasıyla 0,569 ve 0,083).

Sonuç: Madde analizleri, testlerde kullanılan ÇSS' lerin kalitesi hakkında bize değerli bilgiler sağlayan pratik analizlerdir. Soru bankalarının oluşturulmasında madde analizi sonuçları dikkate alınmalıdır. Bu çalışmada, literatürde yer alan benzer çalışmalara göre ideal DIF I ve mükemmel DI değerine sahip ÇSS oranının çok daha yüksek olduğu saptanmıştır. NFD sayısının güçlük ve ayırt edicilik düzeyi üzerine anlamlı bir etkisinin olduğu, özellikle güçlük düzeyi üzerindeki etki büyüklüğünün dikkate değer olduğu saptanmıştır. Çeldiricilerin daha iyi düşünülerek düzenlenmesi ve beş seçenek yerine dört seçenekli ÇSS kullanmak madde analizi değerleri üzerinde olumlu etki yaratabilir. ÇSS yazarları, sorularının gerçek değerlerden daha yüksek oranda kabul edilebilir güçlük sınırlarında olduğunu ön görmüşlerdir. Sınavlarda kullanımından önce soruların madde yazım hataları açısından ikinci bir kişi tarafından gözden geçirilmiş olmasının DIF I ve DI üzerine etkisini anlayabilmek için başka çalışmalara gereksinim vardır.

Anahtar Kelimeler: Difficulty index, Discrimination index, Functioning distractors, Item Analysis, MCQs

Covid-19 Pandemisi Sonrası Tıp Öğrencilerinin Kariyer Seçimleri ve Sağlık Anksiyetesi Düzeyleri

A. Nilüfer Alçalar

nilufer.alcalar@istanbul.edu.tr, İstanbul Tıp Fakültesi

Helin Cindioğlu

helincindioğlu@ogr.iu.edu.tr, İstanbul Tıp Fakültesi

Giriş: COVID-19 pandemisi tıp öğrencilerinde belirsizlik, korku ve kaygı yaratmanın yanında, mesleki rollerini sorgulamalarına da yol açtı (1). Pandemi nedeniyle eğitime ara verilmesi, hastalığın bulaşıcı ve ölümcül olması, çalışma şartlarının ağırlaşması gibi durumlarla baş etmek zorunda kaldılar (2,3).

Amaç: Bu çalışmanın amacı Covid-19 pandemisinin tıp öğrencilerinin kariyer seçimine etkisini incelemek ve sağlık anksiyetesi düzeylerini belirlemektir.

Yöntem: Tanımlayıcı tipte olan bu çalışma sanal kartopu örnekleme yöntemi kullanılarak Ocak- Mayıs 2022 tarihleri arasında yapıldı. Çevrimiçi olarak gerçekleştirilen çalışmada ölçme kriterlerine uyan ve ölçekleri eksiksiz tamamlayan 243 öğrenci değerlendirmeye alındı. Öğrenciler 18-25 yaş aralığında (Ort= 20,31; SS= 1,57) olup 145'i (% 59,7) kadın, 98'i (% 40,3) erkekti. Veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan Anket Formu (demografik özellikler, uzmanlık tercihi ve Covid-19'un etkileriyle ilgili sorular) ve Sağlık Anksiyetesi Ölçeği (SAÖ)- Kısa Formu kullanılarak toplandı. Fakülte Etik Kurulundan onay alınmasının ardından onam formu ve ölçekler çevrimiçi ölçüm aracı formatında hazırlanarak Google formlar platformuna yüklendi. Çalışmanın başında katılımcılara Bilgilendirilmiş Onam Formu sunuldu ve onam alındıktan sonra ölçeklerin doldurulmasına geçilmesi sağlandı. Bağlantı linki İstanbul Tıp Fakültesi dönem temsilcilerine gönderilerek gruplarında paylaşımları istenildi. Ayrıca tıp öğrencisi olan ikinci yazar, anketin bağlantısını tıp öğrencilerinin sosyal ağlarında paylaştı. Tüm katılımcılardan anketi sosyal ağlarındaki diğer tıp öğrencilerine göndermeleri istendi. Normal dağılım gösterdiği saptanan verilerin analizinde Independent Samples t testi uygulandı. Sürekli değişkenler medyan (min-maks) ve Ort±SS olarak, kategorik değişkenler ise sayı (n) ve yüzde (%) şeklinde sunuldu. p<0.05 istatistiksel anlamlılık kabul edildi.

Bulgular: Katılımcıların 54'ü (%22,2) Covid-19 enfeksiyonuna yakalandığını, 61'i (%25,1) test yaptırmamakla birlikte enfeksiyon ile uyumlu semptomlar yaşadıklarını, 219'u (% 91,3) tıp fakültesini kendi istekleri ile seçtiklerini, 129'u (% 53,8) doktor olma motivasyonunun pandemi sürecinden olumsuz yönde etkilendiğini bildirdi. Covid-19 pandemisi öncesinde Tıpta Uzmanlık Sınavına (TUS) girmeyi düşünüyor muydunuz? sorusuna katılımcıların % 91,7'si (220 öğrenci) "evet" derken şu an (pandemi sonrası) TUS'a girmeyi düşünüyor musunuz? sorusuna %90,4'ü (217 öğrenci) "evet" cevabını verdi. Covid-19 Pandemisi seçmek istediğiniz uzmanlık alanını değiştirdi mi? sorusunu ise katılımcıların %11,7'si (28 öğrenci) "evet" olarak cevapladı. Mezuniyet sonrası planlar sorulduğunda, katılımcıların % 66,3'ü (159 öğrenci) pandemiden önce bir hastanede çalışma motivasyonunu yüksek/ çok yüksek olarak belirtirken, pandemi sonrası bu sayı %37,1'e (89 öğrenci) düşmüştür. Katılımcıların % 20,4'ü (49 öğrenci) ise, pandemiden önce hastane dışı (ilaç şirketi gibi) bir yerde çalışma motivasyonunu yüksek/ çok yüksek olarak belirtirken, pandemi sonrası bu sayı % 32,5'e (78 öğrenci) yükselmiştir. SAÖ-Kısa Formu toplam ölçek puanı ortalaması 18,18±6,80 (0-47 puan aralığında) olarak saptanmıştır. Ölçek puanları demografik değişkenler açısından karşılaştırıldığında, kadın öğrencilerin ölçek ortalamaları (\bar{X} =18,97±6,97) ile erkek öğrencilerin ölçek ortalamaları (\bar{X} =17,03±6,43) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir (t=2,190, p=0,030) (Tablo 1). Yine kadın öğrencilerin "Bedensel Belirtilere Aşırı Duyarlılık ve Kaygı" alt ölçek puanı ortalamasının daha yüksek olduğu saptanmıştır (t=2.371, p=0.019). Klinik dönemdeki öğrencilerin "Hastalığın Olumsuz Sonuçları" alt ölçek puanı ortalaması (\bar{X} =4,21±1,86) temel dönemdeki öğrencilerin ortalamasından (\bar{X} =3,40±2,16) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksektir (t=2.170, p=0.031).

Sonuç: Pandeminin öğrencilerin motivasyonlarını olumsuz yönde etkilediği, gelecek kariyer planlarında değişikliğe sebep olduğu, kadın öğrencilerin sağlık anksiyetelerinin daha yüksek olduğu, bedensel belirtilere daha duyarlı oldukları ve klinik dönemdeki öğrencilerin hastalığın olumsuz sonuçlarından daha fazla etkilendikleri söylenilebilir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, tıp öğrencisi, kariyer seçimi, sağlık anksiyetesi

Erken Tanı Elimizde: Bir Meme Kanseri Farkındalığı Çalışması

Asya Banu Babaoğlu

asyabanu@yahoo.com, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı AD

Funda İfakat Tengiz

fundaifakat.tengiz@ikcu.edu.tr, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi AD

Eren Büyüközmen

erenbuyukozmen@gmail.com, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı AD

Seda Demirci

ssdmrci@gmail.com, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı AD

Bilge Çamlık

bilgecamlik1@gmail.com, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı AD

Semra Mira Köseadağ

mirakosedag@gmail.com, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı AD

Giriş: Meme kanseri, 2020 yılında dünyada en sık teşhis edilen kanser türü, kadınlarda kanserden ölümlerin en sık nedeni ve dünya genelinde kanserden ölümlerin beşinci en yaygın nedenidir. Erken tanı ve doğru tedavi uzun süreli hayatta kalma olasılığını arttırmaktadır. Çalışmalar Türkiye’de kadınlarda meme kanseri erken tanısına yönelik davranışların yeterli olmadığını göstermektedir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı İzmir’de bir üniversitede, öğrencilerin kendi kendine meme muayenesi (KKMM) konusunda bilgi düzeylerini belirlemek, KKMM eğitimi vermek, KKMM yapma davranışını geliştirmek ve meme kanseri farkındalığını arttırmaktır.

YÖNTEM: Araştırma, tek gruplu bir müdahale çalışmasıdır ve Tıp Fakültesi Temel Bilimler Laboratuvarı Multidisipliner Simüle Hasta Polikliniklerinde 01.10.2022- 30.12.2022 tarihleri arasında yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini üniversitede eğitim gören tüm kadın öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklem seçimine gidilmemiş, eğitime katılmak isteyen tüm gönüllü öğrenciler dahil edilmiştir. Araştırmanın bağımlı değişkeni KKMM yapma durumu, bağımsız değişkenler ise yaş, ailede meme kanseri öyküsü, meme kanseri erken tanısı için kullanılan yöntemleri duymuş olma durumu, meme kanseri taraması ile ilgili bilgiye nereden ulaşıldığı, KKMM yapmayı bilme durumudur.

Katılımcıların KKMM konusundaki bilgi düzeyleri ve KKMM yapma durumları bir anketle değerlendirilmiş, sonrasında tıp fakültesi klinik beceri eğitimlerinde kullanılan normal meme dokusu, patolojik görünüm ve kitle bulguları özellikli giyilebilir maketler kullanılarak KKMM eğitimi verilmiştir. Eğitimde, meme sağlığı, meme kanseri ve taramaları hakkında bilgilendirme yapılmış, ayakta, duşta ve yatarak nasıl KKMM yapılacağı anlatılmış ve eş zamanlı olarak maket aracılığıyla uygulaması gösterilmiştir. Eğitim sırasında, mahremiyete önem verilmiş ve katılımcıların soruları yanıtlanmıştır. Ardından, katılımcıların maket kullanılarak KKMM yapmaları istenmiştir. Tüm katılımcılara “Meme kanseri ve taramaları” bilgi notu ve broşür verilmiştir.

KKMM eğitimini verecek olan araştırmacılara, araştırma öncesinde, proje paydaşı olan İlçe Sağlık Müdürlüğü ilgili eğitim birimi tarafından eğitim verilerek eğitimcilerin standardizasyonu sağlanmıştır. Eğitimi öğrencilere duyurmak amacıyla, tanıtım afişleri asılmış, tanıtım broşürleri dağıtılmış ve üniversite sosyal medya hesapları üzerinden etkinlik duyuruları yapılmıştır.

Onay veren katılımcılarla üç ay sonra telefonla iletişime geçilerek eğitimin etkililiği değerlendirilmiştir.

Veriler SPSS 25 paket programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Tanımlayıcı istatistikler birim sayısı (n), yüzde (%) değerleri olarak verilmiştir. Eğitim öncesi ve sonrası veriler McNemar Kikare Testi ile değerlendirilmiştir. Testlerde $p < 0.05$ değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

Çalışma, Üniversite Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu tarafından 24.11.2022/0505 karar no ve UBSS-2022-15 numaralı proje kapsamında Sosyal Sorumluluk Projeleri Koordinatörlüğü tarafından onaylanmıştır.

Bulgular: Çalışmaya 230 öğrenci katılmıştır. Katılımcıların yaş ortalaması 20.43 (min:18-max:29)'tür. Katılımcıların %85.9'u (n=189) KKMM'yi duyduğunu, %35'i (n=77) KKMM yapmayı bildiğini ve %29.5'i (n=65) ara sıra, %5.0'i (n=11) ise ayda bir düzenli olarak KKMM yaptığını ifade etmiştir. Katılımcılar meme kanseri ile ilgili bilgiye %67.3 (n=148) ile en fazla internetten ulaşmaktaydı.

Eğitimden üç ay sonra 153 katılımcıya ulaşılmıştır. Bu grupta eğitim öncesinde ara sıra ve düzenli KKMM yapanların oranı %35.3 (n=54) iken eğitim sonrasında bu oranın %94.1'e (n=144) yükseldiği görülmüştür (p<0.001). Geri dönüş alınan katılımcıların tümü eğitimi faydalı/kesinlikle faydalı bulurken, %90.8'i (n=138) dağıtılan broşürleri faydalı/kesinlikle faydalı bulmuştur.

Sonuç: Üniversitelerin içinde bulunduğu toplumu dönüştürmek ve geliştirmek sorumluluğu bulunmaktadır. Bu çalışmada tıp eğitiminde kullanılan olanaklarla, üniversitedeki diğer öğrencilere de ulaşılmış ve meme kanseri farkındalığını artırma ve KKMM uygulama sıklığını artırma açısından olumlu sonuçlar elde edilmiştir. Eğitimi alan bireylerin kendi sağlıklarına ve toplumdaki kadınların sağlığına olumlu katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Meme kanseri, erken tanı, kendi kendine meme muayenesi, eğitim, farkındalık

Etik Akıl Yürütme Becerisinin Ölçülmesinde Görece Yeni Bir Yöntem: Etik Script Concordance Test

Gülşen Taşdelen Teker

gulsentasdelen@gmail.com, Hacettepe Üniversitesi

Bilge Delibalta

delibaltabilge@gmail.com, Karadeniz Teknik Üniversitesi

Şükrü Keleş

kelesukru@gmail.com, Karadeniz Teknik Üniversitesi

Etik ikilem, belirli durumlarda her biri farklı bir değeri koruyan iki eylemi bir arada gerçekleştirmek mümkün olmadığında ortaya çıkan açmazlardır. Bir diğer ifadeyle tek bir doğrunun her zaman işlemediği, yoruma açık durumlar olarak tanımlanmaktadır. Etik ikilemler farklı biçimlerde ortaya çıkabilir. Özellikle tıp alanında hem bir davranışta bulunmak için hem de aynı davranıştan kaçınmak için etik açıdan geçerli nedenler bulmak mümkündür. Böylesi bir durumda yaşanan ikilem, etik ikileme örnek olarak gösterilebilir. Etik ikilemin sıklıkla gözlemlendiği başka bir durum ise birbirinden farklı iki davranışta bulunmak için etik açıdan geçerli nedenler bulunması durumunda bu davranışlardan hangisini sergileyeceği konusunda kararsız kalma durumudur. Farklı değerleri koruyan bu iki davranışı aynı anda gerçekleştirmek olanaksız olduğundan etik ikilem yaşanır. Sahada uzun yıllar çalışmış ve yoğun tecrübesi olan sağlık profesyonelleri için bile bu tür durumlarla karşılaşıldığında karar vermek kolay değilken tıp fakültesi öğrencilerini bu anlamda mezuniyet sonrası profesyonel hayata hazırlamak oldukça önem arz etmektedir. Bu bağlamda tıp fakültesi öğrencilerinin mezuniyet öncesi eğitimlerine yönelik hazırlanan çekirdek müfredatında da etik ikilemlerle karşılaştıklarında etik akıl yürütme becerisi sergilemeleri hedeflenmektedir. Etik ikilemlerin mezuniyet öncesi tıp eğitiminde olgu temelli sorularla değerlendirilmesi, tıp öğrencilerinin hem kendi değerlerini tanımlarına hem de farklı senaryolarda bir hekim olarak kendi konumlarını düşünmelerine olanak sağlayacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda araştırmanın amacı, KTÜ Tıp Fakültesi intörn hekimlerin etik ikilem olgularına yaklaşımlarının etik script concordance test (eSCT) ile belirlenmesidir.

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen her bir olguda dörder madde bulunan 20 olgudan ve toplamda 80 maddeden oluşan eSCT kullanılmıştır. Bu testte her bir olgu için etik ikilem yaratılmış ve olgudaki her bir maddede olguya yeni bir durum eklenerek kararın değişip değişmediği sorgulanmıştır. Maddeler içerik ve şekil bakımından 5 alan uzmanı tarafından değerlendirilmiş ve geribildirimler doğrultusunda son şeklini almıştır. Testin puanlama anahtarının oluşturulması sürecinde etik alanında 15 uzmanın görüşleri alınmıştır. Çevrimiçi ortamda oluşturulan testi, KTÜ Tıp Fakültesi'nde öğrenim gören 64 intörn hekim cevaplamıştır.

Testin ortalaması (standart sapması) 52.2 (7.5), testten alınan minimum ve maksimum puanlar sırasıyla 26 ve 65 olarak kestirilmiştir. Elde edilen verilerin güvenilirliği için genellenebilirlik (G) kuramından yararlanılmıştır. Bireylerin (b) tüm maddeleri (m) cevapladığı ve maddelerin olguların (o) içine yuvalandığı $bx(m:o)$ deseni için güvenilirlik katsayısı 0.58 olarak kestirilmiştir. G kuramı çerçevesinde yürütülen karar (K) çalışmasına göre 0,60 ve üzeri güvenilirlik katsayısı elde etmek için her birinde en az beşer madde bulunan 20 olgu, her birinde en az üçer madde bulunan 25 olgu ya da her birinde ikişer madde bulunan 30 olguya ihtiyaç duyulduğu sonucuna ulaşılmıştır. 0.70 güvenilirlik için ise her birinde en az üçer madde bulunan 35 olguya ihtiyaç duyulduğu görülmüştür. eSCT maddelerinin ayırt ediciliklerini belirlemek adına alt-üst grup karşılaştırmaları yapılmış ve testin bu iki grubu istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde ayırt edebildiği görülmüştür ($p=0.000$).

Etik klinik akıl yürütme becerisinin ölçülmesinde görece yeni bir araç olarak kabul edilebilecek eSCT'nin güvenilir ve ayırt edici bir ölçme aracı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Daha yüksek güvenilirlik için ise madde sayısından ziyade olgu sayısının artırılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Etik gibi tek bir doğrunun olmadığı durumlar için mezuniyet öncesi öğrencilerin etik akıl yürütme becerilerini

geliştirmek için özellikle biçimlendirici (formative) değerlendirme amacıyla kullanılabileceği önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: etik ikilem, script concordance test

Fostering Public Health Champions: Empowering Lifelong Learning Skills With A Professional Learning Plan

Sevgi Turan
turans@who.int, WHO Azerbaijan
Belgin Unal
unalb@who.int, WHO Azerbaijan
Mestan Emek
emekms@gmail.com, Akdeniz Universty Faculty of Medicine
Nilüfer Mammadova
mammadovan@who.int, WHO Azerbaijan
Tural Gulu
gulut@who.int, WHO Azerbaijan
Halil Ibrahim Durak
hdurak@who.int, WHO Azerbaijan
Hande Harmanci
harmancih@who.int, WHO Azerbaijan

Background: WHO-Country Office in Azerbaijan provides technical support to the government to strengthen the existing public health care system by drawing on the priority actions identified during the assessment and consensus-building activities. A pivotal step in this initiative involved establishing a "Public Health Capacity Group (PHCG)" to cultivate champions and advocates within the field of public health in Azerbaijan. One of the approaches was to bolster the competencies of PHCG members and strengthen public health services through their active participation. This study aims to share the methodology and process behind designing a professional learning plan for the continuous professional development of the PHCG.

Method: The foundation of this study is the WHO- The Association of Schools of Public Health in the European Region (ASPHER) Competency Framework for the Public Health Workforce in the European Region. Leveraging this framework, a self-assessment tool was devised, enabling participants to assess their competencies against Level 3-Competency descriptors of the WHO-ASPHER Competency Framework. Simultaneously, a Professional Learning Plan was designed to encompass the entire learning cycle.

A two-day workshop was designed with 26 participant, using action-based and peer-learning methodologies. The workshop's first segment involved analyzing and discussing learning needs using the competency self-assessment tool, while the latter part introduced the professional learning plan. Participants created their learning plans with guidance from the project's public health and education expert.

Results: A five-point Likert scale was used and the three parts of the WHO-ASPHER Competency Framework: "Science and practice", "Content and context", and "Relations and interactions" were analyzed by calculating median scores. Each part has three sub-dimensions. Median scores were lowest for "Governance and resource management (2.77)" and "Law, policy, and ethics (3.00)." Participants displayed higher scores for competencies' "relational and interactional aspects". Results were shared individually with participants, who were encouraged to explore and identify their specific learning needs. Subsequently, participants devised personal learning plans, aligning them with the learning cycle.

The workshop's second segment introduced open public health learning sources and discussed strategies for self-directed learning using these resources. A practice session on PubMed Literature search was organized to facilitate access to literature and enhance learning. Participants were tasked

with developing and revising their individual learning plans based on their new knowledge and skills, with feedback provided during regular meetings. Feedback from participants, encompassing facilitators, training materials, duration, and content of the workshop, was mostly positive, with exceptions for workshop duration and material usefulness.

Conclusion: Two tools were developed and piloted in this study: The Public Health Competence Self-Assessment Tool and the Professional Learning Plan. These tools can significantly contribute to the refinement of public health curricula and the continuous professional development of public health professionals.

*This content of the poster represents the work conducted under the public health focus area of the Azerbaijan Pandemic Response Activity (APR) Project of WHO Country Office in Azerbaijan. APR is a USAID-funded initiative carried out in collaboration with the Ministry of Health, State Agency for Mandatory Health Insurance, and the Administration of the Regional Medical Divisions of Azerbaijan.

Anahtar Kelimeler: Professional Learning Plan, Capacity development, public health

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Öğretim Üyesi ve Öğrencilerin Klinik Kayıt Tutma Eğitimi Hakkındaki Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Emre Emekli

emreemekli90@gmail.com, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tıp Eğitimi AD

Özlem Coşkun

drozlemcoskun@gmail.com, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD

Işıl İrem Budakoğlu

isiliremb@gmail.com, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD

Yavuz Selim Kıyak

yskiyak@yandex.com, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD

Giriş: Tıbbi kayıtlar ve klinik dökümantasyon genel olarak hekimlerin ve diğer sağlık profesyonellerinin hastanın semptomları, özgeçmişi, laboratuvar ve görüntüleme sonuçları veya tedavilerinin kaydedildiği notlar olarak tanımlanabilir. Klinik olarak kayıt tutma sağlık hizmetinin sunumu ve araştırılmasındaki birçok etkinliğin temelini oluşturmaktadır. Kaliteli tıbbi kayıtlar hastane içindeki ekip arasında ve diğer kurumlardaki sağlık personelleri arasında etkin ve zamanında yapılan iletişim ve koordinasyon için çok kritik rol oynamaktadır. Bu sayede güvenli ve verimli bir şekilde hasta bakımının da temeli atılmış olmaktadır.

Amaç: Klinik kayıt tutma eğitimi ile ilgili olarak üniversitemizde öğretim üyelerinin ve lisans eğitimindeki öğrencilerin görüşlerini değerlendirmeyi, bu konudaki ihtiyacı belirlemeyi ve planlanabilecek eğitim programları için öneriler sunmayı amaçladık.

Yöntem: Klinik kayıt tutma eğitimi ihtiyacını belirlemek için 2022-2023 eğitim öğretim yılında Tıp Fakültesinde görevli 10 öğretim üyesi ile yarı-yapılandırılmış form aracılığıyla görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Tıp Fakültesi son sınıf öğrencilerinin görüşlerini belirlemek için 17 soruluk anket formu kullanılmıştır. Anket formu hazırlanırken öğrencilerin Tıp Fakültesinde klinik kayıt tutma / konsültasyon isteme ile ilgili olarak aldıkları eğitimler, bu notları yazarken kendilerini ne kadar yeterli gördükleri ve eğitim alma ihtiyacı düşünülmüştür. Yarı-yapılandırılmış görüşmelerde ses kayıt cihazı kullanılmış, daha sonra görüşmeler yazıya dökülmüştür. Tıp Eğitimi uzmanlarından görüş alınarak elde edilen form ile veriler kodlanmıştır. Daha sonra bu kodlamalar düzenlenerek temalar belirlenmiştir.

Bulgular: Çalışmaya Tıp Fakültesi son sınıf Türkçe bölümündeki 282 öğrencinin 78'i (%27,7), İngilizce bölümündeki 89 öğrencinin 24'ü (%27) olmak üzere toplam 102 öğrenci katıldı. Katılımcıların 82'si (%80,4) fakültede klinik kayıt tutma eğitimi almadığını belirtirken 20'si (%19,6) aldığını ifade etti. Eğitim aldığını söyleyen öğrencilerden beşi "1 ders saatinden az", sekizi "1-3 ders saati kadar", yedisi "3 dersten fazla" kayıt tutma dersi aldığını ifade etti. 7'li Likert tipi ölçekle değerlendirilen "tuttuğunuz kayıtları ne kadar yeterli görüyorsunuz" ve "hasta notu yazarken kendinizi ne kadar rahat hissediyorsunuz" sorularına verilen cevapların puanları ise sırasıyla $3,89 \pm 1,66$ ve $3,55 \pm 1,74$ olarak hesaplandı. Öğrenciler klinik kayıt tutmayı 84 (%82,35) asistan hekimlerden, 47 (%46,08) fakülte arkadaşlarından; konsültasyon yazmayı 94 (%92,16) öğretim üyelerinden, 22 (%21,57) asistan hekimlerden öğrendiklerini belirtmekteydi. Öğrencilerin 92'si genel olarak klinik kayıt tutmanın, konsültasyon ve tetkik istem notu yazmanın nasıl olması gerektiği ile ilgili ders almanın gerekli olduğunu düşünmekteydi. Birden fazla cevabın seçilebildiği soruda ise derslerin planlanması ile ilgili olarak 67 kişi küçük grup oturumlarında pratik uygulama, 46 kişi hasta başında ders, 17 kişi küçük grup şeklinde teorik dersler, beşer kişi de amfi dersi ve online olması gerektiğini belirtti.

Öğretim üyesi görüşmelerinde klinik kayıtların niteliğinde nelerin önemli olduğu ile ilgili olarak klinik kayıtların "kullanışlı olma" ve "kısa ve öz olma" temaları ön plana çıktı. Klinik kayıt tutma açısından eksikliklerin sebepleri sorgulandığında "eğitim sistemi sorunları" ve "yoğunluk"la birlikte "eğitim eksikliği" temaları ön plana çıkmıştır. Yapılacak eğitimler için birer yol gösterici olabilecek konu başlıklarının kayıtların formatı, içeriği, yazımı ve kayıtlardan doğan hukuki sorumluluk ile ilgili olması

gerektiği çalışmamızda ne çıkmıştır. Klinik kayıtların istenilen kalitede tutulmasının ne gibi zararları olabileceği ile ilgili olarak ise en önemli sorunların zaman kaybına neden olması ve tıbbi hatalara neden olabileceği durumları belirtilmiştir.

Sonuç: Fakültemizde klinik kayıtlar konusundaki eksiklik ve ihtiyaçları belirlediğimizi, ilerde buna uygun eğitim ğretim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinin klinik kayıtların niteliğini artıracadığını dşunmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: tıbbi dokümantasyon, klinik kayıt, ihtiyaç analizi, tıp eğitimi, konsültasyon

Geleceğin Hekimlerinin İklim Değişikliği Eğitimi: Bahçeşehir Üniversitesi Öğrencilerinin Bakış Açısı

Demet Koç

demet.koc@bau.edu.tr, Bahçeşehir Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi Anabilim Dalı; Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Tıp Eğitimi Doktora Programı

Kemal Yangıncı

kemal.yanginci@bahcesehir.edu.tr, Bahçeşehir Üniversitesi Tıp Fakültesi Lisans Öğrencisi

Melike Yavuz

melike.yavuz@bau.edu.tr, Bahçeşehir Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Giriş: Dünya Sağlık Örgütü, 21. yüzyılda küresel sağlığa yönelik en büyük tehdidin iklim değişikliği olduğunu belirtmektedir. İklim değişikliği, sıcak dalgaları, seller gibi aşırı hava olayları, kötüleşen hava kalitesi, vektörle bulaşan hastalıkların yayılmasında değişiklikler, gıda ve su kalitesi ile miktarına yönelik tehditler ve ruh sağlığı üzerinden sağlığı etkilemektedir. Sağlık hizmeti sunucuları, bu etkileri azaltmak için önleme ve tedavi stratejileri geliştirmekte merkezi bir rol oynamaktadır. Bu nedenle, sağlık profesyonellerinin eğitiminde iklim değişikliğinin sağlıkla nasıl ilişkilendiğini anlama, bilinçlenme ve uygun müdahaleleri planlama fırsatı sunulmalıdır.

Amaç: Eğitim programlarının tasarlanmasında öğrenci katılımı kritik öneme sahip olduğundan, bu çalışma tıp fakültesi öğrencilerinin iklim ile sağlık arasındaki bağlantıları anlama düzeyini ve bu konuyu tıp eğitimine entegre etmeye yönelik görüşlerini incelemeyi amaçlamıştır.

Yöntem: Bu kesitsel çalışma, Mart-Haziran 2023 tarihleri arasında Bahçeşehir Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinde yürütülmüştür. Özel bir örnekleme prosedürü kullanılmadan, tüm tıp öğrencilerine (n=818) ulaşılması hedeflenmiştir. Literatüre dayalı olarak, araştırmacılar tarafından hazırlanan çevrimiçi bir anket ile öğrencilerin demografik bilgileri, iklim değişikliği ile ilgili bilgi düzeyleri, tutumları, becerileri ve eğitim ihtiyaçları sorgulanmıştır. Veriler, IBM SPSS İstatistikler Windows sürüm 25.0 kullanılarak analiz edilmiş, istatistiksel anlamlılık $p < 0.05$ olarak belirlenmiş, sürekli değişkenler ortalama \pm standart sapma olarak, kategorik veriler ise frekans ve yüzde olarak sunulmuştur. Kategorik verilerin karşılaştırılması için ki-kare testi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya, toplam 439 öğrenci (%53,7) katılmıştır. Ankete cevap verenlerin %57,6'sı kadın, %46,5 i klinik öncesi dönem, %53,5 i klinik dönem, %69,7'si ulusal, %30,3'ü uluslararası öğrencilerden oluşmaktadır. Katılımcıların iklim değişikliği ve sağlık etkileri konusunda yüksek oranda farkındalığa sahip olduğu görülmüştür. Öğrencilerin yarısı (%50,3) ana fikri bildiğini, %28,7'si aşına veya çok aşına olduğunu, %5'i ise sınırlı veya hiç bilgi sahibi olmadığını bildirmiştir. İklim değişikliği farkındalığı konusunda cinsiyet ile ulusal/uluslararası öğrenci statüsüne göre istatistiksel fark gözlenmemiştir. Öğrencilerin %80,6'sı iklimle bağlantılı hastalıkların teşhis ve tedavisine, %73,8'i bu hastalıkları önlemeye yönelik hazırlıklı olmadıklarını ifade etmiştir. Sınıf seviyeleri yükseldikçe bu duygularda hafif bir azalma olmasına rağmen, sınıflar arasında anlamlı bir fark gözlenmemiştir. Katılımcılardan iklim değişikliği ile ilgili endişe düzeyini 1'den 10'a kadar (10 en yüksek endişe) bir skalada puanlamaları istenmiştir. Endişe düzeyi ortalama puanı $7,49 \pm 2,1$ 'dir. Öğrencilerin %81,3'ü iklim değişikliği bilgisinin kendileri için önemli olduğuna, %69,3'ü hastalarının çevresel davranışlarını etkileyebileceklerine inanmaktadır. Öğrencilerin %87,7'si gelecekte iklim değişikliği ile ilgili sorunlarla karşılaşacaklarını düşünmekte, mevcut müfredatın bu konuyu sürdürülebilir bir perspektifle ele almadığına inanmaktadır. Bu nedenle, öğrencilerin büyük bir kısmı (%83) müfredatta bu konuya daha entegre ve sürdürülebilir bir yaklaşımın benimsenmesini talep etmektedir. %67,5'i ise iklim değişikliğinin müfredatta zorunlu konular arasında olması gerektiğini düşünmektedir. Müfredatta entegre edilebilecek yöntemler arasında seçmeli dersler ve stajlar, problem temelli öğrenme, vaka analizleri, sosyal aktiviteler ve kırılğan gruplara yönelik gönüllü çalışmalar öne çıkmaktadır.

Sonuç: Bu araştırma, tıp fakültesi öğrencilerinin iklim değişikliği farkındalığına dair önemli tespitler sunmaktadır. Elde edilen bulgular, tıp eğitiminde iklim değişikliği konusunun daha kapsamlı bir şekilde ele alınması gerektiğini vurgulamaktadır ve çalışma süresince elde edilmiş öneriler sürecin bir paydaşı olan öğrencilerin isteklerini gözlemlemek açısından önemlidir. Bu çalışma, geleceğin sağlık profesyonellerinin, iklim değişikliği ile ilgili sorunlarla daha etkin bir şekilde başa çıkabilmeleri için tıp eğitimine yönelik hızlı ve etkili reformların gerekliliğini ve daha kapsamlı çalışmaların sürdürülmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: iklim değişikliği, tıp eğitimi, sürdürülebilirlik, öğrenci görüşleri

İ.ü. İstanbul Tıp Fakültesi Deneyimi: Dönem 2 Öğrencileri ile Sanat Terapi Yönteminin Kullanıldığı Ekip Olma Uygulaması

A. Nilüfer Alçalar

nilufer.alcalar@istanbul.edu.tr, İstanbul Tıp Fakültesi

Nurhan Eren

nurhaneren@istanbul.edu.tr, İstanbul Tıp Fakültesi

Giriş: Sağlık hizmetleri her zaman ve her düzeyde bir ekip çalışmasını gerektirir. Ekip üyelerinin iletişime açık, empatik ve diğerlerinin uzmanlık alanına saygılı olma, eşgüdümlü çalışabilme, farklı görüşlere değer verme ve toleranslı olma, sorumluluğu ve başarıyı paylaşabilme gibi birçok bireysel özelliğe sahip olması gerekmektedir (1,2). İstanbul Tıp Fakültesi mezuniyet öncesi müfredatında bu becerileri geliştirmeyi amaçlayan dersler mevcuttur. Bu derslere 2021-2022 eğitim öğretim döneminde Ekip Olma Uygulaması eklenmiştir.

Bu çalışmada İTF Dönem-2 Dikey Koridor Dilimi bahar yarıyılı müfredatı kapsamında yapılan Ekip Olma Uygulaması ele alınmıştır. Amacımız ülkemiz tıp eğitiminde yeni bir model olduğunu düşündüğümüz sanat terapi yöntemini kullanarak gerçekleştirdiğimiz Ekip Olma Uygulaması deneyimimizi paylaşmak, bu konuda çalışma yürütmek isteyen fakültelelere katkı sağlayacağı inancı ile süreç değerlendirmesi yapmaktır.

Ekip Olma Uygulaması: Bu uygulamaya Türkçe ve İngilizce Tıp bölümleri tüm Dönem 2 öğrencileri alınmaktadır. Şu ana kadar, 2021-2022 yılında 422 öğrenci (76 İng ve 346 TR tıp öğrencisi); 2022-2023 yılında ise 423 öğrenci (72 İng ve 351 TR tıp öğrencisi) olmak üzere toplamda 845 öğrenci uygulamaya katıldı. 845 öğrencinin %49,9'u erkek (İng bölümü 67; TR bölümü 355); %50,1'i kadın (İng bölümü 81; TR bölümü 342) öğrenciydi. Uygulama kapsamında öğrenciler 16 kişiden oluşan gruplara bölündü. Böylece her yıl için ortalama 26 grup ile sanat terapi deneyim uygulaması gerçekleştirildi.

Sanat terapisi, görsel, işitsel, dokunsal birçok yolla duyuları harekete geçirerek söz öncesi/ötesi süreçlere dair farkındalık sağlamada önemli bir terapötik araç olarak kullanılmaktadır. Bu uygulamada da beden-hareket, müzik, resim ve üç boyutlu oyun hamuru/kil kullanımı yoluyla çeşitli duyuların harekete geçirilmesi sağlanmıştır. Öğrencilerin empatik bir yaklaşım geliştirmeyi deneyimlemesi, kendisinin ve diğerlerinin davranışlarını anlama ve birlikte üretme/etkileşimde olma becerilerini geliştirmesi, tutum ve davranışları hakkındaki farkındalığının artması ve bir takım olma duygusunu yaşantılaması hedeflenmiştir. Uygulama için ön hazırlık yapılmış; atölye olarak kullanılacak bir oda ve sanat malzemeleri (resim kâğıdı, pastel, kuru boya, sulu boya, fırça, oyun hamuru gibi) temin edilmiştir. Yaklaşık iki saat süren uygulama 4 aşamadan oluşmaktadır: (1) Tanışma, (2) Isınma, (3) Yaratıcı ana çalışma ve (4) Geri bildirim

1. Tanışma: 15 dakika süren bu aşamada katılımcıların kendilerini tanıtmaları, beklentilerini ve duygularını ifade etmesi sağlanır, yapılacak çalışma hakkında bilgilendirme yapılır. Bu aşama bilişsel seviyede ve sözel iletişim düzeyindedir.
2. Isınma: 15 dakika süren bu aşamada müzik eşliğinde beden ve duygulara odaklı ısınma ile yaratıcı sürece hazırlık yapılır. Bu aşamada öğrencinin dış dünyadan kendi içine, burada ve şimdiye doğru odaklanması sağlanır.
3. Yaratıcı Ana Çalışma: 60 dakika süren bu aşamada öğrenciler gruplara ayrılır, çeşitli resim malzemeleri ve oyun hamuru kullanımı ile yaratıcı ana çalışma yapılır. Sanatsal alanda ekip olma deneyimi sağlanır.
4. Geri Bildirim: 30 dakika süren bu aşamada öğrenciler daire olacak şekilde bir araya gelir, ürettikleri sanatsal eserler ve grup çalışması hakkında paylaşım yapılır.

Uygulamaya katılan öğrencilerin tamamına yakını bu uygulamanın faydalı olduğunu ve tekrarlanmasını istediklerini geri bildirim olarak vermişlerdir.

Sonuç: Bir ekibin üyesi ya da lideri olarak etkili ekip çalışması yürütmek sağlık profesyonellerinin temel mesleki becerilerinden biridir ve tıp eğitiminin temel aşamasında verilmeye başlanmalıdır. Bu konudaki uygulamaların dikey koridor içerisinde ileriki dönemlerde de tekrarlanması önemlidir. Simüle ya da gerçek hasta senaryolarının veya role-playing kullanıldığı, yapılandırılmış grup çalışmaları yapılması planlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Ekip olma deneyimi, sanat terapi yöntemi, tıp öğrencisi

Mezuniyet Öncesi Tıp Fakültesi Eğitiminde Travma Ultrasonografisinin Yer Alması

Fatma Selman

selmanfatma28@gmail.com, Biruni Üniversitesi

Yeşim Yiğiter Şenol

yyesenol@gmail.com, Akdeniz Üniversitesi

Giriş: Ultrasonografi eğitimi mezuniyet öncesi ve sonrası tıp fakültesi eğitimlerinde yaklaşık 20 yıl gibi uzun zamandır verilmektedir. Öğrenilmesi beceri isteyen bu araç için uzaysal yetenek, sono-anatomi ve sono-patofizyoloji bilgisinin yanı sıra ultrasonun bakış açısına sahip olmak ve ultrason sınırlarını anlayabilmek gerekmektedir. Bu sonografik bilgiye sahip olabilmek ve becerileri geliştirebilmek yaşam boyu bir eğitim gerektirmese de uzun süreli uzunlamasına bir eğitim gerektirmektedir. Bu uzun süreli eğitim için ultrasonografi eğitimlerinin mezuniyet öncesi ve mezuniyet sonrası eğitimlerinin ilk yıllarında başlanıp, birbiriyle ilişkili, eğitim programlarına entegre bir şekilde gerçekleştirilmesi önerilmektedir. Yapılan çalışmalarda USG eğitiminin mezuniyet öncesi tıp fakültesi eğitimine dahil edilmesinin öğrencilerinin memnuniyetlerinin artması yanında genel bilgi tabanının ve fizik muayene becerilerinin geliştirdiğini göstermiştir.

Amaç: Bu çalışmanın iki farklı amacı vardır. Birincisi mezuniyet öncesi tıp fakültesi öğrencilerine genişletilmiş acil travma ultrasonografi (E-FAST) eğitimi vererek mezun olduklarında yetkin bir şekilde ultrason kullanarak hastaların tanı ve tedavilerini gerçekleştirebilmeleridir. İkinci amacı ise acil serviste travma değerlendirilmesi eğitiminde ultrasonografiyi eğitsel bir yardımcı olarak kullanarak travma değerlendirmesini daha iyi anlamalarını sağlamaktır.

Yöntem: Çalışma 2022-2023 yılında Biruni Üniversitesi Tıp Fakültesi mezuniyet öncesi tıp eğitimi 5. Dönem öğrencilerinde yapılmıştır. Çalışma kapsamında acil tıp stajında acil serviste travma değerlendirilmesi dersi anlatımının ardından ultrasonografi tanıtımı, ultrason fiziği, genişletilmiş odaklanmış travma ultrasonografisi (E-FAST) kuramsal dersleri ve uygulama dersleri verilmiştir. Çalışmamızın değerlendirme kısmı iki aşamadan oluşmaktadır. İlk aşama pre-test ve post-test içeren deneysel bir eğitim değerlendirme çalışması olarak planlanmıştır. İkinci aşama yapılan kuramsal ve uygulamalı eğitimlerin çoktan seçmeli test sınavı ve uygulama sınavı ile değerlendirilmesi şeklinde düzenlenmiştir.

Çalışmaya Biruni Üniversitesi 2022-2023 yılı 5. dönem mezuniyet öncesi tıp fakültesi öğrencilerinin tümü alınmıştır. 4 öğrenci sınavlara bazı özel nedenlerden katılamadığı için çalışma dışı bırakılmıştır. Çalışmaya 66 öğrenci alınmıştır.

Bulgular: Çalışma grubu toplam 66 beşinci sınıf öğrencisinden oluşmaktadır. Öğrencilerin %47'si erkek, %53'ü kadındır. Öğrencilerin sınavlarda aldıkları puan dağılımına baktığımızda ÇSTS'den öğrencilerin %95'den fazlasının 80 üzeri not aldığı; DOPS'dan öğrencilerin %95'inin fazlasının 90 puanın üzerinde puan aldığı görülmüştür. Öğrencilerin pre-test puan ortalaması $84,6 \pm 19,2$ iken, post-test ortalama puanı $92,1 \pm 18,5$ 'e yükselmiştir. İki ortalama arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p=0,014$).

Yazılı sınav ile post-test ve ÇSTS arasında pozitif anlamlı bir ilişki bulunmuştur (sırasıyla $p=0,006$ $p=0,015$). Yazılı sınav ortalama puanı ile post-test, ÇSTS, DOPS ortalama puanları karşılaştırıldığında anlamlı bir ilişki bulunmuştur (sırasıyla $p=0,085$ $p=0,001$ $p=0,001$).

Öğrencilere eğitimler sonrası yapılan memnuniyet anket analizine göre; Öğrencilerin tümü "Katıldığım USG derslerinden zevk aldım" cümlesine kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum yanıtını vermiştir. Yine aynı şekilde öğrencilerin hepsi "Bu eğitimden sonra ultrasonu temel düzeyde kullanabilirim cümlesine "kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum" şeklinde yanıtlamıştır. Öğrencilerin Odaklanmış travma ultrasonografisi eğitimi ile ilgili görüşlerini sorgulayan açık uçlu soruya verdikleri yanıtlara göre genel olarak öğrencilerin verilen eğitimden memnun olduklarını belirten geribildirimler vermişlerdir.

Sonuç: Bu çalışma mezuniyet öncesi tıp fakültesi öğrencilerinin ultrasonografi eğitimlerine bilgi ve beceri olarak hazır olduklarını göstermiş ve mezuniyet öncesi tıp fakültesi eğitiminde klinik stajlarda eğitsel bir yardımcı olarak ultrasonografinin kullanılmasının verilen eğitimlere ilginin ve memnuniyetin artırdığını ve derin öğrenme sağladığını ortaya çıkırmıştır.

Anahtar Kelimeler: E-FAST, Travma, DOPS, Ultrason, Mezuniyet öncesi tıp fakültesi eğitiminde ultrason

Öğrenci Gözüyle Kalite Çalışmalarına Bakış: İstanbul Medipol Üniversitesi Nitel Çalışma Örneği

Ahmet Kayhan Korkusuz

ahmet.korkusuz@std.medipol.edu.tr, İstanbul Medipol Üniversitesi Tıp Fakültesi 4. Sınıf Öğrencisi, İstanbul, Türkiye

Berinay Asil

berinay.asil@std.medipol.edu.tr, İstanbul Medipol Üniversitesi Eğitim Fakültesi Psikolojik ve Rehberlik 3.sınıf Öğrencisi, İstanbul, Türkiye

Sude Ceyda Yaman

sude.yaman@std.medipol.edu.tr, İstanbul Medipol Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dış Hekimliği Fakültesi, 4.sınıf Öğrencisi, İstanbul, Türkiye

Hilal Eroğlu

heroglu@medipol.edu.tr, İstanbul Medipol Üniversitesi Kalite Akreditasyon Uzmanı, İstanbul, Türkiye

Metin Kaya

metin.kaya@medipol.edu.tr, İstanbul Medipol Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İstanbul, Türkiye

Ayşegül Çopur Çiçek

aysegul.copur@medipol.edu.tr, İstanbul Medipol Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji AD, İstanbul, Türkiye

Recep Öztürk

Recep.ozturk@medipol.edu.tr, İstanbul Medipol Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kalite Akreditasyon Ofisi, İstanbul, Türkiye

Geleceğin Hekimlerinin İklim Kalite ve akreditasyon çalışmaları yükseköğretim kurumlarında başlıca liderlik, yönetim, eğitim-öğretim, araştırma-geliştirme ve topluma katkı boyutlarında yapılan iyileştirme faaliyetlerini kapsar. Kalite kültürünün kurumda yayılmış olması istenen bir durum olup, yükseköğretim kurumları bünyesinde yer alan tüm paydaşlar, kalite kültürünü benimseme ve sürdürülebilirliğini sağlamaktan sorumludur. Ancak, kalite farkındalığı üniversitelerin tanımlanan paydaşlarında yeteri kadar oluşmamaktadır.

Amaç: Bu araştırmanın amacı, bir vakıf üniversitesindeki kalite çalışmalarına yönelik öğrenci görüşlerini incelemek, İstanbul Medipol Üniversitesi Kalite Akreditasyon Ofisi tarafından çıkarılan Kalite Bülteninin okunmasını sağlamak ve kalite farkındalığını artırmaktır.

Yöntem: Bu çalışmada, üç ayrı teknik ile veri toplanmıştır. Bu teknikler odak grup görüşmesi, bireysel görüşme ve kalite bülteni dökümanlarıdır. Odak grup ve bireysel görüşmelerin yapılabilmesi için araştırmanın amacına uygun yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Araştırmacı olan öğretim üyeleri tarafından odak grup görüşmesi yapılırken, Kalite Topluluğundaki öğrenciler tarafından diğer öğrencilerle akran görüşmesi yapılmıştır. Diğer öğrenciler üniversitenin öğrenci kalite komisyonu ve kalite ofisinde görevli olmayan öğrencilerdir. Veri setleri içerik analizi tekniği ile analiz edilmiştir. Öncelikle odak grup ve bireysel görüşme tekniği ile elde edilen ses kayıtları transkript edilmiştir. Transkript edilen metinler ve kalite bültenleri araştırmacılar tarafından ayrıntılı bir şekilde okunmuştur.Daha sonra yine araştırmacılar tarafından metin içi ifadeler kodlanmıştır.Kodlamalar yapılırken bir kod diğer kodlar ile sürekli karşılaştırılmıştır.Daha sonraki aşamada ise kodlara ilişkin anlamlı temalar oluşturulmuştur.Oluşturalan temalar birbirleri ile sürekli karşılaştırılmış ve son şekli verilmiştir.Kodlama işlemini sistemli yürütebilmek amacıyla Maxqda 20.0 programını kullanılmıştır.Araştırma sonuçlarının onaylanabilirliğini sağlamak amacıyla katılımcı öğrencilerin görüşleri, ilgili tema ve kategorilere göre doğrudan alıntılar ile desteklenmiştir.

Bulgular:Bireysel ve odak grup görüşme yapılan 23 öğrencinin, yükseköğretim kurumlarında kaliteden ne anladığı ve kalite çalışmalarına ilişkin görüşleri ayrıntılı olarak incelenmiştir. Görüşme analizi sonucu

kalite algısı, yükseköğretimde kalite algısı, yüksek öğretim kurumlarının kalitesini geliştirme olmak üzere üç farklı tema belirlenmiştir. Öğrencilerin kendi cümleleri ile ifade etmeleri sağlanmıştır. Öğrencilerin kalite algılarına yönelik olarak, öğrenciler kalite kavramını memnuniyet (f=7), mükemmellik (f=6), standartları karşılama (f=6) ve yetkinlik (f=5)

kavramıyla daha sık ilişkilendirmektedir. Öğrenciler kaliteli üniversite kavramını sıklıkla nitelikli öğrenci (f=12), iyi eğitim (f=9), okul kültürü ve iklimi (f=9) kavramlarıyla ilişkilendirmektedirler. Yine öğrenciler kaliteli üniversite kavramını kaliteli öğretim elemanı (f=3) ilişkili olduğunu ifade etmektedirler. Üniversitelerin kalitesini geliştirmeye yönelik öğrenci görüşleri ders programları dışındaki eğitim programlarını destekleme (f=26), ders programlarının uygulamasında ortam çeşitliliği sağlama (f=4), kampüs yeterliliğini sağlama (f=12), kapsamlı öğrenci katılımını sağlama (f=12), öğrenci araştırmaları/anketlerinin sonuçları hakkında bilgilendirme (f=3), öğrenci destek sistemlerini güçlendirme (f=2) ve dış paydaşlarla işbirliği sağlama (f=2) temaları altında toplanmıştır.

Sonuç: Periyodik olarak yayınlanan kalite bültenlerinin öğrenciler tarafından takip edilmesi ile kalite çalışmalarına dair farkındalığın artacağı düşünülmekle birlikte, kalite kültürünün oluşması ve içselleştirilmesi için kalite-akreditasyon ve bülten çalışmalarına öğrencilerin aktif katılımlarının sağlanması, kurumun farklı boyutlarda gerçekleştirdiği iyileştirme faaliyetlerine önemli bir iç paydaş olan öğrencilerin katılmaları teşvik edilmelidir.

Anahtar Kelimeler: öğrenci, kalite kültürü, kalite bülteni, akran değerlendirmesi, nitel çalışma

Olası/Kesin Covid-19 Olgusunun Yönetiminde Taska Dayalı Öğrenme Yönteminin Değerlendirilmesi

Demet Arı

drdemetay@gmail.com, SANKO Üniversitesi Tıp Fakültesi

Pınar Günel

gunelpinar@yahoo.com, SANKO Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Taska dayalı öğrenme (TDÖ), tıpta öğrenmenin görevle ilişkilendirildiğinde en etkili şekilde gerçekleştirilebileceği fikrini destekleyen çağdaş bir eğitim modelidir. Gerçek sağlık hizmeti verilen ortamlarda, gerçek hasta üzerinde, tıp öğrencilerinin doğrudan uygulamalara katılmalarını ve tanımlanmış “iş-görev” alanlarında mesleki bir uyum süreci yaşamalarını sağlayan bir eğitim yöntemidir.

Amaç: Bu çalışma, intörlere, olası/kesin COVID-19 olgusunun yönetim becerisinin kazandırılması için kullanılan taska dayalı öğrenme yönteminin değerlendirilmesi amacıyla yürütülmüştür.

Yöntem: 2020 Mayıs ayında SANKO Üniversitesi Tıp Fakültesinde Acil Tıp stajını alan intörlere, taska dayalı öğrenme yöntemi ile olası/kesin COVID-19 olgusunun yönetim becerisinin kazandırılması planlanmıştır. Eğitim öncesinde bir ön değerlendirme anketi ve intörlerin konuya ilişkin bilgi düzeyini değerlendirmek amacıyla; COVID-19’un mikrobiyolojik özelliklerini, patojenitesini, bulaşma yollarını, enfeksiyonun belirti ve bulgularını, tanıda kullanılacak testleri, olası vaka tanımını, olası vaka yönetim algoritmasını, hasta bildirimini yapmayı, temaslı takibini, kişisel koruyucu ekipmanları sorgulayan bir ön test uygulanmıştır. Eğitimin amaç ve hedefleri açıklanmış, COVID 19 ile ilgili görev spesifik hale getirilmiştir. Konu ile ilgili çalışma kılavuzları sunulmuş, derinlemesine araştırma ve öğrenme fırsatları sağlanmıştır. İntörlerin araştırdıkları konu içeriğini küçük gruplar halinde sunması ile bilgi paylaşımı ve tartışma ortamı sağlanmıştır. Eğitimin sonunda; kişisel koruyucu ekipmanların özelliklerini sayma ve seçme, kişisel koruyucu ekipmanları giyme, olası/kesin COVID-19 hastasını karşılama ve anamnezini alarak triyajını yapma, hastanın fizik muayenesini yapma ve gerekli tanılama testleri seçme, test (laboratuvar/görüntüleme) sonuçlarını yorumlama ve ayaktan/yatarak tedaviye karar verme, hastaya verilecek ilaçları belirleme, kişisel koruyucu ekipmanları çıkarma olmak üzere toplam 7 istasyondan oluşan nesnel yapılandırılmış klinik sınav (NYKS) uygulanmıştır. Tüm intörlere her istasyon için belirlenen süre dahilinde o istasyondaki görevi yerine getirmiştir. Pandeminin başlangıç dönemi olması nedeniyle intörlerin güvenliği açısından standardize hastalar kullanılmış bu hastaların senaryoları acile başvuran gerçek olgulardan hazırlanmıştır. Standardize hastalar anamnez, fizik muayene istasyonlarında kullanılmış, sonraki istasyonlarda ise gerçek hastaların laboratuvar testi ve görüntülemeleri intörlere tarafından sistem üzerinden açılarak değerlendirme yapmaları sağlanmıştır. Eğitimin sonunda son değerlendirme anketi ve son test uygulanmıştır. Ayrıca intörlere eğitim yöntemiyle ilgili genel değerlendirmelerine yönelik geri bildirimleri de alınarak eğitimi 1 ile 10 arasında puan vererek değerlendirmeleri istenmiştir. Bu çalışmada kontrol grubu kullanılmamasının nedeni pandemi nedeniyle intörlere tümünün bu stajı aynı anda almış olmalarıdır.

Bulgular: Bu çalışmaya 14’ü (43.8) erkek, 18’i (56.2) kadın olmak üzere toplam 32 intörn katılmıştır. Uygulanan ön değerlendirme anketine verilen yanıtlar eğitim sonrasında iyileşme göstermiştir (%3.1 ile %65.6 arasında). 20 soruluk ön test ve son test puanları karşılaştırıldığında ortalama 71±10 puandan, 97±4 puana yükselmiştir (p<0.001). Genel değerlendirme anketi sonuçları incelendiğinde intörlere tamamına yakını eğitimden memnun olduğunu belirtmiştir. İntörlere, eğitimi 1 ile 10 arasında puanlamaları istendiğinde ortalama 9.74±0.71 puan vermiştir.

Sonuç: Bu araştırma sonucunda intörn geribildirimlerine, bilgi ve beceri düzeyi değerlendirmelerine dayanarak TDÖ’nün olağandışı durumlarda hasta yönetimi becerisine olumlu yönde katkı sağladığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: taska dayalı öğrenme, pandemi sürecinde eğitim, olası/kesin COVID-19 olgusunun yönetimi

Pandemi Döneminde Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Öğrenme Yaklaşımlarıyla Psikolojik Durumları Arasındaki İlişki ve Psikolojik Sağlamlığın Aracılık Rolü

Selma Aydın

drsaydin2020@gmail.com, Başkent Üniversite Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD. Ankara

Melih Elçin

melihelcin48@gmail.com, Springfield College, School of Health Sciences, MA, USA

Hatice Deniz Özdemir

hozdemir@biruni.edu.tr, Esenyurt Üniversitesi

Amaç: Bu çalışmada pandemi döneminde Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin öğrenme yaklaşımlarıyla psikolojik durumları arasındaki ilişkinin ve psikolojik sağlamlığın aracılık rolünün değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntemler: Çalışma kesitsel tanımlayıcı bir çalışma olarak planlanmıştır. Pandemi sürecinin devam etmesi nedeniyle veriler google formu aracılığı ile elektronik ortamda 16.04.2021-05.10.2021 tarihleri arasında toplanmıştır. Verilerin toplanmasında Kişisel Bilgi Formu, Öğrenme Yaklaşımları ve Çalışma Becerileri Ölçeği, Birinci Basamak İçin Beck Depresyon Ölçeği, Beck Anksiyete Ölçeği ve Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği kullanılmıştır. Çalışmanın istatistiksel analizinde Statistical Package for the Social Sciences (SPSS, IBM, Armonk, NY) 25. versiyon ve LISREL 8.51 paket kullanılmıştır.

Bulgular:Çalışmada öğrencilerin öğrenme yaklaşımlarına bakıldığında stratejik öğrenme yaklaşımı 68,8±11,7, derin öğrenme yaklaşımı 57,2±8,0 ve yüzeysel öğrenme yaklaşımı 47,7±9,2 puan almış olup öğrencilerin en çok stratejik öğrenme yaklaşımını kullandıkları belirlenmiştir.

Pandemi sürecinde öğrencilerin %55,4'ünde depresyon, %68,6'sında hafiften şiddetliye varan anksiyete bozukluğu saptanmıştır. Üçüncü sınıf öğrencisi olmak, prelinik dönem öğrencisi olmak ve tıp fakültesini kendi isteği ile seçmemek depresyonu; cinsiyet, İngilizce program öğrencisi olmak, birinci sınıf öğrencisi olmak ve prelinik öğrencisi olmak ise anksiyeteyi etkileyen faktörler olarak saptanmıştır.

Çalışmada öğrencilerin Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği puan ortalaması 19,0±7,2 olarak bulunmuştur. Erkek cinsiyet, klinik dönemde olmak, 4. sınıf öğrencisi olmak, tıp fakültesini kendi isteyerek seçmenin psikolojik sağlamlığı artırdığı gözlenmiştir. Derinlemesine öğrenme yaklaşımı ile depresyon arasındaki ilişkide psikolojik sağlamlığın tam aracılık etkisi; stratejik öğrenme, depresyon ve psikolojik sağlamlık ilişkisinde ölçme modeli incelendiğinde kısmi aracılık etkisi; yüzeysel öğrenme, depresyon ve psikolojik sağlamlık ilişkisi incelendiğinde psikolojik sağlamlığın kısmi aracılık etkisi vardır.

Sonuç ve Öneriler: Öğrencilerin eğitim hayatlarının başlangıcından sonuna kadar öğrenme yaklaşımlarını ve psikolojik durumlarını değerlendirmek, derinlemesine öğrenmeye teşvik etmek hem akademik gelişim ve akademik performans açısından hem de psikolojik sağlam hekimler yetiştirmek açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, tıp fakültesi öğrencisi, öğrenme yaklaşımları, depresyon, anksiyete, psikolojik sağlamlık

Probleme Dayalı Öğrenmede Yakın Akran Yönlendiricilerinin Öğrenme Sürecine Etkisi

Hülya Akan

hulya.akan@medipol.edu.tr, İstanbul Medipol Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD

Pakizit Yiğit

pyigit@medipol.edu.tr, İstanbul Medipol Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyoistatistik ve Tıp Bilişimi Anabilim Dalı

Ayşegül Çopur Çiçek

aysegul.copu@medipol.edu.tr, Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı

Mesut Yılmaz

myilmaz@medipol.edu.tr, Tıp Fakültesi Enfeksiyon Hastalıkları Anabilim Dalı

Giriş: Akran/yakın akran eğitimi, mezuniyet öncesi tıp eğitiminde son yıllarda gittikçe tartışılan konulardan birisi olup bir çok açıdan eğitim süreçleri üzerindeki olumlu etkileri gösterilmiştir.

Amaç: Son sınıf tıp fakültesi öğrencilerinin erken dönemdeki tıp fakültesi öğrencilerinin probleme dayalı eğitim oturumlarında yönlendirici olarak yer almalarının eğitim üzerindeki etkisini değerlendirmektir.

Yöntem: Çalışmanın yöntemi olarak nicel kesitsel ve niteliksel odak grup görüşmeleri ve yüz yüze derinlemesine görüşmeler olarak karma metodoloji kullanılmıştır. Araştırma 2021- 2022 bahar ve 2022-2023 akademik takvim yılı boyunca yapılmıştır. Araştırmanın örneklemi Medipol Tıp Fakültesi Dönem III ve VI öğrencileri ve eğitim koordinasyon birimi görevlileri ve dönem koordinatörü oluşturmaktadır. 2021-2022 akademik yılında asistan ve öğretim üyeleri ve dört intern öğrenci, yönlendirici 2022-2023 döneminde tüm PDÖ oturumlarında Dönem VI öğrencileri yönlendirici olarak yer almışlardır

Nicel Yöntem: Her kurul sonunda alınmakta olan likert tipi öğrenci geri bildirim yanıtlarının ortalamaları 2021-2022 ve 2022-2023 yıllarındaki her kurul için ayrı ayrı olmak üzere karşılaştırılmıştır.

Niteliksel Yöntem: Her odak grupta 6-9 kişi olmak üzere toplam beş odak grup görüşmesi – 31 öğrenci yapılmıştır . Eğitim koordinasyon biriminde çalışan iki kişi ve dönem koordinatörü ile bire bir görüşme yapılmıştır. Tüm görüşmeler sesli kaydedilerek metine çevrilmiş ve klasik metin analizi ile tematik analiz yapılmıştır

Bulgular: Niteliksel: Neoplazi-Homeopetik, Gastroententoroloji kurulunda 2021-2022 ortalama değerleri istatistiksel olarak 2022-2023'ten daha düşükken, Kardiyovasküler ve solunum kurulunda fark saptanmamış ve ürogenital kurulunda anlamlı derecede artmıştır. İlk kurullarda olan öğrenci memnuniyetindeki azalmanın dönem sonuna doğru tersine döndüğü ve arttığı gözlenmektedir.

Nicel Bulgular:Metin analizlerinde ortaya çıkan ortak temalar şunlardır.

Dönem III öğrencileri : “probleme dayalı öğrenmenin genel olarak verimli olduğu”, “eğitim ortamına dair kaygıda azalma”, “daha rahat söz alma ve kendini daha rahat ifade etme” “intern öğrencilerin nerelerde zorlandıklarını daha iyi anladığı için kolaylaştırıcı rollerinin daha etkin olması” , “ Akran eğitimcilerle oturumların daha verimli geçmesi”

Dönem VI öğrencileri: “içsel motivasyonlarında artış”, “ kariyer planlamalarında yol gösterici olması” , “ eğitici deneyiminin kişisel gelişimlerine olumlu yönde etkisi” “eğitim alanların daha rahat hissettiği için kaygılarının azalması ve kendini daha kolay ifade etme” “ daha alt dönem öğrencileri ile oturumlar dışı iletişimin artması”

Eğitim Koordinasyon birimi ve Koordinatörlük: “Oturumların organizasyon süreçlerindeki zamanın kısalması” “iş yükünün azalması”, “oturum organizasyonundaki aksaklıkların ortadan kalkması” “

yönlendirici bulma baskısının ortadan kalkması” “öğrencilerden sözel olumsuz geri bildirimlerin azalması”

Akran eğitici programının genel olarak olumlu olduğu ve ileriki yıllarda akran eğiticilerin farklı öğretim yöntemlerinde de rol alacağı şekilde genişletilerek devam etmesi gerektiği yönünde tam fikir birliği ile ortak görüş ortaya çıkmıştır.

Sonuç: İleri dönemdeki tıp öğrencilerinin, probleme dayalı öğrenim oturumlarında yakın akran eğitici/ yönlendirici olarak yer almaları, hem Fakülte ve eğitim koordinasyonu süreçlerini hem de akran eğiticileri ve eğitim alan öğrencileri bir çok açıdan olumlu yönde etkilemiş ve akran eğitici programının sonuçlarının izlenmeye devam etmek kaydı ile farklı öğrenme yöntemlerine de yaygınlaştırılarak devam ettirilebileceği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: tıp eğitiminde akran yardımı ile eğitim, probleme dayalı öğrenme, mezuniyet öncesi tıp eğitimi

Psikodrama Uygulamasının Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Yeme Tutumları, Mükemmeliyetçilik ve Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Üzerindeki Etkisi

Sıla Derin

siladerin@gmail.com, Dokuz Eylül Üniversitesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları AD

Özlem Sürel Karabilgin Öztürkçü

osurelkarabilgin@gmail.com, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Giriş: Tıp öğrencileri arasında yeme bozukluklarının görülme sıklığının/gelişme riskinin yüksek olduğu gösterilmiştir. Yeme bozukluklarının gelişiminde risk faktörleri arasında gösterilen mükemmeliyetçilik ve olumsuz değerlendirilme korkusunun tıp öğrencileri arasında da oldukça yaygın olduğu ve önemli psikolojik sorunlara yol açtığı bildirilmektedir.

Amaç: Psikodramanın, tıp öğrencilerinin yeme tutumları, mükemmeliyetçilik düzeyleri ve olumsuz değerlendirilme korkusu üzerine etkisini incelemektir.

Yöntem: Çalışma EÜTF 2.-3. sınıf öğrenciler (n: 24) ile 32 saatte gerçekleştirilmiştir. Sosyodemografik Bilgi Formu, DSM-5 Birinci Düzey Kesitsel Belirti Ölçeği-Erişkin Formu, Ön-test/Son-test Formu, dördüncü ve sekizinci haftanın sonunda Yeme Tutum Testi-Kısa Formu (YTT-26), Frost Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği (FÇBMÖ) ve Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği-Kısa Formu (ODKÖ) uygulanmıştır. FÇBMÖ, FÇBMÖ alt ölçekleri ve ODKÖ'den elde edilen veriler, Tekrarlanan Ölçümlerde Tek Yönlü Varyans Analizi ile analiz edilmiştir. YTT-26 ve diyet yapma ve bulimia ve yeme meşguliyeti alt ölçeklerinden elde edilen veriler için Friedman testi kullanılmıştır. Güvenilir değişim indeksi hesaplama yöntemi kullanılarak bireysel düzeydeki değişimde değerlendirilmiştir.

Bulgular: Analiz sonuçları, psikodramanın tertip ve düzene verilen aşırı düzeydeki önemi azaltmada etkili olduğunu göstermiştir. Diğer değişkenler açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmaya rastlanmamakla birlikte, bireysel düzeydeki değişime yönelik gerçekleştirilen analizlerde grup üyelerinden bazılarının YTT-26 alt ölçekleri, FÇBMÖ, FÇBMÖ alt ölçekleri ve ODKÖ'den elde edilen puanlarında görülen azalmanın bireysel düzeyde anlamlı olduğu saptanmıştır.

Sonuç: Tıp öğrencilerinde işlevsel olmayan yeme tutumlarını, katı mükemmeliyetçilik eğilimlerini ve olumsuz değerlendirilme korkusunu bireysel düzeyde anlamlı bir değişim sağlayarak azaltmada psikodrama yönteminin etkili olduğu gösterilmiştir. Psikodrama uygulamalarının öğrencilerin hem kişisel hem de mesleki gelişimleri açısından önemli olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tıp öğrencisi, psikodrama, mükemmeliyetçilik, yeme tutumu, olumsuz değerlendirilme korkusu

Sağlık Alanında Mesleklerarası İşbirliğini Etkileyen Faktörlere Yönelik Paydaş Görüşleri

Bürge Atılğan

atilganburge@gmail.com, Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Sevgi Turan

sevgigunalturan@gmail.com, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Meslekler arası işbirliği (MAİ), karmaşık sağlık problemlerinin çözümü konusunda müzakere etmek için düzenli olarak bir araya gelen farklı sağlık ve sosyal bakım profesyonellerinin birlikte uyum içinde çalışması olarak tanımlanmıştır. Bu bildiride “Sağlık Meslek Grupları Eğitiminde Mesleklerarası Eğitim ve İşbirliğine Yönelik Paydaş Görüşleri” adlı doktora tezinin bulgularından mesleklerarası işbirliğini etkileyen faktörlere yönelik bölümü paylaşılmıştır.

Amaç: Çalışmanın amacı, sağlık alanı öğretim üyeleri ve öğrencilerinin MAİ’yi etkileyen faktörler hakkındaki görüşlerinin incelenmesidir.

Yöntem: Nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik desen kullanılmıştır. Katılımcılar, amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme, maksimum çeşitlilik örnekleme, kolay ulaşılabilir örnekleme ve kartopu örnekleme ile belirlenmiştir. Veriler, Ankara’da sağlık bilimleri alanında mezun veren Hacettepe, Ankara, Gazi, Ankara Yıldırım Beyazıt ve Başkent Üniversiteleri tıp, hemşirelik, eczacılık, fizyoterapi ve rehabilitasyon ile beslenme ve diyetetik bölümlerinden öğretim üyeleri ve öğrenciler ile yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşme tekniği ile yüzyüze ve COVID-19 döneminde ise çevrimiçi olarak Ocak-Kasım 2020 tarihleri arasında toplanmıştır. Görüşmelerin kayıtları çözümlenerek yazılı hale getirilmiş ve içerik analizi yapılmıştır.

Bulgular:Derinlemesine görüşmelere altısı dekan, yedisi dekan yardımcısı, onu bölüm başkanı olan 47 öğretim üyesi katılmıştır. Odak grup görüşmelerine katılan öğrenci sayısı 35’tir.

Mesleklerarası iş birliğini etkileyen faktörler, “*mesleki kimlik ve rol algısı, toplumsal imaj, kurumsal yapı, yasa ve yönetmelikler, istihdam, ekonomi, alan koruma, mesleki eğitim süreci, iletişim becerisi, kişilik özellikleri*” kodları ile tanımlanmıştır.

Mesleki kimlik, rol algısı kapsamında, ifadelerde MAİ’yi etkileyen faktörlere ilişkin “hiyerarşi, doğal liderlik algısı, kapalı olma, tıp hegemonyası, aşırı özgüven, rol çatışması, ötekileştirme, güvenmeme, üstünlük, ego, hafife alma, küçük görme, düşük benlik algısı” olumsuz ifadelerle paylaşıırken; iş birliğini olumlu etkileyen ifadelerde ise “mesleğini sevme, hastaya değer verme, güven, mesleğe aidiyet, kabul görme” yer almaktadır.

Toplumsal imaj kapsamında “değersiz görülme, toplumsal cinsiyet, kadın olma, kahramanlaştırılma, eşitsizlik ve sınıf farkı” olumsuz ifadeler olarak paylaşılmıştır. Medya ve toplumsal cinsiyetin olumsuz etkileri ve toplumun meslekleri konumlandırmasında “üniversite sınavı”nın etkili olduğu vurgusu yapılmıştır.

Yasa, yönetmelikler, sınırlar ve sorumlulukların MAİ’ye etkisine yönelik ifadelerde “kesişen alanlarda” yaşanan çatışmalar, yönetmeliklerin “yorumu açık” olması, “sınırların net olmaması” dile getirilmiştir. Yasa koyucuların çoğunlukla hekimlerden oluşmasının “şövenizmi” beslediği vurgulanmıştır.

İstihdam, ekonomi, alan korumanın etkileri “güç savaşları, iş bulma kaygısı, işsizlik, rant, iş birliğinin ekonomik dezavantaj yaratması” olarak dile getirilmiştir.

İletişim becerilerinin MAİ’ye etkisine yönelik ifadelerde “ortak dili konuşabilme, çatışma, üslup, hastayı anlama, nezaket, geribildirime açık olma, yazılı iletişim kurma, hasta güvenliği ile iletişim ilişkisi, fikir alışverişi” yer almıştır.

Kurumsal yapının MAİ'ye etkisine yönelik ifadelerde "işbirliği kültürü, kurumun hasta odaklılığı, izlem politikası, sağlık hizmet sunumu dinamikleri, görev ve sorumlulukların tanımlanması ve çalışana verdiği değer" yer almıştır.

Mesleki eğitim sürecinin "eğitimin niteliği, öğrenme sorumluluğu alma, ekip olmaya yönelik bilgi ve beceri düzeyi" ile işbirliğini etkilediği dile getirilmiştir. "Karşılıklı güven" ilişkisinin oluşmasında mesleki alan yeterliliği en sık vurgulanan kavram olmuştur. Ayrıca üniversiteye kadarki yaşamıyla da şekillenen "kişisel özelliklerinin" iş birliği açısından önemli olduğu dile getirilmiştir.

Sonuç: Toplumsal yapının, kurumsal kültürün, sağlık eğitiminin, ekonominin, istihdamın, sağlık hizmeti örgütlenme yapısının ve bağlamının sağlık hizmeti yürütücüleri arasındaki işbirliğini etkilediği söylenebilir. MAİ'yi etkileyen faktörler çok faktörlü ve çok katmanlıdır. MAİ'yi etkileyen her düzey ve faktöre yönelik (toplumsal, politik, ekonomik, yönetsel ve eğitim) önlemlerin düşünülmesi ve ele alınmasını gerekir.

Anahtar Kelimeler: mesleklerarası eğitim, sağlık alanı eğitimi, mesleklerarası işbirliği

Senaryo Yazarak Öğrenme (SYÖ) Üç Yıllık Deneyim

Sümer Mamaklı

smamakli@akdeniz.edu.tr, Akdeniz Üniversitesi

Amaç: Senaryo yazarak öğrenme (SYÖ) modülünün etkinliğini öğrencilerin akademik başarısını, sınıf içi katılımını ve öğrenci/öğretmen memnuniyetini göz önünde bulundurarak probleme dayalı öğrenim (PDÖ) modülleriyle karşılaştırarak değerlendirmek.

Yöntem: Probleme dayalı öğrenme konusunda deneyimi olan 6 yıllık tıp eğitimi programının üçüncü sınıf öğrencileri (2020- 2022 arasında 3 yıl), SYÖ modülü için ayrılan bir hafta boyunca eğitim yönlendiricileri eşliğinde küçük gruplarda (PDÖ'dekine benzer sayıda öğrenci ve bir yönlendirici ile) çalıştılar. Öğrencilere bir eğitim yönlendiricisi eşliğinde küçük gruplar halinde PDÖ eğitim yönlendiricisi senaryosu oluşturma görevi (en yüksek bilişsel düzey) verilmiştir. 1 haftalık çevrimiçi SYÖ modülü, üçü planlı sınırsız sayıda (Ders programı dışında öğrenciler zaman ve süre sınırı olmadan istedikleri kadar toplanabilirler) planlanmamış oturumdan oluşuyordu. Çevrimiçi eğitimlerde uygulama öncesinde öğrencilere ve eğitim yönlendiricilerine SYÖ süreçleri ve her aşamasında yapılması gerekenler, öğrenci/ eğitim yönlendiricisi rolleri ve beklentiler anlatıldı. Her bir SYÖ grubu için üç çevrimiçi tartışma oturumu planlandı, ancak grupların ekstra çevrimiçi toplantılar düzenlemesine izin verildi. Öğrenim hedefleri verildikten sonra öğrencilerden modül süresinde, senaryo sorularının yanıtlarını, kanıta dayalı bilgileri ve eğitim yönlendiricileri için ipuçları ve ek bilgileri içeren bir eğitim yönlendiricisi kılavuzuyla birlikte bir PDÖ senaryosu oluşturmaları istendi. Değerlendirilen sonuçlar öğrenci/öğretmen memnuniyeti, öğrencilerin akademik başarısı ve katılımıydı. Memnuniyet yarı yapılandırılmış geri bildirim formları kullanılarak belirlendi. Oluşturulan senaryolar bir kontrol listesi kullanılarak değerlendirildi. SYÖ modülüyle ilgili eğitici ve öğrencilerin görüş ve önerilerine yönelik nitel veriler toplandı. Öğrencilerin bilgi ve klinik akıl yürütme becerilerini ölçmek amacıyla modülden sonraki hafta yazılı sınavlar (Çoktan Seçmeli ve Senaryo uyumluluk testi) yapıldı. Oturumlar sırasındaki öğrenci katılımı, eğitim yönlendiricileri ve öğrenciler tarafından doldurulan formlar kullanılarak değerlendirildi. SYÖ ile ilgili eğitici ve öğrenci memnuniyeti, sınav puanları, oturum performansları ve modül başarı puanları belirlenerek bir önceki yıl aynı öğrenim hedefleriyle yapılan PDÖ modülüne, bu öğrenci grubunun geçmişte yüz yüze katıldığı yedi ve sonradan katıldığı bir çevrimiçi PDÖ modülüne ait verilerle karşılaştırıldı. Öğrenci başarısı gibi karşılaştırmalarda parametrik testler kullanılmıştır, Nitel verilerde ise kümelenmelere bakılmıştır.

Bulgular:SYÖ modülleri sonucunda yılda yaklaşık 29 senaryo üretildi. Yapılandırılmış formlarla değerlendirilen senaryoların ortalama değerlendirmesi %93'dür. Öğrenci katılımı puanını oluşturan eğitim yönlendiricisi ve akran değerlendirmesi ortalaması %90, Yazılı sınav puanlarının ortalaması %62'dir. Tüm modül başarısı için ortalama puan %77,8 olarak bulunmuştur. SYÖ ve PDÖ'deki öğrencilerin oturum performans puanları benzer olup, akademik başarı önceki PDÖ modüllerine göre SYÖ modül sınavlarında daha yüksektir. SYÖ oturumları öğrenci memnuniyet puanları %90, eğitim yönlendiricisi memnuniyeti için ortalama puan %80 olarak bulunmuştur. Öğrencilerin memnuniyet puanları PDÖ ye göre daha yüksek, eğitimcilerin puanları benzerdi. İncelenen nitel verilerde eğitici ve öğrenci görüşlerinin olumlu yönleri öne çıkmaktadır. Öğrenci memnuniyeti, önceki PDÖ modüllerine kıyasla SYÖ'de daha yüksekti. Eğitim yönlendiricisi memnuniyeti SYÖ ve PDÖ arasında farklılık göstermedi. Öğrenci memnuniyeti ve akademik başarı, sınıf içi katılım ve eğitim yönlendiricileri memnuniyetinde herhangi bir fark olmaksızın, çevrimiçi SYÖ'de PDÖ'ye kıyasla daha yüksekti.

Sonuç: SYÖ modülleri beklentilerde herhangi bir sapma olmaksızın gerçekleştirilmiştir. Öğrenciler ve eğitim yönlendiricileri, iyileştirmeye yönelik bazı önerilerle birlikte SYÖ'yü olumlu karşıladılar. Eğitici ve öğrenci görüş ve önerileri doğrultusunda geliştirilerek uygulanmaya devam edecek olan SYÖ, PDÖ ile karşılaştırıldığında öğrencilerin akademik başarılarını ve derse katılımlarını riske etmemektedir, hatta bir miktar arttırmış olabilir. Ön değerlendirmeler sonucunda SYÖ'nün, öğrencilerin akademik

başarılarından, memnuniyet ve katılım düzeylerinden ödün vermeden (belki de geliştirerek) uygulanabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Senaryo yazarak öğrenme, Probleme dayalı öğrenim

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Mezuniyet Sonrası Yetkinlik Değerlendirme Analizi

Ezgi Ağadayı

drezgiagadayi@hotmail.com, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi

Seher Karahan

sehermercan58@hotmail.com, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi

Aysel Başer

aysel.akpinar@gmail.com, İzmir Demokrasi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Mezun hekimlerin yetkinliklerinin değerlendirilmesi fakültele eğitimi programlarının güçlü ve zayıf yönlerini tespit etmeleri konusunda önemli veriler sunar.

Amaç: Bu çalışmada bir tıp fakültesi mezunlarının fakülte yetkinliklerine lisans eğitimlerinin katkısının değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Veri toplama formunun ilk yedi sorusunda mezunların sosyo-demografik ve mesleki demografik özellikleri sorgulanmıştır. Sonraki 23 soruda ise mezun öğrencilerin tıp fakültesinden aldıkları eğitime göre kendilerini belirtilen ifadelerde ne derecede yetkin hissettikleri beşli likert puanları (min:1 maks:5 puan seçebilmektedirler) tipte sorgulanmıştır. Veri toplama formu araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır. Araştırmacılar yetkinlik konusunda Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi (SCÜTF) mezuniyet öncesi eğitim yetkinlikleri başlıklarını ve Ulusal Çekirdek Eğitim Müfredatı-2020 temel alarak ifadeler oluşturmuşlardır. Veriler 10.07.2022–1.09.2022 tarihleri arasında toplanmıştır. Evren SCÜTF’den mezun olan tüm hekimlerdir. Örneklem seçimi yapılmamış olup tüm evrene ulaşılmaya çalışılmıştır. Veri toplama formu çevrimiçi anket platformu aracılığı ile mezunlara ulaştırılmıştır. Mezunlara Tıp eğitimi anabilim dalının sosyal medya platformu kullanılarak ve eski yılların dönem temsilcileri aracılığıyla ulaştırılmıştır, sonrasında örneklemin büyütülmesi kartopu örnekleme yöntemiyle sağlanmıştır.

Bulgular: Toplam 209 kişi araştırmaya katılmıştır. Katılan mezunların yaş ortalaması $35,2 \pm 8,8$ ve %49,3’ü kadındır. Mezunların %50,7’si SCÜTF mezunu olmaktan memnun ve %38,3’ü ise kısmen memnun olduklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların %50,2’si SCÜTF’ni bilinçli olarak tercih etmiştir. Katılımcıların %25,4’ü Üniversite hastanesinde, %22,5’i birinci basamak sağlık kuruluşunda, %19,6’sı Eğitim ve araştırma hastanesinde, %17,7’si ikinci basamak sağlık kuruluşunda çalışmaktadır. Diğer çalıştıkları alanları muayenehane (%3,4), yurt dışı (%1,4) ve hekimlik yapmıyor (%10) şeklinde olarak belirtmişlerdir. Çalışmaya katılan mezunları akredite olduğumuz yıl olan 2013 öncesi ve sonrası olarak iki gruba ayırıp analiz ettiğimizde; %50,7’si 2013 yılı öncesi, %49,3’ü 2013 yılı ve sonrası mezun olmuştur. Mezunların kendilerini değerlendirdikleri yetkinlik ifadeleri tüm maddeler için mezun oldukları yıllara göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p < 0,05$). 2013 yılı öncesi mezun olan katılımcıların tüm maddelerde puanları diğerlerine göre daha yüksektir. Tüm maddelerdeki puan ortalamaları içinde mezunların ortalamalarının en düşük olduğu ifade “Temel bilimlerde aldığım dersleri, klinik yorumlama sürecimde kullanabilirim”di ve ortalaması $3,3 \pm 1,0$ olarak bulunmuştur. En yüksek olan ifade ise “Hasta yönetiminde bireylerin demografik özelliklerine göre ayırım yapmadan, kültürel değerlerini de göz önüne alarak yaklaşım gösteririm”di ve ortalaması $4,3 \pm 0,7$ olarak bulunmuştur. “Temel tıbbi beceri uygulamaları, toplum içinde gerçekleştirilen eğitim etkinlikleri, birinci basamakta sık karşılaşılan sorunlara yaklaşım, tıpta uzmanlık eğitimine yönelik eğitim, iletişim becerileri, sağlık çalışanlarının yasal hakları ve sorumlulukları, hastaların yasal hak ve sorumlulukları, acil sağlık durumlarının yönetimi, mesleki etik ve profesyonel değerler, diğer sağlık profesyonelleri ile ekip çalışması, bilimsel faaliyetler, kanıta dayalı tıp eğitimi, yaşam boyu öğrenme ve kendini geliştirmeye yönelik eğitim, sosyal sorumluluk projeleri, kişisel gelişim için serbest zaman etkinlikleri”ni ayrı ayrı değerlendirmeleri ve tıp eğitiminde ayrılan zamanın azaltılması, aynı kalması ya da artırılmasıyla ilgili görüşleri sorulduğunda her biri için artırılmasını isteyenlerin yüzdeleri daha yüksek

oranda saptanmıştır. İçlerinde en yüksek sıklıkla (%87,1) artırılması talep edilen ise “acil sağlık durumlarının yönetimi” başlığıdır.

Sonuç: SCÜTF mezunlarının yetkinlik algılarının değerlendirildiği bu çalışma sayesinde eğitim programımızda öncelikli olarak geliştirilmesi gereken alanlar tespit edilmiştir. Eğitim programında geliştirilmesi gereken alanlar olduğu açıktır ve gelecekte daha kapsamlı çalışmalar yürütülmesi eğitim programını zenginleştireceği aşikardır.

Mezunların puanları incelenerek, öğrencilerin mezuniyet sonrası yetkinlikleri ne ölçüde kazandığı konusunda fikir edinilmektedir. Öncelikli gelişim alanlarının belirlenmesi, programın öncelikle iyileştirme gerektiren belirli yönlerini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: mezun, hekim, yetkinlik

Takım Çalışmasına Dayalı Öğrenme ile Hasta Güvenliği Eğitimi: Öğrenci Başarısı ve Etkinlik Üzerine Bir İnceleme

Pınar Daylan Koçkaya

pinarkockaya@gmail.com, Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi

Sibel Balcı

b.s.balci@gmail.com, Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Sağlık hizmeti sunumu sırasında hataların en aza indirilmesi ve hastaların güvende olması, sağlık profesyonellerinin en öncelikli görevlerinden biridir. Bu nedenle, hasta güvenliği konusunda eğitim, sağlık profesyonellerinin yetkinliklerini artırmada kritik bir rol oynamaktadır. Takım çalışmasına dayalı öğrenme (TDÖ) öğrencilerin etkin öğrenmesini teşvik eder, iş birliğini artırır ve eleştirel düşünmeyi sağlar. Özellikle büyük sınıflarda küçük grup etkileşimi sağlaması ve problem çözme odaklı sürdürülmesiyle gelecekteki sağlık çalışanlarını etkili takım çalışması yapmaya yönlendiren bir yöntemdir. Çalışmamızın amacı, hasta güvenliği dersinin büyük bir sınıfta takım çalışmasına dayalı öğrenme yöntemiyle işlenmesi ve bu yöntemin öğrenmedeki etkisini değerlendirmektir.

Yöntem: Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi 3.dönemde “Kliniğe Giriş” programında yer alan “Hasta Güvenliği Dersi” 256 öğrenci randomize 4 büyük gruba bölünerek TDÖ yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Gruplar amfide ayrı saatlerde derslere katılmıştır. Öğrencilerin dersten önce okumaları için kaynaklar gönderilmiş, TDÖ yöntemine uygun şekilde ders saatinde ilk olarak Google-formda hazırlanmış 10 soruluk bireysel hazırbulunuşluk öntesti(ÖT) yapılmıştır. ÖT’den sonra 9’ar kişilik 7 küçük gruba ayrılan öğrencilerin amfi sıralarında kümelenerek takımlarını oluşturmaları sağlanmıştır. Grupların takım ruhu oluşturabilmeleri için Hastalık Kontrol Önleme Merkezinin(CDC) hasta güvenliği başlığında yayınladığı fotoğraflardan Kahoot yarışmasıyla başlanmıştır. Grup yarışmasından sonra takım testinin(TT) takım üyelerinin müzakeresiyle yanıtlanması istenmiştir. TT, ÖT Google formunun sınav olarak ve sorular yanıtlandıktan sonra doğru cevapların ve puanlamanın hemen görülebileceği şekilde hazırlanmıştır. Ders süresince takımların hasta güvenliği başlıklarında ihlal içeren 6 olguyu tartışmaları, sonuçlarını büyük gruba sunmaları istenmiştir. Eğitici ders sürecinde olguların ve testlerin doğru yanıtlarını açıklamıştır. Dersin sonunda ÖT, TT sorularından oluşan sontest(ST) uygulanmıştır. Öğrenciler dersten sonra 3ay boyunca hasta güvenliği başlıklarını gözlemlemişler ve 6 başlıktan oluşan yazılı raporlarını sunmuşlardır. Etik kurul onayı alınan çalışmada bireysel ÖT, TT ve bireysel ST, karşılaştırılmıştır. Öğrencilerin hasta güvenliği özyeterlikleri ve TDÖ yöntemine dair geribildirimleri alınmıştır.

Bulgular: erse katılarak testleri tam yanıtlayan 242 öğrenciden elde edilen verilerin normal dağılıma uymadığı Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk testleri ile değerlendirilmiş, istatistiksel analizde nonparametrik testlerden yararlanılmıştır. Öğrencilerin %51,2’si(n:124) erkek, %48,8’i(n:118) kadındır. Her iki cinsiyet için ÖT, TT ve ST puanlarındaki artış anlamlıdır(p<0.001). ÖT ve ST, TT ve ST ve ÖT ve TT puanları arasındaki artış değerlendirilmiş, her parametrede anlamlı artış tespit edilmiştir (p<0.05). Önokumayı yapanlar ve yapmayanlar sırasıyla 151 ve 91 öğrencidir. Bu grupların test sonuçları değerlendirildiğinde her iki grubun da test puanlarında anlamlı artış tespit edilmiştir (p<0.001). Gruplar arası fark anlamlı değildir. Öğrencilerin özyeterlik algılarındaki değişim anlamlı bulunmuştur. Geribildirimlerde öğrencilerin %86,8’i TDÖ yöntemini faydalı bulmuş, %92,9’u TDÖ’nin kendilerini kliniğe hazırladığını, %92,9’u TDÖ ile hasta güvenliği konusunda farkındalık kazandığını bildirmiştir. Öğrencilerin 6 başlıktaki raporlarından ortalama puanları 92,66’dır.

Tartışma ve Sonuç: Çalışmamızda elde edilen veriler TDÖ’nin ders öncesi ve ders sonrası sınav sonuçları üzerinde anlamlı ve olumlu bir etkisi olduğunu göstermektedir. Takımla yanıtlanan testlerin sonuçlarında bireysel öntest yanıtlarına göre doğruluk oranı artmıştır. Bireysel sontestlerdeki artışta da TDÖ’nin olumlu etkisi olduğu düşünülmüştür. Öğrenciler büyük sınıf içinde küçük gruplarla etkileşimli ve aktif rol almaktan memnun olmuşlar, derse yüksek katılım sağlamışlardır. Bu çalışma, hasta güvenliği dersinin TDÖ ile verilmesinin öğrenci başarısını artırabileceğini göstermektedir.

Özellikle büyük sınıflarda TDÖ öğrenme yönteminin kullanılması, öğrencilerin aktif katılımını teşvik ederek hasta güvenliği konusundaki gibi birçok başlıkta bilgi ve becerilerini geliştirebilir.

Anahtar Kelimeler: takım çalışmasına dayalı öğrenme, hasta güvenliği, ekip çalışması, tıp eğitimi,

Temel Hekimlik Becerileri Kütüphanesi

Fatma Selman

selmanfatma28@gmail.com, Biruni Üniversitesi

Dilek Srma Arıcı

darici@biruni.edu.tr, Biruni Üniversitesi

Yıldız Kayalı

ykayali@biruni.edu.tr, biruni Üniversitesi

Tıp fakültesi öğrencileri mezuniyetten sonra hekimlik mesleğini yetkin bir şekilde icra edebilmeleri için bir takım bilgi, beceri ve tutumlara sahip olmaları gerekmektedir. Türkiye’de ulusal çekirdek eğitim programı (UÇEP) ile bir öğrencinin sahip olması gereken beceriler temel hekimlik uygulamalarında belirlenmiştir. Bu uygulamaları öğrencilerin belli asgari düzeylere göre yapmaları beklenmektedir. Tıp eğitimciler tarafından belirlenen temel hekimlik becerilerine tıp fakülteleri tarafından eksiksiz verilmesine rağmen mezuniyet sonrası yeni doktorların temel becerileri yapmak konusunda yetersiz olduğu ortaya çıkmıştır.

Çalışmamızın amacı temel hekimlik becerileri kütüphanesi ismiyle oluşturduğumuz eğitim programıyla öğrencilerin temel hekimlik becerilerini istedikleri kadar pratik yaparak ve istedikleri dönemde katılarak geliştirmelerini sağlamak ve mezuniyet sonrası hekimlik yıllarında kendilerine güvenerek, doğru ve stressiz bir şekilde becerileri gerçekleştirebilmelerini sağlamaktır.

Çalışma için UÇEP’de temel hekimlik uygulamalarından özellikle öğrenme düzeyi 3 ve 4 olan uygulamalar seçildi. Gönüllü öğretim üyeleriyle birlikte eğitim içeriği ve programı oluşturuldu. Öğrencilere “temel hekimlik becerileri kütüphanesi” ismiyle uygulamaların açıklaması, programı, görevli öğretim üyesini içeren bir duyuru yapıldı. Öğrenciler önceden oluşturulan bir sistem üzerinden katılabilecekleri derslere başvuruda bulundular. Her uygulamanın bir dersi için en fazla 15 öğrenciye izin verildi. Eğitimler sonrası öğrencilerden likert tipi sorulardan oluşan geribildirim anketi doldurmaları istendi.

Eğitim içeriği;

Eğitimin başında yapılacak uygulama hakkında kısa bir teorik bilgi verildi. Görevli öğretim üyesi tarafından uygulama anlatılarak yapıldı. Sonrasında her öğrencinin uygulamayı teker teker yapması istendi.

Eğitim programında yapılacak uygulamalar;

IM, IV, SC, ID enjeksiyon yapabilme

Yüzeysel sütür atabilme ve alabilme

İdrar sondası takabilme

Nazogastrik sonda uygulayabilme

Çocuklarda temel yaşam desteği

Erişkinlerde temel yaşam desteği

Erişkinlerde ileri kardiyak yaşam desteği

Çalışma verilerini değerlendirdiğimizde katılımcıların eğitim aldıkları yıllara baktığımızda en sık dönem 2 ve 3’den öğrencilerin uygulamalara ilgi gösterdiği görülmüştür.

Katılımcıların en sık tercih ettiği uygulamalar “Erişkin temel yaşam desteği” “Yüzeysel sütür atabilme ve alabilme” ve “Erişkinlerde ileri kardiyak yaşam desteği” dir. Çalışmaya katılan öğrencilerin %10’u aynı uygulamaya 2. kez katılmayı tercih etmiştir.

Öğrencilerin tümü katıldığı açık kapı uygulamasından memnun kaldığını söylemiştir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin %83’ü “Katıldığım açık kapı uygulamasında aldığım teorik eğitimle, karşılaştığım hastaları daha iyi yönetebileceğime inanıyorum” sorusuna ve “Katıldığım açık kapı uygulamasında aldığım pratik eğitimle, karşılaştığım hastaları daha iyi yönetebileceğime inanıyorum” sorusuna “kesinlikle katılıyorum” cevabını vermiştir. “Genel olarak açık kapı uygulamaları benim daha iyi bir hekim olmamı sağlayacağına inanıyorum.” sorusuna %81 “kesinlikle katılıyorum” cevabını vermiştir.

Ankette bulunan açık uçlu soruya verilen cevaplardan ise; öğrencilerin bu uygulamayı çok yararlı bulduğu, daha fazla katılmak istedikleri, hekimlik becerilerinin gelişmesine katkıda bulunduğunu düşündükleri ortaya çıkmıştır.

Çalışmanın ilk uygulamasında bazı öğretim üyelerinden isteksizlikler olmuştu. Ama yaptıkları ilk uygulamadan ve öğrencilerden olan geri dönüşlerle birlikte öğretim üyeleri de çalışmanın öğrencilerine yararına hem fikir oldu ve tekrardan uygulamalara devam etmeye gönüllü oldular. Çalışmanın yapıldığı alan beceri laboratuvarları tüm üniversite bölümleri tarafından kullanıldığı için zamanlama konusunda zorluklar yaşamıştık. Bunu çalışmanın devamında tıp fakültesine ait beceri laboratuvarları oluşturarak çözdük. Öğrencilerin ilk baştan itibaren çok istekliydiler.

Çalışmanın sonucunda “Temel hekimlik becerileri kütüphanesi” ismi altında yaptığımız uygulamaların öğrencilerin temel becerileri yapma konusunda kendilerine olan özgüvenlerinin arttığı ve bu uygulamaları hekimlik hayatında gerektiği durumlarda rahatça yapmaya gönüllü olacakları ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: beceri eğitimi, temel hekimlik uygulamaları, temel yaşam desteği, ileri kardiyak yaşam desteği

The Clinical Learning Climate In The Clinical Phase At Azerbaijan Medical University

Aydan Gadimli

aydangadimli25@gmail.com, Azerbaijan Medical University

Samira Mammadova

samira.mammadova05@gmail.com, Azerbaijan Medical University

Nilufer Mammadova

mammadovan@who.int, WHO Country Office Azerbaijan

Nilufer Demiral Yilmaz

nilufer.demiral@gmail.com, Ege University

Kamandar Yagubov

aydangadimli25@gmail.com, Azerbaijan Medical University

Orkhan Isayev

isayev.orkhan@amu.edu.az, Azerbaijan Medical University

Hande Harmanci

aydangadimli25@gmail.com, WHO Country Office Azerbaijan

Halil Ibrahim Durak

hdurak@who.int, WHO Country Office Azerbaijan

Background: The clinical phase is often characterized by direct patient interactions, clinical rotations, internships, and practical assessments. It provides students with the opportunity to bridge the gap between theory and practice, preparing them for their future roles as healthcare professionals. The quality of the clinical learning climate during this phase can significantly impact the educational experience and the development of competent healthcare practitioners.

The clinical learning climate within a university setting is a critical component of the educational experience, particularly in fields such as medicine, nursing, and other healthcare-related disciplines. The quality of the clinical learning climate plays a pivotal role in the development of competent, confident, and compassionate professionals in the healthcare sector. It sets the stage for the acquisition of practical skills, the assimilation of theoretical knowledge, and the cultivation of a professional mindset. As such, understanding, assessing, and improving the clinical learning climate has become a focus of research and development within the realm of higher education, particularly in the context of healthcare programs.

Aim: The objective of this study is to provide a comprehensive analysis of the clinical learning climate within Azerbaijan Medical University across various faculties.

Methods: This cross-sectional study was conducted in the context of undergraduate education at Azerbaijan Medical University. During the 2022–2023 academic year, students from four different academic disciplines responded to the web-based 36-item Clinical Learning Climate Scale (CLCS) using a five-point Likert scale.

Results: The study received responses from 30.61% of students ($n = 628$; $n = 2052$). Of these, 34.39% ($n = 216$) were pursuing medicine, 43.8% ($n = 275$) in dentistry, and 21.82% ($n = 137$) in health sciences. Females represented 67.04% of participants ($n = 421$), and 84.9% of the respondents voluntarily chose their respective faculties. 58.1% of the students perceive their academic success favorably within their faculty. The key aspects among the surveyed items are predominantly associated with the teaching staff, including the presence of well-prepared clinical educators (61.3%), the demonstration of respect by both the teaching staff and residents (70.6% and 72%, respectively), and the clinic's teaching staff setting ethical standards as role models (70.2%). Furthermore, there were positive experiences when engaging with patients (59.9%). In addition, students expressed a high level of satisfaction with their relationships with fellow students at the university (86.8%) and a notable sense of pride in their

respective faculties (74.3%). Conversely, the aspects that received lower ratings included the perceived utility of suggested learning resources (23.6%).

Conclusions: This study emphasizes distinct components of the clinical learning climate in universities that require a comprehensive evaluation and improvements.

Anahtar Kelimeler: health professionals, clinical phase, learning climate

Tinnitus: Adil Bir Ekolojik Dönüşüm İçin Tıp Eğitimine Eleştirel Bir Katkı

Ş. Erhan Bağcı

erhanbagci@gmail.com, Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

İçinde yaşadığımız ekosistem kapitalist büyüme/kalkınma paradigması tarafından yok ediliyor. Artan sıcaklıklara bağlı aşırı iklim olayları, kirlilik ve biyoçeşitlilik kaybı dünyanın kimi bölgelerini daha bugünden yaşanmaz hale getirmiş durumda. Fakat ekolojik kriz herkesi aynı şekilde etkilemiyor. Dezavantajlı durumda olan toplumsal gruplar krizden daha olumsuz etkilenirken avantajlı olanlar daha kolay adapte olma şansına sahipler.

Bir dönüşüme ihtiyacımız var: Ekolojik krizin altında yatan büyüme/kalkınma anlayışından bir an önce kurtulmamız; enerji ve kaynak kullanımını planlı şekilde azaltmamız; yaşam, üretim ve tüketim örüntülerimizi dönüştürerek yeni gelişmekte olan kriz durumuna uyum sağlamamız ve tüm bunları yaparken de mevcut toplumsal eşitsizlikleri ortadan kaldırmayı esas kabul etmemiz şart görünüyor. Buna adil dönüşüm diyoruz.

Tüm toplumsal sistemler gibi tıp eğitimi de adil bir ekolojik dönüşüm için kendi repertuarını yeniden yapılandırmak durumunda. Bu çalışma, eleştirel tıp eğitiminde halihazırda varolan bazı kavramların ekolojik krize göre yeniden çerçevelendirilmesini amaçlamaktadır.

Tıp eğitimi, temel olarak biyomedikal modele dayanmaktadır. Biyomedikal model, insanı ekolojik, toplumsal, duygusal ve/veya tarihsel boyutları olmayan salt biyolojik bir varlık olarak ele alır. Buna göre hekimlerin, insan bedeninin fizyolojisinin, patolojilerinin ve bunların nasıl tedavi edileceğinin teknik bilgisine sahip olmaları yeterlidir. Mesleki formasyonları böyle inşa edilen hekimler, iyi çalıştığı varsayılan toplumun iyi çalıştığı varsayılan sağlık hizmetleri sistemindeki aktörler olarak fonksiyon üstlenirler. Devletlerin tıp eğitimi harcamaları, toplumların mevcut dinamiklerinin değişmeden devam etmesi, sermaye birikiminin sorunsuz işlemesi için yapılmış yatırımlardır; hastalıklardan hemen kurtulan bireyler toplumsal fonksiyonlarını devam ettirirler ve devletlerin ekonomik büyüme/kalkınma hedeflerine ulaşmalarını sağlarlar. Dolayısıyla, biyomedikal tıp eğitimi modelinde kurucu ve düzenleyici temel kavramlar ekonomik büyüme/kalkınmadır.

Biyomedikal tıp eğitimi modelinin eleştirisinde başvurulan ilk kavram “Sağlığın Sosyal Belirleyicileri”dir (SSB). SSB, insanların sağlık/hastalık durumlarının sadece biyolojik olmadığını, aynı zamanda toplumsal olduğunu ifade eder; böylelikle tıp eğitiminin ilgi alanını fizyolojik bedenden toplumsal bedene doğru genişletir. Ancak eleştirel tıp eğitimi açısından değerli bir kavram olan SSB insan merkezlidir, zira “sosyal” olan, insan toplumları ile sınırlıdır. Bu sınırlılık bizi eleştirel ekoloji çalışmalarından gelen “antroposantrizm eleştirisi”ne götürür. Yaşamın merkezine insan varlığının koyulmasını, ekosistemin bütün diğer unsurlarının bu merkeze göre vasıflandırılmasını ve insan ile doğa arasında bir hiyerarşi kurulmasını konu alan antroposantrizm eleştirilerini, kendisi de eleştirel bir kavram olan SSB’ye yöneltmek mümkündür. İhtiyaç, SSB’yi içeren fakat insan toplumlarının içinde yaşadıkları ekosistemi de denkleme dahil eden “Sağlığın Ekolojik Belirleyicileri” (SEB) üzerine konuşmaya başlamaktır.

İnsanları, toplumları ve bunların da dahil olduğu birbirleriyle çok yönlü ve çok katmanlı etkileşim halindeki ekosistemin tüm unsurlarını içeren, bu unsurlar arasında hiyerarşi kurmayan eşitlikçi bir ekolojik yaklaşım, tıp eğitiminin SEB üzerinden yeniden tanımlanmasının ilk adımıdır. Bu noktada “Tek Sağlık” (TS) yaklaşımının bu tip bir eleştirel potansiyel taşıdığı söylenebilir. İnsanların, hayvanların ve bitkilerin sağlığının bir bütün olarak ele alınması gerektiğini ileri süren TS yaklaşımı, SEB bağlamında düşünüldüğünde mevcut biyomedikal tıp eğitimi modelinin ekolojik bir eleştirel perspektiften dönüştürülmesinde yeni olanaklar sunabilecektir. Bu olanaklar dahilinde tıp eğitimini ekonomik büyüme/kalkınma paradigmasından kurtarmak, insan varlığını değil yaşamın bütünlüğünü merkezine alan ve hiyerarşik olmayan, doğaya hükmetmeyi değil onunla uyum içinde yaşamayı hedefleyen eleştirel bir ekolojik mantık çerçevesine oturtmak mümkün olabilecektir.

Tinnitus, "kulak çınlaması"dır. Ekolojik kriz karşısında adil bir dönüşüme duyduğumuz acil ihtiyaç, artık tıp eğitimcilerinin kulaklarında, ihmal edemeyecekleri sürekli bir çınlama haline gelmek durumundadır.

Anahtar Kelimeler: ekolojik kriz, adil dönüşüm, eleştirel tıp eğitimi, biyomedikal model, sağlığın sosyal belirleyicileri, tek sağlık, ekolojik tıp eğitimi

Tıp Eğitimcilerinin Öğretim Stilleri ve Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi

Şengül Erden

sengulerden@hotmail.com, Ankara Üniversitesi

Ayla Keçeci

aylakececi@gmail.com, Düzce Üniversitesi

İpek Gönüllü

zipgonullu@medicine.ankara.edu.tr, Ankara Üniversitesi

Deha Doğan

dehadogan@gmail.com, Ankara Üniversitesi

Giriş: Eğitimciler, iyi bir öğretim için gerekli olduğuna inandıkları bileşenlere, kişisel tercihlerine, yeteneklerine ve kendi mesleki normlarına ilişkin inançlarına dayalı olarak öznel bir öğretim stili geliştirirler. Bazı eğitimciler eğitimcinin bilgiyi sunmada uzman olduklarına yönelik inanışla öğretmen merkezli, diğerleri ise daha çok öğrenmeyi kolaylaştırıcı olarak görmeleri nedeniyle öğrenci merkezli bir yaklaşımı benimser. Bireyler baskın, tercih edilen bir öğretim stiline sahip olsalar da, genellikle diğer stillerin bazı öğelerini de taşıyabilirler.

Amaç: Bu çalışmada tıp fakültesi öğretim elemanlarının öğretim stillerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı nitelikteki araştırmanın verileri Grasha (veya Grasha-Riechmann) tarafından geliştirilen ve Üredi (2006) tarafından Türkçe geçerlik ve güvenilirliği yapılan Öğretim Stili Ölçeği ile elde edilmiştir. Ölçekte otoriter, uzman, kolaylaştırıcı, kişisel model ve temsilci olmak üzere 5 öğretim stili tanımlanmıştır. Ek olarak; Grasha öğretim üyelerinin birden fazla öğretim stiline sahip olduğundan hareketle farklı stillerin birlikteliğini içeren dört ana grup tanımlanmıştır. Verilerin değerlendirmesinde, frekans, aritmetik ortalama, t-testi, Mann-Whitney-U testi, Oneway Anova, Kruskal-Wallis test ve korelasyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre katılımcıların % 53,8'i kadın, % 46,9'u profesör, % 55,9'u dâhili bilimler alanından, % 47,6'sı 16 yıl ve üzeri çalışma deneyimine sahip, % 65,5'inin idari görevi bulunmamaktadır. Yine katılımcıların son beş yılda dâhil oldukları proje ve makale sayısı ortalaması sırasıyla 4,58 ve 18,38 olup, haftalık ders saatleri ortalaması 9,82'dir. Katılımcıların öğretim stilleri incelendiğinde uzman, kolaylaştırıcı ve temsilci öğretim stiline yüksek; diğer öğretim stillerinin kullanımının ise orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Cinsiyet, unvan, çalışılan kurum, deneyim, idari görevin öğretim stilleri üzerinde etkili olmadığı, bununla birlikte uzmanlık alanının öğretim stilleri üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir. Buna göre dâhili bilimler öğretim elemanlarının diğer bilimlerde yer alan öğretim elemanlarına göre kolaylaştırıcı stili daha fazla tercih ettikleri belirlenmiştir. Yine öğretim stilleri ile makale ve proje sayısı, ders saati ortalaması arasındaki ilişki incelendiğinde otorite ve kişisel model öğretim stili ile makale sayısı arasında, kolaylaştırıcı ile ders saati arasında aynı yönde çok zayıf düzeyde ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç: Genel bir değerlendirmeye, tıp fakültesi öğretim elemanlarının öğrencilerin ihtiyaç duydukları bilgi ve uzmanlığa sahip olmalarının yanında, eğitim süreçlerinde demokratik bir eğitim ortamına işaret eden kolaylaştırıcı ve temsilci öğretim stillerini daha fazla tercih ettikleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Öğretim, öğretim stilleri, tıp eğitimi

Tıp Eğitiminde Beden Farkındalığı ve Profesyonellik Becerilerine Katkısı: Deneyim Paylaşımı

İnanç Sümbüloğlu

inancsumbuloglu@gmail.com, Marmara Üniversitesi Tıp Eğitimi

Hacer Nalbant

hacer.nalbant@gmail.com, İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi

Tuğçe Tuna

tugce.tuna@msgsu.edu.tr, Mimar Sinan Üniversitesi

Giriş: Hareket ve duyuların merkezde olduğu somatik çalışmaların kişinin kendi bedenini ve diğerlerinin bedenini dinleme kapasitesini geliştirdiğine yönelik bulgular mevcuttur. Bunun yanı sıra somatik çalışmaların kişilerin başkaları ile etkileşimlerinde yargısız bir kapasite geliştirmesine, en ufak bir içsel dürtünün farkındalığının oluşmasına ve dinlemenin derinliğinde artış sağladığına yönelik göstergeler bulunmaktadır.

Tıp eğitimi programları içerisinde, sanatsal ifadenin ve dışavurumcu tekniklerin kullanıldığı araştırma sonuçları iletişim, takım çalışması, liderlik ve profesyonellik becerilerinin gelişiminde olumlu sonuçlar elde edildiğini göstermektedir.

Karma metot yöntemleri ile yürütülen, uzun dönemli bir izleme çalışmasında; mezuniyet öncesi dönemde, beden zihin odaklı çalışmalara katılan hekimlerin kendine bakım ve hastaya yaklaşım başlıklarında, bu tür farkındalık çalışmalarına katılmayan meslektaşlarına oranla tutumlarının farklılaştığına işaret etmektedir.

Amaç: Tıp fakültesi öğrencilerinin tıp eğitiminde beden kontrolü, empati, klinik sezgi, karar verme, iletişim ve profesyonellik becerilerinde gelişme yaratmaktır. Bu çalışmada İstanbul Tıp Fakültesi'nde üç dönem boyunca, seçmeli ders olarak yürütülen Beden Farkındalığı dersinin katılımcıların farkındalıkları ve etkileşimleri üzerine etkileri öğrenci refleksiyonları ile değerlendirilecektir.

Yöntem: Beden Farkındalığı dersleri sosyoloji, psikoloji, kayropratik ve çağdaş dans olmak üzere dört farklı disiplinden gelen öğretim üyesi ile yürütülmektedir. Ders dönem 3 öğrencileri için 20 kişilik kontenjanla açılmıştır. Ders 2019 güz ve 2022 bahar dönemleri süresince yürütülmüştür.

Doğaçlama hareket merkezli yöntemlerin kullanımı üzerinden planlanan ders oturumları, on dört saat süreyle yürütülmek üzere tasarlanmıştır. Oturumlar harekete olanak tanıyan bir stüdyoda dönem 3 öğrencileri ile yüz yüze ve pandemi nedeni ile çevrimiçi ortamda gerçekleştirilmiştir. Ders oturumları sonunda öğrencilerden refleksiyon raporları yazmaları istenmiş ve bu raporlar öğretim üyeleri tarafından ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Katılımcılardan gelen yazılı ve video refleksiyon raporları uyarlanan bir rubrik ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Bulgular Dönem 3 öğrencilerinin ağırlıklı olarak kendi bedenini tanıma, beden kullanımı ve grupla işbirliği konularına odaklandıklarını işaret etmektedir. Oturum aralarında yapılan tartışmalarda ve refleksiyonlarda kişisel gelişim, grup içi etkileşimleri gözleme, başka bedenlerle empati ve profesyonel gelişim konuları ortaya çıkmıştır.

Sonuç olarak kısa süreli çıktılarını değerlendirmenin kolay olmadığı göz önünde tutularak, yaratıcı hareket tekniklerinin yaşam boyu öğrenme, profesyonellik becerilerinde gelişim ve tıbbın sosyal ve beşeri bilimlere içermesi başlıklarına katkı sunacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: beden farkındalığı, refleksiyon, tıp ve yaratıcı hareket, profesyonellik becerisi

Tıp Fakültesi 1, 2 ve 3. Sınıf ile 4, 5 ve 6. Sınıf (Kliniğe Giriş ve Çıkış) Öğretim Programlarının Hedeflerinin Profesyonizm Boyutları Kapsamında Değerlendirilmesi

Hilal Hatice Ülkü

hilal.gulludere@adu.edu.tr, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

A. Seda Saracaloğlu

sedasaracal@gmail.com, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

Giriş ve Amaç: Tıp eğitimi alanında sözü geçen birçok kurum ve kuruluş bir hekimin profesyonel davranış sergilemesi ve tıp fakültesinde profesyonizm öğretiminin önemi üzerinde durmaktadır. Yenilenen UÇEP-2020’de de bu konu üzerinde hassasiyetle durulmuştur. Profesyonizm birçok yetkinlik alanı barındıran bir çatı konumundadır. Bu çalışma kapsamında profesyonizm boyutlarından; empati, motivasyon, klinik liderlik, kültürel zeka, mesleki adanmışlık, psikolojik dayanıklılık ve klinik karar verme ele alınmıştır. Bu çalışmanın amacı klinik eğitim öncesi ve sonrası için tıp fakültesi öğretim programlarının profesyonizmle ilgili hedef barındırma durumunu belirlemektir.

Yöntem: Ege bölgesinde bir tıp fakültesinin 2021-2022 dönemine ait tüm sınıfların öğretim programları incelemeye alınmıştır. Nitel araştırma deseni ile tasarlanan çalışmada doküman incelemesi tekniğinden yararlanılmıştır.

Bulgular:İncelenen öğretim programlarında empati ve motivasyon ile ilgili hedefe rastlanmamıştır. Klinik liderlikle ilgili hedef ilk üç yılın öğretim programında bulunmazken, klinik eğitim yıllarında birtakım hedefler bulunmaktadır. Örneğin, Dönem IV Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Öğretim Programında “çocukluk yaş grubunda canlandırma işlemi ekip lideri ya da ekibin üyesi olarak eksiksiz şekilde uygular” hedefi klinik liderlikle ilişkilidir.

Kültürel zeka ile ilişkili ilk üç yılın öğretim programında bir hedefe rastlanmazken, klinik eğitim döneminde bazı hedefler bulunmaktadır. Örneğin, Dönem IV ve VI Aile Hekimliği Öğretim Programında “kültürel ve varoluş boyutlarını da dikkate alarak biyopsikososyal bir yaklaşım gösterebilmeli ve önemini benimsemeli” hedefi yer almaktadır. Psikolojik dayanıklılıkla ilişkili ilk üç yılın programlarında bir hedefe rastlanmazken, klinik eğitim yıllarında Dönem IV Klinik Görüntüleme Öğretim Programında “ortaya çıkan sorun ve zorluklarla etkin başa çıkabilme” gibi hedefler bulunmaktadır.

Mesleki adanmışlık ile ilişkili ilk üç yılın öğretim programlarında sadece Dönem III’ün Öğretim Programında yer alan “Hekimlik andı ve Dünya Hekimler Birliği Bildirgelerini öğrenmesi” hedefi bulunmaktadır. Bu hedefin hekimlik mesleğini tanıtanın yanı sıra bu mesleğe olan bağlılığı da etkileyebileceği düşünülebilir. Klinik eğitim yıllarında ise mesleki adanmışlıkla ilgili sınırlı sayıda hedef yer almaktadır. Örneğin, Dönem VI Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Öğretim Programında “Hekimlik bilgilerini arttırma ve yeni bilgiler edinme yönünde çaba gösterme” hedefinin mesleki adanmışlıkla ilişkili bir hedef olduğu söylenebilir.

Klinik karar verme ile ilişkili ilk üç yılın öğretim programlarının sadece Dönem III’ün Öğretim Programında “erişkin hastada genel ve sistemlere özgü muayeneyi açıklar, uygular” ve “idrar örneğini makroskopik ve mikroskopik değerlendirebilmesi” hedefleri bulunmaktadır. Klinik eğitim yıllarında ise hemen hemen tüm öğretim programlarında klinik karar verme ile ilişkili hedef yer almaktadır. Bu hedeflere ilişkin örnekler şu şekildedir: Dönem IV Acil Tıp Öğretim Programında “acil yakınmaları olan hastanın anamnez ve fizik bulgularını değerlendirerek ön tanıları oluşturur”, Dönem V Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Öğretim Programında “intihar düşüncesiyle kendine zarar verme ile ilgili hastalıklarda ön tanıyı koyar ve uzman hekime yönlendirebilir, gerektiğinde acil müdahaleyi yapar”, Dönem VI Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Öğretim Programı “çocukluk çağında görülen sık görülen hastalıkları (üst solunum yolu enfeksiyonu, otitis media, pnömoni, idrar yolu enfeksiyonu, akut gastroenterit vb gibi) tanıyabilir ve tedavi edebilir”.

Sonuç ve Öneri: Çalışma kapsamına alınan öğretim programlarında profesyonallizm boyutlarıyla ilişkili sınırlı sayıda hedef olduğu görülmüştür. Bu nedenle öğretim programlarında profesyonallizmle ilişkili hedeflerin hem yatay hem de dikey boyutta nitelik ve niceliğinin artırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: tıp eğitimi, öğretim programı, program değerlendirme, profesyonallizm

Tıp Fakültesi Öğrencilerine Çevrimiçi ve Yüz Yüze Verilen Basit Sütür Atma Beceri Eğitiminin Öğrenim ve Kalıcılık Açısından Karşılaştırılması

Ezgi Ağadayı

drezgiagadayi@hotmail.com, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi

Arif Onan

arifonan@gmail.com, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi Anabilim Dalı, Antalya

Giriş: Ülkemizde ve Dünyada son birkaç yıl içerisinde çeşitli felaketler sebebiyle uzaktan eğitim verilmiştir. Verilen eğitimlerin etkinlik durumunun saptanması ve zorunlu durumlar olmasa da teknolojiden faydalanmak amacıyla tıbbi beceri eğitimlerinin çevrimiçi olarak verilmesi ile yüz yüze verilmesi arasında farklılıkların, güçlü ve zayıf yönlerinin tespit edilmesi literatüre önemli veriler sunabilir.

Amaç: Bu çalışmada mezuniyet öncesi tıp eğitiminde basit sütür atma becerisinin öğretiminde çevrimiçi eğitimin yüz yüze eğitimle öğrenim ve kalıcılığa etkisinin karşılaştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma randomize kontrollü deneysel desenli olarak tasarlanmıştır. Araştırmanın evrenini Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesinde okuyan ikinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. En küçük örnek büyüklüğü G-Power ver.3.1.9.4 programında 42 kişi olarak hesaplanmıştır. Araştırmadan dışlama kriteri; daha önce sütür atma pratiğini deneyimleyen ve dönem 2 dışındaki sınıflarda okuyan öğrencilerdir. Araştırmaya katılmaya gönüllü 60 öğrenci basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle kontrol ve çalışma grubuna ayrılmıştır. Her iki grupta kendi içinde altı kişilik küçük gruplara ayrılıp; kontrol grubuna yüz yüze, çalışma grubuna çevrimiçi olarak birer saat basit sütür atma eğitimi verilmiştir. Kontrol ve çalışma grupları eğitimlerden bir gün sonra objektif yapılandırılmış klinik sınav (OSCE) ile değerlendirilmiştir. Değerlendirici eğitim verenden farklı bir kişidir, eğitimin tipi konusunda habersizdir ve tüm katılımcıları aynı kişi değerlendirmiştir. Eğitimin üçüncü ayında tekrar OSCE ile kalıcılık değerlendirilmiştir. Her iki sınavda ortaya çıkan ürün rubrik formu ile değerlendirilmiştir. Çevrimiçi ortam; altı ayrı odada internet bağlantısı, tripot, telefonun açısı, maket ve set benzer şekilde standardize edilmiştir. Kontrol listesi formu ve rubrik değerlendirme formu araştırmacılar tarafından oluşturulmuş, uzman değerlendirmesi ile kapsam geçerlilik indeksleri hesaplanmıştır. OSCE değerlendirme formunun iç tutarlılığı (Cronbach's alpha değeri=0,897) hesaplanmıştır. İstatistiksel analizler SPSS 25 paket programı ile yapılmıştır. Veriler frekanslar, ortalama ve standart sapma ile sunulmuştur. Bağımsız örneklem T testi, ki-kare testi, iki yönlü tekrarlayan ölçümlerde ANOVA testi ve ROC analizi uygulanmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin ilk OSCE'den aldıkları puan ortalaması $25,9 \pm 5,6$ 'dır (min:9-maks:32). Sınavdan alınabilecek en yüksek puan ise 34'tür. Kontrol grubundaki öğrenciler ($28,3 \pm 4,5$) çalışma grubundakilere ($23,5 \pm 5,6$) göre sınavda daha yüksek puan ortalamasına sahiptir ($p=0,001$). Kontrol grubundaki öğrenciler çalışma grubundakilere göre anlamlı derecede daha kısa sürede ilk sınavı tamamlamıştır ($p=0,029$). Öğrencilerin ilk sınavda uyguladıkları sütürlerin %21,7'si yetersiz, %58,3'ü gelişmekte, %20'si mükemmel olarak değerlendirilmiştir. İki grup arasında ortaya çıkardıkları ürün açısından anlamlı farklılık saptanmıştır ($p<0,001$). Kontrol grubundaki öğrenciler ($30,3 \pm 4,7$) çalışma grubundakilere ($25,5 \pm 5,7$) göre ikinci sınavda da daha yüksek puan ortalamasına sahiptir ($p=0,001$). Tüm katılımcıların ilk sınav puan ortalaması ($25,9 \pm 5,6$) ikinci sınav puan ortalamasından ($27,9 \pm 5,7$) anlamlı derecede düşüktür ($p<0,001$). Ancak yapılan analizde kontrol ve çalışma gruplarına göre iki ölçüm arasında anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p=0,927$). İlk ve ikinci sınav için ayrı ayrı öğrencilerin yeterli düzeyde düğüm atabildiklerini (rubrik değerlendirmesine göre) gösteren sınav puanı cut-off değeri 25,5 (ilk sınav: sensitivite=0,723, spesifite=0,692/ikinci sınav: sensitivite=0,849, spesifite=0,857) olarak hesaplanmıştır. İlk sınavda kontrol grubunun %80'i, çalışma grubunda ise %46,7'si geçer puan almıştır ($p=0,007$). İkinci sınavda da kontrol grubundaki (%90) öğrencilerin çalışma grubuna göre (%63,3) geçer puan alma sıklığı daha yüksektir ($p=0,015$).

Sonuç: Çevrimiçi yöntem ile de öğrencilerin yarıya yakınının geçer puan alabilecek kadar öğrenim sağlanmıştır. Yüz yüze eğitime alternatif olmasa da çevrimiçi eğitimler destekleyici olarak kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Tıp eğitimi, Klinik beceriler, Uzaktan eğitim, Karşılaştırmalı çalışma, Deneysel Dizayn

Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Bakış Açısıyla Yapay Zeka ve Tıp Eğitimi

İlayda Batı

ilaydabati@hacettepe.edu.tr, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi

Yapay zeka, tıp bilimi ile kuşkusuz karşılıklı fayda içeren bir ilişki içerisinde. Bu bağlamda yapay zekanın tıp eğitimine olan etkisi, son yıllarda sıkça araştırılan bir konu olmuştur. Tıp eğitiminde her geçen gün daha da yer alan yapay zeka, öğrencilerin eğitim süreçlerini kolaylaştıran bir etkidir. Tıp fakültesi öğrencilerinin yapay zekaya olan bakış açısı, yapay zekanın tıp eğitimine entegrasyonu sırasında dikkate alınması gereken bir unsurdur. Dünya genelinde yapılan araştırmalar, her ülkedeki tıp fakültesi öğrencilerinin görüşlerinin ve bilgi birikimlerinin farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur. Bazı çalışmalarda tıp fakültesi öğrencilerinin yapay zekanın klinikteki önemi hakkında bilgi sahibi olmadıkları ve bu konuda fakültede kendilerini yapay zeka ile çalışmaya hazırlayacak bir eğitim sisteminin bulunmadığı belirtilmiştir. Türkiye’de bir tıp fakültesinde yapılan bir araştırma, tıp fakültesi öğrencilerinin büyük bir kısmının tıpta kullanılan yapay zeka uygulamaları hakkında yeteri kadar bilgi sahibi olmadıklarını, kendilerine bu konuda güvenmediklerini ancak tıp eğitiminde yapay zeka uygulamalarının yer alması hususunda olumlu bir bakış açısına sahip olduklarını göstermiştir. Türkiye’deki tıp fakültelerindeki tıp eğitiminde yapay zeka ile ilgili çeşitli seçmeli derslerin seçenek olarak sunulması, çeşitli kodlama dillerini öğrenme imkanı sunulması, anamnez alma gibi klinik için önem arz eden pratik uygulamaların yapay zeka bazlı sanal ortamlarda yapılması, çeşitli biyoistatistiksel yazılım uygulamalarının pratik eğitimlerinin artırılması gibi öneriler, Türkiye’deki tıp fakültelerinin mevcut müfredatlarına yapay zeka uygulamalarını entegre etme konusunda önemli rol oynayacağı düşünülmektedir. Çeşitli tıp fakültelerinden öğrencilerin yapay zeka hakkında görüşleri sorulduğu zaman bazı öğrenciler, günümüzdeki popüler yapay zeka araçlarının özellikle tıp alanında dezenformasyona yol açtığını ve bu durumun tıp fakültesi hayatlarını zorlaştıran bir faktör olduğunu belirtmişlerdir. Yine ifade edilen görüşler arasında yapay zekanın uzun vadede işsizlik sorununa yol açacağını, doktorların iş yükünün azalmasına karşılık olarak dikkatlerinin artması gerekeceğini ve tıp eğitimine yapay zekanın entegrasyonu konusunda özellikle etik değerlere çok dikkat edilmesi gerektiğini belirten öğrenciler olmuştur. Sonuç olarak tıp fakültesi öğrencileri her ne kadar kendilerini yapay zeka konusunda yeterli bilgi birikimine sahip olduklarını düşünmeseler de, yapay zekanın tıp eğitimine entegrasyonu hakkında çoğunlukla olumlu görüşlere sahip olduklarını söyleyebiliriz.

Anahtar Kelimeler:

Tıp Eğitimi, Yapay Zeka, Tıp Fakültesi, Tıp Öğrencisi

Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Klinik Öncesi-Sonrası Motivasyon ve Mesleki Adanmışlık Düzeyleri, İlişkisi, Etkileyen Etmenler: Karma Bir Araştırma

Hilal Hatice Ülkü

hilal.gulludere@adu.edu.tr, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

Selcen Öncü

selcenoncu@hotmail.com, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

Giriş ve Amaç: Mezuniyet öncesi tıp eğitiminin son üç yılı öğrencilerin öğrendikleri bilgileri uygulama fırsatı buldukları klinik eğitim dönemi olarak yapılandırılmıştır. Oldukça zorlayıcı olabilen klinik eğitim yüksek bir motivasyon ve hekimlik mesleğine bağlılık gerektirmektedir. Bu doğrultuda çalışmanın amacı dördüncü ve altıncı sınıf tıp fakültesi öğrencilerinin motivasyon ve mesleki adanmışlık düzeyleri ile ilişki durumlarını belirleyerek, buna etki eden faktörleri açıklamaktır.

Yöntem: Çalışmada karma araştırma yöntemlerinden sıralı açıklayıcı desen kullanılmıştır. Bu doğrultuda öncelikle çalışmanın nicel boyutu olan motivasyon ve mesleki adanmışlık düzeyleri ile ilişki durumları belirlenmiş, ardından çalışmanın nitel boyutunda etki eden faktörler ayrıntılı bir şekilde irdelenmiştir. Son olarak elde edilen veriler anlamlı bir bütün haline getirilip yorumlanmıştır. Çalışmanın nicel bölümü için örneklem seçimi yapılmamış evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır (Ulaşma oranı dördüncü sınıflar için %69,3, altıncı sınıflar için %52,8), nitel bölümde yer alacak katılımcıların seçimi için öncelikle nicel bulgular analiz edilmiş ve puan ortalamalarına bakılarak alt ve üst %27'lik dilimde kalan öğrenciler (41 görüşme) belirlenmiştir. Veri toplama aracı olarak nicel bölümde "Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Hekimlik Mesleğine Adanmışlık Ölçeği" ve "Motivasyonu Düzenleme Ölçeği-Kısa Formu", nitel bölümde ise motivasyon ve mesleki adanmışlık yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılmıştır. Verileri analiz etmek için nicel bölümde SPSS paket programı, nitel bölümde ise MAXQDA kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmanın nicel bölümüne katılan 337 öğrencinin (dördüncü sınıf=208, altıncı sınıf=129) yaş ortalaması $22,98 \pm 1,89$ 'dur. Öğrencilerin motivasyon düzeyleri (dördüncü sınıf= $39,37 \pm 9,66$, altıncı sınıf= $37,94 \pm 10,75$) arasında anlamlı farklılık bulunmazken, mesleki adanmışlık düzeyleri arasındaki fark anlamlı bulunmuştur. Mesleki adanmışlık düzeylerine bakıldığında dördüncü sınıf öğrencilerinin puan ortalaması ($34,37 \pm 6,97$) altıncı sınıf öğrencilerinin puan ortalamasından ($30,77 \pm 8,26$) anlamlı bir şekilde yüksek bulunmuştur ($p < 0,001$). Dördüncü sınıf öğrencilerinin verdiği cevaplarda mesleki adanmışlığa ilişkin "insanları iyileştirmenin mutluluğu" ve "kutsal meslek algısı" kodlarına ulaşıırken, altıncı sınıf öğrencilerinin cevaplarında "işinde mutlu olma" ve "birinci basamakta çalışmak isteme" kodlarına ulaşılmıştır. Dördüncü ve altıncı sınıf öğrencileri için motivasyon ile mesleğe adanmışlık arasında orta düzeyde, pozitif yönlü ilişkiler bulunmuştur ($p = 0,000$).

Çalışmanın nitel bölümünde motivasyonu etkileyen etmenler çevresel ve bireysel olarak ayrılmıştır. Çevresel etmenler de en çok çalışma ($n = 10$) ve okul ($n = 6$) hayatındaki olumsuzluklar; bireysel etmenlerde ise özel hayatta yaşanan olumsuzluklar ($n = 18$) kodlarına ulaşılmıştır. Mesleki adanmışlığı en çok etkileyen etmenler ise çalışma koşulları ($n = 19$) ve mesleki etmenler ($n = 15$) olarak belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneri: Çalışmaya katılan öğrencilerin motivasyon ve mesleki adanmışlık düzeyleri ortalamasının üzerinde bulunmuştur. Altıncı sınıf öğrencilerinin mesleki adanmışlık düzeyi dördüncü sınıf öğrencilerine göre daha düşüktür. Bu düşüklüğün nedeni; klinik deneyim ve sorumluluğun artmasına bağlı çalışma ortamında deneyimlenen olumsuz durumlar, yaklaşan mezuniyet tarihi ve gelecek planlarındaki belirsizlik gibi etmenler olabileceği düşünülmüştür. Öğrencilerin motivasyon ve mesleki adanmışlık düzeylerini yükseltmek için öncelikli olarak klinik eğitim ve hastanedeki çalışma koşullarının düzenlenmesi, sorumluluklarının netleştirilmesi, klinik dönemde kariyer planlamaya yönelik eğitim ve bilgilendirmelerin artırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: tıp eğitimi, motivasyon, mesleki adanmışlık, klinik eğitim

Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri ve Ders Devamsızlığı

Neşe Nur User

nesenuruser@hotmail.com, AFSÜ Tıp F

Alaattin Arda Karakaş

nesenuruser@hotmail.com, AFSÜ Tıp F

Ece Deniz

nesenuruser@hotmail.com, AFSÜ Tıp F

Mehmet Nabi Güneş

nesenuruser@hotmail.com, AFSÜ Tıp F

Soneralp Abaz

nesenuruser@hotmail.com, AFSÜ Tıp F

Zehra Adıgüzel

nesenuruser@hotmail.com, AFSÜ Tıp F

Zülfiye Çobanoğlu

nesenuruser@hotmail.com, AFSÜ Tıp F

Tıp fakültelerinin programlarındaki teorik ve pratik derslerde aktif öğrenme yöntemlerinin kullanılması öğrenmeyi artırıcı unsur olarak görünmektedir. Bununla birlikte eğer öğrenciler derslere devam etmiyorsa öğrenme bireysel bir süreçtir.

“Öğrenme stili” kavramı, ilk kez 1960 yılında Dunn tarafından ortaya atıldı. Öğrenme stili, her bireyde farklılık gösteren, bireyin yeni ve zor bilgi üzerine odaklanması ile başlayan, bilgiyi alma ve zihne yerleştirme süreciyle devam eden bir yol olarak ifade edilmiştir .

Çalışmamızda AFSÜ Tıp Fakültesi öğrencilerinin öğrenme stillerini belirlemenin yanı sıra , ders devamsızlıkları ile öğrenme stilleri arasında bir ilişki olup olmadığını saptamayı amaçladık. Ayrıca öğrenme stili ve devamsızlığın; cinsiyet, yaş, geldiği lise, sınıf, okul başarısı ile ilişkisinin olup olmadığını, ilişki varsa ne yönde olduğunu belirlemeyi amaçladık

Gereç ve Yöntem: Araştırma, 2019-2020 Akademik yılında AFSÜ Tıp Fakültesinde eğitim görmekte olan 2, 3 ve 4. sınıflarda öğrenim gören toplam 564 öğrenciden katılmaya gönüllü olanlarda, dijital ortamda, anket çalışması şeklinde yapılmıştır.

Anket soruları üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm devam durumu ve cinsiyet, yaş gibi demografik özellikler içermektedir. İkinci bölümde 16 sorudan oluşan VARK Öğrenme Stilleri Envanteri, üçüncü bölümde ise Derse Katılım Ölçeği uygulanmıştır.

Bulguların istatistiksel analizi Statistical Package for the Social Sciences(SPSS 20.0) paket programı kullanılarak yapılmıştır. $p < 0.05$ değerleri istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

Bulgular: Araştırmada online olarak toplam 372 katılımcıya ulaşıldı.

Öğrencilerin 218’i Kız, 154’ü erkekti.

Yaş ortalaması 20.9 (K:20.9, E:21.0) olarak bulundu.

Öğrencilerin 131’i dönem 2, 140’ı dönem 3 ve 100’ü dönem 4 öğrencisiydi

Yaptığımız araştırma sonucunda VARK Öğrenme Stilleri Envanterine göre öğrencilerin %29.8’i işitsel, %27.7’si kinestetik,%15.6’sı çoklu, %13.7’si okuma-yazma, %13.2’si görsel öğrenme stiline sahip olduğu bulundu.

Öğrencilerin %79.8’i uyku, %57.3’ü verim alamama, %36’sı ulaşım, %11’i hastalık, %8.1’i sınıfın kalabalık olması, %2.4’ü diğer sebeplerden dolayı devamsızlık yaptıklarını belirttiler

Öğrencilerin %80.9'u teorik, %17.2'si seçmeli ders, %1.6'sı da pratik derslerde devamsızlık yaptıklarını belirttiler

Öğrencilerin en çok 1. (87,4%), 2. (66,7%), 7.(36,8%) ve 8.(42,2%) ders saatlerinde devamsızlık yaptıkları saptandı.

Öğrencilerin VARK Öğrenme Stili Envanterine göre öğrenme stili ile haftalık ortalama yaptıkları devamsızlık saati arasında anlamlı bir ilişki bulunamadı ($p>0.05$) ancak devamsızlık yapan öğrenciler yüzde olarak daha fazla çoklu öğrenme stiline sahipti.

Tartışma: A. Hilal Batı'nın derse katılımın öğrenme üzerine yaptığı çalışmada en yüksek puanlar dış faktörler alt boyutunda elde edilirken bizim çalışmamızda ise en yüksek puanlar dersler ve derslerin sunumları ile bireysel faktörler alt boyutunda elde edilmiştir.

Ülkemizde tıp öğrencilerinin öğrenme stilleri üzerine yapılan farklı çalışmalarda, katılımcıların çoğunlukla kinestetik öğrenen ve çoklu öğrenen öğrenciler olduğu belirtilmiştir. Bizim çalışmamızda ise VARK Öğrenme Stilleri Envanterine göre öğrencilerin en çok "işitsel" ve "kinestetik" öğrenme stiline oldukları saptanmıştır.

Tıp eğitiminin ilerleyen dönemlerinde farklı öğrenme stillerinin daha baskın hale geldiğini gösteren çalışmalar vardır. Ancak bizim çalışmamızda böyle bir farklılık saptanmadı.

Sonuç: Öğrencilerin yatkın oldukları öğrenme stiline bilincinde olmalarının derse yaklaşımlarını olumlu yönde etkileyeceğini, öğrenme için harcadıkları çabayı ve zamanı azaltarak ders başarısını artıracaklarını düşünmekteyiz.

Eğitimciler açısından ise uygun teknik ve materyallerin seçiminde yol gösterici olacağını öngörmekteyiz.

İşitsel ve kinestetik öğrenme stillerinin oranının yüksek çıkması öğrencilerin dersi derste öğrendiği görüşüne ulaşmamızı sağladı.

Devamsızlık-öğrenme stili arasında anlamlı sonuç bulunmamasının nedenini okul yönetiminin devamsızlık konusunda dikkatli olmasına bağlayabiliriz.

Anahtar Kelimeler: VARK, ders devamsızlığı

Türkiye'de Mezuniyet Sonrası Tıp Eğitiminde Asistanların Karşılaştıkları Zorluklar: Nitel Bir Çalışma

Özlem Mıdık

dromidik@gmail.com, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD.

Meral Demirören

meraldemiroren@gmail.com, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı

Zeynep Baykan

zbaykan@erciyes.edu.tr, Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Giriş: Karmaşık sağlık hizmetleri içinde asistan deneyimleri, kişisel, disipliner, kurumsal ve ulusal faktörlere bağlı olarak değişmektedir. Mezuniyet sonrası tıp eğitimi sürecinde karşılaşılan zorlukların sonuçları da iş memnuniyetinin azalması ve tükenmişlik olarak karşımıza çıkmaktadır. Pandemi dönemi, asistanlarının yaşadığı zorlukları daha da derinleştirmiştir. Asistanların karşılaştığı zorlukları tanımlamak, kaynaklarını belirlemek ve bu zorlukların nasıl üstesinden gelinebileceğini anlamak önemlidir.

Amaç: Bu çalışma, asistanların mezuniyet sonrası tıp eğitimi süreçlerinde karşılaştıkları zorlukları, zorlukların sonuçlarını, başa çıkma mekanizmalarını ve COVID-19 pandemisinde yaşadıkları zorlukları ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır.

Yöntem: Çalışmada tıp fakültesinde uzmanlık eğitimi alan asistanlar ile yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirildi. Cinsiyet, bölüm ve uzmanlık alanı gibi farklı niteliklere sahip bir araştırma grubu, maksimum çeşitlilik yöntemi kullanılarak oluşturuldu. Çalışmaya üç tıp fakültesinden 10 farklı disiplinden 10 asistan katıldı. Asistanların üçü temel bilimlerden (Fizyoloji, Biyokimya, Mikrobiyoloji), üçü cerrahi bilimlerden (Kadın Hastalıkları ve Doğum, Genel Cerrahi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon) ve dördü Dahili bölümden (Nöroloji, Acil Tıp, Pediatri, İç Hastalıklar) geldi. Katılımcıların altısı erkek, dördü kadındı. Katılımcılar, son yıl tıp asistanları arasından uygun, ulaşılabilir ve katılmaya istekli olanlar arasından seçildi. Nitel analizde, tanıma, veri çözümleme, tematik tanımlama, indeksleme, grafik oluşturma, haritalama ve yorumlama aşamaları sonrası her bir tema veya alt temayı örnekleyen alıntılar seçilerek bir zihin haritası oluşturuldu.

Bulgular: Asistanların yaşadıkları zorluklar beş boyutta 17 temada toplandı. "**Mezuniyet sonrası tıp eğitimi**" boyutundaki temalar 1. öğrenme-öğretme süreçleri, 2. eğiticiler, 3. eğitim programı, 4. etkileşimler, 5. ölçme ve değerlendirme olarak ortaya çıktı. "**Kültür/iklim**" boyutundaki temalar ise: 1. akademik ortam, 2. yıkıcı davranışlar, 3. kurallar ve prosedürler, 4. hiyerarşi oldu. "**Sistem**" boyutunda asistanların yaşadığı zorluklar: "sağlık hizmeti ekibi", "sağlık hizmeti sunumu", "hizmet karşılığı ödeme", "hastalar ve yakınları" olarak dört tema altında toplandı. "**Uzmanlık alanı**" boyutundaki temalar ise "uzmanlık alanının kapsamı ve uygulamaları", ile "uzmanlık alanının algılanması" oldu. "**Zaman/dönem**" boyutundaki zorluklar, 1. kıdemli ve 2. kıdemsiz temaları altında analiz edildi.

Zorlukların sonuçları, iyi olma durumunun bozulması ve yetersizlik algısını içermekteydi.

Asistanların karşılaştıkları **zorluklarla başa çıkma**, üç tema ve yedi alt tema içinde kategorilendirildi. Temalar "bireysel çabalar, çaba sarf etmeme ve destek almak" olarak belirlendi. Bireysel çabalar teması beş alt tema altında analiz edilirken (zorlukları paylaşma, iletişim-etkileşim, sorun çözücü olma, iyi olmayı sürdürme, sosyalleşme alt temaları); destek alma teması iki alt tema (kurumsal destek, psikolojik destek) altında analiz edildi.

Pandemi dönemindeki zorluklarsa eğitimin bozulması, görevler, sosyal ve ekonomik, zihinsel, yönetim ve liderlik, çalışma ortamı olmak üzere altı tema altında toplandı.

Sonuç: Bu çalışmanın sonuçları, asistanların tıpta uzmanlık eğitimi sürecinde karşılaştığı zorlukların çok boyutlu, çok faktörlü ve çok paydaşlı doğasını vurgulamaktadır. Pandemi süreci de eğitimi olumsuz

etkilemiş, ek zorluklara yol açmıştır. Çözümler, bireysel gelişimin ötesine geçmeli ve hem kurumsal hem de ulusal düzeyde sistemli tasarım ve destek mekanizmalarını içermelidir.

Anahtar Kelimeler: asistan, zorluk, iyilik hali, baş etme, mezuniyet sonrası eğitim, pandemi

**Tıp Eğitiminde Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimlerin Yeri: Bahçeşehir Üniversitesi
Deneyimi**

Demet Koç

demet.koca@bau.edu.tr, Bahçeşehir Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi Anabilim Dalı; Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Tıp Eğitimi Doktora Programı

Melike Yavuz

melike.yavuz@bau.edu.tr, Bahçeşehir Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Giriş: Günümüzde, hastaların sağlığı sadece biyolojik süreçlerle değil, aynı zamanda kültürel, sosyal, davranışsal, psikolojik ve etik faktörlerle de etkilenmektedir. Bu perspektif değişimi, hastaları tedavi etmenin ötesinde, yaşam kalitesini artırmak için sosyal çevrelerini ve davranışsal alışkanlıklarını dikkate alan bir tıp eğitiminin gerekliliğini vurgulamaktadır. Dünya genelinde, tıp eğitim programları, davranışsal, sosyal ve beşeri bilimlerin rolünü öne çıkararak, geleceğin hekimlerinin bütünlüklü bir bakış açısı geliştirmelerine olanak sağlamaktadır.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, Ulusal Çekirdek Eğitim Programı (UÇEP) 2020 Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler (DSBB) Durumlar Listesi'nin Bahçeşehir Üniversitesi (BAU) Tıp Fakültesi eğitim programları içindeki durumunu incelemektir. Bu inceleme, mevcut eğitim programının DSBB alanındaki kapsamını değerlendirmeyi amaçlamakta olup, elde edilen bilgilerin gelecekte yapılacak gelişim çalışmalarında temel bir rehber olarak kullanılmasını hedeflemektedir.

Yöntem: BAU Tıp Fakültesi'nin altı yıllık eğitim programı kapsamlı bir şekilde gözden geçirilmiş ve UÇEP 2020 DSBB Durumlar Listesi'nde yer alan ana ve alt durumlarla entegrasyonu sağlanmıştır. Bu süreçte, her aktivitenin anabilim dalı, sınıf ve değerlendirme yöntemlerini belirten detaylı bir tablo oluşturulmuştur. Bu tablo sayesinde, DSBB listesindeki ana ve alt durumların, sınıf, bölüm, eğitim yöntemi ve ölçme değerlendirme tekniklerine göre kapsama durumu sayısal ve yüzdelerle ifade edilmiştir.

Bulgular: BAU Tıp Fakültesi'nin eğitim programı, UÇEP 2020 DSBB Durumlar Listesi'nde yer alan 35 ana başlığın tamamını ve 217 alt başlığın %80,2'sini içermektedir. Program, 17 ana başlığı ilgili tüm alt başlıklarıyla %100 oranında kapsamaktadır. Geri kalan ana başlıklar ise alt başlıklarıyla birlikte %50 ve üzeri oranda içerilmektedir. Sınıflara bakıldığında, özellikle Sınıf 3 eğitim programında, toplam alt başlıkların %47,9'unu temsil eden 104 alt başlık yer almaktadır. Diğer sınıflara bakıldığında, Sınıf 1'de 32 alt başlık (%14,7); Sınıf 2'de 49 alt başlık (%22,6); Sınıf 4'te 7 alt başlık (%3,2); Sınıf 5'te 42 alt başlık (%19,4); ve Sınıf 6'da 40 alt başlık (%18,4) yer almaktadır. DSBB listesindeki ana ve alt başlıklar çoğunlukla Halk Sağlığı Anabilim Dalı derslerinde işlenmektedir. Halk sağlığı dersleri ana grubun %71,4'ünü, alt grupların %41,0'unu kapsamaktadır. Bunu %42,9 ile Adli Tıp, %22,9 ile Tıp Tarihi ve Etik, ve %20,0 ile Psikiyatri takip etmektedir. Diğer bölümler ise daha az oranda işlemektedir. Ana başlıkların %34,3'ü seçmeli dersler ile kapsamaktadır. Ayrıca, Üniversitemizin İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (psikoloji, felsefe), İletişim Fakültesi ile Hukuk Fakültesi'nden öğretim üyeleri tarafından yürütülen bazı dersler de DSBB listesi altında yer almaktadır. Ayrıca tüm öğrencilerin tamamlamak ve sertifikasını almak zorunda olduğu İş Sağlığı ve Güvenliği kursu da listelenen 5 alt grubu kapsamaktadır. DSBB listesindeki alt başlıkların çoğunluğu (%69,6) teorik ders olarak işlenmektedir. Seminerler %15,2'lik bir paya sahipken, diğer eğitim yöntemleri (küçük grup çalışmaları, zorunlu kurslar, pratik uygulamalar, klinik gözlem) daha az oranda yer almaktadır. Ölçme-değerlendirme yöntemlerine bakıldığında, teorik sınavlar %69,6, seminer sunumu değerlendirmeleri %9,7, karne değerlendirmeleri %4,6, sözlü sınavlar %3,7, pratik uygulama ve makale sunumu değerlendirmeleri ise %3,2'lik bir paya sahiptir.

Sonuç: BAU Tıp Fakültesi'nin eğitim programının DSBB listesini büyük ölçüde kapsamaktadır. Bununla birlikte, programın tüm sınıflar arasında dengeli dağılımının sağlanması, eğitim yöntemlerini çeşitlendirilmesi, farklı disiplinler arası iş birliği ve entegrasyonun teşvik edilmesi geliştirilmesi gereken yönlerdir.

Anahtar Kelimeler: Tıp Eğitimi, DSBB (Davranışsal, Sosyal ve Beşeri Bilimler), Ulusal Çekirdek Eğitim Programı (UÇEP)

Poster Bildiriler

"Tıp Eğitimi" Anahtar Sözcüğü ile Atılmış Türkçe Tweetlerin İncelenmesi: Ağ Analizi Çalışması

Ayla Keçeci

aylakececi@duzce.edu.tr, Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi

İpek Gönüllü

zipgonullu@yahoo.com, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi

Amaç: Bu araştırmada farklı görüş ve fikirlerin paylaşılmasında önemli bir araç olarak görülen ve önemli bir sosyal medya aracı olan twitter aracılığıyla toplumun tıp eğitimine yönelik ele aldığı konuları, nasıl tepkiler verdiğinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırmada MAXQDA aracılığıyla "tıp eğitimi" kavramı kullanılarak 21.03.2021- 18.07.2021 tarihleri arasında 26250 tweete ulaşılmış ve sosyal ağ analizi için veri temizleme işlemi ile yapılan 13835 tweet örnekleme oluşturmuştur. Elde edilen tweetler konu alanlarına göre sınıflandırılmış, retweet edilme süreleri ve gündemde kalma süreleri ile birlikte sosyal ağ analizinde kullanılan bazı ölçüm parametreleri doğrultusunda değerlendirilmiştir.

Bulgular:Araştırma sonucunda tıp eğitimine ilişkin tweetlerin % 85'inin Retweet, en fazla gündeme alınan ve retweet edilen konunun uluslararası ilişkiler ve eğitimi alanında yer alan sınavsız geçiş ile tıp eğitimi konusu olduğu, en uzun süre ile gündemde kalan konunun tıp eğitiminin yapısına yönelik tweetler olduğu, tüm kullanıcı hesapları içinde @adenelm isimli tıp alanından uzmanın hesabının iç derece merkeziliğinin daha yüksek ve prestij sahibi olduğu, arındalık merkeziliğine sahip @AkSultans hesabının bilgi ve iletişim kontrolünü sağladığı, mesleki konularda alan uzmanlarının, uluslararası ilişkiler ve eğitim alanında ise siyasi kimliklerin daha fazla içerik paylaşımında bulunduğu, iletişim araçları/medya alanından olan hesapların ağırlığının daha fazla olduğu, tıp eğitimi konusunda oluşan grupların yüksek tabakalanma değerine sahip olduğu ve kendi içlerinde özelleştikleri, topluluklar içinde en fazla konuşulan konunun uluslararası ilişkiler ve eğitim alanı olduğu, kullanıcıların en hızlı reaksiyon verdikleri üç konu alanının sırasıyla tıp eğitimi finansmanı, tıp eğitimi ve din ile tıp eğitimi ve şiddet olduğu, en yoğun ve en kısa sürede reaksiyon alınan konunun uluslararası ilişkiler ve eğitim konusu olduğu, Retweet ortalaması bakımından en yüksek ortalamaya mesleki yeterlik ve aidiyet, en düşük ortalamaya ise tıp eğitiminin finansmanı konusunun sahip olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler:

Tıp eğitimi, Twitter, sosyal medya

“Tıp ve Sanat” Dersi ile İlgili Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem 1 Öğrencilerinin Görüşleri

Ilgaz Akdoğan

ilgazakdogan@yahoo.com, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı
Hayriye Dilek Akdoğan

drdilekakdogan@gmail.com, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Giriş ve Amaç: Tıp eğitiminin temel amacı olan “iyi hekim” yetiştirmek için sanat önemli bir araçtır. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi 2022-2023 eğitim-öğretim yılı Dönem 1’de ilk olarak bu yıl seçmeli “tıp ve sanat” dersi uygulanmıştır. Dersin içeriği sanatın temel bileşenlerinin (resim, edebiyat, sinema, heykel, müzik, mimari) tıp ile ilişkisinin incelenmesi şeklinde planlanmıştır. Bu çalışmanın amacı Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi’nde seçmeli olarak uygulanan “tıp ve sanat” dersinin etkinliğini araştırmak ve öğrenci görüşlerini incelemektir.

Yöntem: Bu amaçla Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem 1’de “tıp ve sanat” dersini alan toplam 20 öğrenciye (11 Kız, 9 Erkek) ilk derste ve son derste olmak üzere 5’li Likert ölçeği kullanılan bir anket uygulanmış ve ayrıca son ankette açık uçlu bir soru ile öğrencilerin ders ile ilgili görüşlerini yazmaları istenmiştir.

Bulgular: İlk ders anketinde de son ders anketinde de en yüksek puan “edebiyat eserlerinin insanların ruhsal durumunu anlamada yardımcı olacağını düşünüyorum” yanıtına verilmiştir (sırasıyla 4.70 ve 4.88). Son ders anketinde ise diğer yüksek puanlı yanıtlar “Müziğin hasta tedavisinde yardımcı bir unsur olarak kullanılabileceğini düşünüyorum”, “Sinema sanatının empati yeteneğimi geliştireceğini düşünüyorum” ve “Sinema sanatının engelli bireyleri anlamada yardımcı olacağını düşünüyorum” (her biri 4.70’er puan) olmuştur. Son ders anketinde bir soru dışında tüm yanıt ortalamalarında yükselme olduğu gözlenmektedir. Bu bulgu dersin etkinliği düşünüldüğünde olumlu bir sonuç olarak değerlendirilebilir.

Sonuç: Anket bulguları analiz edildiğinde “tıp ve sanat” dersinden öğrencilerin memnuniyet derecesinin iyi olduğunu, gelecek yıllarda dersin öğrencilerin interaktif katılımı ile daha iyi bir seviyeye ulaşacağı sonucuna ulaşılabilir. Tıp eğitimine dâhil edilen sanat ve tıp ilişkisinin, tıbbın konusu olan insanın biyopskikososyal olarak ele alınmasını sağladığını ve böylece bütüncül (holistik) tıp anlayışına katkı sunduğunu düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: tıp ve sanat, tıp eğitimi, tıp öğrencilerinin görüşleri

2017-2022 Yılları Arasındaki Tus Kontenjanlarındaki Değişimin Branş Bazlı Doluluğa Etkisi

Mehmet Koca

drozlemcoskun@gmail.com, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Özlem Coşkun

drozlemcoskun@gmail.com, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Işıl İrem Budakoğlu

isilirem@gazi.edu.tr, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Eğitim kliniklerinde asgari eğitici sayıları Tıpta Uzmanlık Kurulunca belirlenerek yürürlüğe girmiştir. Eğitim kliniklerinin onayları, denetimleri ve kontenjanların belirlenmesi gibi iş ve işlemler Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir. Ülkemiz kamu ve özel sağlık hizmetleri açısından kilit role sahip olan uzman tabiplerinin eğitimleri ve istihdam planlamaları kritik öneme sahiptir. TUS kontenjanlarında son yıllarda ciddi artış olduğu görülmektedir.

Amaç: Türkiye özelinde söz konusu bölümlerin uzman tabip sayılarının süreçler içerisindeki değişimine, istihdam alanlarına, gelecek dönem planlamalarına, hekimlerin kontenjanlara oranla yerleşme oranlarına ait veriler değerlendirilmiş; uzmanlık dallarının, uzmanlık eğitimlerinin verimliliği açısından eğitici sayıları üzerinden ele alınmıştır.

Yöntem: Çalışmada 2017-2022 yıllarında yapılan her iki Tıpta Uzmanlık Sınavındaki yerleşme oranları yıllara göre branş bazlı değerlendirme yapılmıştır.

Bulgular:2017-2022 yıllarındaki TUS Kontenjan Doluluk Trend Eğimi Artış Gösteren branşlar; Deri Ve Zührevi Hastalıkları, Enfeksiyon Hastalıkları Ve Klinik Mikrobiyoloji, Fiziksel Tıp Ve Rehabilitasyon, Göz Hastalıkları, Kardiyoloji, Kulak Burun Boğaz, Hastalıkları, Ortopedi Ve Travmatoloji, Plastik, Rekonstrüktif Ve Estetik Cerrahi, Radyasyon Onkolojisi, Radyoloji, Ruh Sağlığı Ve Hastalıkları branşı olarak görülmektedir.

Sonuçlar: 2017-2022 yıllarındaki TUS kontenjanlarındaki değişimde, yerleşme oranındaki değişime etkisi sadece belli branşlarda, 11 branşta artış etkisi olduğu görülmektedir. Eğitici sayıları artmadan kontenjanın artırıldığı bölümlerde yerleşme sayılarının önceki yıllara benzer olduğu görülmektedir. Tıpta uzmanlık ve yan dal uzmanlık eğitim planlamalarının ülkemiz sağlık hizmet politikaları nezdinde bilimsel temeller ve istatistikler üzerinden yapılmaya devam edilmesi, toplum sağlığına olumlu katkı sunabilir. Bu anlamda tıp eğitimi uzmanlarının gelecek dönemdeki çalışmaları uzmanlık eğitimlerinde verimlilik artışına destek olacaktır.

Anahtar Kelimeler: TUS Kontenjanları; Tıp Eğitimi; İstihdam Planlamaları; Tıpta Uzmanlık Eğitimi

Acil Tıp Uzmanı Hekimlerin İletişim Becerileri ve Şiddete Maruz Kalma Durumları

Selim Karapınar

selim@gmail.com, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi 4.sınıf Öğrencisi

Gülden Hakverdi

ghakverdi@cumhuriyet.edu.tr, Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyoistatistik Anabilim Dalı

S. Ayhan Çalışkan

ayhanca@gmail.com, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Giriş ve Amaç: Sağlık çalışanlarına yönelik şiddet dünya genelinde ciddi bir tehdit oluşturan yaygın ve endişe verici bir durumdur. Son 20 yılda Türkiye’de sağlık çalışanlarını hedef alan şiddet olaylarının sıklığında önemli bir artış gözlenmiştir. Hem dünyada hem de ülkemizde şiddet olgularının en sık acil servislerde yaşandığı bildirilmektedir. Bu çalışma, acil tıp uzmanı hekimlere yönelik şiddeti ve hekimlerin iletişim becerileriyle ilişkisini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Gereç ve Yöntem: Kesitsel desendeki bu araştırma Mart-Haziran 2023 tarihleri arasında Türkiye'deki acil tıp uzmanı hekimleri arasında yürütülmüştür. Hekimler e-posta ve sosyal medya kanalları (Twitter ve WhatsApp grupları) aracılığıyla araştırmaya davet edilmiş ve kartopu örnekleme yöntemi için araştırma davetini meslektaşlarıyla paylaşmaları istenmiştir. Çalışmaya katılmayı kabul eden hekimlerden anonim çevrimiçi araştırma anketini doldurmaları istenmiştir.

Anket, araştırmacılar tarafından literatür taranarak geliştirilmiştir. Anketin içerik geçerliliği iki acil tıp uzmanı hekimi tarafından değerlendirilmiş ve geri bildirimlerine göre değişiklikler yapılmıştır.

Anket üç bölümden oluşmuştur. İlk bölüm, demografik bilgileri ve işyeri şiddetiyle ilgili faktörleri kapsayan 18 yapılandırılmış madde içermektedir. İkinci bölümde, Sağlık Profesyonelleri İletişim Becerileri ölçeğinin Türkçe (HP-CSS-TR) versiyonuna yer verilmiştir. Ölçek, dört boyutta düzenlenmiş 18 maddeden oluşmaktadır: empati (5 madde), bilgilendirici iletişim (6 madde), saygı (3 madde) ve sosyal beceriler (4 madde). Maddeler 6'lı Likert tipi ölçek kullanılarak puanlanmakta (1: Neredeyse hiçbir zaman, 2: Arada bir, 3: Bazen, 4: Normalde, 5: Çok sık ve 6: Birçok kez, minimum puan=18, maksimum puan=108) ve ölçekten alınan puanın yüksekliği sağlık çalışanının daha iyi iletişim becerileri sergilediği biçiminde yorumlanmaktadır.

Anketin son bölümü, katılımcıların HP-CSS-TR'nin dört boyutuna (empati, bilgilendirici iletişim, saygı ve sosyal beceriler) ilişkin öz değerlendirmelerini almak üzere tasarlanmış ve 10'lu Likert tipi ölçek ile puanlanan (1. En Düşük-10. En Yüksek) dört yapılandırılmış madde içermektedir. Veri analizinde IBM SPSS Statistics 25.0 kullanılmıştır. Sayısal değişkenler ortalama ve standart sapma ve medyan değerleri ile sunulmuş, aralarındaki ilişki ve karşılaştırmalarda Spearman korelasyon analizi ve Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Kategorik değişkenler sayı ve yüzde değerleri ile sunulmuş ve aralarındaki ilişki Ki-Kare analiziyle incelenmiştir. Tüm hipotezler için anlamlılık düzeyi 0,05 kabul edilmiştir.

Bulgular: Araştırma anketine 63 acil tıp uzmanı yanıt vermiştir. Katılımcıların %77,8'i devlet üniversitesinde çalıştığını bildirmiştir. Hekimlerin yaş ortalaması 43,37±7,58 ve acil tıp uzmanı olarak çalışma süreleri 11,42±6,74 yıldır. Katılımcıların %22,2'si iletişim becerisi eğitimi aldıklarını, %85,7'si asistanlıkları süresince, %90,5'i ise uzman hekim olarak çalışırken sözel ve/veya fiziksel şiddete uğradıklarını belirtmiştir. Hekimlerin HP-CSS-TR ölçek puan ortalamaları 86,08±12,64, öz değerlendirme puan ortalamaları; empati 8,14±1,03, bilgilendirici iletişim 8,62±1,17, saygı 9,17±0,79 ve sosyal beceri 8,60±0,94 olarak bulunmuştur. Hekimlerin yaşı, çalışma süresi, iletişim beceri eğitimi alma, asistanlık veya uzmanlıkta sözel ve/veya fiziksel şiddete maruz kalma durumları ile HP-CSS-TR ölçek puan ortalamaları arasında istatistiksel anlamlı fark saptanmamıştır.

Katılımcıların HP-CSS-TR ölçek dört boyutu ve öz değerlendirme puanları arasındaki analizlerde Spearman's rho korelasyon katsayıları; empati: 0,438 (p<0,01), bilgilendirme: 0,191, saygı: 0,536

($p < 0,01$) ve sosyal beceri: 0,241 bulunmuştur. Katılımcılar, yaşadıkları iletişim sorunlarının en sık hastalardan kaynaklandığını belirtmiştir.

Sonuç: Acil tıp uzmanı hekimler hem asistanlık hem de uzmanlık süresince çok yüksek oranda sözel ve/veya fiziksel şiddete maruz kalmaktadır. Uygulanan ölçek ile hekimlerin iyi iletişim becerileri sergilediği saptanmış olmasına rağmen bu becerilerinin karşılaştıkları şiddeti azaltmaya yeterli olmadığı görülmektedir. Hekimlere yönelik şiddetin ortadan kaldırılması için sağlık politikaları, hukuk ve toplum eğitimi boyutlarını içeren sistemli bir yaklaşımla ele alınması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: iletişim, şiddete maruziyet, acil tıp

Afet Sonrası Tıp Eğitiminde Uzaktan Eğitimin Rolü ve Öğrenci Tutumları Üzerine Bir İnceleme

Pınar Daylan Koçkaya

pinarkockaya@gmail.com, Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş ve Amaç: Afetler, dünya genelinde tıbbi kaynakların ve sağlık sistemlerinin sınırlarını zorlayan olağanüstü olaylardır. Bu tür acil durumlar, toplum sağlığını ve sağlık hizmetlerini ciddi şekilde etkileyebildiği gibi tıp eğitimi sürecini etkileyebilir. Afetler ve salgınlar gibi olağanüstü durumlarda geleneksel eğitim ortamlarının, sınıf derslerinin ve klinik staj ortamlarının fiziki yokluğu tıp eğitiminin sürdürülmesini büyük ölçüde engelleyebilir. Çevrim içi tıp eğitimi, öğrencilere uzaktan erişim sağlayarak, afetlerin yarattığı fiziksel ve coğrafi sınırlamalara rağmen eğitimlerini sürdürmelerine yardımcı olabilir. Maraş 2023 depremi sonrasında klinik öncesi tıp eğitimi programlarında uzaktan eğitime geçilmiştir. Bu çalışmayla afet sonrası çevrim içi tıp eğitimi hakkında öğrenci tutumlarını anlamak amaçlanmaktadır.

Yöntem: Çalışma 2023 Nisan ayında Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesinde gerçekleştirilmiştir. Afet sonrası tüm dersler senkronize çevrim içi gerçekleştirilmiş olup tüm sınavlar çevrim içi yapılmıştır. Uzaktan eğitim merkezi (UZEM) sistemi kullanılarak 1,2 ve 3.sınıf tıp öğrencilerin gönüllülük esasına dayalı katılım sağladıkları anket için iki alt boyuttan oluşan ve 22 maddelik 5'li Likert maddeleri içeren geçerlik güvenilirlik çalışması yapılmış "Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Online Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeği (TOÖTÖ)" kullanılmıştır. Ölçeğin alt boyutları sırasıyla "Çevrimiçi Öğrenmeye Yönelik Tutumlar (ÇÖT)" ve "Çevrimiçi Tıp Eğitimine Yönelik Tutumlar(ÇTET)"dir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 110 olup alt boyutların her ikisinden de en yüksek 55 puan alınabilmektedir.

Bulgular: Çalışmaya 637 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin %47,6'sı erkek(n:303), %52,4'ü kadındır(n:334). Katılımcı öğrencilerin %32,82'i 1.sınıf(n:209), %30,8'i 2.sınıf(n:196) ve %36,4'ü 3. sınıftır(n:232). Üçüncü sınıf öğrencileri 2020-2021 eğitim döneminde pandemi nedeniyle uzaktan tıp eğitimine tabi olmuşlardır. İstatistiksel analizde normal dağılım izlenmediği için non-parametrik testler kullanılmıştır. Katılımcıların toplam ölçek puanı 53 ± 15.09 , alt boyutlarda ise sırasıyla 30 ± 8.8 ve 23 ± 7.3 'tür. Kadın ve erkeklerde (TOÖTÖ) toplam puanı ve alt boyutları karşılaştırılmıştır. Erkeklerde toplam ölçek puanı ve alt boyutlar puanları kadınlara göre yüksek ve anlamlıdır ($p < 0,001$). Erkek öğrencilerin çevrim içi eğitime yönelik tutumları kadınlara göre daha olumludur. Sınıflar arası değerlendirmede toplam ölçek puanında fark anlamlı değildir. Alt boyutlar incelendiğinde 2. ve 3. Sınıf öğrencilerinin arasında ÇTET puanlarında anlamlı fark vardır ($p < 0.05$). Daha önce çevrim içi tıp eğitimi alan 3. Sınıf öğrencilerinin tutum puanları daha yüksektir. ÇÖT alt boyutunda sınıflar arası fark saptanmamıştır.

Tartışma ve sonuç: Çalışmada, öğrencilerin online öğrenmeye ılımlı bir tutum geliştirdiği belirlenmiştir. Çevrim içi tıp eğitimi tecrübesi olan grubun diğer sınıflara göre tutumu daha olumludur. Tecrübesi olmayan öğrenciler ise tıp eğitiminde online öğrenmeye daha temkinli bir bakış açısına sahiptir. Öğrencilere tıp eğitimlerini uzaktan sürdürme olanağı sunan çevrimiçi müfredat, afet sonrası dönemlerde öğrencilere erişim ve esneklik sağlasa da çalışmadaki sonuçlar, çevrim içi tıp eğitimi konusundaki olumlu görüşlerin sınırlılığını ve daha fazla çaba gerektiğini göstermektedir. Yüz yüze eğitimin vazgeçilmez olduğu gibi afet, salgın gibi durumlarda çevrimiçi öğretimin faydaları da göz ardı edilemez. Uzaktan tıp eğitimi, özellikle afet durumlarında sağlık hizmetlerinin yönetilmesi ve acil tıbbi müdahalelerin eğitimi için gerekli bilgi ve becerilerin aktarılmasında etkili bir yardımcı araç olarak hizmet verebilir. Öğrencilerin ve eğitimcilerin afetler ve salgınlara dair deneyimleri ve tutumları dikkate alınarak tıp eğitiminin etkinliğini artırmak hedefiyle yönetsel olarak hazırlıklar yapılması yaşadığımız coğrafya için oldukça önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tıp Eğitimi, Uzaktan Eğitim, Afetlerde tıp eğitimi

Akademik Erteleme ve Tıp Öğrencileri Üzerindeki Olumsuz Etkisi.

Funda İfakat Tengiz

fundatengiz@gmail.com, İzmir Kâtip Celebi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD

Erald Bakiu

bakiuerald@gmail.com, İzmir Kâtip Celebi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Çağlar Çakmak

caglar.cakmak0@gmail.com, İzmir Kâtip Celebi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Nuri Dozdar Turan

nuridozdar@gmail.com, İzmir Kâtip Celebi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Serhat Demir

mdserhatdemir@gmail.com, İzmir Kâtip Celebi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Ethem Çakıoğlu

ethem630@gmail.com, İzmir Kâtip Celebi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Mustafa Agah Tekindal

matekindal@gmail.com, İzmir Kâtip Celebi Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyoistatistik AD

Giriş ve Amaç: Akademik erteleme, üniversite öğrencilerinin oldukça bilincinde olduğu karmaşık amaçlı bir geciktirme eylemidir. Üstelik, Covid-19 pandemi sürecinde, bilgisayar ortamında öğrenmeyle birlikte daha da önemli hale gelmiştir. Akademik erteleme, günümüzün popüler kültüründe kötü nam salmış olmasına ve çevrimiçi eğitim sırasında öğrencilerin kendilerini kontrol etmelerinin gerekliliğine rağmen, Türkiye'deki öğrenciler arasında bu konuda araştırma yetersizliği bulunmaktadır. Çalışmanın amacı, öğrencilerin erteleme düzeyleri ve akademik başarıları arasındaki ilişkiler araştırmaktır.

Gereç ve Yöntem: Bu çalışmada, Tuckman Erteleme Ölçeği'nin (Tv-TPS) Türkçe versiyonu, 285 tıp fakültesi öğrencisinden oluşan bir örneklem üzerinde uygulanmış ve daha sonra erteleme düzeyleri, cinsiyetleri ve akademik başarıları arasındaki ilişkiler araştırılmıştır.

Bulgular:Sonuçlar, erteleme düzeyi ile sınav sonuçları arasında negatif bir korelasyon olduğunu göstermiştir. Beklenmedik bir şekilde, ölçeğin beş sorusunun sınav sonuçları ile en yüksek korelasyon katsayısını gösteren farklı bir faktöre yüklendiği görülmüştür.

Sonuçlar: Bu bulgular, erteleme ve akademik başarı arasındaki ilişkinin yanı sıra, nüfus ve yeni çevresel faktörlerin ertelemenin belirlenmesinde önemli göstergeler olabileceğini ima etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akademik erteleme, tıp öğrencileri, akademik başarı, erteleme ölçeği, amaçlı erteleme

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Dersi Program Değerlendirme Çalışmaları

Hayriye Dilek Akdoğan

drdilekakdogan@gmail.com, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD. AYDIN Ayfer Metin Tellioglu

ayfer.tellioglu@adu.edu.tr, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi AD. AYDIN Nazlı Gülriz Çeri

drnazligulrizceri@gmail.com, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi AD. AYDIN Eda Duygu İpek

eda.cakir@adu.edu.tr, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi AD. AYDIN

İlgaz Akdoğan

ilgazakdogan@yahoo.com, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi AD. AYDIN

Giriş ve Amaç: Program değerlendirme eğitim programının niteliği ve etkinliğinin artırılması amacıyla planlaması, uygulaması ve sonuçlarına ilişkin bilgilerin ve verilerin sistematik olarak toplanması ve analiz edilmesi süreci olarak tanımlanmaktadır. Türkiye’de tıp fakültelerinde UTEAK standartlarına uygun olarak program değerlendirme çalışmaları yapılmaktadır. Bu çalışmalar daha çok tüm eğitim programını değerlendiren çalışmalardır. Anatomi alanında geri bildirim değerlendirmeleri için yapılan çalışmalar ve eğitim programının bir bölümünü irdeleyen çalışmalar dışında tüm ders programı ve işleyişini değerlendiren çalışmaya rastlanmamıştır. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Anabilim Dalı program değerlendirmesi için Tıp Eğitimi Anabilim Dalından öğretim üyesi tarafından Anatomi Anabilim Dalında tüm öğretim elemanlarının (öğretim üyeleri, öğretim görevlileri ve araştırma görevlileri) katıldığı çalıştay ve bilgilendirme toplantısı yapılmıştır. Toplantı sonrası program değerlendirme için biçimlendirici değerlendirme (formative) yapılması ve bu amaçla veri toplanması için bir anket oluşturularak uygulanmasına karar verilmiştir. Teorik dersler, uygulama dersleri, kadavra ile ilgili sorular, maket/ modellerle ilgili sorular, kaynak kitaplara ulaşım, videolar, teorik sınavlar, uygulama sınavları, kurullardaki öğrenim hedefleri ile uyum (yatay entegrasyon), kliniklerde anatomi bilgisinin kullanımı (dikey entegrasyon), öğretim elemanları, uzaktan eğitim gibi alt başlıklardan oluşan toplam 24 soru belirlenmiştir.

Yöntem: Program değerlendirmesi için Tıp Fakültesi Dekanlığından izin alınmış, 5’li Likert skalasına göre hazırlanan anket formu Google forms üzerinden Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi 2023-2024 eğitim öğretim yılı Dönem 2 ve Dönem 3 öğrencilerine uygulanmıştır. Dönem 2 öğrencileri geçen eğitim öğretim yılının ikinci döneminde iki kurul online anatomi dersi, Dönem 3 öğrencileri ise geçen iki yılda iki kurul dönem 1’de ve beş kurul dönem 2’de olmak üzere tüm anatomi derslerini almışlardır. Ankete Dönem 2’den 141, Dönem 3’ten 131, toplamda 272 öğrenci katılmıştır.

Bulgular:Gelen yanıtlar analiz edildiğinde Dönem 2 için en yüksek puan yüzdelerinin “Derslerden önce hazırlık yaptığımda konuları daha iyi anladığımı düşünüyorum”, “Uygulamalardaki maketler öğrenmemi kolaylaştırdı” ve “Anatomi dersi tıbbi bilgi ve becerimi arttırdı” başlıklarında olduğu en düşük puanın ise “Uzaktan anatomi eğitiminin öğrenmemde yeterli olduğunu düşünüyorum” yanıtında olduğu gözlenmiştir. Dönem 3 için ise en yüksek puan yüzdeleri “Derslerden önce hazırlık yaptığımda konuları daha iyi anladığımı düşünüyorum”, “Klinik stajlarda anatomi derslerinin hatırlatıcı olarak bulunmasının yararlı olacağını düşünüyorum” ve “Anatominin uygulama soruları bilgimi tam olarak sınavı”, en düşük puan yüzdesi “Uzaktan anatomi eğitiminin öğrenmemde yeterli olduğunu düşünüyorum” olmuştur.

Sonuç: Anatomi öğretimi, öğrenme sürecine en uygun öğretim yaklaşımlarını ve araçlarını belirlemek için sürekli analiz, değerlendirme ve revizyon gerektirmektedir. Bu amaçla yapılan anatomi program değerlendirmeleri sonucu ortaya konulan verilerin analizi, program ve işleyişte uygun değişikliklerin

yapılması, değerlendirmenin her yıl periyodik ve sistematik olarak tekrarlanması ile iyileştirilmiş ve daha nitelikli anatomi programına ulaşılacağını düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Program değerlendirme, Biçimlendirici değerlendirme, Anatomi

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Öğrenen Merkezli Eğitim Uygulaması: Özel Çalışma Modülü

Hayriye Dilek Akdoğan

drdilekakdogan@gmail.com, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD. AYDIN Gökhan Cesur

gokhan.cesur@adu.edu.tr, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Fizyoloji AD. AYDIN

Giriş ve Amaç: Aydın Adnan Menderes Üniversitesi (ADÜ) Tıp Fakültesi'nde 2022-2023 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde öğrenen merkezli eğitim etkinliklerinden Özel Çalışma Modülü (ÖÇM) uygulanmaya başlanmıştır. ADÜ Tıp Fakültesi'nde uygulanan Özel Çalışma Modülü (ÖÇM) bir eğitici danışmanlığı ve gözetiminde, ilgi duydukları konular çerçevesinde; bağımsız öğrenme becerilerini geliştirmeleri, bilgiye ulaşma, derleme yapma yöntemlerini, bilimsel araştırma aşamalarını ve sunum yapma tekniklerinin temel ilkelerini öğrenmeleri ve uygulamalarını, bilimsel çalışmalarını yazılı ve sözlü sunma becerilerini geliştirme, sosyal sorumluluk ile ilgili konularında farkındalık yaratma ve bakış açısı geliştirme, tıpta insan bilimleri etkinliklerinin tıp eğitimi ile ilişkisinin kavranmasını hedefleyen eğitsel etkinliklerdir.

Yöntem: Üç tipte ÖÇM açılabilir. 1- ÖÇM - Derleme (ÖÇM-1): UÇEP'de ele alınan konular çerçevesinde tıbbi konularda açılır. Öğrenciler seçtikleri konuda eğitici danışmanlığında literatür derlemesi türünde eğitsel çalışmalarını yürütür. 2- ÖÇM – Araştırma (ÖÇM-2): Tıbbi araştırma konularında açılır. Öğrencilerin bir öğretim üyesi yönetiminde bilimsel bir konuda saha ya da klinik araştırma planlamaları, uygulamaları ve sonuçları raporlayarak sunmalarını amaçlayan bir modüldür. Bu modül çerçevesinde öğrenciler, etik kurul aşamaları, araştırma yöntemleri, anket düzenleme, veri toplama yöntemleri, veri analiz yöntemleri, raporunun yazımı ve bilimsel araştırmanın yürütülmesinde bilgi ve deneyim kazanacaktır. 3- ÖÇM – Tıp dışı konularda derleme (ÖÇM-3): Öğrencilerin ilgileri doğrultusunda tıpta insan bilimleri, müzik, sanat, felsefe vb. konular ile sosyal sorumlulukları da kapsayacak şekilde, öğrencilerin tıp dışı konularda bilgi toplama, derleme, bakış açısı geliştirme ve sunum yapma becerilerini bir eğitici danışmanlığında yürütme deneyimi kazandırmak için oluşturulan eğitsel bir etkinlik şeklinde planlanmıştır.

Bulgular: Bu amaçla 2022-2023 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde 30 öğretim üyesi tarafından toplam 52 adet ÖÇM açılmış, Dönem 1'deki 337 öğrenci, Dönem 2'deki 290 öğrenci ÖÇM almıştır. Planlamaların tümü yeni oluşturulan ÖÇM Komitesi tarafından gerçekleştirilmiştir. ÖÇM Komitesi öğretim üyelerinden gelen ÖÇM önerilerini hedefler, süre ve kontenjan açısından değerlendirmiş ve açılacak modüller bahar dönemi başında belirlenerek öğrencilere açıklanmıştır.

Sonuç: ADÜ Tıp Fakültesi'nde uygulanan öğrenen merkezli eğitim etkinliklerinden ÖÇM'lerin tıp fakültesi öğrencilerinin bilimsel gelişimine, sosyal sorumluluk projelerinde yer almalarına ve ADÜ Tıp Fakültesi'nin akreditasyon sürecine katkıda bulunacağını düşünüyoruz.

Anahtar Kelimeler: Öğrenen merkezli eğitim, Özel çalışma modülü, Tıp eğitimi

Azerbaycan Tıp Üniversitesi Askeri Tıp Fakültesi Klinik Öncesi Dönem Öğrencilerinin Akademik Kontrol Odağı Düzeylerinin Ölçülmesi

Elyana Tahmazova

elyanetehmezova@gmail.com, Azerbaijan Medical University

Aynur Baylarzade

aynur.beylerzade@gmail.com, Azerbaijan Medical University

Samira Mammadova

samira.mammadova05@gmail.com, Azerbaijan Medical University

Sevgi Turan

sevgigunalturan@gmail.com, WHO country of Azerbaijan

Giriş: Birçok insan hayatı bir merdivenin basamakları olarak görür ve bir basamağı çıkarken bir sonraki basamağı düşünür. İnsanlar basamakları teker teker çıkarken ya kendi başına yaptıklarına, ya da şans ve ya kader tarafından gerçekleştirildiğine inanırlar. Rotter'a (1966) göre kontrol odağı iki bölümden oluşmaktadır: iç kontrol odağı ve dış kontrol odağı. İç kontrol odağına sahip kişiler başarılarının ve ya başarısızlıklarının kendi çaba ve yeteneklerinden kaynaklandığına inanırlar. Eğer dış kontrol odağına sahiplerse, başarılarının ya da başarısızlıklarının kader ya da şans eseri olduğunu düşünürler. Akademik kontrol odağı (AKO), eğitim ortamlarında öğrenci davranışlarının açıklanmasında önemli bir yere sahiptir. Akademik Kontrol Odağı Ölçeği, bireyin akademik başarısı üzerindeki algılanan kontrolünü ölçen psikometrik bir araçtır. Bireylerin kendi çabalarının akademik başarılarına ne derece katkıda bulunduğuna inandıklarını değerlendirir. Bu çalışmanın amacı, AKO Ölçeğini Azerbaycan askeri tıp öğrencileri ile pilot çalışmasını yaparak, askeri tıp öğrencilerinin akademik kontrol odağı düzeylerini belirlemek ve bu düzeyin bazı değişkenlere bağlı olarak değişip değişmediğini incelemektir.

Yöntem : Bu çalışmanın katılımcıları Azerbaycan Tıp Üniversitesi'nde lisans eğitimi gören askeri tıp öğrencileridir (n=245). Çalışmada Akın (2007) tarafından geliştirilen AKO Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek 17 madde ve içsel kontrol ve dışsal kontrol olmak üzere iki alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin dil geçerliğini sağlamak için bir uzmanlar paneli tarafından çevrilmiş ve geri çevrilmiştir. Ölçeğin bundan önceki adaptasyon çalışmasında iç tutarlılık güvenilirliğini değerlendirmek için Cronbach alfa katsayısı içsel AKO için 0,94 ve dışsal AKO için 0,95 olarak hesaplanmıştır. Bu çalışmada ise Cronbach alfa katsayısı içsel AKO için 0,89 ve dışsal AKO için 0,86 olarak belirlenmiştir. Faktör yapısını belirlemek için açımlayıcı faktör analizi yapılmış ve özgün çolmekte olduğu gibi iki boyut yapı belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin sınıf düzeylerine göre içsel AKO ve dışsal AKO puanları tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin sınıf düzeylerine göre içsel ve dışsal AKO puanları tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmıştır. İçsel AKO puanlarında sınıf düzeylerine göre fark belirlenmezken, dışsal AKO'da sınıf düzeylerinde fark istatistiksel olarak sınır düzeyinde kalmıştır (p=0,049). Gruplar arasında karşılaştırmalarda 1. ve 2. Sınıf ve 1. ve 4. Sınıf öğrencilerinin dışsal AKO puanları arasında fark belirlenmiştir. 2 ve 4. Sınıf öğrencilerinin puanları daha yüksek görülmektedir.

Sonuç: Bu çalışma pilot çalışmadır ve askeri tıp öğrencileri ile sınırlıdır. Devam edecek araştırmalarda Azerbaycan Tıp Üniversitesi öğrencilerinin Akademik Kontrol Odağı düzeylerinin belirlemek ve bunun akademik başarı gibi değişkenler ile ilişkisini incelenmesi planlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kontrol Odağı, Akademik kontrol odağı, Dışsal ve İçsel kontrol odağı, tıp öğrencileri

Azerbaycan Tıp Üniversitesi Askeri Tıp Fakültesi Klinik Öncesi Donem Öğrencilerinin Akademik Öz-Yeterlik Düzeyleri

Samira Mammadova
smemmedova3@amu.edu.az, Azerbaijan Medical University
Aynur Baylarzade
aynur.beylerzade@gmail.com, Azerbaijan Medical University
Sevgi Turan
sevbigunalturan@gmail.com, WHO, country office Azerbaijan

Giriş: Öz-yeterlik, davranış değişikliğinin aracı olarak kabul edilmiş ve başarı ile ilişkisi gösterilmiştir. Öz-yeterlik eğitim programlarının değerlendirilmesinde önemli bir değişkendir.

Bu çalışma, Azerbaycan Tıp Üniversitesi Askeri Tıp Fakültesi klinik öncesi dönem öğrencilerinin akademik özyeterlik düzeylerinin tanımlanmasını amaçlamaktadır.

Yöntem: Bu çalışmada tıp alanı için geliştirilmiş akademik özyeterlik ölçeği kullanılmıştır. Ölçek 18 maddelik, beşli Likert tipi bir ölçektir. Ölçekten alınabilecek minimum ve maksimum puanlar 18-90 puan arasında değişmektedir. Ölçeğin orijinal formunun Cronbach alfa değerinin 0,89 olduğu, madde-toplam puan korelasyonlarının ise 0,39 ile 0,64 arasında değiştiği bildirilmiştir.

Çalışma Azerbaycan Tıp Üniversitesi'nde 1-4 sınıfa devam eden askeri tıp öğrencileri (n=243) ile yürütülmüştür. Uzmanlardan oluşan bir panel ölçeğin çevirisini yapmış ve daha sonra geri çevirisini yapmıştır. Ölçeğin güvenilirliği için Cronbach alfa hesaplanmış ve 0,95 olarak bulunmuştur. Ayrıca yapı geçerliğini belirlemek için açılımlı faktör analizi yapılmış ve özgün formda olduğu gibi tek boyutlu bir özellik gösterdiği belirlenmiştir.

Bulgular: Askeri Tıp Fakültesi klinik öncesi dönem öğrencilerinin Akademik özyeterlik ölçeğinden aldıkları puan 65.42'dir. Öğrencilerin sınıf düzeylerine göre akademik öz-yeterlik puanları tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmıştır, akademik öz-yeterlik puanları arasında sınıf düzeylerine göre fark belirlenmemiştir ($p=0,805$). Birinci sınıf öğrencilerinin puan ortalaması 66.0163 ± 14.70195 . İkinci sınıf öğrencilerinin puan ortalaması 64.5455 ± 12.22750 . Üçüncü sınıf öğrencilerinin puan ortalaması 63.4800 ± 12.11789 . Dördüncü sınıf öğrencilerinin puan ortalaması 66.0250 ± 15.44633 .

Literatür taramasında Belçikada yapılmış araştırmada 1 - 4 sınıf öğrencilerinin puan ortalamalarının sırayla, 55.68 ± 9.71 ; 59.29 ± 9.20 ; 60.65 ± 9.18 ; 64.88 ± 8.43 olduğu görülmüştür.

Sonuç: Bu çalışma diğer ülkelerde yapılmış çalışmalarla karşılaştırıldığında değerlerin yüksek olduğu görülmüştür.

Bu çalışma bir ön çalışma niteliğindedir ve yapılacak ileri çalışmalar ile öğrencilerin akademik özyeterlik düzeylerinin akademik başarıları ile karşılaştırılması planlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: öğrencilerin akademik özyeterlik, tıp öğrencileri

Bilgisayar Ortamında Uygulanan Gelişim Sınavı Hakkındaki Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Rahime Merve Uçar

rmerveucar@gmail.com, SELÇUK ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ TIP EĞİTİMİ VE BİLİŞİMİ AD

Nadire Ünver Doğan

nunver@selcuk.edu.tr, SELÇUK ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ TIP EĞİTİMİ VE BİLİŞİMİ AD

Yavuz Selvi

dryavuzselvi@selcuk.edu.tr, SELÇUK ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ PSİKİYATRİ AD

Giriş: Gelişim sınavı, tıp eğitiminde farklı düzeylerde bulunan öğrencilerin aynı anda, aynı maddelerle karşılaştıkları güvenilirliği kanıtlanmış bir sınavdır (1). Gelişim sınavı, müfredatın nihai hedeflerinin tamamının geniş ölçekli bir incelemesidir (2). Tüm dünyada yaygın olarak kullanılmaktadır ve uygulanmayan kıta/bölge yoktur. (3, 4, 5)

Gelişim Sınavı; hem program değerlendiricilerine hem de öğrencilere geri bildirimde bulunur (6). Birden fazla okulda uygulandığı durumda, okullar arası karşılaştırma yapma olanağı da verir (7, 8) ve mevcut değerlendirme yöntemlerine önemli bir katkı sağlar (9, 10, 11).

Biz, ülkemizde az sayıda gerçekleştirilen gelişim sınavını bilgisayar ortamında yapan ender fakültelerden biriyiz. Bu çalışmayla; öğrencilerimizin her sene uyguladığımız gelişim sınavı hakkındaki görüşlerini alarak, bu geri bildirimler doğrultusunda gelişim sınavında düzenlemeler yapmak istedik.

Materyal metod: Çalışmamız öğrencilerimizin 2021-2022 eğitim öğretim yılında gerçekleştirilen gelişim sınavı hakkındaki görüşlerini aldığımız kesitsel tipte bir araştırmadır. Sınava giren tüm öğrencilerimize dijital anket uygulanmıştır.

Bulgular: Ankete toplamda 698 öğrencimiz cevap vermiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin anket sorularına verdiği yanıtlar

1. Sınav süresi yeterli idi.

1-Kesinlikle Katılmıyorum	25 - %3,6
2-Katılmıyorum	23- %3,3
3-Kararsızım	109 - %15,5
4-Katılıyorum	281- %40,4
5-Kesinlikle Katılıyorum	260 -%37,2

1. Sınavın bilgisayar ortamında yapılması sınava başvurmamı teşvik etti.

1-Kesinlikle Katılmıyorum	35 - %5
2-Katılmıyorum	60 - %8,6
3-Kararsızım	186 - %26,5
4-Katılıyorum	238 - %34,4
5-Kesinlikle Katılıyorum	179 - %25,5

1. Sorular açık ve netti.

1-Kesinlikle Katılmıyorum	23 - %3,3
2-Katılmıyorum	34 - %4,9
3-Kararsızım	187 - %26,8
4-Katılıyorum	316 - %45,3
5-Kesinlikle Katılıyorum	138 - %19,8

1. Eğitimde pandemi süreci soruları çözmeme olumsuz etkiledi.

1-Kesinlikle Katılmıyorum	62 - %8,8
2-Katılmıyorum	105 - %15,2
3-Kararsızım	180 - %25,8
4-Katılıyorum	191- %27,4
5-Kesinlikle Katılıyorum	160 - %22,8

1. Soruları cevaplarken temel bilgiler ile klinik bilgilerimi birleştirdim.

1-Kesinlikle Katılmıyorum	35 - %5
2-Katılmıyorum	73 - %10,5
3-Kararsızım	260 - %37,6
4-Katılıyorum	232 - %33,1
5-Kesinlikle Katılıyorum	98 - %13,8

1. Gelişim sınavı tıp eğitimine olan ilgimi artırdı.

1-Kesinlikle Katılmıyorum	45 - %6,4
2-Katılmıyorum	95 - %13,5
3-Kararsızım	218 - %31,4
4-Katılıyorum	202 - %30,1
5-Kesinlikle Katılıyorum	132 - %18,8

Tartışma: Öğrencilerin %47'si gelişim sınavının temel bilimler ile klinik bilimler bilgilerini birleştirdiğini belirtmiş, bu bulgu, literatürdeki gelişim sınavının; derinlemesine öğrenmeye ve uzun vadeli bilgi kazanımına katkıda bulunduğunu, tıp eğitimleri boyunca edindikleri bilgileri sürekli olarak yeni bilgilerle birleştirerek örüntüler oluşturduğunu kanıtlayan çalışmaları desteklemektedir. (1,12,13,14)

Gelişim sınavının en büyük avantajlarından biri öğrencilerin "sınava yönelik çalışma" gibi eğilimine engel olmasıdır. Öğrencilerimiz öneriler kısmında 'Ders başlıkları altında sınav yapılabilir, Sınavda sorulacak olan konular önceden paylaşılabilir' gibi önerilerde bulunarak aslında ezberci sisteme ne kadar yatkın olduklarını göstermiştir.

Öğrencilerimizin %48,9'u gelişim sınavının tıp eğitimine olan ilgisini artırdığını ifade etmektedir. Bu veri literatürdeki gelişim sınavının; öğrencilerin öğrenmesi üzerindeki olumlu etkisi olduğu (10, 12), öğrencileri sürekli çalışmaya ve daha iyi bir bilgi tabanı oluşturmaya yönlendirerek onları daha iyi bir şekilde mesleğe hazırladığı (15) bilgisiyle örtüşmektedir.

Sonuç: Bilgisayar ortamında yapılan sınavların, aynı anda başka sınavlarda hazırlamak gibi dezavantajları olsa da öğrencilerimizin çoğunluğu sınavın, bilgisayar ortamında yapılmasından ve genel olarak gelişim sınavı uygulamasından memnun olduklarını belirtmişlerdir. Bu geri bildirimler doğrultusunda gelişim sınavının devam etmesi ve daha da geliştirilmesi için çalışmalarımızı sürdürmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: gelişim sınavı, tıp fakültesi, öğrenciler

Bir Öngörü Araştırması: Tıp Öğrencilerinin Dijital Eğitim Sürecindeki Endişeleri ve Önerileri

Burcu Küçük Biçer

drburcubicer@gmail.com, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD

Duygu Yanıktaş

duyguyaniktas@gazi.edu.tr, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi

Bu çalışma, öğrencilerin COVID-19 pandemisinden hemen önce tıp eğitiminde dijital teknoloji (DT) kullanımına ilişkin bakış açılarını, sorunlarını ve önerilerini öğrenmeyi amaçlamaktadır. Ekim 2019'da 64 öğrenci ile yüz yüze görüşme yapılan nitel özallikte bir çalışma olması derinlikli sorular sormaya imkan sağlamıştır..Öğrencilerin tamamı DT'nin tıp eğitiminde etkin bir şekilde kullanılması gerektiğini düşünmektedir. Öğrencilerin %87,5'i eğitimcilerin dijital teknolojiyi eğitimde yetersiz kullandığını, %25'i ise beklentilerinin eğitimciler tarafından dikkate alındığını belirtmiştir. Katılımcıların %71,9'u fakültenin sunduğu dijital eğitim ortamlarından habersiz olduğunu, %79,7'si ders çalışırken youtube gibi dijital medya platformlarını slaytlarla birlikte kullandığını belirtmiştir. %37,5'i derslerde farklı DT kullanmanın dikkatlerini çekmelerine yardımcı olduğunu belirtmiştir. Teorik derslerde daha az yazılı metin kullanılması gerektiğini, sadece anlatımdan vazgeçilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bilgilerin görsel destek, artırılmış gerçeklik, 3 boyutlu animasyon ve video uygulamaları ile özetlenmesi istenmektedir. Uygulamalı derslerde simülasyon uygulamalarının, maketlerin, ses dosyalarının, görsel tabloların, resimlerin gerçek hayatla uyumlu durumlarda kullanılmasını önerilmiştir. Öğrenciler teorik bilgilere ulaşabildiklerini ancak eğitimcilerin fikirlerini görme şansı verecek derslere ihtiyaçları olduğunu belirtmiştir.Bu tanımlayıcı çalışma, eğitimcilerin DT kullanımını artırmaları gerektiği fikrini vermektedir. Elde edilen sonuçlara göre öğrenciler uzaktan eğitim konusunda endişe etmektedir. Pandemi öncesi yapılan bu çalışma, eğitimin olası ihtiyaçlarını öngörmenin önemini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tıp eğitimi, Uzaktan eğitim, Öğrenci, Dijital teknoloji, Bilişim

Bir Tıp Fakültesi Akademisyenlerinin ve Öğrencilerinin Mezuniyet Yetkinlikleri İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması

Ezgi Ağadayı

drezgiagadayı@gmail.com, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ABD

Seher Karahan

drsehermercan@gmail.com, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ABD

Reyhan Eğilmez

regilmez@cumhuriyet.edu.tr, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Patoloji ABD

Giriş: Tıp fakültesi mezunlarının yetkinliklerinin tanımlanması, fakültele kılavuzluk etmesi ve ulusal düzeyde fikir birliği sağlanması amacıyla ulusal çekirdek eğitimi programı (UÇEP)-2020’de Ulusal Yetkinlik ve Yeterlikler Belgesi (UYB) hazırlanmıştır.

Amaç: Bu çalışmada bir tıp fakültesinin öğretim üyeleri (ÖÜ) ve öğrencilerinin (Öğr) UYB mezuniyet yetkinlikleri ile ilgili görüşlerinin karşılaştırılması ve farklılıkların tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Veri toplama formu UYB’de tanımlanan yetkinlikler temel alınarak oluşturulmuştur. Katılımcıların sosyo-demografik, iş ve öğrencilikle ilgili özellikleri sorgulanmıştır. Veriler 01.05.2022 – 15.12.2022 tarihleri arasında toplanmıştır. Evren SCÜTF akademisyenleri (n=178) ve okuyan öğrencilerdir (n=1630). Örneklem seçimi yapılmamış olup tüm evrene ulaşılmaya çalışılmıştır. Veri toplama formu çevrimiçi anket (Google form) platformu aracılığı ile ulaştırılmıştır. Katılımcılara anket formları kendi aralarında haberleşmek için kullanılan bir telefon uygulamasından yollanmıştır. Araştırmada kullanılan veriler SPSS v22.0 ile analiz edilmiştir. Veriler frekanslar ve merkezi dağılım ölçülerinden ortalama ve standart sapma ile sunulmuştur. İstatistiksel analizlerdeki-kare testi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan 339 kişinin %38,3’ü öğretim üyesi, %61,7’si öğrencidir. Katılımcıların tamamı (%100) fakültenin akredite olduğunu bilmektedir. Fakültenin akredite olması öğrencilerin üniversite sınavında bu fakülteyi tercih etme kararına %34,9’unun tamamen, %22,5 kısmen etki etmiştir. Öğretim üyelerinin UÇEP’i bilme oranı %97,7 iken, öğrencilerde bu oran %39,7’dir (p<0,001). Öğretim üyelerinin %85,4’ü kendi anabilim dallarının eğitim programının UÇEP’le uyumlu olduğunu düşünmektedir. “Fakülteler sizce eğitimlerinde mezunlarını neye hazırlamalıdır?” sorusuna öğretim üyeleri sıklık sırasına göre; birinci basamak hekimliği (%96,9), acil hekimliği (%93,8), tıpta uzmanlık sınavında iyi puan alabilme (%57,7), bilim insanlığı (%52,3), yurtdışında çalışabilecek hekimlik (%36,9) olarak cevaplamışlardır. Öğrencilerde ise sıralama; acil hekimliği (%82,8), birinci basamak hekimliği (%70,3), tıpta uzmanlık sınavında iyi puan alabilme (%65,1), yurtdışında çalışabilecek hekimlik (%61,2), bilim insanlığı (%59,8) olarak değişmektedir. Birinci basamak hekimliği (p<0,001), acil hekimliği (p=0,002) ve yurtdışında çalışabilecek hekimlik (p<0,001) konusunda öğrenci ve akademisyenlerin görüşleri arasında anlamlı farklılık saptanmıştır. Öğrenciler ve öğretim üyelerinin tıp fakültelerinin mezunlarına kazandırması gereken yetkinlikler konusundaki görüşleri mesleki etik ve profesyonel değerler (ÖÜ %87,7; Öğr %87,1), sağlık savunuculuğu (ÖÜ %75,4; Öğr %71,8), liderlik ve yöneticilik (ÖÜ %61,5; Öğr %60,8), iletişimcilik (ÖÜ %70,0; Öğr %67,5) alanlarında benzer sıklıkta saptanmıştır (p>0,05). Öğretim üyeleri öğrencilere sağlık hizmet sunucusu (ÖÜ %88,5; Öğr %70,3; p<0,001), ekip üyesi (ÖÜ %87,7; Öğr %55,5; p<0,001), bilimsel ve analitik yaklaşım gösteren (ÖÜ %88,5; Öğr %77,0; p=0,010), yaşam boyu öğrenen (ÖÜ %90,8; Öğr %79,9; p=0,009) yetkinliklerinin kazandırılması gerekliliğine öğrencilerden anlamlı derecede daha sık inanmaktadır. Çalışmaya katılan akademisyenlerden dört tanesi öğrencileri birinci basamak hekimi olarak yetiştirilmesi gerektiğini düşünmemektedir. Öğretim üyelerinin demografik özelliklerini incelediğimizde; akademisyenlik sürelerinin ortalamasının 2,0±0,8 olduğu ve hepsinin cerrahi bilimler bölümünden olduğu görülmüştür. Öğrencilerde ise klinik bilimlerde öğrenim gören (dördüncü, beşinci ve altıncı sınıf) öğrencilerin (%80,6)

birinci basamak hekimi olacak yetkinliklere sahip olma isteği temel bilimlerdeki (ikinci ve üçüncü sınıf) öğrencilerden (%61,3) daha yüksek sıklıkta tespit edilmiştir (p=0,002).

Sonuç: SCÜTF akademisyen ve öğrencilerinin mezuniyet yetkinlikleri konusunda görüşlerinin değerlendirildiği bu çalışmanın sonucunda farkındalık düzeylerinin daha az sıklıkta olduğu belirli yetkinlik alanları saptanmıştır. Bu çalışmadan elde edilen sonuçlar fakültemize geliştirilmesi gereken alanlarımız konusunda fikir sağlamaktadır. Bu konuda planlanan araştırmalar için de çeşitli ön veriler sunabilir.

Anahtar Kelimeler: yetkinlik,tıp fakültesi, ulusal çekirdek eğitimi programı,Ulusal Yetkinlik ve Yeterlikler Belgesi

Covid-19 Deneyimleri Işığında Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitiminde Olağandışı Durumlarda Sağlık Hizmetleri Eğitimi

Ş. Erhan Bağcı

erhanbagci@gmail.com, Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Olağandışı durumlar, toplumların olağan işleyişlerini bozan ve ortaya çıkan insani, maddi, ekonomik ve/veya ekolojik kayıpları kendi kaynaklarıyla aşmalarına olanak vermeyecek kadar büyük çaplı etkiler yaratan pandemi, deprem, yangın, savaş ve benzeri durumlardır. İçinde yaşadığımız geniş ekosisteme yönelen kapitalist saldırganlığın yarattığı kriz, salgınlar, hızlı plansız kentleşme, jeopolitik ve ekolojik istikrarsızlıklar ve bunlara bağlı kitlesel yerinden edilmeler, kapitalizmin kaçınılmaz döngüsel ekonomik krizleri ve benzeri dengesizlik unsurları olağandışı durumlarla karşılaşma sıklığımızı önceki dönemlere göre artırmış durumda. Çoklu krizler çağı olarak adlandırılan bu dönemde riskler karşısında öncelikli olarak yapılması gereken bu krizlerin kaynaklarının ortadan kaldırılması için çalışmak olmakla birlikte bir taraftan da krizlere bağlı olağandışı durumlara ilişkin de çözümler üretilmesi önemli görünüyor.

Stockholm Bildirgesi'nde, "Tıp açısından olağandışı durumlar, belirli bir zaman dönemi içerisinde tıp mesleğinin kapasite ve kaynakları ile olağandışı durumdan etkilenen kişilerin veya sağlığı tehdit altında olan insanların gereksinimleri arasında akut ve önceden görülemeyen bir dengesizlikle karakterizedir" denmektedir. Dolayısıyla bu durumlar, hekimlerin olağan çalışma koşullarında ihtiyaç duydukları mesleki yeterliklerin dışında farklı bilgi, beceri ve tutumları gerekli kılmaktadır.

Tıp eğitiminin çoklu krizler çağına uygun bir refleks geliştirdiğini söylemek henüz güç görünüyor. Olağandışı durumlarda hekimlerin sahip olması gereken bilgi, beceri ve tutumlara yönelik eğitim uygulamaları halihazırda küresel ölçekte mezuniyet öncesi eğitimin genel kabul gören zorunlu içerikleri arasına girmiş değil. Bu ihtiyaç genelde mezuniyet sonrasında hekimlerin gönüllü olarak katıldıkları kurslarla giderilmeye çalışılıyor. Mezuniyet öncesi dönemde varolan uygulamalar ise bilimsel temelde belirlenmiş uluslararası standartlardan yoksun durumda.

COVID-19, dünya çapında sağlık hizmetlerinin verili kapasitesi ile sağlık gereksinimleri arasında ciddi bir dengesizlik yaratmış, bu dengesizlik ancak uzun bir zaman diliminin ardından, aşuların olağandışı acil prosedürlerle uygulanmaya başlanmasıyla belli bir düzeyde giderilebilmiştir. Dolayısıyla COVID-19 pandemisi, etkileri halen geçmemiş olan bir olağandışı durumdur ve literatürde, bugünkü tıp fakültesi öğrencilerinin çalışma hayatları boyunca COVID-19'a benzer en az iki pandemi daha göreceklerine ilişkin projeksiyonlar bulunmaktadır.

Bu çalışma, COVID-19'la mücadelede yer alan kıdemli uzman hekimlerin deneyimsel bilgilerine dayanarak, bir pandemi durumunda hekimler için hangi yeterliklerin gerekli olduğunu ortaya koymayı amaçlamaktadır. Hekimlerle uzman görüşmeleri yapılmış ve görüşmeler Belgesel Yöntem ile analiz edilmiştir. Analiz sonuçları, kamuoyunun pandemi riskinden haberdar olduğu dönemle ülkede resmen pandemi ilan edilmesine kadar bir geçiş sürecinin yaşandığını, bu süreçte yapılanların pandemiyin seyri üzerinde etkili olduğunu ancak ilgili meslek gruplarının COVID-19 ile ilgili görevlerini bilmemelerinin salgınla mücadeleyi zorlaştırdığını göstermektedir. Hekimlerin pandemi ile birlikte günlük mesleki pratiklerinde çok hızlı değişimler gerçekleştiği, yeni bilgilere, öğrenme ve iletişim kanallarına ihtiyaç duydukları anlaşılmaktadır. Bulgular, hekimlerin salgın döneminde topluma doğru bilgi sunacak kamusal entelektüeller olarak işlev gördüklerini de ortaya koymaktadır. Ayrıca klinik ortamlardaki olağan hiyerarşilerin salgın nedeniyle farklılaştığı ve hekimlerin olağandışı koşullar altında diğer sağlık meslek gruplarıyla daha yoğun bir işbirliği içinde çalıştıkları görülmektedir.

Bulgular, mezuniyet öncesi tıp eğitiminde olağandışı durumlarda sağlık hizmetleri eğitiminin müfredatın zorunlu bir ayağı haline getirilmesinin yanı sıra öğrencilerin özyönelimli öğrenme kapasitelerinin ve becerilerinin geliştirilmesinin de bu programlarda içerilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu programlar ayrıca tıp fakültesi öğrencilerinin olağandışı durumlarda, özellikle son

dönemde yaygın şekilde görülen dezenformasyonlara karşı mücadele etme yeterliği olan kamusal aydınlar olarak yetiştirilmesi ihtiyacına da cevap vermek durumundadır. Diğer taraftan söz konusu programlar, mesleklerarası öğrenme ve çalışma esaslarına göre yapılandırılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, olağandışı durumlarda sağlık hizmetleri eğitimi, Belgesel Yöntem, uzman görüşmesi, mezuniyet öncesi tıp eğitimi

Cronbach Alfa'ya Güven Olmaz!

Gülşen Taşdelen Teker

gulsentasdelen@gmail.com, Hacettepe Üniversitesi

Tıp eğitiminde aynı olgu ile ilgili önce tanı, ardından tetkik, tedavi ve izlemin sorgulanabildiği bir dizi maddenin peş peşe sorulduğu madde türü sıklıkla kullanılmaktadır. Literatürde tek bir ortak uyarın ile ilgili bir dizi maddeyi belirten bu yapı *madde takımı (testlet)* olarak adlandırılmaktadır. Madde takımını oluşturan her bir madde ile ilgili gösterilecek performans, hem genel bir yeteneğe hem de kapsam veya konu ile ilgili belirli bir yeteneğe bağlıdır. Birbirinden bağımsız madde yazmak yerine aynı olgu ile ilgili birden fazla madde yazmanın görece daha kolay olduğu gerekçesiyle literatürde görece geniş ölçekli pek çok testte de madde takımlarının kullanıldığı görülmektedir. Ancak madde takımlarının belirli istatistiksel özelliklerinden dolayı, tek boyutlu ölçme modellerinde uygulanması bazı olumsuz durumların ortaya çıkmasına yol açmıştır. Madde takımlarının kullanılmasının doğurduğu teknik kaygılardan biri yerel madde bağımlılığıdır. Madde takımını oluşturan maddelerin sahip oldukları ortak uyarının, bireylerin bu maddelere verecekleri tepkilerde de bir bağımlılık yarattığı iddia edilmektedir. Örneğin, polikistik over sendromu ile ilgili hazırlanmış bir madde takımında, konu ile ilgili daha önceden bilgi sahibi olan bir birey, hem olgu ile ilgili sorulan sorulara cevap verebilecek hem de aynı yetenek düzeyinde olan ancak o konu ile ilgili daha önce bilgi sahibi olmayan bireylere göre daha avantajlı olacaktır.

Alan yazın tarandığında, bu durumun güvenilirliğin ne derecede yüksek bir kestirimine yol açtığı ile ilgili ise kesin bir sonuç yer almamakla birlikte madde takımlarından oluşan test puanlarının güvenilirliğinin, madde temelli güvenilirlik kestirim yöntemleri ile belirlendiğinde olduğundan yüksek kestirilebildiğine ilişkin pek çok çalışmaya rastlanmaktadır.

Bu çalışmada, tıp eğitiminde özellikle aynı olgu ile ilgili önce tanının, ardından tetkiklerin, tedavinin ve izlemin sorgulanabildiği olgulardan oluşan madde takımlarından oluşan testlerde, extended matching questions gibi aynı seçeneklerle ilgili bir dizi maddenin sorulduğu veya script concordance testlerinde olduğu gibi aynı olgu ile ilgili bir dizi klinik akıl yürütme maddesinin kullanıldığı ölçme araçlarından elde edilen sonuçların güvenilirlik kestiriminde, Cronbach alfa katsayısı yerine daha uygun alternatiflerini kullanma konusunda farkındalık oluşmasına katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Bu bağlamda her birinde dörder madde bulunan 25 olgu ve toplamda 100 maddeden oluşan bir testin 30 kişilik bir gruba uygulanması sonucu elde edilen verilerin güvenilirlik kestiriminde SPSS ile Cronbach alfa ve EduG ile genellenebilirlik katsayıları hesaplanmıştır. Cronbach alfa hesaplanırken her bir madde bireysel olarak ele alınırken G katsayısı için maddelerin (m) olgularda (o) yuvalandığı ve bunların bireylerle (b) çaprazlandığı $bx(m:o)$ deseni ile analizler gerçekleştirilmiştir.

Bu bağlamda madde takımı etkisi göz ardı edilerek hesaplanan Cronbach alfa katsayısı 0.73 olarak kestirilirken madde takımı etkisini göz önünde bulundurarak hesaplanan G katsayısı 0.68 olarak kestirilmiştir. Literatürle uyumlu olarak bu veri setinde de Cronbach alfanın güvenilirliği olduğundan yüksek kestirdiği görülmüştür. Bu çalışma ile güvenilirlik kestiriminde her koşulda gözü kapalı hesapladığımız ve ilk aklımıza gelen Cronbach alfa konusunda dikkatli olmamız gerektiği konusunda bir farkındalık amaçlanmıştır. Aynı anda tek bir hata kaynağını ele alabilen Klasik Test Kuramı bağlamında hesaplanan Cronbach alfa katsayısı yerine maddelerin ortak bir olguyla alakalı olmasının bireylerin performansına etkisini de hesaba katarak bir diğer ifadeyle çoklu hata kaynaklarını aynı anda hesaba katarak bir güvenilirlik kestirimi yapabilmeye olanak sağlayan G kuramının madde takımlarından oluşan testlerden elde edilen verilerin güvenilirliğinin kestiriminde kullanılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: madde takımı (testlet), genellenebilirlik kuramı, cronbach alfa, güvenilirlik

Dış Hekimliği Eğitiminde Klinik Becerleri Eğitimi: Öğrencilerin Düşünceleri

Gökçe Özcan

gokce.ozcan@hacettepe.edu.tr, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi

Gülşen Taşdelen Teker

gulsentasdelen@gmail.com, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi

Orhan Odabaşı

odabasiorhan@gmail.com, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş – Amaç: Sağlık bilimleri alanında önemli eğitim konularından biri de klinik beceri eğitimidir. Temel tıbbi becerilerin tıp fakülteleri, dış hekimliği fakülteleri, hemşirelik gibi fakültelerde verilmesi hasta yönetimi veya acil müdahale gibi konularda daha bilinçli yaklaşılmasını desteklemektedir. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Dış Hekimliği Fakültesi (HÜDHF) dönem 3 öğrencilerine yönelik “Klinik Becerileri Eğitimi” dersi verilmektedir. Ters yüz öğrenme modeli (flipped classroom) temel alınan derste; küçük gruplarda eğitim, demonstrasyon, akran geribildirimi gibi yöntemler kullanılmaktadır. Bu ders kapsamında dokuz beceri yapılandırılmış beceri rehberleriyle öğrencilere aktarılmaktadır. Ders içeriği; Dış Hekimliği Fakültesi Dekanlığı tarafından Dış Hekimliği Eğitimi Ulusal Çekirdek Eğitim Programı (DUÇEP) doğrultusunda hazırlanmaktadır. Bu derste her bir öğrenci tüm becerileri maket ve modeller üzerinde deneyimleme fırsatı bulmaktadır. Her dönem verilen bu dersi ortalama 70 öğrenci tercih etmektedir. Bu çalışmanın amacı dış hekimliği fakültesi öğrencilerinin klinik beceri dersinde alacakları beceri eğitimlerine yönelik düşüncelerini değerlendirmektir.

Yöntem: Bu çalışma, HÜDHF dönem 3 öğrencileriyle yapılmış betimleyici türde bir tarama çalışmasıdır. Çalışma grubunu 2022/2023 eğitim öğretim yılı güz döneminde Klinik Beceri Eğitimi dersi alan 75 öğrenciden çalışmaya gönüllü katılan 57 öğrenci oluşturmaktadır. Anket soruları iki temel başlıkta; üç kapalı, bir açık uçlu sorudan oluşmakta olup araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Kapalı uçlu sorular becerilere yöneliktir (en çok zorlanacağı düşünülen beceri hangisidir?, meslek hayatınızda en çok kullanacağınızı düşündüğünüz beceri hangisidir?, meslek hayatınızda hiç kullanmayacağınızı düşündüğünüz beceri hangisidir?). Açık uçlu soru ise öğrencinin dersten beklentilerini ders seçme sebebi bağlamında anlamaya yöneliktir. Anket verilerinin analizi Excel programı ile yapılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin hepsi kapalı uçlu sorulara cevap verirken, %70’i açık uçlu soruya yanıt vermiştir. Klinik Beceriler Dersinde verilecek beceri eğitimlerinden en çok İntravenöz enjeksiyon ve damar yolu açma dersinde (%63,2); en az El yıkama ve Steril eldiven giyme dersinde (%1,8) zorlanacaklarını düşünmektedirler. Meslek hayatında en sık kullanacakları becerinin El yıkama ve Steril eldiven giyme (%82,5); en az kullanacakları becerinin Kapiller kan alma-Kan glikozu değerlendirme (%12,3) olduğunu düşünmektedirler. Meslek hayatında hiç kullanmayacaklarını düşündükleri beceri Kapiller kan alma-Kan glikozu değerlendirme (%45,6) iken; El yıkama ve Steril eldiven giyme becerisini mutlaka kullanacaklarını (%0) düşünmüşlerdir. Açık uçlu soruya verilen yanıtların içerikleri gruplandırılarak analiz edilmiştir. Bu yanıtlar; öğrencilerin klinik becerilerde gelişim isteği (%40), kendi mesleksi süreçlerine katkı sağlaması beklentisi (%31) ve ders konularının ilgilerini çekmesi (%23) olarak üç ana başlık altında gruplandırılmıştır.

Sonuç: DUÇEP’te hastayı holistik olarak ele alınması için dış hekimleri tarafından bilinmesi elzem olan klinik beceriler bulunmaktadır. Bu becerilerin öğretilmesi hedefiyle HÜTF’de yürütülmekte olan Klinik Becerileri Eğitimi dersi öğrenciler tarafından değerlendirildiğinde, meslek hayatlarında bu ders kapsamında yer alan becerilerin bazılarını kullanıp bazılarını hiç kullanmayacaklarını, bazı pratik becerileri gerçekleştirirken çok zorlanacaklarını düşünmektedirler. Hiç kullanmayacaklarını düşündükleri becerilerin başında Kapiller kan alma-Kan glikozu değerlendirme becerisinin(%45,6) gelmesi dikkat çekmektedir. DUÇEP 2021’yer de alan ve dış hekim kliniğinde gerçekleştiği takdirde dış hekim yaklaşımı gerektiren hipoglisemi / hiperglisemi konuları kan glikoz

değerlendirme becerisini kapsamaktadır. Bu konuda diş hekimliği öğrencilerinin farkındalığının artırılması önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: klinik beceriler, diş hekimliği eğitimi, beceri eğitimi, kan glikoz değerlendirme

Diş Hekimliği İletişim Becerileri Tutum Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması

Deniz Nergiz Ergin

dtdergin@gmail.com, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tıp Eğitimi Yüksek Lisans Programı, TC Sağlık Bakanlığı Etimesgut Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi

Meral Demirören

meraldemiroren@gmail.com, Hacettepe Üniversitesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi ABD

Gülşen Taşdelen Teker

gulsentasdelen@gmail.com, Hacettepe Üniversitesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi ABD

Bu araştırmada, , 2002 yılında Rees ve arkadaşları (13) tarafından tıp fakültesi öğrencileri için geliştirilen '*Communication Skills Attitude Scale*' aracının 2012 yılında Laurence ve arkadaşları tarafından diş hekimliği öğrencileri için uyarlanmış versiyonu olan '*Dental Communication Skills Attitude Scale*' in Türkçe uyarlaması ve psikometrik analizleri yapılmıştır.

Çalışma grubunu Hacettepe ve Başkent Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi 2021-2022 yılı güz döneminde öğrenim görmekte olan öğrenciler oluşturmuştur. Hacettepe Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi eğitim programında iletişim eğitimi yer aldığı, Başkent Üniversitesi'nde ise iletişim becerileri eğitimi bulunmadığı için iki gruba da tutumlarını değerlendirmek amacıyla her fakülteden eşit sayıda öğrenciye ulaşılmaya çalışılmıştır. Çalışmamızda, uyarlanması planlanan ölçekteki 24 maddenin 10 katı olan 240 öğrenciden fazlasına ulaşılmaya çalışılmıştır. Bu amaçla etik kurul izinleri tamamlanmış Hacettepe ve Başkent Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi öğrencilerinden her dönemden otuzar kişi olmak üzere toplam 300 öğrenciye ölçek uygulanmış, 257 yanıt üzerinden değerlendirmeler yapılmıştır. Katılımcıların öğrenim gördükleri üniversite oranları Hacettepe Üniversitesi için %51,0 ve Başkent Üniversitesi için %49,0 olarak belirlenmiştir.

Çalışmamızda ölçek uyarlama sürecinde dilsel eş değerlik analizleri yapılmış, Türkçe ile İngilizce formlardan elde edilen puanlar arasında pozitif yönde, güçlü ve istatistiksel olarak anlamlı ($r=0,814$; $p=0,001$) korelasyon saptanmıştır. Çevirisi yapılan ölçeğin yapı geçerliliğini sınamak amacıyla ölçeğe doğrulayıcı faktör analizi (DFA) işlemleri uygulanmıştır. Maddelerin ayırt edicilik özelliklerini saptamak ve uyumlu olmayan maddeleri ölçek aracından çıkarmak amacıyla madde istatistikleri belirlenmiş, güvenilirlik için Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı hesaplanmıştır. Madde-toplam korelasyon değerleri genel olarak 0,254 ile 0,594 arasında oldukça iyi düzeyde bulunurken 13. (0,166), 15. (-0,021) ve 17. (0,032) maddelere ait toplam korelasyon katsayılarının oldukça düşük olduğu gözlemlendi. Bu nedenle kritik değerin (0,20) altında kalan 13,15 ve 17. maddelerin ölçekten çıkarılmasına karar verilmiştir. Yapılan modifikasyonlar sonucu elde edilen 21 madde ve iki alt boyuttan oluşan modelin gerçeğe en yakın model olduğuna karar verilmiştir. Ölçek maddelerinin güvenilirlik analizleri uygulanarak, ölçeğe ait pozitif ve negatif alt boyutlara ilişkin güvenilirlik değerleri sırasıyla 0,917 ve 0,732 olarak bulunmuştur. Ölçeğin genel Cronbach alfa katsayısı 0,735 olarak hesaplanmıştır.

Bu sonuçlar doğrultusunda, Türkçeye uyarlanan ve psikometrik analizleri yapılan 'Diş Hekimliği İletişim Becerileri Tutum Ölçeğinin' diş hekimliği öğrencilerinin iletişim becerilerine yönelik tutumlarının değerlendirilmesinde geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olarak kullanılabileceği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: iletişim becerileri tutum ölçeği, DCSAS, diş hekimliği eğitimi, iletişim becerileri

Diş Hekimliği Öğrencilerinin İletişim Becerileri Eğitimine Yönelik Tutumlarının Değerlendirmesi

Deniz Nergiz Ergin

dtdergin@gmail.com, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tıp Eğitimi Yüksek Lisans Programı, TC Sağlık Bakanlığı Etimesgut Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi

Meral Demirören

meraldemiroren@gmail.com, Hacettepe Üniversitesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi ABD

Gülşen Taşdelen Teker

gulsentasdelen@gmail.com, Hacettepe Üniversitesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AB

Giriş: İletişim, diş hekimliği uygulamalarında yüksek kalitede sağlık hizmeti sunabilmek için anahtar rol oynamaktadır. Hasta ile doğru ve etkili iletişim kurmanın, hastanın memnuniyetini ve tedaviye uyumunu arttırdığını gösteren çalışmalar alan yazında mevcuttur. İletişim becerilerinin öğrenilebilir ve öğretilebilir olması yaşamsal bir öneme sahiptir. Günümüzde fakültelerde verilen iletişim becerileri eğitimi programları, öğrencilerin ihtiyaçları ve eğitime yönelik tutumlarını içeren geri bildirimler ile geliştirilebilir ve düzenlenebilir.

Amaç: Bu çalışmada 'Diş hekimliği iletişim becerileri tutum ölçeği' ile diş hekimliği öğrencilerinin iletişim becerileri eğitimine yönelik tutum düzeylerinin belirlenmesi ve tutum düzeylerinin eğitim dönemine, cinsiyete ve iletişim becerileri eğitimi alma durumlarına göre değişkenlik gösterip göstermediğinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Bu bağlamda çalışmada ele alınan değişkenler:

Bağımlı değişkenler: Diş hekimliği öğrencilerinin iletişim becerileri eğitimine yönelik tutumları

Bağımsız değişkenler: Eğitim dönemi, cinsiyet ve iletişim becerileri eğitimi alma durumu

Bu çalışmada, nicel araştırma yöntemlerinden olan tarama araştırmalarından kesitsel çalışma modeli uygulanmıştır.

Gereç ve Yöntem:

Araştırmaya başlamadan önce Hacettepe Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu onayı ve çalışmaya dahil edilecek Hacettepe, Gazi ve Başkent Üniversiteleri Diş Hekimliği Fakülte Dekanlıklarından idari izinler alınmıştır.

Çalışma grubunu Diş Hekimliği Fakültelerinde 2021-2022 eğitim-öğretim yılı güz döneminde öğrenim görmekte olan 2036 öğrenci oluşturmuştur. Çalışmanın araştırma soruları ve bağımsız değişkenler gözetilerek, evreni temsil edebilecek örneklem sayısı tabakalı örneklem belirleme yöntemi ile 323 olarak kestirilmiştir. Araştırmaya katılımda gönüllülük esas alınmıştır. Çalışmaya toplam 386 Diş Hekimliği Fakültesi öğrencisi katılım göstermiştir.

Araştırmada veri toplama araçları olarak araştırmacı tarafından hazırlanan ve demografik bilgilerin toplandığı "Demografik Veri Formu" ve "Diş Hekimliği İletişim Becerileri Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. DCSAS-TR ölçeği beşli Likert tipinde olup, 1- Kesinlikle katılmıyorum ,5-Kesinlikle katılıyorum olarak derecelendirilmiştir. Katılımcıların büyük kısmı eğitim ortamlarında ölçeği yanıtlamışlardır. Uzaktan eğitim alan öğrenciler ile Gazi Üniversitesi öğrencilerine ise çevrimiçi ortamda uygulanmıştır.

Tanımlayıcı istatistikler için ortalama, isimsel ölçekli değişkenler için sıklık hesaplanmıştır. İki bağımsız grup karşılaştırması için Student t-testi, çoklu gruplar için ANOVA kullanılmıştır.

Bulgular: Katılımcıların %42,5'i Hacettepe Üniversitesi ve %28,5'i Başkent Üniversitesi ile %29'u Gazi Üniversitesindedir. Katılımcıların yarısından çoğunu (%64) kız öğrenciler oluştururken, en yüksek oranda (%25,1) beşinci sınıf öğrencileri anket uygulamasına katılmıştır. Yaş ortalaması 21,03±1,93 'tür.

Katılımcıların %45,9'u dış hekimliği eğitim programı kapsamında iletişim becerileri ile ilgili bir ders aldıklarını belirtmiştir. Okul dışında iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik faaliyetlerde bulunan öğrencilerin arasında iletişim ile ilgili kitap okuyan katılımcı oranı %21,2, bir kursa katılanların oranı %2,1 ve bir seminere katılanların oranı ise %2,3 olarak tespit edilmiştir. Ölçeğin güvenirlik ve iç tutarlık analizleri sonucu Cronbach alfa değeri 0,792 olarak saptanmıştır. Dış hekimliği öğrencilerinin ölçek ortalaması 84,10±8,02 (32-105), pozitif ve negatif boyut ortalaması puanları ise sırasıyla 58,40±5,77 (21-70) ve 25,69±3,55 (11-35) olarak bulunmuştur.

Çalışmamızda dış hekimliği öğrencilerinin iletişim becerileri eğitimine yönelik tutumlarının olumlu olduğu görülmüştür. Katılımcıların tutum düzeylerinde cinsiyet, eğitim dönemi ve iletişim eğitimi alma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı fark görülmemiştir.

Sonuç: Çalışma bulguları doğrultusunda, öğrencilerin iletişim becerileri eğitimine yönelik tutumlarının eğitim süresince değişimini izlemeye yönelik boylamsal çalışmaların yapılması ve dış hekimliği eğitiminde iletişim becerileri eğitim programlarını geliştirmeye ve değerlendirmeye yönelik ileri çalışmaların da yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: iletişim becerileri tutum ölçeği, DCSAS, dış hekimliği eğitimi, iletişim becerileri

Kadavra Diseksiyonunun Tıp Eğitiminde Kullanılmasının Tarihsel Gelişimi

Hayriye Dilek Akdoğan

drdilekakdogan@gmail.com, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD.

Ilgaz Akdoğan

ilgazakdogan@yahoo.com, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi AD.

Giriş ve Amaç: Kadavra tıp eğitiminde görerek, uygulayarak öğrenim amacıyla üzerinde çalışmalar yapılmak üzere hazırlanmış ölü insan vücut ya da bedenidir. Vücut bölgelerine göre kadavranın diseke edilmesi ve bu bölgelerin kesilerek incelenmesi için diseksiyon terimi kullanılmaktadır. Bu çalışmanın amacı insan kadavra diseksiyonunun tıp eğitiminde kullanılmasının tarihsel gelişimini ortaya koymaktır.

Yöntem: Kadavra diseksiyonunun tarihsel süreçlerini ve tıp eğitiminde kullanılmasını inceleyen literatür ve kitap taramaları sonucu Avrupa ve Osmanlı tıp eğitiminde kadavranın kullanılması ile ilgili önemli basamaklar belirlenmiş ve kronolojik olarak sıralanmıştır.

Bulgular:Tarihte ilk insan diseksiyonunun Mısır'da Herophilus (M.Ö. 325–255) ve öğrencisi Erasistratus (M.Ö. 310–50) tarafından yapıldığı kaydedilmektedir. Hipokrat'ın (M.Ö. 460–370) adını taşıyan Corpus Hippocraticum (Hipokrat sonrası dönemde yakınları ve öğrencileri tarafından yazılmıştır) adlı eserde bazı anatomik yapılardan bahsedilmektedir. Roma döneminde Cornelius Celsus'un (M.Ö. 25 – M.S. 50) yazdığı "De re Medicina" adlı kitapta çok sayıda anatomi terimi tıbbı kazandırılmıştır. Yine Roma döneminde Bergamalı hekim Galen (M.S. 129–216) halka açık anatomi dersleri, çeşitli hayvan diseksiyonları yapmış ve solunum hareketlerine aracılık eden kasları ve sinirleri göstermiş, omurilik lezyonlarının kesik seviyesinin altında hareket ve duyu kaybına neden olduğunu, idrarın böbrekte oluştuğunu belirten ilk kişi olmuştur. 10. yüzyılda İbni Sina "Al Kanun fi't Tıbb" isimli kitabında anatomi bilgilerine yer vermiş, kitabı Avrupa tıp okullarında 17. Yüzyıla kadar ders kitabı olarak okutulmuştur. Anatomi ve tıp eğitiminde sistematik diseksiyon öğretimi ilk olarak 1250'de Salerno Üniversitesinde domuzların iç organlarının insaninkine benzer olduğuna dayanılarak domuzlar kullanılarak başlatılmıştır. İnsan diseksiyonunun düzenli bir pratik olarak yapılması ise ilk defa 1325 yılında İtalya'da Bologna Üniversitesi'nde olmuştur. Bologna Üniversitesi'nde hocalık yapmış olan Mondino tarafından anatomi dersi ve diseksiyon tıp eğitimi içine alınmıştır. Diseksiyon, 1377 yılında Montpellier'de resmi ders olarak kabul edilmiş, bunu Bologna, Padua ve Paris Üniversiteleri izlemiştir. Leonardo da Vinci (1452–1519) sanatçı ve bilim insanı olarak diseksiyonlar gerçekleştirmiş, birçok organ hakkında ilk doğru çizimleri yapmıştır. Andreas Vesalius (1514–1564) Padua Üniversitesinde tıp öğrencileri için ilk diseksiyon kitabını hazırlamış ve okutmuştur. Yazmış olduğu resimli "De humani corporis fabrica" (1543) isimli kitabı doğru anatomi bilgilerini içermesi bakımından tıp ve anatomi eğitimi için bir dönüm noktası sayılmıştır. Galen'den beri süregelen anatomik bazı hatalar bu kitap ile düzeltilmiştir. Avrupa'da 16. yüzyıldan sonra diseksiyon anatomi biliminin ve tıp eğitiminin ayrılmaz bir parçası olmuştur. Özellikle 17. Yüzyılda anatomi araştırmalarının artması ile doğru anatomi bilgilerine ulaşılmıştır. Osmanlı'da ilk anatomi diseksiyon dersleri ise Tıbbiye-i Adliye-i Şahane'nin 1827'de kurulmasından sonra 1841'de Dr. Charles Ambroise Bernard öncülüğünde başlatılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti'nde 1933'teki üniversite reformundan sonra tıp fakültelerinde diseksiyona dayalı modern anatomi eğitimi uygulanır olmuştur.

Sonuç: Tarihin ilk dönemlerinden beri insan vücudu merak edilmiş ve ölü bedenler kesilerek incelenmiştir. 13. Yüzyıldan önce yazılan anatomi kitaplarında önemli bilgiler bulunmasına rağmen tıp eğitiminde kadavra diseksiyonunun sistematik olarak yapılması, etik kurallara bağlanması ve tıp eğitiminde kullanılması Avrupa'da 13. yüzyılda gerçekleşmiştir. Osmanlı'da kadavra diseksiyonu ve tıp eğitiminde kullanılması oldukça geç bir dönemde 19. yüzyılda olmuştur. Kadavra diseksiyonu günümüzde de anatomi öğretiminin ve tıp eğitiminin önemli bir parçasıdır. Kadavra diseksiyonu ve tıp eğitimindeki rolünün tarihsel olarak bilinmesinin önemli olduğunu düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Kadavra diseksiyonu, Tıp eğitimi, Anatomi

Klinik Akıl Yürütme Becerisinin Geliştirilmesinde Öğrenme Analitikleri Entegre Edilmiş Sanal Hasta Uygulamalarının Etkisi

Alper Bayazıt

abayazit@ankara.edu.tr, Ankara Üniversitesi

İpek Gönüllü

zipgonullu@yahoo.com, Ankara Üniversitesi

Giriş: Klinik akıl yürütme, hasta ile ilgili sorunların çözüm sürecinde, hipotez geliştirmeyi ve bu hipotezi doğrulamak veya reddetmek için bir planı uygulamaya koymayı, klinik verileri tanımlayıp önceliklendirmeyi gerektiren karmaşık bir süreçtir (Richards ve ark., 2020). Olgu temelli klinik akıl yürütme uygulamaları, tıp fakültesi öğrencilerinin olgu çözüm sürecinde sistematik bir yaklaşım izlemesini, ayırıcı tanı yapabilmesini, hata yapma olasılığının azaltılmasını, gereksiz işlemlerin önlenmesini sağlayabilmektedir (Taşçı ve Akdeniz, 2021). Sanal hasta uygulamalarının bu beceriyi geliştirmede kullanılabilmesi ise ayırıcı tanıya odaklanması, klinik ilişkilerin anlamlandırılma fırsatlarının sağlanması, sürekli ve anında geri bildirim verilmesi, hatalardan ders alma fırsatlarının sağlanması ile mümkün olabilir (Posel ve ark., 2015). Ancak özellikle büyük grup eğitimlerinde tüm bu süreçlerin yönetilebilmesi öğrenme analitikleri ile mümkün olabilir. Öğrenme analitikleri, öğrenmeyi ve öğrenmenin gerçekleştiği ortamları anlamak ve optimize etmek amacıyla öğrenciler ve öğrenme ortamları ile ilgili verilerin ölçülmesi, toplanması, analiz edilmesi ve raporlanmasıdır (Lee ve ark., 2020). Öğrenme analitikleri entegre edilmiş sanal hasta uygulamalarının ise öğrenci etkileşim verilerinden ayırıcı tanıya varma sürecinde olgu ile ilişkili/ilişkisiz sorguları ayırt edebilme, sıralama hatalarını tespit edebilme, gereksiz işlemleri belirleme özelliklerine sahip olması ve tüm bu süreçleri analiz edebilmesi ve raporlayabilmesi gerekmektedir.

Amaç: Bu araştırmanın temel amacı da öğrenme analitikleri entegre edilmiş sanal hasta uygulamalarının, tıp fakültesi öğrencilerinin klinik akıl yürütme becerilerinin geliştirilmesine olan etkisini incelemektir.

Yöntem: Araştırma kapsamında 2021-2022 Akademik yılında üç farklı sanal hasta olgusu uygulamasına katılan Dönem 3 öğrencilerinin etkileşim log kayıtları toplanmıştır. Veri ön işleme süreci sonucunda; uygulama puanı, toplam sorgu sayısı, anamnez ve testler menülerinde olgu ile ilişkili ve ilişkisiz sorgu seçim sayıları, uygulama süresi ve sıralama hatası olmak üzere sekiz adet nicel değişken elde edilmiştir. Uygulamaların sonunda bu değişkenler ile öğrencilere otomatik geribildirim verilmiştir. Analiz sürecinde ilgili değişkenlere ait verilerin 0-100 standardizasyonu yapılmış ve uygulamalara katılan 30 öğrencinin ortalama değerlerine ait dağılım grafikleri incelenmiştir.

Bulgular: Elde edilen sonuçlar, uygulama sayısı arttıkça öğrencilerin daha az sayıdaki toplam sorgu sayısı ile daha kısa sürede, olgu ile ilişkili daha fazla sayıda sorguyu seçtiklerini göstermiştir. Ek olarak öğrenciler, daha az sayıda olgu ile ilişkisiz sorguyu seçmekte ve daha az sıralama hatası yapmaktadırlar.

Sonuç: Öğrenme analitikleri ile sanal hasta uygulamaları, klinik akıl yürütme becerisinin gelişmesine katkı sağlamaktadır. Ek olarak, öğrencilere uygulamaların hemen sonunda verilen otomatik geri bildirimlerin, ilerleyen senaryolarda klinik akıl yürütme sürecinin daha az hata ile ilerlemesini sağlayan olumlu bir eğitsel müdahale olduğunu göstermiştir. Öğrenme analitikleri entegre edilen sanal hasta uygulamaları, büyük grup eğitimlerinde anlık geribildirim verme veya sürece yönelik değerlendirme amaçlı kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: klinik akıl yürütme, öğrenme analitikleri, sanal hasta, otomatik geribildirim

Klinik Becerilerin Değerlendirilmesinde Standart Belirleme Yöntemlerinin Karşılaştırılması

Gökçe Özcan

gokce.ozcan@hacettepe.edu.tr, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi

Gülşen Taşdelen Teker

gulsentasdelen@gmail.com, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş – Amaç: Öğrencilerin ölçme sonucunu bir ölçütle karşılaştırarak başarılı/başarısız karar verilir. Bu ölçüt o sınavın geçme puanı, kesme puanı ya da standart puanı olarak adlandırılır. Her sınav ele alınan kapsam, güçlük düzeyi, sınavın uygulanacağı grup gibi özellikleri bakımından farklı olduğundan kesme puanlarının farklı olması doğaldır. Kesme puanlarının belirlenmesi süreci, standart belirleme olarak adlandırılmaktadır. Literatürde yaygın olarak bilgi ölçme araçlarında standart belirleme çalışmaları gözlenirken, performans / klinik beceri sınavları üzerinde yürütülen çalışmalarının sınırlı olduğu gözlenmiştir. Bu sebeple dört farklı standart belirleme yöntemi yapılandırılmış objektif klinik sınav (YOKS) da yer alan dört farklı beceriden elde ettikleri puanlar çerçevesinde karşılaştırılmıştır. Öğrenci merkezli standart belirleme yöntemlerinden sınır grup ve karşıt gruplar ile test merkezli standart belirleme yöntemlerinden Angoff-madde düzeyinde (MD) ve Angoff-beceri düzeyinde (BD) yöntemlerinden elde edilen kesme puanları arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu bağlamda belirlenen geçme puanları, bu puanlarla başarılı kabul edilen öğrenci sayıları/yüzdeleri, başarılı öğrencilerin yüzdeleri arasında anlamlı fark olup olmadığı araştırılmıştır. Ayrıca, çalışma sürecinde görev alan farklı branşlardan uzmanların belirlediği geçme puanları arasındaki uyum incelenmiştir.

Yöntem: Araştırma, standart belirleme yöntemlerinin YOKS için kullanılması özelinde durum saptamaya yönelik olduğundan betimsel niteliktedir. Çalışmada, 2018-2019 döneminde HÜTF Dönem 3 öğrencilerden iletişim, solunum sistemi fizik muayenesi, spekulum ile kadın genital muayene ve dikiş atma becerilerinden oluşan YOKS'a giren 531 öğrencinin sınav sonuçları kullanılmıştır. Çalışmada ayrıca HÜTF'de görev yapan beş tıp eğitimi uzmanı ve beş uzman hekim olmak üzere on uzmandan, YOKS'ta yer alan dört beceri için Angoff (MD) ve Angoff (BD) yöntemlerini kullanarak standart belirlemeleri istenmiştir.

Bulgular: En yüksek kesme puanı; kadın genital sistem muayenesi için karşıt gruplar yöntemiyle (79); iletişim becerileri için Angoff (BD) yöntemiyle (69,6); solunum sistemi muayenesi için Angoff (MD) (68,3); dikiş atma için karşıt gruplarda (65) bulunmuştur. Öğrenci merkezli yöntemler kendi içinde değerlendirildiğinde geçme puanlarının birbirlerine yakın, test merkezli olan ise birbirine uzak olduğu görülmüştür. Öğrenci merkezli yöntemlerde başarılı kabul edilen öğrenci yüzdeleri test merkezli yöntemlere göre daha yüksek çıkmıştır. Angoff (MD)- Angoff (BD) arasında bir beceri için, Angoff (MD)-Sınır grup arasında üç beceri için, Angoff (MD)- Karşıt gruplar arasında bir beceri için anlamlı fark bulunmuştur. Angoff-BD- Sınır grup arasında üç beceri için, Angoff-BD-Karşıt gruplar arasında bir beceri için; Sınır grup-Karşıt gruplar arasında üç beceri için anlamlı fark çıkmıştır. Çalışmada rol alan 10 uzmanın belirledikleri kesme puanları arasında, kadın genital sistem muayene için 0,05 düzeyinde; diğer üç beceri için ise 0,01 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı ilişki keştilmiştir. Uzmanlık alanları özelinde korelasyon hesaplandığında beş tıp eğitimi uzmanının belirlediği puanlar arasındaki ilişkide sadece kadın genital sistem muayene için keştilen korelasyon anlamlı iken beş uzman hekimin belirlediği puanlar arasında iletişim ve solunum sistem muayenesi için anlamlı korelasyonlar elde edilmiştir.

Sonuç: Literatürde tanımlanan standart belirleme yöntemlerinin en iyisi ya da en doğrusu gibi bir yaklaşım söz konusu olmadığından farklı türdeki standart belirleme yöntemlerinin karşılaştırılması esastır. Araştırma sonucu elde edilen bulgulara göre de öğrenci ve test merkezli yöntemlerin birlikte kullanılması önerilebilir. Bu tür standart belirleme çalışmalarında 10 civarında uzmanın olması uyumun daha yüksek çıkması açısından önerilebilir. Özellikle minimum yeterli düzeyindeki öğrenci tanımında ortaklaşmak adına tüm uzmanların bir araya gelip tartışacakları ve ortaklaşacakları bir oturumun yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Standart belirleme, Angoff, Sınır grup, Karşıt gruplar

Klinik Öncesi ve Klinik Dönem Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejileri ile Duygusal İyi Oluşları Arasındaki İlişki ve Aracılık Etkisi Olarak Psikolojik Dayanıklılık

Şeyda Yurtsever Gürkan

sydyrtsvr3406@gmail.com, Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Esra Akdeniz

esraakdeniz@gmail.com, Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Mehmet Ali Gülpınar

mali.gulpınar@gmail.com, Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Giriş: Tıp fakültesi öğrencileri, günlük yaşamları ve eğitim yaşamlarında duygusal iyi oluş hallerini etkileyebilen, uç deneyimler de dahil zengin duygusal deneyimlerle karşılaşmakta; bu deneyimlerin ortaya çıkardığı duygularla baş etmeye çalışmaktadırlar. Bu nedenle tıp fakültesi öğrencilerinin eğitim süreçlerinde duygusal zorluk yaratan durumlar karşısında işlevsel olan duygu düzenleme stratejilerini kullanmaları ve psikolojik dayanıklılık gösterebilmeleri önemlidir. Literatürde duygu düzenleme, psikolojik dayanıklılık ve iyi oluş arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan çeşitli araştırmalar olmasına rağmen bu değişkenler arası ilişkileri etki mekanizmaları bağlamında ele alan ve bunu tıp eğitimi çerçevesinde yürüten az sayıda araştırma vardır. Bu araştırmadan bu yönde literatüre katkı sağlayacaktır.

Amaç: Araştırmanın amacı klinik öncesi ve klinik dönem tıp fakültesi öğrencilerinin bilişsel duygu düzenleme becerileri ile duygusal iyi oluşları arasındaki ilişkide psikolojik dayanıklılığın aracılık etkisini belirlemektir. Araştırmanın hipotezleri şu şekilde tanımlanmıştır:

H.1. Bilişsel duygu düzenleme stratejileri duygusal iyi oluşu istatistiksel olarak anlamlı şekilde yordar.

H.2. Bilişsel duygu düzenleme stratejileri psikolojik dayanıklılığı istatistiksel olarak anlamlı şekilde yordar.

H.3. Psikolojik dayanıklılık duygusal iyi oluşu istatistiksel olarak anlamlı şekilde yordar.

H.4. Bilişsel duygu düzenleme ve duygusal iyi oluş arasındaki ilişkiye psikolojik dayanıklılık aracılık eder.

Yöntem: Verilerin analizinde Yapısal Eşitlik Modellemesi uygulanmıştır. Araştırmada Onat ve Otrar (2010)'ın dokuz alt boyutlu "Bilişsel Duygu Düzenleme Ölçeği", Şerife Işık (2016)'ın üç alt boyutlu "Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği" ve Ömer Faruk Şimsek (2011)'in iki alt boyutlu "Duygusal İyi Oluş Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçekler araştırmacılar tarafından yüz yüze uygulanmıştır. Tanımlayıcı istatistikler ve korelasyonlar SPSS 26.0.0.1 ile, yapısal eşitlik modeli ise Jamovi 2.3.19 SEM modülü ve R 4.1.1 lavaan paketi ile analiz edilmiştir.

Bulgular: Katılımcıların %54,8'i (n=115) 1. Sınıf, %45,2'si (n=95) 4. Sınıf öğrencisi; %54,8'i (n=115) erkek, %45,2'si (n=95) ise kadındır. Psikolojik dayanıklılık ile bilişsel duygu düzenleme (r=0,3, p<0,01), duygusal iyi oluş (r=0,48, p<0,01), pozitif duygusal iyi oluş (r=0,5, p<0,01), bilişsel duygu düzenleme stratejileri alt boyutlarından pozitif gözden geçirme (0,57, p<0,01) ve plana odaklanma (r=0,39, p<0,01) arasında pozitif yönde anlamlı ilişki saptanmıştır. Duygusal iyi oluş ile bilişsel duygu düzenleme stratejileri alt boyutlarından yıkım (r=0,39, p<0,01) ve kendini suçlama (r=-0,35, p<0,01) arasında negatif yönde anlamlı ilişki varken; pozitif gözden geçirme alt boyutu (r=0,46, p<0,01) ile pozitif yönde anlamlı ilişki saptanmıştır. Duygusal iyi oluş ile psikolojik dayanıklılık alt boyutlarından adama (r=0,54, p<0,01), meydan okuma (r=0,41, p<0,01) ve kontrol (r=0,28, p<0,01) arasında pozitif yönde anlamlı ilişki saptanmıştır. Analiz sonuçları bilişsel duygu düzenlemenin duygusal iyi oluş ($\beta=-0,21$, p<0,001) ve psikolojik dayanıklılık ($\beta=0,3$, p<0,001); psikolojik dayanıklılığın ise duygusal iyi oluş ($\beta=0,55$, p<0,001) üzerindeki etkisinin anlamlı olduğunu göstermektedir. Bilişsel duygu düzenleme ile duygusal iyi oluş arasındaki ilişkide psikolojik dayanıklılık alt boyutlarının aracı değişken olarak dahil edildiği modelde,

analiz sonuçlarına göre; psikolojik dayanıklılık adama alt boyutunun, bilişsel duygu düzenleme plana odaklanma alt boyutu ile duygusal iyi oluş arasındaki ilişkiye ($\beta =0,08$, $p=0,017$) ve bilişsel duygu düzenleme pozitif gözden geçirme alt boyutu ile duygusal iyi oluş arasındaki ilişkiye ($\beta =0,178$, $p<0,001$) aracılık ettiği görülmüştür. Elde edilen bulgular birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü hipotezleri desteklemektedir.

Sonuçlar: Sonuçlar klinik öncesi ve klinik dönem tıp fakültesi öğrencilerinin bilişsel duygu düzenleme stratejileri ve duygusal iyi oluşları arasındaki ilişkiye psikolojik dayanıklılığın kısmi aracılık yaptığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: tıp eğitimi, bilişsel duygu düzenleme, psikolojik dayanıklılık, duygusal iyi oluş

Kontrol Listesi Kullanılarak Yapılan Nesnel Yapılandırılmış Klinik Sınavlarda (Nyks) Kalibrasyon Eğitimin Etkinliğinin Belirlenmesi

Fazıl Serdar Gürel

fsgurel@gmail.com, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi TEAD

Mustafa Kasım Karahocagil

mkarahoca@hotmail.com, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Tıp Fakültesi Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji AD

Kemal Özyurt

drkozyurt@gmail.com, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Tıp Fakültesi Deri ve Zührevi Hastalıklar AD

Muttalip Çiçek

muttalipcicek@hotmail.com, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Parazitoloji AD

Ali Güneş

aligunes@ahievran.edu.tr, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD

Giriş ve Amaç: NYKS Tıp fakültelerinde giderek artan sıklıkta kullanılmaya başlanan bir performans değerlendirme aracıdır, ancak gözlemciler arası farklılıkların oluşması önemli bir sorun olarak öne çıkmaktadır.

NYKS sınavlarında kontrol listesi, dereceli puanlama ölçeği ve rubrik kullanıldığı gözlenmektedir. Yakın zamanda yapılan araştırmalarda global derecelendirme ölçeği/analitik rubrik kullanımının gözlemciler arası güvenilirliğinin kontrol listelerine göre daha yüksek olduğu gösterilmiştir (1,2).

Farklı araştırmalarda NYKS değerlendirmesinde kontrol listesi kullanımının gözlemciler arası tutarlılığı da yüksek bulunmuştur (3,4). Bu araçların güvenilirliğinin genellenebilirlik kuramına göre incelendiği bir araştırmada kontrol listelerinin güvenilirlik kestirimlerinin ortancalarının ve standart hataların 2, 3 ve 10 puanlayıcı için diğerlerine nazaran daha düşük olduğu tespit edilmiştir (5).

Değerlendiricilerin her parametre için aynı anlayışa sahip olması amacı ile yapılan kalibrasyon toplantılarının etkinliği de literatürde yer almaktadır (6, 7, 8). Bu araştırmada NYKS'de kalibrasyon öncesi ve sonrasında yapılan değerlendirmelerde herhangi bir farklılığın oluşup oluşmadığının tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Kalibrasyon eğitimi öncesinde yapılan ilk değerlendirmede tüm değerlendiriciler 1 haftalık süre içinde videoları izleyerek bireysel olarak değerlendirme yapmışlardır. Bir haftalık bir aradan sonra değerlendiriciler ile kalibrasyon toplantısı yapılmış, kontrol listelerindeki tüm parametreler okunarak tek tek tartışılmış ve değerlendiricilerin parametreler konusunda ortak bir anlayışa sahip olması sağlanmıştır. Kalibrasyon eğitimini takiben değerlendirme süreci yeniden gerçekleştirilmiştir.

Değerlendiricilerin kalibrasyon eğitimi öncesinde ve kalibrasyon eğitimi sonrasında değerlendirmelerinin ortalamaları arasındaki fark IBM SSPS Statistics 25 yazılımı kullanılarak yapılmıştır. Normal dağılım varsayımı için Kolmogorov-Smirnov test istatistiği yapılmış ve gruplar arası fark kontrolü ise Independent Sample T-Test ve Anova Testi ile test edilmiştir.

Bulgular: Toplam 9 gözlemci değerlendirmeye katılmıştır. İki ayrı senaryo uygulamaya dahil edilmiştir. Kalibrasyon eğitimi öncesinde her senaryo için 5 farklı öğrencinin performansı ve toplamda 10 öğrenci performansı değerlendirilmiştir. Kalibrasyon eğitimi sonrası aynı öğrenci performansları tekrar değerlendirilmiştir. Aynı öğrencilerin performansları 9 ayrı gözlemci ile değerlendirilmiş olup toplamda 180 değerlendirme yapılmıştır.

Tüm eğiticiler ve tüm öğrenciler göz önüne alındığında kalibrasyon eğitimi öncesi ve sonrasında anlamlı fark bulunmamıştır. Senaryo 1 ve 2 arasında tüm eğiticilerin değerlendirmesi göz önüne alındığında fark anlamlı olarak tespit edilmiştir. Her iki senaryoda tüm eğiticilerin değerlendirmeleri göz önüne alındığında öğrenciler arası başarı farklı çıkmış ve aradaki fark anlamlı olarak bulunmuştur. Tüm

eğitcilerin kalibrasyon eğitimi öncesi ve sonrasında yaptıkları tüm değerlendirmelerin ortalamaları arasında anlamlı fark olmadığı saptanmıştır.

Tartışma ve Sonuç: NYKS’de kontrol listesi kullanılarak yapılan değerlendirmelerde kalibrasyon eğitimi öncesi ve sonrasında eğitici ortalamaları arasında anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Bu durum kalibrasyon eğitiminin öneriliyor olmasına rağmen etkisinin sınırlı olduğunu dşndrebilir. Ancak kontrol listelerinin her parametrede tek bir gözlenebilir davranışı değerlendirmeleri nedeni ile değerlendiricilerin arasındaki tutarlılığın yüksek olması da benzer bir sonucun oluşmasına neden olabilir.

Her iki senaryoda tüm eğitcilerin değerlendirmeleri gz önüne alındığında öğrenciler arası başarının farklı çıkmış olması ve aradaki farkın anlamlı bulunmuş olması ve bu değerlendirmelerde istatistiksel çalışma yapılmamış olmakla birlikte eğitcilerin kontrol listesinde her bir parametrede yaptıkları değerlendirmelerin birbirine çok yakın olması da benzer şekilde değerlendiricilerin arasındaki tutarlılığın yüksek olmasına işaret edebilir.

Bu çalışmanın sonuçlarına göre kalibrasyon eğitimi öncesi ve sonrası yapılan değerlendirmeler arasında anlamlı fark olmamakla birlikte kalibrasyon eğitiminin aynı istasyonu değerlendirecek değerlendiricilerin tutarlılığını arttırmasının tespiti amacı ile daha çok araştırma yapılması ve eğitimin etkinliğine etki eden faktörlerin çalışılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Nesnel Yapılandırılmış Klinik Sınav, Kontrol Listesi, Kalibrasyon Eğitimi

Mesleki İletişim ve Semiyoloji Modülü: Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Deneyimi

Aslı Boz

aboz@cu.edu.tr, Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Çağla Okyar

cokyar@cu.edu.tr, Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Gülşah Seydaoğlu

gseyda@cu.edu.tr, Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Hekimlik pratiklerinin temel becerileri anamnez alma ve fizik muayenedir. Etkili bir iletişimle alınan anamnez ve iyi fizik muayene; doğru tanı, tedavi ve güvene dayalı hekim-hasta ilişkisi kurulmasının temelini oluşturur. Bunun tıp eğitimi açısından anlamı anamnez ve fizik muayene beceri eğitimlerinin içinde iletişim becerilerini barındırmasıdır. Tıp eğitimi müfredatında etkili iletişim becerisi ve semiyoloji (anamnez ve fizik muayene) eğitimleri sıklıkla ayrı bileşenler olarak programlanmaktadır. Bu da öğrencilerin bu konudaki becerilerini iç içe geçen ilişkiyel bir tutuma dönüştürmelerini zorlaştırmaktadır. Bu çalışmanın amacı, yukarıda özetlenen ihtiyaç çerçevesinde öğrencilerin söz konusu hekimlik becerilerine yönelik tutum geliştirmeleri için Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi (ÇÜTF) 4. sınıfın başında gerçekleştirilen “Dr. Füsün Sayek Mesleki İletişim ve Semiyoloji Modülü” deneyimini paylaşmaktır.

Çalışmada ele alınan modül öncesinde ÇÜTF’de iletişim becerileri eğitimi dikey koridor olarak 1. sınıfta “İnsan İnsana İletişim”, 3. sınıfta “Hekim Hasta İletişimi” ve 6. sınıfta “Zor Durumlarda Hekim Hasta İletişimi” modülleri olarak gerçekleştirilmekteydi. 2023-2024 eğitim öğretim yılında yapılan yeni düzenleme ile 3. sınıftan 4. sınıfın başına alınarak yeniden yapılandırılan “Dr. Füsün Sayek Mesleki İletişim ve Semiyoloji Modülü”nün alt amaçlarının ilki, kliniğe başlamadan önce öğrencilere etkili iletişim becerisi, doğru anamnez alma ve iyi bir fizik muayene becerisi ön deneyimi kazandırmaktır. İkinci alt amaç ise grup döngüleri nedeniyle kliniğe farklı stajlar ile başlayacak olan öğrencilerin standart bir anamnez ve fizik muayene eğitimi almalarını sağlamaktır. Öğrencilerin bu modülde “İletişim”, “Anamnez Alma” ve “Fizik Muayene Becerisi” (baş boyun, dolaşım ve kalp, solunum ve batin muayeneleri) olmak üzere 3 farklı alanda beceri geliştirmeleri ve bu beceriler arasındaki anlamlı ilişkiyi fark etmeleri beklenmektedir. Göreve dayalı öğrenen merkezli bir modele sahip 5 günlük modülde uygulamalı öykü alma, fizik muayene ve mesleki iletişim oturumları yer almıştır. Kullanılan eğitim yöntemleri anlatım, oyunlaştırma, hasta başı uygulama, sunum ve tartışmadır. Modülde ölçme değerlendirme amacıyla çoktan seçmeli sınav, yapılandırılmış hasta başı uygulama değerlendirmesi ile yapılandırılmış sunum değerlendirmesi uygulanmıştır. Toplam 268 öğrencimizin katıldığı modül 16 derslikte, her bir derslikte ortalama 16-17 öğrenci ve 2 eğitimci olacak şekilde gerçekleştirilmiştir. Öğrenciler ilk 2 günde birlikte çalıştıkları klinisyen eğitmenler ile modülün 3. ve 4. gününde koçluk modeliyle hasta başında önce gözlem, sonrasında gözlem altında uygulama yapmışlardır. Ardından öğrencilerin gerçekleştirdiği bağımsız uygulamalar, yapılandırılmış formlar ile anında geri bildirim verilerek değerlendirilmiştir. Hasta, hasta yakını, diğer meslektaşları ve sağlık çalışanları ile iletişim becerisi, hastaya bütüncül yaklaşım, ekip çalışması, problem çözme becerisi, sunum yapabilme, hekim ve hasta hakları savunuculuğu gibi mezuniyet yetkinliklerinin bir arada tartışıldığı kompakt bir eğitim olarak tasarlanan modüle dair alınan öğrenci ve eğitici geri bildirimleri olumlu olup öğrenciler geri bildirimlerinde bu modül sayesinde kendilerini, başlayacakları stajlardaki hasta başı uygulamalara daha hazır ve özgüvenli hissettiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca modülün mezuniyet sonrası hekimlik pratiklerinde de hastaya bütüncül yaklaşımlarını destekleyeceğine inandıklarını ifade etmişlerdir. Eğitmenler ise bu modülün gelecekte öğrencilerin hasta başı uygulamalarını iyileştireceğini düşündüklerini belirtmişlerdir.

Sonuç olarak, iletişim ve semiyoloji becerilerinin entegrasyonunun güçlendirilmesi için yeni yaklaşımlara, eğitim yöntemi ve tekniklerine ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mesleki İletişim, Semiyoloji, Modül, Entegrasyon, Tıp Eğitimi

Mezuniyet Öncesi İntörn Doktorların Genel Cerrahide Enfeksiyon Kontrolü Bilgilerinin Geliştirilmesi: Bir Cerrahi Kalite İyileştirme Projesi

Erol Barbur

erolbarbur@gmail.com, Bağımsız Araştırmacı

Kaan Mert Guven

guvenkaanmert@gmail.com, Acıbadem Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Tıp Eğitimi Anabilim Dalı, Tıp Eğitimi Doktora Programı Öğrencisi

Merve Yaren Kayabas

merveyarenkayabas@hotmail.com, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi

Bilgi Baca

bilgi.baca@acibadem.edu.tr, Acıbadem Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi Anabilim Dalı

Giriş: Anabilim dalı değerlendirmeleri, genel cerrahide enfeksiyon kontrolü konusunda hedefe yönelik bir eğitim girişimine duyulan önemli bir gereksinim tespit etmiştir. Cerrahi akademik kurul tartışmaları, asepsi, antisepsi, dezenfeksiyon ve sterilizasyon gibi temel enfeksiyon kontrol kavramlarının anlaşılmasında iyileştirilmesi gereken alanların altını çizmiştir. Bu ihtiyacı karşılamak üzere, öğrenme çıktılarının Yükseköğretim Kurulu'nun Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Ulusal Çekirdek Eğitim Programı müfredatı ile uyumlu olduğu bir öğretim müdahalesi tasarlanmıştır.

Amaç: Birincil amaç, mezuniyet öncesi intörn doktorların, genel cerrahi dahil çeşitli klinik uygulama ortamlarında yaygın olarak gerekli bir beceri olan enfeksiyon kontrolü konusundaki yeterliliklerini artırmaktır.

Yöntem: Enfeksiyon kontrolüne odaklanan ve asepsi, antisepsi, dezenfeksiyon ve sterilizasyon gibi temel kavramları vurgulayan 40 dakikalık kapsamlı canlı ve sanal tek oturumluk eğitim modülü tasarlanmıştır. Bu modül bir pilot grupta tek bir eğitimci tarafından uygulanmıştır. Ayrıca, öğretim yaklaşımının etkinliğini değerlendirmek için iyi bilinen Kirkpatrick modeli kullanılmıştır. Ön ve son testler (birinci ve ikinci kalite iyileştirme döngüleri) ve geri bildirim formları, Kirkpatrick Modelinde karşılık gelen seviyelerine (1 ve 2) göre müdahalenin etkisini ve sonuçlarını değerlendirmek için kullanılmıştır.

Bulgular: Modülün pilot uygulaması genel cerrahi rotasyonu yapan sekiz tıp öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Ön ve son test medyan (min-maks) puanları sırasıyla 8 (6-11) ve 14,55 (9-18) idi. Ön ve son test toplam puanlarının istatistiksel analizi, öğrencilerin bilgi ve anlayışlarında istatistiksel olarak anlamlı ($p=0.011$) gelişmeler olduğunu ortaya koymuştur. Nitel veriler de bu bulguları desteklemiş, öğrenciler, oturumun etkinliğini ve öğrenme deneyimlerine katkısını onaylamıştır. Ayrıca, öğretim modülünün enfeksiyon kontrol ilkelerine ilişkin anlayışlarını pekiştirdiğini vurgulamışlardır. Son olarak, öğrenciler enfeksiyon kontrol kavramlarını kavrayışlarına ilişkin güven düzeylerini, 10 üzerinden ortalama 8,6 puan vererek bu konuda kendilerine güvenlerinde kayda değer bir artış olduğunu ifade etmişlerdir.

Sonuç: Bu cerrahi kalite geliştirme projesi, mezuniyet öncesi intörn doktorların için enfeksiyon kontrolü ile ilgili belirlenen eğitim ihtiyaçlarını etkili bir şekilde ele almıştır. Sonuç olarak, öğrencilerin bilgi ve güven düzeyleri artmış, bu da hasta güvenliği ve özellikle genel cerrahi alanında ve ötesinde sağlık hizmetlerinin genel kalitesi için önemli sonuçlar doğurmuştur. Ayrıca, bu müdahale hem belirlenen eğitim ihtiyaçlarını karşılayan hem de ulusal müfredat hedefleriyle uyumlu proaktif bir yaklaşım sergilemektedir. Bu uygulama akademik kurulların, öğrencilerin lisans tıp eğitiminin bitiminden önce kendi alanlarındaki son rotasyonları da dahil olmak üzere gözlemledikleri diğer eğitim ihtiyaçlarını ele almak için tekrarlanabilir, hızlı ve kaynaklı olarak verimli bir yaklaşım örneğidir.

Anahtar Kelimeler: Eğitimsel Müdahale, Enfeksiyon Kontrolü, Geri Bildirim, Kalite Geliştirme, Tıp Eğitimi, Tıp Fakültesi Öğrencileri

Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Ortamının Değerlendirilmesi: Bir Vakıf Üniversitesi İki Tıp Fakültesi Örneği

Güliz Dirimen Arıkan

guliz.dirimen@medipol.edu.tr, İstanbul Medipol Üniversitesi Uluslararası Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Ayşegül Çopur Çiçek

aysegul.copur@medipol.edu.tr, İstanbul Medipol Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı

Pakize Yiğit

pyigit@medipol.edu.tr, İstanbul Medipol Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyoistatistik ve Tıp Bilişimi Anabilim Dalı

Mesut Yılmaz

myilmaz@medipol.edu.tr, İstanbul Medipol Üniversitesi Tıp Fakültesi Enfeksiyon Hastalıkları Anabilim Dalı

Zübeyir Bayraktaroğlu

zbayraktaroglu@medipol.edu.tr, İstanbul Medipol Üniversitesi Uluslararası Tıp Fakültesi Fizyoloji Anabilim Dalı

Hülya Akan

hulya.akan@medipol.edu.tr, İstanbul Medipol Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Eğitim ortamı; fiziksel alan, kurum politikaları, bağlam, kültür, etkileşim, akran desteği, eğitici geribildirimlerinin varlığı vb. öğrenmeyi kolaylaştıran birçok unsuru içerir. Öğrencilerin öğrenme ortamlarına ilişkin olumlu ya da olumsuz algıları onların tutum, motivasyon, mutluluk ve akademik başarılarını etkilemektedir. Dünya Tıp Eğitimi Birliği tıp eğitimi programlarının değerlendirilmesinde ana ölçütlerden birinin eğitim ortamları olduğunu vurgulamıştır.

Amaç: Roff* ve arkadaşları tarafından tıp fakültelerinin eğitim ortamlarını değerlendirmek amacıyla geliştirilen ve Türkçe'ye uyarlanmış ölçeğin uygulanması ile öğrencilerin öğretimle, eğiticiyle, kendi akademik becerileri, öğrenme iklimi ve sosyal çevre ile ilgili 5 boyutta mevcut durumun sergilenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın birincil amacı; öğrenme sürecinin önemli bir bileşeni olan tıp fakültesi eğitim ortamının değerlendirilmesi, varsa fakülteler arası farklılıkların ortaya konulmasıdır. Araştırmanın ikincil amacı ise; bulgular ışığında eğitim programlarında gerekli iyileştirmelerin planlanmasıdır.

Yöntem: Kesitsel gözlemsel çalışma olarak planlanan bu araştırma, Aralık 2022 ayı itibarıyla İstanbul Medipol Üniversitesi Tıp ve Uluslararası Tıp Fakültelerinde Dönem II-VI arasında öğrenim görmekte olan öğrenciler ile yürütülmüştür. Belirsiz prevalansta %95 Güven Aralığında araştırma evrenindeki öğrencileri temsil edecek sayı 333 olarak hesaplanmıştır. Araştırmanın verileri çevrimiçi anket formu kullanılarak toplanmıştır. Verilerin sağlıklı elde edilebilmesi amacıyla öğrenci temsilcilerinin sosyal medya gruplarında form linkleri Aralık-Haziran ayları arasında haftalık hatırlatmalar ile paylaşılmıştır. Deprem nedeniyle Eylül ayına kadar uzayan süreç sonunda 307 öğrenciye ulaşılmıştır.

Veriler, demografik bilgiler ile Türkçe geçerlik güvenilirlik çalışması Sezer ve ark. tarafından yapılmış olan DREEM-TR (Dundee Mevcut Eğitim Ortamı Değerlendirme Ölçeği (DREEM) sorularını içeren anket ile elde edilmiştir.

Ölçek 50 madde ve farklı sayıda sorular içeren beş boyuttan (öğretim, eğitici, kendi akademik becerileri, öğrenme iklimi ve sosyal çevreyle ilgili algılar) oluşmaktadır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 200 en düşük puan ise 0'dır. Ölçekte yer alan her bir madde için ortalama puanın 3 ve üzerinde olması olumlu eğitim ortamını yansıtırken 2'den düşük ortalama madde puanı bir zayıflık olarak

değerlendirilmektedir. Ortalama puanı 2 ile 3 arasında değişen maddeler ise güçlü veya zayıf olarak tanımlanmaktansa geliştirilmesi gereken alanlar olarak belirtilmektedir.

Bulgular: Her iki fakültede toplam 1248 öğrenci mevcut iken toplam 307 öğrenci anketi yanıtlamıştır. Ölçeğin toplam değerlendirmesinde Türkçe Tıp Fakültesi ortalaması 2.40 (0.55), Uluslararası Tıp Fakültesi ortalaması ise 2.13 (0.60) bulunmuştur; ortalamalar arasındaki bu farklılık orta derece etki büyüklüğündedir. ($t=4.136$; $p<0.001$; $d=0.469$). Ölçeğin 4 alt boyutunda, öğrencilerin öğretim ile ilgili algıları, eğitici ile ilgili algıları, akademik ilgileri ile ilgili algıları, öğrenme ilgileri ile ilgili algıları, sosyal çevre ile ilgili algıları 0.70'in üzerinde bulunmuş fakat, sosyal çevre ile ilgili algıları düşük bulunmuştur. En yüksek alınan puan Türkçe Tıp Fakültesinde eğitici ile ilgili algılardır [2.80 (0.61)].

Sonuç: Ölçeğin tüm boyutlarında her iki fakülte eğitim ortamlarının geliştirilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. İki tıp fakültesinin sonuçları karşılaştırıldığında bazı alanlarda saptanan istatistiksel farkların özellikle uluslararası öğrencilerin sosyo-kültürel özelliklerinden kaynaklanabileceği düşünülmüştür. Bu özelliklerin eğitim ortamına etkisinin açıklanabilmesi amacıyla özellikle nitel çalışmalar planlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: mezuniyet öncesi tıp eğitimi, DREEM ölçeği, mezuniyet öncesi tıp eğitiminde eğitim ortamı, kültür duyarlı eğitim ortamı

Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Üriner Kateter Takma Becerisinde Akran Destekli Öğretimin Etkinliğinin Değerlendirilmesi

Seher Karahan

drsehermercan@gmail.com, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ABD

Arif Onan

aonan@akdeniz.edu.tr, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ABD

Giriş: Günümüzde öğrenci sayısının artması ve buna karşılık kaynakların azalması tıp eğitiminde yeni yöntemlerin kullanılması gereksinimini ortaya çıkarmıştır. Akran eğitimi de bu yöntemlerden biridir. Bu eğitimin etkinliğinin incelendiği birçok çalışmada; katılımcıların çoğunun kendilerini daha emin ve bilgili hissettiği, öğrenme kapasitelerinde ve sınav performanslarında artış gözlemlendiği vurgulanmaktadır. Beceri eğitimleri için de akran destekli eğitimin etkinliğini araştıran farklı araştırmalar literatürde mevcuttur.

Amaç: Bu çalışmada mezuniyet öncesi tıp eğitiminde üriner kateter takma becerisi eğitiminde akran destekli öğretimin etkinliği ve öğrenim kalıcılığına etkisinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma randomize kontrollü deneysel desenli olarak tasarlanmıştır. Araştırmanın evrenini Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesinde okuyan ikinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmaya katılmaya gönüllü beceriyi hiç bilmeyen 60 öğrenci basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilerek kontrol ve çalışma grubuna ayrılmıştır. Akran olarak üçüncü sınıf öğrencilerinden beceriyi bilen gönüllü iki kişi seçildi. Bu kişilere eğitici akademisyen tarafından bir saatlik beceriyi hatırlatma eğitimi verilerek uygulamayı yapmaları istendi. Anlatıcıdan farklı bir değerlendirici objektif yapılandırılmış klinik sınav(OSCE) değerlendirme formu kullanarak akranları değerlendirdi. 30'ar kişilik kontrol ve çalışma grubu kendi içinde altı kişilik küçük gruplara bölündü. Altı kişilik beş kontrol gruplarına eğitici akademisyen tarafından birer saat üriner kateter takma eğitimi verilmiştir. Çalışma grubuna ise iki akran birlikte aynı şekilde eğitim vermiştir. Kontrol ve çalışma grupları eğitimlerden bir gün sonra OSCE ile değerlendirilmiştir. Değerlendirme sırasıyla erkek üriner kateter takma(OSCE1), kadın üriner kateter takma(OSCE2) ve kateteri çıkarma(OSCE3) şeklinde yapılmıştır. Değerlendirici eğitim verenden farklı bir kişidir, eğitimin tipi konusunda habersizdir ve tüm katılımcıları aynı kişi değerlendirmiştir. Eğitimin üçüncü ayında tekrar OSCE ile kalıcılık değerlendirilmiştir. Son testten sonra öğrencilerle yüz yüze görüşmelerle eğitimle ilgili görüşlerini almak için nitel değerlendirme yapılmıştır. Laboratuvar ortamı ve kullanılan tüm malzemeler standardize edilmiştir. OSCE değerlendirme formu araştırmacılar tarafından oluşturulmuş, uzman değerlendirmesi ile kapsam geçerlilik indeksleri hesaplanmıştır. OSCE süresini belirlemek için beceriyi bilen üst sınıflardan dönem üç, dört ve beşten ikişer öğrenci olmak üzere toplamda 6 öğrenciye üriner kateteri erkeğe ve kadına takma ve çıkarma işlemlerini yapması istendi. Süre tutuldu. Bu sürelerin ortalamaları alınarak OSCE sınav süresi OSCE1 ve OSCE2 için 6 dakika(dk), OSCE3 için 3 dk olarak belirlendi. İstatistiksel analizler SPSS 25 paket programı ile yapılmıştır. Veriler frekanslar, ortalama ve standart sapma ile sunulmuştur. Bağımsız örneklem T testi ve ki-kare testi uygulanmıştır.

Bulgular: Çalışma grubundaki öğrencilerin OSCE1'den aldıkları puan ortalaması $40 \pm 5,5$ iken kontrol grubundaki öğrencilerin OSCE1'den aldıkları puan ortalaması $43,3 \pm 3,54$ 'dür ($p=0,007$). Çalışma grubundaki öğrencilerin OSCE2'den aldıkları puan ortalaması $39,3 \pm 5,3$ ve kontrol grubundaki öğrencilerin ise $42,4 \pm 3,34$ 'tür ($p=0,008$). Çalışma grubundaki öğrencilerin OSCE3'ten aldıkları puan ortalaması $11,9 \pm 3,15$ 'tir. Kontrol grubundaki öğrencilerin OSCE3'ten aldıkları puan ortalaması $13,4 \pm 1,62$ 'dir. Aralarındaki farklılık anlamlıydı ($p=0,016$). OSCE1 ve OSCE2'den alınabilecek en yüksek puan 50'dir. OSCE3'ten alınabilecek en yüksek puan ise 14'tür.

3 ay sonra kalıcılık değerlendirilmesi için yapılan ikinci sınavda kontrol grubundaki öğrenciler tOSCE1, tOSCE2 ve tOSCE3'te (sırasıyla; $41,2 \pm 4,4$, $44,3 \pm 3,05$; $12,9 \pm 1,53$) çalışma grubundakilere (sırasıyla; $40,2 \pm 5,6$, $41,4 \pm 5,3$, $11,6 \pm 2,84$) göre daha yüksek puan ortalamasına sahiptir ($p>0,05$). Kontrol

grubundaki öğrencilerin tüm sınavlarda çalışma grubundakilere göre zamanında bitirme sıklıkları daha fazlaydı($p<0,05$).

Sonuç: Eğitici akademisyenden eğitim alanlar tüm sınavlarda akrandan eğitim alanlara göre daha başarılı olmuştur. Ancak akrandan eğitim alanların da büyük çoğunluğu becerileri doğru uygulamıştır. Akran eğitiminin tıpeğitimi mesleki beceri eğitimlerinde daha çok yer alması ve etkinliğinin değerlendirilmesi için geniş çaplı çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Akran eğitimi, akran, mesleki beceri eğitimi, tıp eğitimi, üniner katater

Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitiminde “Eko-Etik Liderlik”: Bir Seçmeli Staj Müfredat Önerisi

Neşe Kaklıkkaya

nkaklıkkaya@gmail.com, Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı
Sıla Gürbüz

sgurbuz@windowslive.com, Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem 5 Öğrencisi

Selçuk Akturan

selcukakturan@gmail.com, Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Ayşenur Duman Dilbaz

aysnr27dmn@gmail.com, Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Didar Baldan Saraç

baldansarac@gmail.com, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Ayşen Til

aysentil@gmail.com, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Neşe Zayim

nesezayim@gmail.com, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyoistatistik ve Tıbbi Bilişim Anabilim Dalı

“Liderlik” Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Ulusal Çekirdek Eğitim Programında (UÇEP) yer alan mezun yetkinliklerdendir. Sağlık sisteminin karmaşık yapısının yönetiminin yanı sıra hekimlerin topluma yön verme konusunda etkin rolleri de dikkate alınarak, mezuniyet öncesi tıp eğitiminde “liderlik” konusunda formal bir eğitim verilmesi önerilmektedir. Son yıllarda öne çıkan liderlik modellerinden biri eko-etik liderliktir. Eko-etik liderlik, sürdürülebilir bir dünya için, adaletli ve etik değerlere dayalı, savunuculuk ve gerektiğinde aktivizmin benimsendiği bir liderlik modelidir.

Gezegensel sağlık, Dünya'nın doğal sistemlerindeki insan kaynaklı bozulmaların insan sağlığı ve Dünya üzerindeki tüm yaşam üzerine etkilerini ele almaya ve analiz etmeye odaklanan, çözüm odaklı, disiplinler arası bir alan ve sosyal harekettir. Son yıllarda tıp eğitiminde “gezegensel sağlık” ile ilgili konulara daha fazla dikkat çekilmekte ve hekimlerin gezegensel sağlığın korunması ve geliştirilmesi ile ilgili konularda “eko-etik liderlik” yapması beklenmektedir.

Çalışmamızda mezuniyet öncesi tıp eğitimde öğrencilerin gezegensel sağlık bağlamında eko-etik liderlik yetkinliklerinin geliştirilmesi için hazırlanan bir seçmeli staj müfredatı önerisinin sunulması amaçlanmıştır.

Yöntem: Karadeniz Teknik Üniversitesi (KTÜ) Tıp Fakültesi Dönem 5 öğrencileri için hazırlanan “Eko-Etik Liderlik Seçmeli Stajı” müfredatının geliştirilmesinde Kern'in altı basamaklı program geliştirme modeli kullanılmıştır.

1. Problemin tanımlanması ve genel gereksinimlerin belirlenmesi

- KTÜ Tıp Fakültesi eğitim müfredatı incelendiğinde; öğrencilerin eko-etik liderlik yetkinliklerinin geliştirilmesi ile ilgili formal bir eğitim programına rastlanmamıştır.
- KTÜ Tıp Fakültesi “*Planetary Health Report Card*” rapor sonuçları değerlendirildiğinde; “gezegensel sağlık” ile ilgili konuların müfredatta yer alınmasına yönelik bazı adımlar atıldığı, ancak bu konuda yapılandırılmış bir eğitim programına ihtiyaç duyulduğu belirtilmiştir.

2. Öğrencilerin ihtiyaçlarının belirlenmesi

- Dönem 5 öğrencileri ile yapılan ön görüşmelerde eko-etik liderlik konusunda yetkinliklerini geliştirmek isteyen gönüllü öğrenci grubu olduğu belirlenmiştir.

- Öğrencilerin ilk dört yıllık eğitimlerinde UÇEP'te yer alan birçok semptom/durum, çekirdek hastalık/klinik problem, temel hekimlik uygulamaları, davranışsal, sosyal ve beşerî bilimler konularında eğitim aldıkları görülmektedir.
- Öğrencilerin küçük grup çalışmaları ve sosyal sorumluluk projeleri gibi etkinliklerde liderlik yeterliklerini artırdıkları öngörülmektedir.

3. Amaç ve hedeflerin belirlenmesi

Katılımcıların “eko-etik liderlik” eğitim programı ile gezegensel sağlık bağlamında eko-etik liderlik yeterliklerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Eğitim programı sonunda katılımcıların;

- Gezegensel sağlık ve ilişkili faktörleri tanımlayabilmeleri,
- Gezegensel sağlığın sürdürülebilirliğinde hekimlerin rollerini açıklayabilmeleri,
- Gezegensel sağlık bağlamında sosyal hesap verebilirliğin öneminin farkına varmaları hedeflenmiştir.

4. Eğitsel Stratejiler

- Erişkin eğitimi ilkeleri göz önünde bulundurularak, öz yönelimli öğrenme, deneyimsel öğrenme, refleksiyon ve aktif öğrenme stratejilerinin kullanılması,
- İnteraktif kuramsal dersler, küçük grup çalışmaları, akran eğitimi, refleksiyon oturumları ve proje temelli öğrenime yer verilmesi planlanmıştır.

5. Uygulama

- Eğitim müfredatı iki haftalık seçmeli staj şeklinde tasarlanmıştır.
- Liderlik eğitimi almış olan öğretim üyelerinin ve gezegensel sağlık konusunda staj yapmış akran eğitimcilerin eğitime katkı sağlaması,
- Eğitimin ilk haftasında sınıf içi aktivitelerin kullanılması,
- Eğitimin ikinci haftasında KTÜ Farabi Hastanesi ve KTÜ Kampüsünde gözlemler yapılarak gezegensel sağlığın korunması ve geliştirilmesine yönelik ortak bir projenin hazırlanması planlanmıştır.

6. Değerlendirme ve Geribildirim

- Öğrenci değerlendirmelerinde küçük grup çalışmaları ve proje yazımının değerlendirmesi baz alınacaktır.
- Program değerlendirme programı bütüncül olarak değerlendiren anket formu üzerinden gerçekleştirilecektir.

Sonuç: Eko-etik liderlik seçmeli stajı, eko-etik liderlik ve gezegensel sağlık konularının zorunlu müfredata entegre edilmesi ve interdisipliner bir müfredat planlanması için bir pilot çalışma olarak değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: eko-etik liderlik, gezegensel sağlık

Odak Grup Görüşmelerinin Program Değerlendirme Süreçlerine Etkileri; Karma Desen Çalışma

Selçuk Akturan

selcukakturan@gmail.com, Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Ayşenur Duman Dilbaz

aysnr27dmn@gmail.com, Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Yasemin Güner

yasemin-kul@hotmail.com, Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Melek Üçüncüoğlu

melek.ucuncuoglu@hotmail.com, Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Gökhan Kumlu

gokhankumlu@gmail.com, Sinop Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı

Neşe Kaklıkkaya

nkaklıkkaya@gmail.com, Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi, Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı

Giriş: Program değerlendirme programının etkinliğinin geliştirilmesi amacıyla tasarım, uygulama ve çıktılara ilişkin verilerin sistematik olarak toplanması, analiz edilmesi ve yorumlanması sürecidir. Mevcut tıp fakültelerinde genel yaklaşım nicel süreçlere odaklanan değerlendirme kültürünü yansıtmaktadır. Ancak, son dönemde tıp eğitimi gibi pek çok paydaşı olan, pek çok faktörden etkilenebilir potansiyeli olan bir kompleks sürecin yapısına uygun yeni değerlendirme yaklaşımları vardır. Bunlardan biri de CIPP modelidir.

Amaç: Fakültemizde program değerlendirme yaklaşımı olarak benimsenen CIPP modeli kapsamında gerçekleştirilen odak grup görüşmelerinin içeriklerinin analizleri sonucunda ortaya çıkacak öğrenci ve eğitici görüşlerini içeren raporları analiz etmek, ortaya çıkacak verilerle program sonlarında uygulanan değerlendirme anket sonuçlarını karşılaştırmak ve yorumlamaktır. Böylelikle, odak grup görüşmelerinin program değerlendirme süreçlerine etkilerini ortaya koymayı amaçlamaktayız.

Yöntem: Retrospektif nitel ve nicel doküman analizlerini içerdiği için, karma desen olarak tanımlamaktayız. Çalışmamız ders kurulları veya staj blokları sonrasında uygulanan programa yönelik anket sonuçlarının değerlendirilmesi ve 2022-2023 akademik yılı içerisinde planlanan odak grup görüşmelerinin içerik analizlerini içermektedir. Odak grup görüşmelerinin katılımcıları KTÜ Tıp Fakültesi öğrencileri ve eğitimcilerinden oluşmaktadır. Odak grup görüşmeleri her ders kurulu/ staj bloğunun sonunda 6-8 kişilik gönüllü öğrenci grubu ve eğitimcileriyle odak grup görüşmeleri yapılmıştır. Tıp Eğitimi Anabilim Dalı'ndan 5 öğretim elemanı tarafından yürütülen 45-60 dakikalık yüz yüze görüşmelerde yarı yapılandırılmış sorular kullanılmıştır. Nitel verilerin analizinde Cresswell'in içerik analizi yaklaşımı kullanılacaktır. Her ders kurulu/staj bloğu sonunda uygulanan değerlendirme formlarının sonuçlarının nicel analizi yapılacaktır. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov Smirnov Testi ile değerlendirilecektir. Normal dağılıma uyan veriler için parametrik normal dağılıma uymayan veriler için ise nonparametrik testler kullanılacaktır. Ortaya çıkan nitel ve nicel verilerin birbirleriyle olan ilişkileri ve yorumlamaları yapılacaktır.

Bulgular: Nicel verilerin analizi devam etmektedir. Eğitimcilerin görüşleri incelendiğinde sorumlu oldukları eğitimin faaliyetinin çerçevesi, amacı, öğrenim hedefleri, roller ve sorumluluklar hakkında yeterince fikir alış-verişinde bulunamadıkları ortaya çıkmıştır. Eğitimcilerin son yıllarda yapılan müfredatın geliştirilmesine yönelik faaliyetlerin amacı konusundaki farkındalıklarının yeterli düzeyde olmadığı, kurum kültürünün bir araya gelerek eğitim faaliyetlerinin yürütmeye ilişkin davranışları oluşturmada bir sınırlılığa neden olabileceği ortaya çıkmıştır. Diğer yandan, öğrenen merkezli eğitim faaliyetlerinin öğrenciler ve eğitimciler tarafından olumlu karşılandığı ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin eğitim programlarına yönelik yapılan bilgilendirmeleri genel olarak yüzeysel ve yetersiz bulunduğu ortaya çıkmıştır. Eğitici ve öğrencilerin fiziki şartlar ve altyapıya ilişkin görüşlerinin analizi sonucunda

dersliklerin klinik dönem kuramsal eğitimleri için yeterli olduğu, ancak amfilerin ve laboratuvarların kapasitelerinin oldukça yetersiz olduğu, teknik destek ve ders araç-gereklerinin, havalandırma-aydınlatma ve ses sisteminin yetersiz olduğu, sosyal alanların sınırlı olduğu, temizliğin yeterli olmadığı, görüşleri ortaya çıkmıştır.

Sonuç: Programların bilgilendirmesine yönelik bir standardizasyonun gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Eğitimciler tarafından dile getirilen altyapıya ilişkin sorunların hem eğitici hem de öğrenci motivasyonuna, yürütülen eğitimlerin verimliliğine ve eğitim çıktılarına olumsuz etki edeceği düşünülmektedir. Eğitimcilerin fakültemizde son yıllarda gerçekleşen öğrenci merkezli eğitim yapılanması ve dönüşümü konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları, özellikle eğitimcilerin bu dönüşümün gerekçelerini içselleştiremediği anlaşılmaktadır. Tüm paydaşlarına yönelik eğitimde dönüşümün gerekçelerini, paydaşların görev ve sorumluluklarını, kısıtlılıkları ve çözüm önerilerini tartışabilecekleri bir organizasyonun yeniden yapısını önermekteyiz. Nicel verilerin analizleri ve nitel verilerle birlikte yorumlanması süreci devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: mezuniyet öncesi tıp eğitimi, program değerlendirme, odak grup görüşmesi

Öğrenci Geribildirim Puanları Arasındaki Güvenirliğin Değerlendirilmesi: Krippendorff Alfa İstatistiği

Aysel Baser

aysel.baser@idu.edu.tr, İzmir Demokrasi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Hatice Şahin

hatice.sahin8@gmail.com, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Murat Anıl

murat.anil@idu.edu.tr, İzmir Demokrasi Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

Giriş: Tıp eğitiminde sürecin etkinliğini değerlendirmek ve geliştirmek için öğrenci geribildirimlerinin alınması, ve öğrencilerin geribildirim için verdikleri puanların güvenirliliği değerlendirmek kritik bir öneme sahiptir. Bu çalışma, öğrencilerin eğitim için verdikleri puanların güvenirliliğini Krippendorff Alfa katsayısı (α) ile değerlendirmeyi amaçlamıştır.

Yöntem: Çalışma İzmir ilinde Haziran 2023 tarihinde Çocuk Sağlığı Hastalıkları, Hemşirelik Bölümü ve Tıp Eğitimi işbirliğiyle İzmir Demokrasi Üniversitesi Buca Seyfi Demirsoy Hastanesinde yapılmıştır. Çalışmaya İzmir ilinde görev yapan, Çocuk Acil Hemşireliği Eğitimine katılan ve gönüllü olan tüm hemşireler dahil edilmiştir. Eğitim sonrası üç maddelik geribildirim alınmıştır. Öğrenci geribildirim puanlarının güvenirliliğini değerlendirmek için Krippendorff Alfa katsayısı (α) istatistiği kullanılmıştır. Krippendorff Alfa katsayısının yorumlanmasına ilişkin değer aralıkları, < 0,67 Zayıf, 0,67-0,80 Orta, ve 0,80 \leq Yüksek olarak değerlendirilmiştir.

Bulgular: Eğitimde öğrencilerden alınan geribildirimlerde eğitime verilen puanlar için elde edilen Krippendorff Alfa değeri 0.0764 olarak bulunmuştur, bu da zayıf bir uyumu göstermektedir. Öğretim materyallerine (Slayt içeriği vb.) verilen puanların uyumu ise 0.0306 olarak hesaplanmıştır, bu da zayıf bir uyumu işaret etmektedir. Günlük pratiğinizi olumlu etkileme düzeyine verilen puanların uyumu ise 0.0284 olarak bulunmuştur, yine zayıf bir uyumu ifade etmektedir. Tüm eğitim için verilen puanların ortalama Krippendorff Alfa değeri ise 0.0467 olarak hesaplanmıştır ve bu da zayıf bir uyumu yansıtmaktadır.

Tartışma: Tartışma : Eğitime verilen puanlar için elde edilen Krippendorff Alfa değeri, zayıf düzeyde bir uyumu göstermektedir. Bu sonuç, öğrencilerin eğitime verdikleri puanlar arasında zayıf düzeyde bir tutarlılık olduğunu önermektedir. Bu durum, öğrencilerin eğitimi değerlendirirken genel olarak düşük uyum düzeyinde değerlendirme ölçütleri kullandığını gösterebilir.

Öğretim materyallerine verilen puanların uyumu zayıf bir uyumu işaret etmektedir. Bu sonuç, öğrencilerin öğretim materyallerini (slayt içerikleri vb.) değerlendirirken düşük bir tutarlılık düzeyi gösterdiklerini göstermektedir. Bu zayıf uyum, öğretim materyallerinin öğrenciler arasında farklı yorumlara yol açtığını veya değerlendirmelerin öznel faktörlere daha fazla bağlı olduğunu gösterebilir.

Günlük pratiğinizi olumlu etkileme düzeyine verilen puanların uyumu yine zayıf bir uyumu ifade etmektedir. Bu sonuç, öğrencilerin günlük pratiğe olumlu etkileri değerlendirirken tutarlılık göstermekte zorlandıklarını göstermektedir. Bu zayıf uyum, günlük pratiğin farklı yönlerinin öğrenciler arasında farklı algılandığını veya değerlendirmelerin öznel deneyimlere daha fazla dayalı olduğunu işaret edebilir. Eğitime katılan öğrencilerin farklı kurumda çalışmaları veya halen öğrenci olmaları puanlamayı etkilediğini düşündürmektedir.

Tüm eğitim için verilen puanların ortalama Krippendorff Alfa değeri de zayıf bir uyumu yansıtmaktadır. Bu düşük uyum, öğrenci değerlendirmelerinin genel olarak güvenirliliğinin düşük olduğunu ve eğitim programının farklı yönlerinin öğrenciler arasında farklı şekillerde algılandığını işaret edebilir.

Sonuç: Bu çalışmanın sonuçları, tıp eğitimi alanında öğrenci geribildirim puanlarının güvenilirliğini değerlendirmeye yönelik yeni bir yöntemin gerekliliğini göstermiştir. Krippendorff Alfa istatistiği, öğrenci geribildirim puanlarının değerlendirilmesinde güçlü ve esnek bir araç olarak kullanılabilir. Gelecekteki çalışmalar, bu düşük uyumu artırmak için daha etkili değerlendirme stratejilerinin geliştirilmesine odaklanabilir. Çalışmanın sonuçları, tıp eğitiminde kalite yönetimini artırmak ve sürekli iyileştirmeyi desteklemek isteyen eğitimciler ve yöneticiler için önemli bir kaynak sunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Krippendorff Alfa, Geribildirim, Puanlar arası güvenilirlik, Puanlayıcılar arası uyum, Sağlık profesyonelleri eğitimi

Perinatoloji Yan Dal Uzmanlık Programı Mezunlarının Ultrasonografik Fetal Muayene Kazanımlarının Uzmanlık Eğitimi Süresince Değerlendirilmesine Dair Görüşleri

Mekin Sezik

mekinsezik@sdu.edu.tr, Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı

Mustafa Kemal Alimoğlu

kalimoglu@akdeniz.edu.tr, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Mehtap Savran

mehtapsavran@sdu.edu.tr, Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Farmakoloji Anabilim Dalı

Giriş: Hedefe yönelik bir ölçme ve değerlendirme planlaması sayesinde eğitim çıktılarının tıp mesleği ile uyumlu olması sağlanmaktadır. Buna rağmen, özellikle mezuniyet sonrası uzmanlık eğitimlerinde ölçme ve değerlendirmenin ele alınış ve uygulanmasında bazı eksikler mevcuttur. Kadın hastalıkları ve doğum dalında, Türkiye’de perinatoloji ve jinekolojik onkoloji olmak üzere iki adet yan dal uzmanlık eğitimi 2009 yılında oluşturulmuş ve yan dal uzmanlık eğitimlerine başlanmıştır. Perinatoloji yan dalı, maternal ve fetal tıp üzerine ihtisaslaşmaktadır. Ultrasonografik fetal muayeneler, perinatolojinin önemli bir kısmını oluşturması nedeni ile, temel bir yeterlik alanı olarak ele alınmaktadır. Son yıllarda tüm dünya ile birlikte Türkiye’de de yan dal uzmanlık eğitime yönelik talebin artması ve yeni uzmanlık yan dal programlarının oluşup yaygınlaşması sonrasında tıpta yan dal uzmanlık eğitimlerinin planlanması ile ölçme ve değerlendirme etkinliklerinin nasıl gerçekleştirileceğine dair kısıtlı veri mevcuttur.

Amaç: Nispeten yeni ihdas edilen perinatoloji yan dal uzmanlık programlarını tamamlamış perinatoloji uzmanlarının, araştırmacılar tarafından oluşturulmuş “mezun görüş formu” aracılığı ile sonografik fetal muayene kazanımlarının değerlendirilmesi hakkındaki görüşlerinin saptanarak ihtiyaç analizi yapılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Mezun görüş ve ihtiyaç belirleme formları, kartopu yöntemi ile son 5 yıl içinde farklı kurumlarda perinatoloji yan dal uzmanlık eğitimini tamamlamış 18 adet hekim (mezun) tarafından “Google Formlar” platformunda anonim olarak dolduruldu. Formun ilk kısmında, ultrasonografi becerilerinin değerlendirmesinde kullanılan yöntemler sorgulanırken ikinci kısımda değerlendirmeye dair kilit sorular ve son kısımda ise açık uçlu iki soru yer almaktaydı.

Bulgular: Ultrasonografi becerilerinin değerlendirilmesinde kullanıldığı belirtilen en sık yöntemler "doğrudan işbaşında (sonografi yaparken) gözlem ve geribildirim" (%89) idi. Etkin asistan karnesi (%11) ve portfolyo kullanımı (%33) ile 360 derece değerlendirme (%17), simülasyon eğitimleri (%11) ve ara değerlendirme (%5) oranları düşüktü. Mezunların %72’si perinatoloji yan dal uzmanlık öğrencilerinin kıdemine uygun hedeflerin belirlenmediğini ve sınanmadığını belirtmişti. Sonografi becerilerinin izlenebildiği bir kayıt sistemi ve danışmanlık sistemi eksikliği katılımcıların sırasıyla %94 ve %72’si tarafından vurgulanmıştı. Bunlara rağmen; katılımcıların %78’i becerilerinin gelişiminin izlenebilir olduğunu ve yarıya yakını (%44) etkin geribildirim aldığını belirtmişti. Açık uçlu soruların cevaplarında ise, değerlendirme için genellikle hasta başında gözlem ve anlık sözel geri bildirim dayalı kısmi usta-çırak modelini içeren yaklaşımların ön planda olduğu görülmekteydi. Muayene becerilerinin yeterliğine, eğiticilerden oluşan bir kurul veya tek bir danışman eğiticinin karar vermesi söz konusu olabildiği gibi açık soruya cevap veren üç katılımcı herhangi bir yeterlik değerlendirme sistemi olmadığını belirtmişti. İki ayrı katılımcının bu konudaki cevapları özellikle dikkat çekiciydi: “İşlerin günlük akışta yürüyüşü baz alınmıyordu sanırım, belirli bir karar mercii yoktu.” ve “Kimse karar vermedi. Zamanımız dolunca mezun olduk. Ultrason becerilerimizin çoğunu mecburi hizmet sırasında hasta başında birebir kalarak geliştirdik.”

Sonuç: Nispeten küçük bir örnekleme rağmen perinatoloji yan dal uzmanlık öğrencilerinin ultrasonografik muayene kazanımlarının değerlendirilmesinin çoğunlukla hasta başı gözlem ve kısmi geribildirime dayandığı saptanmıştır. Program içine serpiştirilmiş çok sayıda muhtelif sınav etkinliği vasıtası ile devamlı veri akışı sağlanması ve etkin danışmanlık sistemi ile öğrenci gelişiminin zaman içinde takibi, belli başlı ihtiyaçlar olarak öne çıkmaktadır.

(Mekin Sezik'in devam eden doktora tezinin ön verilerini içermektedir. Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Danışman: Prof. Dr. Mustafa Kemal Alimoğlu)

Anahtar Kelimeler: Fetal muayene kazanımları, fetal sonografi, ihtiyaç analizi, yan dal uzmanlık eğitimi, mezun görüşü

Sağlık Savunuculuğu Yetkinliği Geliştirmek; Ders Tasarımı Önerisi

Didar Baldan Saraç

baldansarac@hotmail.com, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Çağla Okyar

cokyar@cu.edu.tr, Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Aslı Boz

aboz@cu.edu.tr, Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Giriş: Sağlık savunuculuğu; sağlık sonuçlarını iyileştirmek, eşitsizlikleri azaltmak için hastaların, toplulukların ve toplumun çıkarlarını korumayı ve geliştirmeyi içerir. Bireylere sağlık sisteminde rehberlik etmeyi, sağlık ve refahı artıran sosyal, ekonomik, eğitimsel ve politika değişikliklerini savunmayı kapsar. Yadsınamaz önemine rağmen, birçok tıp fakültesi müfredatı sağlık savunuculuğuna yeterince öncelik vermemektedir. Fakat, halk sağlığı üzerindeki etkisi düşünüldüğünde, hekimler sağlığın sosyal belirleyicileri (SSB) ve sağlık eşitsizlikleri konusunda derin bir anlayış gerektiren sağlık savunuculuğuna dair toplumsal bir sorumluluk taşımaktadır. SSB, sağlığı etkileyen sosyal, ekonomik ve çevresel faktörleri kapsar. Sağlık eşitsizliklerinin temelinde bu faktörler yer almaktadır. Sağlık eşitsizlikleri, farklı sosyal gruplar arasında, genellikle ırk, cinsiyet, yaş, gelir, eğitim, yerleşim yeri gibi faktörlerden kaynaklanan sağlık sonuçlarındaki belirgin farklılıkları ifade eder.

Bu bilgiler ışığında hekimlerin toplumsal rolü gözetildiğinde, sağlık savunuculuğunun sağlık hizmetlerinde sosyal hesap verebilirlik kapsamında önemli olduğu görülmektedir. Birçok saygın sağlık kuruluşu, sağlık savunuculuğunu hekim yetkinliklerine dahil etmiştir. Nitekim ülkemizde UÇEP'le tıp eğitiminin zorunlu bir parçası haline gelmiştir.

Amaç: Bu bildirinin amacı Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi müfredatına dahil edilmek üzere savunuculuk yetkinliği eğitimi için pilot uygulama olarak tasarlanmış seçmeli dersin içeriğini paylaşmaktır.

Yöntem: 2. sınıf ders programı içerisinde 6 saatlik bir seçmeli ders müfredatı oluşturulmuştur. Tıp fakültesi öğrencilerinin bilgi ve becerinin yanında tutum geliştirebilmelerini sağlamada refleksiyon iyi bir araçtır. Refleksiyon öğrencilerin etik ve hasta merkezli yaklaşmasını sağlar ve öğrencileri önyargılarını fark etmeleri için teşvik ederek eleştirel düşünme yeteneklerini geliştirir. Dolayısıyla bu müfredatın işlenmesinde rehberli refleksiyon yöntemi kullanılması planlanmıştır.

Dersin Amacı

Öğrencilerin, dezavantajlı grupların (DG) karşılaştığı sağlık hizmeti eşitsizliklerine çözüm önerileri ve literatüre dayalı kanıt değeri taşıyan stratejiler geliştirmelerini sağlamak.

Kazanımları

1. DG yönelik sağlık hizmeti sunumu ve sağlık savunuculuğunun temel kavram ve ilkelerini sayar.
2. DG haklarına erişimlerinin önündeki yapısal ve sistemik engelleri tanımlar.
3. SSB ve bunların DG sağlık hizmetlerine erişimi ve sonuçları üzerindeki etkilerini açıklar.
4. Farklı sağlık hizmeti sunum modellerini sıralar.
5. Sağlık hizmeti sunum modellerinin DG ihtiyaçlarını karşılamadaki etkinliklerini açıklar.
6. DG sağlık haklarına erişimleri için kanıta dayalı sağlık savunuculuğu stratejileri geliştirir.
7. Tıbbi uygulamalarında herkesin sağlık hakkına erişimini esas alan bakış açısı geliştirir.
8. Kapsamlı bir öğrenci sunumunun hazırlanması ve sunulması yoluyla etkili iletişim ve sunum becerileri geliştirir.

Ders Akışı

- **1.** DG ve sağlık eşitsizliklerini anlamak (sunum-büyük grup tartışması)
 - SSB ve bunların sağlık eşitsizlikleri üzerindeki etkileri
 - DG ve bu grupların kendine özgü sağlık sorunları
- **2.** DG için sağlık savunuculuğunun önemi (refleksiyon oturumu-büyük grup tartışması)
- **3.** Sağlık hizmeti sunum modelleri ve sistemleri (sunum-büyük grup tartışması)
 - Dünyada farklı sağlık sistemleri
 - Farklı sağlık hizmeti sunum modelleri ve bunların DG ihtiyaçlarını karşılamadaki etkinliği
- **4.** Sağlık savunuculuğu stratejileri (sunum-refleksiyon oturumu)
 - Çeşitli sağlık savunuculuğunda iyi örnekler
- **5. ve 6.** Sağlık eşitsizliklerini gidermek için kanıta dayalı çözüm önerilerinin geliştirilmesi (grup sunumları) (3 düzeyde: makro kurum, çalışılan birim, bireysel)
 - Ekonomik durum
 - Cinsiyet
 - Cinsel yönelim
 - Hukuki statü (mülteci olmak)
 - Dil ve iletişimsel bariyerler

Değerlendirme Yöntemi

Öğrencilere verilen ödevler, yaptıkları sunumlar, hazırlık, takım çalışması, iletişim becerileri üzerinden yapılandırılmış formlarla değerlendirilecektir.

Sonuç: Bu ders, geleceğin hekimlerinin UÇEP'teki sağlık savunucusu yetkinliğine ulaşmalarını sağlamak için gerekli bilgi, beceri, tutumla donatmada tıp fakültelerine rehber niteliğinde olabilir.

Anahtar Kelimeler: Savunuculuk, Yetkinlik, Seçmeli Ders

Seçmeli Bir Ders Olarak Tıpta İnsan Bilimleri

Ayşe Arzu Akalın

arzuakalin@yahoo.com, TC İstanbul Atlas Üniversitesi Tıp Fakültesi

Elif Vatanoglu-Lutz

elif.vatanoglu@yeditepe.edu.tr, TC. Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi

Hakan Ertin

hakanertin@yahoo.com, TC. İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi

Giriş: Van Mook Profesyonelliğin Müfredata Entegrasyonu konulu 61 No.lu AMEE Kılavuzu'nda mesleki konuların öğretimi için sağlanacak eğitim deneyimlerini 21 maddede sıralamıştır. Bunlardan *"Kitaplar, anlatılar, şiir, tıp tarihini vb. de içerecek şekilde edebi tartışmalar, Sinema yoluyla eğitim, Tıp etiği dersleri, Humanizm oturumları, Önemli olaylarla ilgili kısa anlatılar yazmak, Ekonomik/politik boyutlar, Yasal konuların tartışılması, İletişim becerilerinin öğretilmesi, Refleksiyon becerilerinin öğretilmesi, Toplum hizmeti programlarını da içerecek şekilde toplumsal duyarlılık geliştirilmesi"* başlıklarının Tıpta İnsan Bilimleri dersiyle (TİB) kapsanabileceği düşünülmüştür.

TİB; tıbbın disiplinler arası bir alanı olup edebiyat, felsefe, etik, tarih, din, antropoloji, kültürel araştırmalar, psikoloji, sosyoloji, edebiyat, tiyatro, sinema ve görsel sanatlar ile bunların tıp eğitimi ve pratiğinde kullanımlarını içerir.

Bu bağlamda TİB, MÖTE'de Seçmeli Dersler kapsamında prelinik dönemde yapılandırılmıştır. Amacı Profesyonellik ve İletişim Becerilerini geliştirmek, öğrencilerin insan ve evrenle etkileşimi hakkında anlayış geliştirmelerini desteklemektir. Amaç ve öğrenim hedeflerine ulaşmak için sanat, tarih, kültür, felsefe vb. birçok alandan eserler ve ürünlerden yararlanılmıştır.

Amaç: Bu çalışmada TİB'in yapılandırılması ve zaman içindeki evrimini ortaya koyarak tutum hedeflerine ulaşmada sanat, tarih, kültür değerleri ve felsefeden yararlanıma dair bir örnek sunmak ve benzer programları yapılandırmayı hedefleyen eğitim kurumlarına deneyim paylaşımı yoluyla katkı sağlamak amaçlanmaktadır.

Yöntem: TİB TEAD ile Tıp Tarihi ve Etik AD'ndan birer öğretim üyesinin işbirliğiyle 2015-2016 öğretim yılında yarıyılık, iki kredilik, kodlu ders olarak yapılandırılmıştır. Literatür taranarak benzer programlar gözden geçirilmiş, dersin amaç ve hedefleri, eğitim yöntemleri, ölçme değerlendirme yöntemleri, kullanılacak eğitim materyalleri, dersin içerik ve akışı belirlenmiştir.

Bulgular: TİB 2015-2016 ile 2021-2022 öğretim yılları arasında toplam 141 öğrenci devam etmiştir. İlk iki yıl dersler Tıp Tarihi ve Profesyonellik alanında iki bölüm halinde verilmiş daha sonra Tıp Tarihinin yerini Tıp Felsefesi almıştır. Başlangıçta, Tıp tarihine antropolojik yaklaşımla giriş; Sağlık, hastalık ve sağlık hizmetine sosyolojik bakışla Tıp; Rönesansta tıp ve değer sistemleri; Anadolu'da tıp ve değer sistemleri; Tıpta çığır açan buluşlar; "İyi doktor" – İnsan doktoru; Hastalarımızı anlamak; Meslektaşlarla ilişkiler; Diğer sağlık personeli ile ilişkiler; Kendisi; Toplum, kanunlar, kurallar, kurumlar, politikalar, kültür" başlıkları işlenmiştir. İki yıldan sonra "Sosyal Bilimler Tıp ilişkisi, Humanities nedir?, Tıp Alanında Yaşanan Ahlaki Paradigma Değişimi, Hasta / Müşteri?, Tıbbın Geleceği, İnsan Onuru / İnsanın Değeri ve Ötanazi, İnsan Bedeni Nedir? Dermatoloji ve Plastik Cerrahi Açısından Beden" gibi konu başlıkları ele alınmıştır. Son iki yılda ise Kadına Yönelik Şiddet ve İstanbul Sözleşmesi programa dahil edilmiştir. Yıllara göre "The Doctor, Patch Adams, Guguk Kuşu, I Tony Blake, Contagion, 24 Hafta" gibi filmler izlenmiştir. İlk yıldan itibaren öğrencilerin en az bir kitap okumaları sağlanmış bu kitaplar grup tartışmaları ile birlikte çözümlenmiştir. Okunan kitaplar "A.J. Cronin'den Şahika, Bulgakov'dan Genç Bir Doktorun Anıları, Camus'den Veba, Paul Kalanithi'den Son Nefes Havaya Karışmadan" gibi edebiyat eserlerinin yanında M. Kemal Temel'in kaleme aldığı "Gelmiş Geçmiş En Büyük Katil, 1918 İspanyol

Gribi” başlıklı eserdir. Sunum, kitap tartışmaları, sinema ile eğitim, grup çalışması, grup sunumları, grup tartışmaları gibi eğitim yöntemleri ve Ölçme/değerlendirmede ödev, akran değerlendirmesi, grup sunumlarının, derse katılım ve katkının değerlendirilmesi gibi yöntemler uygulanmıştır.

Sonuç: TİB Profesyonelliğın geliştirilmesine yönelik eğitimde çok geniş ve zengin imkanlar sağlamaktadır. Ders öğrenci geribildirimlerinde en yüksek puan alan seçmeli dersler arasında yer almıştır.

Anahtar Kelimeler: tıpta insan bilimleri, sinema ile eğitim, profesyonellik eğitimi

Strengthening The Competence Of Medical Educators Through A Training Program On "development Of Pedagogical Professionalism": Preliminary Report"

Zarifa Mammadova
dr.mamedova.z@mail.ru, Azerbaijan Medical University
Aydan Gadimli
aydangadimli25@gmail.com, Azerbaijan Medical University
Ilhama Jafarova
ilhama.cafarova9942@gmail.com, Azerbaijan Medical University
Elyana Tahmazova
elyanetehmezova@gmail.com, Azerbaijan Medical University
Samira Mammadova
samira.mammadova05@gmail.com, Azerbaijan Medical University
Medina Hajieva
medinagadjieva@yandex.ru, Azerbaijan Medical University
Banovsha Huseynova
dr.benovshe@mail.ru, Azerbaijan Medical University
Vusal Kerimov
vkerimov@amu.edu.az, Azerbaijan Medical University
Nezaket Kerimova
nkerimova@amu.edu.az, Azerbaijan Medical University
Samir Javadli
scavadov@amu.edu.az, Azerbaijan Medical University
Nilufer Demiral Yilmaz
nilufer.demiral@gmail.com, Ege University
Halil Ibrahim Durak
hdurak@who.int, Who Country Office Azerbaijan
Hande Harmanci
nilufer.demiral@gmail.com, Who Country Office Azerbaijan

Background: The development of pedagogical professionalism is a complex and multifaceted journey that educators undergo to become highly skilled, knowledgeable, and ethical practitioners in the field of education. It involves acquiring a deep understanding of teaching and learning processes, refining instructional techniques, and upholding ethical and professional standards. This process is crucial for educators at all levels, from early childhood to higher education, as they play a pivotal role in shaping the future of their students and society as a whole. The development of pedagogical professionalism is an ongoing process that involves both formal education and real-world teaching experiences. Educators who continually invest in their professional growth can make a significant impact on the learning outcomes of their students. The Department of Medical and Health Sciences Education (MHSE) at Azerbaijan Medical University (AMU) has implemented a training program titled "Development of Pedagogical Professionalism" (DPP) with the aim of enhancing pedagogical professionalism.

Aim: This study seeks to offer an overview of the MHSE's "Development of Pedagogical Professionalism" course and present preliminary findings about the program.

Methods: In February 2023, three groups consisting of 45 teaching-staff participated in the DPP Course, which focused on various aspects, including planning and implementing strategies for large and small groups, acquiring skills and clinical-based lessons, understanding how to write effective learning objectives, and organizing exams based on those objectives. After the course, an 18-question

satisfaction survey was conducted, probing the strengths of the course, identifying areas for potential improvement and usefulness, and gathering participants' personal experiences. Out of the 45 participants, 18 voluntarily provided their feedback, using labels such as "sufficient," "needs improvement," and "insufficient" to express their opinions.

Results: The majority of participants expressed satisfaction with the program, including its content, methodology, and trainers. Specifically, 88.9% of participants found the program content satisfactory, while 100% acknowledged the professionalism of the trainers and the quality of the training environment. However, participants did provide feedback on areas that could be improved, particularly regarding materials and allocated time. In terms of program benefits, 77.8% of participants indicated they would recommend the program to their colleagues, believing it would positively impact employee relations. Furthermore, 72.2% of participants noted that the training would equip them with new skills beneficial to the educational process.

Conclusion. A comprehensive feedback review reveals that participants were highly satisfied with the "Development of Pedagogical Professionalism Course" and found it to be highly effective in meeting their learning requirements.

Anahtar Kelimeler: Pedagogical Professionalism, Training of trainers

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Kariyer Danışmanlığı Sisteminin Geribildirimlerinin Değerlendirilmesi

Giray Kolcu

giraykolcu@gmail.com, Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı

Mukadder İnci Başer Kolcu

incikolcu@gmail.com, Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı

Giriş: Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Programları Ulusal Standartları içerisinde Eğitim Programının içeriğinde “Eğitim Programı” başlığında “Öğrencileri mezuniyet sonrası eğitim ve çalışma koşullarına hazırlayacak uygulamalara yer vermiş olmalı” maddesi bulunmaktadır (1). Bu maddenin karşılanabilmesi için yapılacak etkinlikler içerisinde “Kariyer danışmanlığı” hizmeti de bulunmaktadır. Üniversitemizde 2016 yılında bu kapsamda “Kariyer Planlama ve Mezunlarla İletişim Merkezi” kurulmuştur. Bu merkez bünyesinde her fakültede kariyer temsilcisi bulunmaktadır. Bu kariyer temsilcileri öğrencilere çeşitli alanlarda mezuniyet sonrası eğitim ve çalışma koşulları ile ilgili danışmanlık hizmeti vermektedir. Her yıl öğrenenlere haftanın belirli gün ve saatlerinde ayrılmış olan kariyer danışmanlığı saatinde öğrenenler fakülte kariyer danışmanları ile görüşebilmekte ve danışmanlık hizmeti alabilmektedir.

Amaç: Bu çalışmada Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesinde uygulanmakta olan “kariyer danışmanlığı” sistemi geri bildirimlerinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Çalışma kesitsel tanımlayıcı olarak tasarlandı. Veri toplama aracı olarak çevrimiçi doldurulan bir form hazırlandı. Öğrencilerin 2022-2023 eğitim öğretim yılında aldıkları kariyer danışmanlığı saatlerinde almış oldukları hizmeti 0 ile10 puan arasında puanlamaları istendi.

Bulgular:Çalışmaya kariyer danışmanlığı kapsamında görüşme yapan 162 öğrenciden 133’ü katıldı (n:133). Öğrencilerin çoğunluğunun genel kariyer danışmanlığı ve alan seçimi konularında hizmet aldığı görüldü (Tablo 1).

Tablo 1. Danışmanlık Konuları ve Dağılımları

Bu sonuçlar, üniversitenin kariyer danışmanlığı hizmetinin geniş bir yelpazede öğrencilere sunulduğunu ve öğrencilerin meslek yaşamlarını şekillendirme seçimleri konusunda bu hizmetten genel memnuniyetlerini göstermektedir.

Tartışma: Danışmanlık ülkemizde tıp eğitim alanında önemli çalışma alanları arasındadır (2–6). Bu çalışma, Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi’nde uygulanan kariyer danışmanlığı sisteminin öğrenciler üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin geniş bir kariyer danışmanlığı yelpazesi ile sunulması, mezuniyet sonrası meslek seçimleri konusunda doğru bilgilerle yönlendirilmesine katkıda bulunmaktadır. Bu sonuçlar, üniversite yönetimine ve ilgili birimlere, mevcut kariyer danışmanlığı programını sürdürme ve geliştirme konusunda önemli bilgiler sağlamaktadır. Ayrıca, bu alanda yapılacak gelecekteki araştırmalar kariyer danışmanlığı hizmetlerinin daha da iyileştirilmesi ve öğrencilerin meslek seçimleri konusunda daha fazla desteklenmesi için yapılması gerekenlere ışık tutabilir.

Anahtar Kelimeler: Tıp Eğitimi, Kariyer Danışmanlığı, Geribildirim

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Simüle Hasta Uygulamalarında Öğrenenlerin Klinik Akıl Yürütme Becerilerinin Algoritma Modeli Uygulaması ile Desteklenmesi

Seda Nur Aydoğdu

sedanuraydogdu00@gmail.com, Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, 5. Sınıf öğrencisi Isparta, Türkiye

Giray Kolcu

giraykolcu@sdu.edu.tr, Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye

Mukadder İnci Başer Kolcu

mukadderkolcu@sdu.edu.tr, Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye

Giriş: Süleyman Demirel Üniversitesi'nde Simüle Hasta Uygulamaları (SHU) dersinde klinik dönem öncesi öğrenenlerin temel sağlık bilgilerini, iletişim ve empati becerileri gibi teknik olmayan becerileri ile kullanarak hasta- hekim iletişimini geliştirmeleri ve anamnez almaları hedeflenmektedir. Etkili anamnez alabilmek için öğrenenlerin klinik akıl yürütme ve klinik nedenselleştirme gibi üst bilişsel becerileri edinmeleri ve kullanmaları gerekmektedir. 2022 yılında örgün eğitimin çevrim içi ortam ile hibrit şekilde sürdürülmesi nedeniyle ön uygulama olarak sürdürülen SHU dersinin öğrenenlerden ve simüle hastalardan elde edilen geribildirimlerinde öğrenenlerin Dönem 3 programı ders kazanımları içerisinde yer alan semptomdan tanıya klinik akıl yürütme becerilerindeki eksiklikleri nedeniyle bu dersten hedeflendiği kadar faydalanamadıkları rapor edilmiştir. Öğrenenlere anında geribildirim vermek ve Z kuşağının yaşam ve eğitim alışkanlıklarına uygun bir eğitim aracı geliştirmek amacıyla bilgisayar destekli karar destek algoritması yazılması ve 2023-2024 eğitim öğretim yılında bu araçla eğitimin desteklenmesine karar verilmiştir.

Amaç: Bu çalışma da simüle hasta uygulamalarında öğrenenlerin klinik akıl yürütme becerilerinin desteklenmesi amacıyla Algoritma Modeli geliştirilmiştir.

Yöntem: Çalışmamız kapsamında SDÜ Tıp Fakültesinde sürdürülen SHU müfredatında kullanılan senaryolar incelenmiştir. 30 klinik senaryo incelendiğinde senaryolar ile uygun veri seti taraması yapılmıştır. Kaggle sitesinden elde edilen veri seti ve Harrison's Principles of Internal Medicine kitabı kaynak olarak seçilmiştir. Python programlama dili ile geliştirilen kural tabanlı algoritma modeli, metin sınıflandırma prensiplerini temel alarak semptomlar aracılığıyla hastalık tahminleri gerçekleştirir. Kullanıcıdan alınan semptomlar, kelime vektörleme ölçümleri kullanılarak ifade edilen hastalık semptomlarıyla karşılaştırılır. Model, belirli bir hastalığa ait semptomlar ile kullanıcının girdisi arasındaki semantik benzerliği değerlendirir ve en iyi eşleşen hastalığı tahmin eder. Modelin performansı, daha önce görülmemiş semptomlar içeren bir test veri seti üzerinde değerlendirilir ve doğruluk oranı metrikleri kullanılarak analiz edilir. Çalışma veri setimizdeki 30 adet semptom algoritma ile değerlendirilmiştir. Algoritmanın sunduğu ön/ayırıcı tanıları 3 konu alanı uzmanı tarafından uygunluk yönünden konsensus ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Uzman görüşü doğrultusunda kural tabanlı hazırlanan algoritma modelinde kullanıcının giriş yaptığı semptom sayısına göre ortak olan semptomların yer aldığı hastalıkları çıktı şeklinde kullanıcıya sunmaktadır. Kural tabanlı geliştirildiği için değerlendirilen doğru tahminler oranının toplam örneklem sayısına bölünmesi ile sonuca ulaşılan doğruluk (accuracy) %100 bulunmaktadır. Uzman görüşünün geliştirilen algoritma modelinde ek semptomlar sunarak başarısını ölçtüğünde bu oran %75'e gerilemektedir.

Tartışma: Alanyazında sağlık profesyoneli eğitiminde algoritma modelleri ile ilgili birçok çalışma bulunmaktadır. Çalışmamızda da alanyazın ile uyumlu olarak bir algoritma modeli geliştirilmiştir ve modelin uygunluğu gösterilmiştir. Sınırlı sayıda semptom ile değerlendirilmiş olması çalışmanın bir

kısıtlılığı olarak değerlendirilmekle birlikte, bu model ile öğrenenlerin klinik akıl yürütme becerilerinin desteklenebileceği ve daha kapsamlı çalışmalar ile zenginleştirilebileceği kanaatindeyiz.

Anahtar Kelimeler: Klinik akıl yürütme becerisi, kural tabanlı algoritma modeli

Ters Yüz Sınıf Yönteminin Tıbbi Mikrobiyoloji Dersinde Uygulanmasına Yönelik Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi

Ayşegül Çopur Çiçek

aysegul.copur@medipol.edu.tr, İstanbul Medipol Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

Serpil Aydın

serpil.aydin@medipol.edu.tr, İstanbul Medipol Üniversitesi, Uzaktan Eğitim Merkezi, İstanbul, Türkiye

Metin Kaya

metin.kaya@medipol.edu.tr, İstanbul Medipol Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İstanbul, Türkiye

Recep Özsürünç

rozsurunc@medipol.edu.tr, İstanbul Medipol Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

İpek Gönüllü

zipgonullu@yahoo.com, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD, Ankara, Türkiye

Giriş: Ters yüz sınıf (TYS), grup öğrenmesinin aksine merkezine bireysel öğrenmeyi alan pedagojik bir yaklaşımdır. Teorik dersin çevrim içi anlatımı, proje ve ödevlerin öğretmen rehberliğinde yapımı, öğrenilmiş olan bilgilerin çeşitli uygulama ve problem çözümlerine uygulanması ile karakterizedir. Özetle, ters yüz sınıfta, geleneksel sınıflarda yapılan aktiviteler evde, evde yapılan aktiviteler ise sınıf ortamında yapılır.

Amaç: Bu çalışmada amaç; temel tıp bilimleri derslerinden olan mikrobiyoloji derslerinden “mantarlar” başlıklı dersin konularının öğrencilerin kendi hızlarında öğrenmelerine imkan tanıyarak ve Moodle, H5P, Teams gibi mevcut öğrenme yönetim sistemlerini kullanarak etkileşimli ve aktif öğrenilmesini sağlamak, bu konuda öğrenci geri bildirimlerini almak, literatüre ve gerek ülkemiz gerekse dünyada temel tıp eğitimine bu öğrenme yöntemi ile ilgili nitel bir çalışma kazandırmaktır.

Yöntem: Bu amaçla, İstanbul Medipol Üniversitesi Tıp fakültesi Dönem 3 öğrencilerinin Mikrobiyoloji dersindeki “mantarlar” ana başlığı altındaki 4 ayrı mantar ders konusu ile ilgili olarak YYS uygulamasında öğrencilere, dersten önce ilgili ders konusu hakkında ders notları, videolar, kaynaklar, linkler gönderilmiştir. Sınıf içi dersten önce ön test, sınıf ortamında ise konunun sentezlenmesi ve değerlendirmesi için konular vaka örnekleri üzerinden işlenmiş, olgularla sınıf içi tartışmalar, açık uçlu ve hatırlatmaya yönelik sorular ile eksikliklerin giderilmesine yönelik ppt sunum şeklinde yürütülmüştür. Sınıf dışı ve sınıf içi derslerin sonunda laboratuvarında uygulamalar yapılmıştır. YYS uygulaması sonunda öğrencilerin kullanılan yöntem hakkında düşüncelerini yansıtmak için hem derse hazırlık süreci hem de sınıfa içi etkinliklere yönelik toplam 16 soruluk anket yapılmıştır. Ayrıca yarı yapılandırılmış sorularla; 9 öğrenci ile odak grup görüşmesi yapılmış ve YYS ile ilgili düşünce ve görüşleri alınmıştır. Araştırmanın amacına binaen nitel araştırma yöntemi olan durum çalışması deseni benimsenmiştir. Elde edilen verilerin sıklık analizi ve görüşmelerin içerik analiz vasıtasıyla çeşitli bulgulara erişilmiştir.

Bulgular: Öğrencilerin %41’i mini sınavların tamamını cevaplamıştır. Ankete 170 öğrenci katılmıştır. En az izlenen ders videosu %52,216’lık oran ile “Genel Mantarlar” başlıklı ders; en çok izlenen ders videosu ise %82,75 oranı ile “Fırsatçı Mikozlar” olmuştur. Ders notlarının önceden verilmiş olmasının öğrenmeyi motive ettiğini belirten öğrenci oranı %74,40, ders içeriğinin amaca uygun hazırlanmış olduğunu belirtenlerin oranı %80,46 olmuştur. Hatta öğrenenlerin %59,16’u esnek yöntem olduğunu belirtmişlerdir. Ancak Moodle sistemine erişim sorunu en sık sorun olarak belirtilmiştir. Ayrıca öğrenciler sınıf öncesi hazırlık için çok zaman alan bir yöntem olduğunu ders için uygulanamayacağı yönünde görüş bildirmişlerdir.

Sonuç: Yabancı literatürde popüler bir konu olan TYS'nin, oldukça az sayıda ulusal bilimsel araştırmaya konu edinildiği, özellikle tıp eğitiminde mikrobiyoloji gibi temel tıp bilimlerinde ülkemizde yapılan bir yayına rastlanmadığı tespit edilmiştir. TYS uygulamasına yönelik daha fazla çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Ters Yüz Sınıf, Temel Tıp Bilimleri, Mikrobiyoloji, Nitel Veri, Tıp Eğitimi

Tıp Eğitiminde Güncel Bir Konu “Eko-Etik Liderlik”

Didar Baldan Saraç

baldansarac@hotmail.com, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Ayşen Til

draysentil@gmail.com, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Neşe Kaklıkkaya

nkaklikkaya@ktu.edu.tr, Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi

Neşe Zayım

nzayim@akdeniz.edu.tr, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyoistatistik ve Tıbbi Bilişim Anabilim Dalı

Sağlık hizmeti sunumu artan sağlık hizmet talebi, yaşlanan dünya nüfusu, kısıtlı kaynakların adaletsiz dağılımı ve bunlardan kaynaklanan çeşitli sağlık riskleri nedeniyle önceki yüzyıldan farklı bir boyuta evrilmiştir. Önceden hizmet sağlayıcı ve bilimsel yaklaşım gösteren doktorlar olmak toplum tarafından yeterli görülürken, artık doktorlardan bunlara ek olarak bir takım profesyonel yeterlilikler de taşınmaları beklenmektedir. Hekimlerden beklentilerin değişmesinin yanında tıp fakültelerinin de sorumlulukları değişmiştir. Sağlık hizmetlerinin etik tarafı ile ilgili sorumluluklar hekimlerin bireysel ve vicdani tercihleri olmaktan çıkıp, fakültelerin öğrencilerine kazandırmaları gereken yeterliliklere dönüşmüştür. Özellikle sosyal hesap verebilirlik kavramının yaygınlaşması sonrasında değişen şartlara uyum sağlayıp, topluma öncü olmak, gerektiği yerde değişime liderlik etmek hekimlerin görevi olarak kabul edilmiştir. Bu bağlamda bakıldığı zaman fakültelerden sürdürülebilirlik ilkelerine uyması, çevreye duyarlı fakülteler olması beklenirken, mezunlarından da aktivizm-savunuculuk, eko-etik liderlik gibi yeterliliklere sahip olması beklenmektedir.

Sosyal hesap verebilirlik, bir kuruluşun kararlarının ve eylemlerinin, diğer sosyal kuruluşlar, özel kişiler ve kamu tarafından paylaşılan veya kontrol edilen etik standartlarla sorgulanmasıdır. Buna ek olarak, kuruluşların veya yöneticilerin, diğer sosyal kurumlar ve özel kişiler tarafından kendilerinden hesap sorulabileceğini kabul etmesi anlamına gelmektedir. Tıp fakültelerinde de bu kavram ön plana çıkmaya başlamış ve okulların eğitim, araştırma ve hizmet sunumundaki potansiyellerini daha iyi kullanmaları ve sağlık sektörünün genel performansını iyileştirmede daha belirgin bir rol oynamaları önemsenmiştir. Müfredat geliştirirken paydaşlarla iletişim kurmaları, fikir almaları ve bunları kararlarına yansıtmaları istenmektedir.

Gezegen sağlığının korunması ve geliştirilmesi küresel, ekolojik ve coğrafi sağlık, koruyucu sağlık, sağlığın sosyal belirleyicileri, iklim değişikliği, dünya bilimi, etik ve sistemler teorisi gibi pek çok boyutta ele alınması ve sektörler arası iş birliği ile sağlanabilir. Sağlık profesyonellerinden, doğal kaynakların ve ekosistemlerin korunması, çevre kirliliğinin azaltılması ve iklim değişikliğinin etkilerinin azaltılması gibi konularda da politika geliştirilmesine ve uygulanmasına katkı sağlaması beklenmektedir. Bu nedenle tıp eğitiminde öğrencilere insan sağlığı ile çevre sağlığı arasındaki ilişki ve etkileşimlerinin öğretilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Sosyal hesap verebilirlik bağlamında gezegen sağlığı ele alındığında fakültelere çevreye duyarlı fakülte olmak gibi bir misyon kendiliğinden yüklenmiştir. Çevreye duyarlı fakülteler, çevresel değişikliklerin farkında, bu değişikliklerin yaratacağı sonuçlara hazırlıklı ve çevre konusunda fark yaratabilecek yetkinlikte mezunlar yetiştirmeyi amaçlayan fakültelerdir. Eğitim programlarını bu doğrultuda şekillendirirler. Bunun yanında kanıta dayalı eylem planları hazırlayıp, planları tüm paydaşlarla paylaşım farkındalık yaratırken kendi sürdürülebilirlik önlemlerini de alırlar.

Çevreye duyarlı fakültelerin odağında olan gezegen tıbbı, insan sağlığı ile gezegen sağlığı arasındaki etkileşimleri anlamaya ve bu konuda çözümler üretmeye odaklanan disiplinler arası bir bilim alanıdır. Bu alan bireylerin sağlığının korunması ve geliştirilmesi için ekosistemlerin ve gezegenin sağlığının da dikkate alınması gerektiğini savunur. Gezegen tıbbı tıp, ekoloji, biyoloji ve yer bilimleri gibi farklı bilim alanları arasında iş birliğini gerektirir.

Tüm bu beklentilerin karşılanması ve karşı karşıya olduğumuz iklim kriziyle en iyi şekilde baş edilebilmesi için geleceğin hekimlerinin bu durumların farkında olması ve topluma liderlik etmesi gerekmektedir. Bunun doğal sonucu olarak tıp fakülteleri mezunlarını eko-etik liderler olarak yetiştirmekle h kuml d r. Eko-etik liderlik doğal  vrenin korunması ve sürdürülebilirliğe odaklanan liderlik biçimidir. Eko-etik liderler  vresel sürdürülebilirliği öncelerken, ekonomik büyüme,  vrenin korunması ve sosyal sorumluluğun dengelenmesi için  z mler bulmaya çalışır. Eko-etik liderlik, sağlık profesyonellerinin eğitimi için sürdürülebilirlik, değerler, iş birliği, adalet, savunuculuk ve gerekirse aktivizm merkezli entegre bir yaklaşım sunar.

Anahtar Kelimeler: Eko-etik Liderlik, Liderlik, Gezegen Sağlığı

Tıp Eğitiminde Öğrenci Desteği ve Danışmanlık Programları: Bir Uygulama Örneği

Esma Bilgiç

011800043@ogr.uludag.edu.tr, Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi

Halit Mustafa Acar

011700139@ogr.uludag.edu.tr, Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi

Mevlüt Okan Aydın

okanaydin@uludag.edu.tr, Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Tıp fakültesi son derece zorlu bir akademik deneyim ve psikolojik stresin özellikle yoğun yaşandığı bir zamandır; öğrenciler yükseköğretimin zorluğu yanı sıra geç ergenlik ve genç yetişkinlik döneminin de beraberinde getirdiği birçok farklı sorunla baş etmektedir (1-2). Tıp fakültesi öğrencilerinin okula girişlerinde ise karşılaştıkları sorunlardan bazıları şunlardır: karmaşık tıp müfredatından kaynaklanan stres, duygusal olgunlaşmamışlık ve yeni çevreye uyum sağlama (3). Bu sorunların çözümleri için yetişkin eğitime uygun olarak hareket etmek isteyen kurumlar öğrencileri de yönetime dahil etmenin yollarını aramaktadır. Örneğin, öğrencilerin eğitim içeriğinin yalnızca 'tüketicileri' olmaktan, içerik ve müfredatın aktif işbirlikçilerine, ortak yapımcılarına ve ortak yaratıcılarına doğru yeniden kavramsallaştırmaya yönelik bir hareket vardır. (4)

Öğrenciler karşılaştıkları bu sorunlarla mücadele edebilmek için danışmanlığa ihtiyaç duymaktadır. Tıpta da danışman öğrenci ilişkisinin oluşturulmasına ciddi önem verilmektedir (5). Tıp öğrencilerine yönelik farklı danışmanlık programları tasarlanmış olup kariyer danışmanlığı sağlamak, profesyonelliği geliştirmek, kişisel gelişimi desteklemek veya öğrencilerin araştırmaya veya belirli bir uzmanlığa olan ilgisini artırmak gibi çeşitli hedefleri içermektedir (6).

Amaç: Bu çalışmada Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi (BUÜTF) öğrencilerinin sosyal, ekonomik, psikolojik ihtiyaçlarını tespit edilmesi, aynı zamanda öğrencilerin yönetime aktif katılımının desteklenmesi ve bu konularda danışmanlık hizmeti sağlanması; ardıma ihtiyacı olan öğrencilerin gerekli desteği alması ve okul yönetimine, eğitime dair olan önerilerinin uygulanabilir olduğu takdirde desteklenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: 021-20222 akademik döneminin başında BUÜTF öğrencilere dagha sonra da süresiz şekilde açık kalacak olan; demografik sorular ve iletişim soruları ile başlayıp danışmanlık hizmeti soruları ile sona eren 10 soruluk çevrim içi ortamda bir anket sunulmuştur. Danışmanlık hizmeti konu başlıkları sağlık, akademik, maddi, barınma, psikolojik, sosyal problemler ve diğer seçeneklerinden oluşmaktaydı. Anketin sonunda danışmanlık alınmak istenen durumun açık uçlu olarak cevaplanması istenmiş ve bu şekilde noktalanmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin tamamına danışmanlık sorularının öncelik, aciliyet ve konu başlıklarına göre sınıflandırılarak, mail üzerinden veya yüz yüze görüşmeler ile geri dönüşler yapılmış olup gerekli yerlerle öğrencilerin birebir görüşmesi sağlanmıştır. Ankete her dönemden öğrenci katılmış fakat yanıtların %76'sı prelinik öğrencilerinden gelmiştir. Öğrenciler en fazla sağlık alanında (%42,1) destek almak istemiş bunların da büyük bir bölümü psikiyatrik desteğe ihtiyaç duyduklarını belirtmiştir. Bu talebin artmasıyla birlikte fakülte yönetimi psikolojik danışmanlık birimini kurmuş, klinik psikologlar hafta içi bir gün randevu sistemiyle yalnızca BUÜTF öğrencilerine hizmet vermeye başlamıştır. Aynı zamanda fakülte bünyesindeki psikiyatri polikliniklerinden bir tanesi haftanın bir günü yalnızca BUÜTF öğrencileri için yine randevu sistemiyle yalnızca BUÜTF öğrencilerine ayrılmış sağlık alanını takiben çalışmaya katılan öğrencilerin %32,6'sı akademik, %14,7'si maddi konularda danışmanlık istemiştir. Maddi problemlerle danışmanlık almak isteyen öğrencilerin ekonomik durumları tespit edilmiş, öğrenciler gizliliği korunarak ihtiyaç duydukları maddi destek sağlanmaya çalışılmıştır.

Sonuç: Tıp öğrencileri okul ve sosyal yaşamlarında farklı türde zorluklarla karşı karşıya kalmaktadır. Bu sorunlar için ortaya çıkmış danışmanlık birimleri tıp fakültesi öğrencilerinin profesyonel ve kişisel

gelişimi amacına hizmet eder. Tıbbi bağlamda resmi bir danışmanlık programının yokluğunda öğrenciler klinik stajlar, araştırmalar ve rotasyonlar sırasında danışmanlık ilişkileri kurarlar. Ancak resmi danışmanlık programları da kurumsal düzeyde ihtiyaç analizi yapılmadan ortaya çıktığından bu programlar tıp fakültesi öğrencilerinin sorunlarının çözümlerine yönelik özel strateji ve yaklaşımlardan yoksundur; tüm tıp öğrencileri için aynıdır (7). BUÜTF' de yürütülen bu çalışmanın diğer tıp kurumlarının öğrencilerin yararına bu tür programlar başlatmasında etkisi olabilir.

Anahtar Kelimeler: Tıp Fakültesi Öğrencileri, Danışmanlık, Psikolojik Destek, Sosyal Destek, Ekonomik Destek

Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Dijital Vatandaşlık Algı Düzeylerinin İncelenmesi: Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Örneği

Bariş Sezer

barissezer@hacettepe.edu.tr, Hacettepe Üniversitesi

Gökçe Özcan

gokce.ozcan@hacettepe.edu.tr, Hacettepe Üniversitesi

Dijital vatandaşlık, bilgi ve iletişim kaynaklarını kullanırken eleştirebilen, çevrimiçi yapılan davranışların etik sonuçlarının farkında olan, teknolojiyi başkalarına zarar vermeyecek şekilde kullanabilen, internet ortamında iletişim hakkını kullanan, yaptığı paylaşımlarında ve işbirliğinde doğru tutumu sergileyen ve başkalarını da bu yönde teşvik eden vatandaş olarak tanımlanabilir. Özellikle pandemi sırasında/sonrasında fakültelerde e-öğrenme ortamlarının oldukça yoğun kullanılması bu kavramın yükseköğretimde önemini artırmıştır.

Bu bağlamda bu araştırmanın amacı tıp fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin dijital vatandaşlığa yönelik algı düzeylerinin belirlenmesi ve bu düzeyin çeşitli değişkenlere göre incelenmesidir. Araştırma tarama modeline göre gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubu Dönem 1, 2 ve 3'de öğrenim gören 578 öğrenciden oluşmuştur. Veriler; Kişisel Bilgi Formu ve Dijital Vatandaşlık Ölçeği ile elektronik yoldan toplanmıştır. Verilerin analizi SPSS 22.0 istatistik paket programı ile yapılmıştır.

Araştırmada Dönem 1'de öğrenim gören öğrencilerin dijital vatandaşlık algı düzeylerinin orta, Dönem 2 ve 3'de öğrenim gören öğrencilerin ise yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin dijital vatandaşlık algı düzeyleri ile cinsiyet, yaşanan yer değişkenlerine göre anlamlı bir ilişki bulunmazken, internet kullanım süresi ve dönem değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Araştırmanın gerçekleştirildiği fakültede verilen Bilgi Okuryazarlığı dersinin (araştırmanın gerçekleştirildiği zaman aralığında Dönem 1 öğrencileri bu dersi henüz almamıştır), Dönem 2 ve 3'de yer alan çalışma grubunun yüksek algı düzeyine sahip olmalarına etki etmiş olabileceği düşünülmektedir. Dijital vatandaşlık konusunun doğrudan ya da dolaylı olarak yer aldığı derslerin eğitim programına entegre edilmesi, hekim adaylarının bu doğrultuda yeterliklerinin artırılmasına destek sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: E-öğrenme, Dijital Vatandaşlık, Bilgi Okuryazarlığı

Tıp Fakültesi Öğrencilerinin E-Derslere Yönelik Memnuniyetlerinin İncelenmesi

Alev Orhan

alevorhan@cumhuriyet.edu.tr, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Yıldızeli MYO

Barış Sezer

barissezer@hacettepe.edu.tr, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi

Uzaktan eğitim kavramı yıllardır bilinmesine rağmen, günümüzde yaşanan pandemik hastalıklar neticesinde önemi, anlamı ve niteliği sorgulanır hale gelmiştir. Özellikle tıp fakültesi gibi uygulamalı eğitimlerin ağırlıklı olduğu bölümlerde verilen e-derslerin nitelikleri, e-derslere yönelik öğrencilerin tutumları, e-derslerin içeriği, öğretim sürecinin sorgulanması ve niteliğinin artırılması önem kazanmaktadır. Bu çalışmada tıp fakültesinde okuyan öğrencilerin pandemi döneminde verilen e-derslere yönelik memnuniyet düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmada tıp fakültesinde okuyan öğrencilerin e-derslere yönelik memnuniyet düzeylerinin cinsiyet, maddi durum yeterlilik ve e-öğrenmenin etkili bir model olması açısından belirlenmesi amaçlanmaktadır. Çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden olan genel tarama modellerinden tekil tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunda kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılarak bir üniversitenin tıp fakültesinde öğrenim görmekte olan toplamda 325 öğrenci yer almaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak E-Derslere Yönelik Memnuniyet Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma verilerinin analizi için SPSS 23 programı kullanılmıştır.

Veriler analiz edildiğinde tıp fakültesi öğrencilerinin e-öğrenmelerine yönelik memnuniyet düzeyleri ile cinsiyetleri arasında genel olarak anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir ($p>.05$). Kadın öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik tutumları ($=105,60$) erkek öğrencilere ($=97,11$) göre yüksek olmasına rağmen anlamlı bir farklılık çıkmamıştır ($p>.05$). Veriler alt faktörler bazında incelendiğinde ise kullanılan materyaller ve iletişim araçları ($p<.05$) hariç diğer faktörlerde (öğretmen-öğrenci etkileşimi, ortam tasarımı, E-derslere yönelik tutum, dersin içeriği ve öğretim süreci) anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>.05$). Öğrencilerin e-öğrenmelerine yönelik memnuniyet düzeyleri ile maddi olanaklarının yeterliliği arasında genel olarak anlamlı fark olduğu belirlenmiştir ($p<.05$). Maddi olanakları yeterli öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik tutumları ($=111,13$) yetersiz öğrencilere ($=95,71$) göre daha olumludur. Alt faktörler bazında incelendiğinde ise e-derslere yönelik tutum ($p>.05$) hariç diğer faktörlerde (kullanılan materyaller ve iletişim araçları, öğretmen-öğrenci etkileşimi, ortam tasarımı, dersin içeriği ve öğretim süreci) anlamlı farklılık bulunmuştur. Öğrencilerin e-derslere yönelik memnuniyet düzeyleri ile e-öğrenmenin etkili bir öğrenme modeli olması hakkındaki görüşleri açısından genel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<.05$). E-öğrenmenin etkili bir model olduğunu düşünen öğrencilerin e-derslere yönelik tutumları ($=127,79$) etkili olmadığını düşünen öğrencilere ($=97,67$) göre daha olumludur. Tüm alt faktörler açısından incelendiğinde öğrencilerin e-öğrenmenin etkili bir öğrenme modeli olması hakkındaki görüşleri açısından anlamlı fark bulunmuştur. Kullanılan materyaller ve iletişim araçları, öğretmen-öğrenci etkileşimi, ortam tasarımı, e-derslere yönelik tutum, dersin içeriği ve öğretim süreci faktörleri açısından e-öğrenmenin etkili bir model olduğunu düşünen öğrencilerin e-öğrenmeye yönelik tutumları etkili olmadığını düşünen öğrencilere göre daha olumludur.

Anahtar Kelimeler: E- derslerin niteliği, öğretme-öğrenme süreci, tıp eğitimi

Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Kariyer Tercihinde Motivasyonlar ve Eğitime Dair Beklentileri: Uludağ Üniversitesi Örneği

Esmâ Bilgiç
011800043@ogr.uludag.edu.tr, Bursa Uludağ Üniversitesi
Mevlüt Okan Aydın
okanaydin@uludag.edu.tr, Bursa Uludağ Üniversitesi
Züleyha Alper
zalper@uludag.edu.tr, Bursa Uludağ Üniversitesi

Giriş: Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de sağlık çalışanlarına ihtiyaç gün geçtikçe artmaktadır (1). Bu sebeple tıp fakültesini tercih eden öğrencilerin sahip oldukları motivasyonlar önem arz etmektedir. Kariyer tercihi, diğer bütün profesyonel alanlarda olduğu gibi tıp fakültesi öğrencileri için de birçok faktörün etkisiyle ortaya çıkmaktadır (2-8). Bunlar kişinin sosyal yaşantısına ve mali durumuna yönelik (para, statü ve şöhret gibi) ya da meslek alanına ilgi (profesyonel merak, insanlara hizmet etmek gibi) olarak sınıflandırılabilir (3). Öğrenci beklentilerinin değerlendirilmesi, eğitim kalitesini artırma sürecinin anahtarıdır ve eğitim sistemiyle ilgili sorunları tespit etmenin en güvenilir yollarından biridir (4). Aynı zamanda tıp fakültesi eğitime ve tıp doktoru olmaya yönelik algıları öğrencilerin sürekli olarak değişen kariyer imajına katkıda bulunacaktır (5-7).

Amaç: Bu çalışma 2022-2023 ve 2023-2024 akademik yılları başında Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesine giriş hakkı kazanıp kayıt yaptıran birinci sınıf öğrencilerine eğitim öğretim döneminin ilk haftası tıp fakültesine dair algı, beklenti ve motivasyonlarını -iki yıl arasındaki farklar da ortaya çıkarılarak- ölçmek amacıyla oluşturulmuştur.

Yöntem: Çalışma 16 Eylül 2022 ve 19 Eylül 2023 tarihlerinde Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde yürütülmüştür. Kayıt yaptıran birinci sınıf öğrencilerinin akademik dönemin başında tıp fakültesine giriş motivasyonları ve fakülteden beklentilerinin değerlendirilmesi için çevrim içi anket düzenlenmiştir. Anket demografik veriler, motivasyon ve beklentiler olmak üzere üç ana bölüm olarak öğrencilerle paylaşılmıştır. Tıp fakültesine geliş motivasyonları, üniversite hayatı ve tıp eğitiminden beklentilerini değerlendirmek amacıyla 5'li Likert Ölçeği ile oluşturulmuş sorular öğrencilere yöneltilmiştir. Anket; öğrencilerin genel öneri, talep ve görüşleri için bir açık uçlu soru ile tamamlanmıştır.

Bulgular: 2022 yılında 147, 2023 yılında ise 227 olmak üzere toplamda 374 öğrenciden alınan veriler istatistiki olarak incelenmiştir. Öğrencilerin %41'i tıp fakültesine okumaya ilköğretimde karar verdiğini belirtmiş ve iki yıl arasında oransal olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p < 0.05$). Tıp fakültesini tercih sebeplerinde yalnızca içsel motivasyona sahip öğrenciler %3,7 (araştırmacı hekimler ve bilimsel araştırma yapmak), yalnızca dışsal motivasyona sahip öğrenciler %43,0 (diğerleri) ve her ikisine de sahip olan öğrencilerin oranı %53,3 olarak saptanmıştır. İki yıl arasında motivasyon açısından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Seçimde kararın kendisine ait olmadığını belirten öğrenciler büyük oranda puanları ile bu alanı seçtiklerini ifade etmişlerdir. 2022 yılına oranla 2023 yılında giriş yapan öğrencilerin mezun oldukları hedefleri "akademisyen ve araştırmacı alanları" ve "tıp dışı ve uzman hekimlik alanları" olarak ikili şekilde sınıflandırılmış, fakat yıllar arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. "Fakülte ve üniversiteden beklentiler" bölümünde ise sağlanacak burs imkanlarının yeterli olmayacağını düşünenlerin çoğunlukta olduğu; eğitim-öğretim dönemi boyunca danışabilecekleri bir öğretim üyesi bulunması taleplerinin ise çok yüksek olduğu görülmüştür.

Sonuç: Motivasyonun öğrenme başarısıyla ilişkisi bilimsel olarak kanıtlanmıştır. Kariyer seçimine dair entelektüel merak ve fedakar güdüler içsel motivasyonlar olarak değerlendirilir. Aile baskısı, statü, maddi gelir ve prestij dışsal motivasyonlar olarak değerlendirilir ve bu öğrencilerin seçimlerinin kontrollü olduğu gösterilmiştir. Birçok çalışmada daha çok, tıp fakültesi öğrencilerinin içsel motivasyona sahip olduğu gösterilmiştir (6,7). Fakat bu çalışma Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp

Fakültesini tercih eden öğrencilerde dışsal motivasyonların daha baskın olduğunu göstermiştir. Yalnızca motivasyonu değil eğitim beklentisini de ölçen çalışmada öğrencilerin danışmana ihtiyaç duyduklarını en fazla oranda belirtmesi, eğitim sürecinde yol gösterici olarak bir öğretim üyesinin varlığının gerekliliğini ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: kariyer tercihi, motivasyon

Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Mesleki Göç Niyeti: Çok Merkezli Bir Araştırma

Mevlüt Okan Aydın

okanaydin@uludag.edu.tr, Bursa Uludağ Üniversitesi

Ayça Sıla Kumtepe

011800030@ogr.uludag.edu.tr, Bursa Uludağ Üniversitesi

Esmâ Bilgiç

011800043@ogr.uludag.edu.tr, Bursa Uludağ Üniversitesi

Züleyha Alper

zalper@uludag.edu.tr, Bursa Uludağ Üniversitesi

Giriş: Beyin göçü, yetiştirilmesi için büyük kaynak gerektiren veya yetiştiği halde ilgisizlik ve olanaksızlık nedeniyle bilim insanı, hekim, mühendis gibi vasıflı insan gücünün daha gelişmiş ülkelere göç etmesi olarak tanımlanmaktadır (1). Küresel sağlıkta insan gücü açığını kapatmada sağlık işgücü göçü özellikle son yıllarda gelişmekte olan ülkeler tarafından başvurulan bir yöntem olmuştur (2). Türkiye'deki sağlık çalışanlarının sistematik göçü gün geçtikçe daha belirgin hale gelmiştir. Sağlık alanındaki yeni mezunların aktif çalışma hayatına direkt olarak yurt dışında başlaması da son yıllarda gittikçe artmaktadır (3). Türkiye Tabipler Birliği verileri, aktif olarak çalışan hekimlerin göç sayısının son 8 yılda 15 kat arttığını göstermektedir (4). Görevine Türkiye'de başlamayıp, uzmanlık için doğrudan yurt dışına giden hekim sayısında da son 10 senede sistematik bir artış olduğu bildirilmiştir (5). Uluslararası beyin göçünün en dikkat çeken alanlarından bir tanesi hekim göçüdür. Türkiye'de sağlık sektöründe nitelikli insan gücü açığı bulunduğu bildirilmiştir (6). Mevcut sistemde 2020 yılında Türkiye'de 1 doktor başına 498,2 kişinin düştüğü ve OECD ortalaması 341,3 olduğu kaydedilmiştir.

Amaç: Bu çalışma, Türkiye'deki devlet üniversiteleri bünyesindeki tıp fakültesi öğrencilerinin mesleki göç üzerine olan algı ve beklentilerini ölçmeyi amaçlamıştır.

Yöntem: Çalışma için hazırlanan anket Türkiye'deki devlet üniversitesi bünyesindeki tıp fakülteleri ile çevrim içi platformda paylaşılmıştır. Anket; demografik veriler, okula giriş motivasyonu, bilinen yabancı dil gibi farklı temalar için 27 çoktan seçmeli sorudan oluşmaktadır. Anket 01.08.2022-08.12.2022 tarihlerinde uygulanmıştır.

Bulgular: Türkiye'deki 18 devlet üniversitesi tıp fakültesinden öğrencilerin yanıtladığı bu anket değerlendirildiğinde; yabancı ülkede çalışmayı planlayan öğrencilerden üçte biri fakülteye girişteki en önemli sebep olarak "bilimsel araştırma yapmak" olduğunu belirtmiştir. Yabancı ülkeleri tercih etmeyi düşünenlerde "dahili uzmanlık isteme oranı" Türkiye'de kariyerini sürdürmek isteyenlere göre anlamlı olarak daha düşük bulunmuş ve temel bilimler için ise tam tersinin söz konusu olmuştur. Lisans eğitimi süresince eğitim amaçlı yurt dışı deneyimi sağlayan öğrencilerin yurt dışı kariyer yapma isteği anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur. Türkiye'de kalmayı tercih etmeyi planlayan öğrenciler arasında ise bu kararlarının arkasındaki en büyük etkenin "ülke aidiyeti" olmasıyla beraber Türkiye'de kalmaları üzerine en az etkisi olan unsur olarak "sağlık sistemine aşına olunması" durumu gösterilmiştir. "Ülke aidiyeti" sebebiyle kalmak isteyen öğrenciler arasında ise sadece %7.1'i ileri düzey İngilizce, %0.4'ü ileri düzey Almanca ve aynı grubun yalnızca %0,7'si bunlar dışında bir dili ileri düzeyde bildiğini beyan etmiştir. Türkiye'de kalmak istediğini dile getiren öğrencilerden %90,4'ü "olumsuz koşullarda göç" edebileceğini, yalnızca %9,6'sı bu kararlarının hiçbir surette değişmeyeceğini belirtmiştir. İleri düzey İngilizce bilenlerin arasında sadece %2,9'u ülkede kalmayı planladığını bildirirken; yurt dışında kariyer planlayan ve planlamayan öğrencilerin "yurtdışı kariyeri için hazırlık yapma" oranları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Sonuç: Tıp eğitimini almaya devam eden öğrencilerin yurt dışında kariyer planı yapmak isteme kararları üzerinde birden fazla etmen vardır. Bu etmenler arasında yalnızca dil bilgisi değil, tercih edilecek uzmanlık alanının da var olduğu görülmüştür. Daha önce yurt dışında eğitimde bulunmuş olmanın da bu yolun önünü anlamlı ölçüde açmış olduğu gözlenmiştir ve bu durum öğrencilerin gelecekte

izecekleri yol hakkında bilgi veren bir husus olarak göze çarpmıştır. Türkiye’de kariyer planlayan öğrencilerin, en az yurt dışında kariyer planlayan öğrenciler kadar hazırlık içerisinde olması, bu tercihler arasında herhangi bir iş gücü farkı olmadığı kanısını doğurmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yurtdışı Kariyer, Hekim Gc

Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Yapay Zeka Hazır Bulunuşluk Düzeylerinin Belirlenmesi

Hatice Aktaş

hatkeles@gmail.com, Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları AD

Atike Tekeli Kunt

atikemd@gmail.com, Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Kardiyovasküler Cerrahi AD

Didem Daymaz

dokdemaz@hotmail.com, Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD

Meral Demirören

meraldemiroren@gmail.com, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi AD

Giriş: Yapay zeka uygulamalarının gelecekte hekimlerin rollerinin çoğunu alması ve hekimlere yeni görevler açması çok muhtemeldir. Tıp öğrencilerinin ve hekimlerin yeni rollere ve görevlere hazır olmak için, standart tıp eğitimine ek olarak yapay zeka ve veri biliminin temellerini, matematiksel kavramları ve ilgili etik ve tıp hukuku konularını anlamaları gerekmektedir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı tıp fakültesi öğrencilerinin tıpta yapay zeka konusunda hazır bulunuşluk düzeylerinin ve sosyodemografik özelliklerle ilişkisinin belirlenmesidir.

Yöntem: Tanımlayıcı tipteki bu çalışmanın evrenini toplam 1048 kişiden oluşan Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencileri oluşturmuştur. Veri toplama araçları bazı sosyodemografik verilerin (yaş, cinsiyet, tıp fakültesi eğitim dönemi, lisans öncesi eğitim programı) sorgulandığı anket formu ve "Tıp Öğrencileri için Tıbbi Yapay Zeka Hazır Bulunuşluk Ölçeği"dir (Karaca O, Çalışkan SA, Demir K. Medical artificial intelligence readiness scale for medical students (MAIRS-MS) - development, validity and reliability study. BMC Med Educ. 2021, 18;21(1):112). Veriler çevrimiçi ortamda gönüllülük esasında ve onam alınarak toplanmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan 322 öğrencinin (%30,7) %62,4'ü kadın olup, yaş ortalamaları $21,9 \pm 2,7$ yıldır. Araştırmaya en çok katılım dönem 4'ten olmuş (%36,6), bunu sırasıyla dönem 3 (%25,8) ve dönem 1 (%21,7) izlemiş, en az katılım dönem 5'ten (%4,7) olmuştur. Araştırmaya katılanların %46,2'si lise hayatının bir bölümünde ya da tamamında Fen Lisesine devam ettiğini belirtirken, %39,7'si Anadolu Lisesinde eğitim aldığını belirtmiştir. Veri bilimi veya yapay zeka konularında daha önce ders/eğitim aldığını belirten 24 kişidir (%7,5). Tıbbi Yapay Zeka Hazır Bulunuşluk Ölçeğinden alınabilecek en düşük puan 22 en yüksek puan 110'dur. Katılımcıların puan ortalaması $62,4 \pm 20$ (minimum=22, maksimum=110), ortanca değeri 66 tespit edilmiştir. 137 kişi (%42,5) ortalamanın altında ölçek puanına sahiptir. Ölçek alt faktörlerinden alınan puan ortalamaları sırasıyla bilişsel faktör için $21,2 \pm 7,0$; beceri faktörü için $23,6 \pm 8,3$; öngörü faktörü için $8,6 \pm 3,0$; etik faktörü için $8,9 \pm 3,2$ olarak hesaplanmıştır. Toplam ölçek puanları cinsiyet ($p=0,355$), eğitim dönemleri ($p=0,077$) ve lise programları arasında ($p>0,05$) istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermezken, daha önce bu konuda eğitim alanların ölçek puanları istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur ($p<0,001$).

Sonuç: Bu çalışmada tıp öğrencilerinin Tıbbi Yapay Zeka Hazır Bulunuşluk Ölçek puan ortalaması orta düzeyde bulunmuş olup geliştirilmeye ihtiyaç vardır. Yapay zekanın tıbbi uygulamadaki şu anki kullanımı ve gelecekte giderek artması beklenen kullanım alanları göz önünde bulundurulduğunda hekim adaylarının bu konudaki bilgi ve farkındalığı giderek önem kazanmaktadır. Tıp öğrencilerini mesleki yaşama hazırlama bağlamında yapay zeka ve tıbbi uygulamalarda kullanımına tıp eğitimi programlarında yer verilebilir.

Anahtar Kelimeler: Yapay zeka, tıp öğrencileri, hazır bulunuşluk, ölçek

Tıp Fakültesi Öğretim Elemanlarına ve Öğrencilerine Göre Pandemi Döneminde Verilen Uzaktan Eğitim Hizmetinin Niteliği

Alev Orhan

alevorhan@cumhuriyet.edu.tr, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Barış Sezer

barissezer@hacettepe.edu.tr, Hacettepe Üniversitesi

Uzaktan eğitim süreci ile belirli noktalarda fırsat eşitliğinin sağlanması, farklı kültürlerden bireylerin ortak alan çalışmaları, zaman ve mekân bağımsızlığı ile ülkelerin çağın gereksinimlerine ayak uydurması mümkündür. Bu bağlamda uzaktan eğitim hizmetinin niteliği önem kazanmaktadır. Bu çalışmada uzaktan eğitim hizmetinin niteliğine ilişkin tıp fakültesi öğretim elemanlarının ve öğrencilerin görüşleri ele alınmıştır. Çalışmada uzaktan eğitim hizmetine ilişkin öğretme-öğrenme sürecinin niteliğini etkileyen etmenlerin belirlenmesi, bu süreçte yaşanan sorunların tespit edilmesi ve bulgulara dayalı önerilerin ortaya konulması amaçlanmıştır.

Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. Çalışmada görüşü alınan öğretim elemanları ve öğrenciler aşamalı örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. İlk aşamada üniversiteler üst, orta ve alt olmak üzere üç aşamaya ayrılmış ve bu grupların her biri bir tabaka olarak belirlenmiştir. Örneklem için üst, orta ve alt gruptan birer tane olmak üzere üç üniversite belirlenmiştir. İkinci aşamada ise katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Çalışmanın örneklemini maksimum çeşitliliğin ve veri doygunluğunun sağlandığı 3 farklı üniversitede görev yapan 19 öğretim elemanı ve 15 öğrenciden oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen “Uzaktan Eğitimin Niteliğinin Belirlenmesine İlişkin Görüşme Formu” kullanılmıştır. Araştırma verilerinin analizi için MAXQDA Pro2020 (20.4.0) programı kullanılmıştır.

Verilerin analizi öğretim elemanları ve öğrencilerin görüşleri olmak üzere iki tema altında toplanmıştır. Öğrenci görüşleri temasının altında yer alan kodlar; “sınav niteliği, devam durumu, devlet desteği, alternatif ölçme ve değerlendirme, teknolojik alt yapı, hedeften haberdar etme, motivasyon, öğretim elemanı niteliği, öğretim yöntem ve teknikleri, eğitici-öğrenci iletişimi ve eğitimin niteliği” olarak belirlenmiştir. Öğretim elemanları görüşleri temasının altında ise “uzaktan eğitim sürecinin niteliği, uzaktan eğitim sürecindeki sorunlar ve uzaktan eğitimin niteliğini arttıracak öneriler” olmak üzere üç alt tema bulunmaktadır. Uzaktan eğitim sürecinin niteliği alt teması, öğretim yöntem ve teknikleri, devam durumu, sınav niteliği, program içeriği, multidisipliner dersler, uygulama imkânı, alternatif ölçme değerlendirme, dijital materyaller, bilginin yapılandırılması, mekân ve zaman bağımsızlığı kodlarından oluşmaktadır. Uzaktan eğitim sürecindeki sorunlar alt teması, hoca-öğrenci iletişimi, meslek niteliği, öğretim elemanı niteliği, kayıt altında olması, öğrenci niteliği, ders süreleri, öğrenci motivasyonu, öğrenci sayısı, teknolojik alt yapı kodlarından oluşmaktadır. Uzaktan eğitimin niteliğini arttıracak öneriler alt teması ise, uzaktan eğitim eğitimi, kameraların aktive edilmesi, yapay zekânın eğitime uyarlanması, kodlama eğitimleri, teknolojik ve fiziki alt yapı olanakları, devlet desteği, öğretme öğrenme süreci takibi kodlarından oluşmaktadır. Her iki sonuç birlikte analiz edildiğinde ise; öğretim elemanları ve öğrencilerin sınav niteliği, devam durumu, devlet desteği, alternatif ölçme ve değerlendirme, teknolojik alt yapı, motivasyon, öğretim elemanı niteliği, öğretim yöntem ve teknikleri, hoca-öğrenci iletişimi kodlarında ortak olan görüşler söz konusudur.

Anahtar Kelimeler: Öğretim hizmetinin niteliği, uzaktan eğitim, tıp eğitimi

Tıp Fakültesine Başlayan Öğrencilerin Üniversite Seçimini Etkileyen Faktörler

Melike Taşci

drmeliketascii@gmail.com, SELÇUK ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ AANATOMİ AD

Rahime Merve Uçar

rmerveucar@gmail.com, SELÇUK ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ TEBAD

Nadire Ünver Doğan

nunver@selcuk.edu.tr, SELÇUK ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ TEBAD

Giriş: Öğrencilerin üniversite seçiminde; ailenin sosyoekonomik düzeyi, yaş, sosyal imkanlar, kampüsün fiziki şartları, öğrenimin kalitesi, arkadaş ve aile etkisi, yaşam maliyeti gibi birçok faktörün etkili olduğu yapılan çalışmalarda gösterilmiştir (1). Bu unsurların farklı fakültelerde öğrenim gören öğrencilere etkisi, yapılan araştırmalarda sorgulanmış olmakla beraber tıp fakültesi için benzer bir çalışmaya rastlanılmamıştır (2,3).

Tıp eğitiminde geleneksel eğitim metotlarının sorgulandığı günümüzde; geleneksel ışık mikroskobu yerine dijital mikroskop kullanmak (4,5), anatomi derslerinde atlas ve maket kullanmak yerine üç boyutlu dijital modellerin kullanımı gibi yeni materyallerin kullanımı tartışılmaktadır (6,7). Türkiye’de 91 adet devlet üniversitesi ve 37 adet vakıf üniversitesi olmak üzere toplamda 128 tıp fakültesi mevcuttur (8). Ülkemizde ki birçok tıp fakültesi farklı imkanlara ve çeşitli eğitim öğretim yöntemlerine sahiptir.

Biz bu çalışmada hekim olmak isteyen öğrencilerin tercih yaparken; üniversitenin fiziki, sosyal, akademik yeterliliğini, verilen eğitimin içeriği, materyallerin yeterliliği ve güncelliği gibi unsurları ne düzeyde sorguladığını ve önemsedğini araştırmak istedik.

Materyal- Metod: Bu çalışma kesitsel tipte bir araştırmadır. Araştırmada 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi’nde eğitim görmeye başlayan 274 öğrenciye ulaşılmaya çalışılmıştır. Toplamda 136 kişi anketimizi yanıtlamıştır. Veriler dijital anket yöntemiyle toplanmıştır.

Bulgular: Çalışmamız 82 (% 60,3) kadın ve 54 erkek olmak üzere toplamda 136 (% 39,7) gönüllü öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya katılan öğrenciler 17 - 20 yaş aralığında olup yaş ortalamaları 18,5 bulunmuştur.

Çalışmamıza katılan öğrencilerin; %54,4’ü tıp fakültesini ilk tercih olarak yazdıklarını, %70,4’ü akademik saygınlığın, %57,4 ‘ü fakülte’deki hocalarının akademik kariyerlerinin tercihinde etkili olduğunu belirtmişlerdir. %61,4’ü ailesinin bulunduğu şehre yakın olmasının, %58,9 şehrin barınma imkanlarının kolaylığının etkin olduğunu, %64 kampüsün fiziki şartlarının, %30,9 üniversitenin bulunduğu şehrin sosyal imkanlarının tercihinde etkili olduğunu ifade etmiştir. %52,2 ailesinin tercihine etkili olduğunu, %30,9’u arkadaş tavsiyesinin, %54,5 online olarak üniversiteyi araştırmanın tercihinde etkili olduğunu belirtmiştir.

Katılımcıların %60,3’ü fakültenin laboratuvar imkanlarının, %61 anatomi dersi için gerekli olan kadavra, maket sayısının, %57,3’ü ise stajlarda pratik uygulamalar yer verilmesinin, %42,5 ise intern hekimliğin çalışma şartlarının kararlarında etkili olduğunu belirtmişlerdir. Öğrencilerimizin %89,9’u fakültenin akredite olmasının, %36,6 fakültenin TUS başarısının seçimlerinde etkili olduğunu belirtmiştir.

Tartışma: Öğrencilerimiz üniversite tercihinde bulunurken literatürden farklı bir şekilde arkadaş tavsiyesinden daha az oranda etkilendiklerini ve literatürle uyumlu olarak ailelerinin üniversite tercihinde etkili olduğu belirtmişlerdir (9). Üniversitenin akademik saygınlığı literatürle uyumlu bir şekilde bizim öğrencilerimizin tercihinde etkili bir faktör olarak bulunmuştur (10,11,12).

Üniversitenin bulunduğu şehrin barınma imkanlarının kolaylığı, maliyetinin ucuz olması ve üniversitenin fiziki imkanları gibi faktörler diğer yapılan çalışmalarda olduğu gibi öğrencilerimizin de tercihinde etkili bulunmuştur (6,13,12).

Mezuniyet sonrasında üniversitenin uluslararası geçerliğe sahip bir diploma sunması farklı çalışmalarda olduğu gibi bizim çalışmamızda da önemli bir etken olmuştur (14). Fakültenin akreditasyonun bu kadar büyük bir oranda (%89,9) dikkate alınmasının ve fakültenin TUS başarısını çok da sorgulanmamasının (%36,6) nedeni olarak; öğrencilerimizin, son zamanlarda gündemde olan mezuniyet sonrası yurt dışı çalışma olanaklarıyla ilgilenmesinden kaynaklanabileceğini düşündük.

Sonuç:

Bu çalışma öğrencilerin üniversite seçiminde; aile isteği, şehir faktörü gibi etkenlerin yanında; akademik saygınlık, fiziksel imkanlar ve öğrenim materyal yeterliliği gibi unsurların da etkili olduğunu göstermiştir. Aynı zamanda fakültenin akreditasyonunun öğrencilerinin gözünde ne denli önemli olduğunu ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Üniversite tercihi, öğrenci

Tıp Öğrencilerinin Tıpta Yapay Zeka (YZ) Hazır Bulunuşluklarının Değerlendirilmesi: Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Örneği

Mevlüt Okan Aydın

okanaydin@uludag.edu.tr, Bursa Uludağ Üniversitesi

Halit Mustafa Acar

011700139@ogr.uludag.edu.tr, Bursa Uludağ Üniversitesi

Esmâ Bilgiç

011800043@ogr.uludag.edu.tr, Bursa Uludağ Üniversitesi

Züleyha Alper

zalper@uludag.edu.tr, Bursa Uludağ Üniversitesi

Giriş: Tıp alanında Yapay Zeka (YZ) ile ilgili çalışmalar; sağlık verilerinin toplanması, yorumlanması, tıbbi görüntülemelerinin değerlendirilmesine kadar geniş bir yelpazeye sahiptir (1). Günümüzde birçok sağlık durumu YZ uygulamaları ile doğru bir şekilde tespit edilebilmektedir (2,3). Sağlıkta YZ teknolojisi ile ilgili ilerlemeler, yakın gelecekte sağlık profesyonellerinin YZ teknolojilerini çeşitli amaçlar için birçok alanda kullanacaklarını göstermektedir (2). Bu çığır açıcı gelişmeler ile birlikte mesleki eğitimin ilgili gelişmelere uyum sağlaması kaçınılmaz bir zorunluluktur (1). Bu nedenle tıpta YZ uygulamalarına ilişkin yeterli bilgi ve becerinin kazanılması, tıp öğrencileri için hayati önem taşımaktadır (4). Bu durum tıp fakültesi müfredatlarının gelecekteki hekimleri, ilerideki meslek hayatlarında YZ uygulamalarını benimsemek için gerekli becerilerle donatmak üzere hızla uyum sağlamaları gerektiği anlamına gelmektedir (5). Bununla birlikte; mevcut tıp fakültelerinin öğretim yaklaşımları, müfredatlarında YZ kapsama konusunda sınırlıdır (6). Hazır bulunuşluk, öğretme ve öğrenme sürecinin vazgeçilmez bir bileşeni olarak kabul edilir (7). Eğitimde yeni bir davranış değişikliğinin ortaya çıkması öğrencinin hazır bulunuşluk düzeyine bağlıdır (8). Tıp öğrencilerinin YZ hazırlık durumunu değerlendirmek, gelecekteki doktorların YZ teknolojileri ile çalışmaya hazır olup olmadıklarını belirlemek açısından hayati önem taşımaktadır (4). Geleceğin hekimlerinin tıbbi YZ hazırlığının ölçülmesi, müfredat geliştirme, öğretim tasarımı ve ihtiyaç analizi gibi çeşitli süreçler için rehberlik etmek açısından önemlidir (10).

Amaç: Bu çalışmada, tıp öğrencilerinin, tıpta YZ teknolojileri konusunda hazır bulunuşluklarının değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Çalışmamızda, BUÜTF öğrencilerine çevrim içi bir anket sunulmuştur. Ankette öğrencilerin genel bilgileri ile YZ konusunda gerekli yetkinliklerini tanımlamak için Tıbbi Yapay Zekâ Hazır Bulunuşluk Ölçeği (MAIRS-MS) kullanılmıştır (10). Elde edilen veriler istatistiksel olarak SPSS programı aracılığı ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Ankete toplamda 401 kişi yanıt vermiştir. Yanıtlayan katılımcıların cinsiyet dağılımına bakıldığında %44,6(179)'sı erkek, %55,4(217)'ü kadın idi; %1,2(5) kişi cinsiyetini belirtmek istememiştir. Katılımcıların yaş ortalaması 20,81 dir. MAIRS-MS ölçeğinde katılımcıların toplam puan ortalamaları şöyle idi: Bilişsel faktör için 40 puan üzerinden 20,77, yetenek faktörü için 40 puan üzerinden 25,29, öngörü faktörü için 15 puan üzerinden 9,32 ve etik faktörü için 15 puan üzerinden 9,86 idi. Genel olarak BUÜTF öğrencilerinin ortalama MAIRS-MS puanı 110 puan üzerinden 65,25±21,23 idi.

Sonuç: YZ teknolojileri gelecekte sağlık hizmetlerinde önemli bir rol oynayacaktır. Nitekim bu teknolojiler tıbbi uygulamaya dahil oldukça geleceğin hekimleri mevcut ortamdan daha farklı bir ortamda çalışacaklardır. Bundan dolayı geleceğin hekimlerinin yaklaşmakta olan YZ ekosistemine katılmak için yeterli becerilere sahip olmaları gerekmektedir (11). Daha önce yapılan çalışmalarda tıbbi YZ konusunda tıp öğrencilerinin bilgi ve tutumlarına odaklanılmıştır. YZ bilgisi ve okuryazarlığı, YZ hazır bulunuşluğu ile eşit değildir ve bunu öngöremez (12). Çalışmanın sonucu BUÜTF öğrencilerinin YZ hazır bulunuşluğu hakkında fikir vermektedir. Yanıt verenlerin öngörü ve etik faktörler ile karşılaştırıldığında, bilişsel ve yetenek faktörlerinde nispeten düşük performans gösterdiği görülmüştür. Literatürde

bulunan diğer çalışmalarda da sonuçların benzer nitelikte olduğu görülmektedir (13-16). Bu durum tıp ğrencilerinin yapay zeka ile çalışmaya özellikle bilgi ve uygulama açısından yeterince hazırlıklı olmayabileceğini düşündürmektedir. Bu konuda eğitim müfredat geliştirmeleri yapılması hayati önem taşımaktadır. şu anda tıp eğitimi; YZ'nın, tıp fakültesi müfredatına nasıl ve hangi içerikler ile dahil edilmesi gerektiği konusunda benzersiz sorunlarla karşılaşmaktadır (10). Çalışmanın sonuçları bu konuda daha fazla araştırma yapılması ve müfredat geliştirme çalışmalarının ivedilik ile başlatılması gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Tıp eğitimi, Yapay Zeka

Toplumsal Cinsiyet Rollerini, Tükenmişlik ve İş Doyumu

Neşe Nur User

nesenuruser@hotmail.com, AFSÜ Tıp F

Nurhan Doğan

nesenuruser@hotmail.com, AFSÜ Tıp F

İsmail Enes Pekmez

nesenuruser@hotmail.com, AFSÜ Tıp F

Sümeyra Yılmaz

nesenuruser@hotmail.com, AFSÜ Tıp F

İsmail Akçam

nesenuruser@hotmail.com, AFSÜ Tıp F

Cansu Banu Şekercioğlu

nesenuruser@hotmail.com, AFSÜ Tıp F

Pelin Tahancı

nesenuruser@hotmail.com, AFSÜ Tıp F

Emine Gamze Akdağlı

nesenuruser@hotmail.com, AFSÜ Tıp F

Giriş ve Amaç: Hekimler, hasta ve hasta yakınlarının taleplerine karşılık vermeye çalışırken stres yaşarlar. Tıbbi durumların ve işlemlerin karmaşıklığı, riskleri, kullanılan teknolojinin yenilenme hızına uyum sağlama gücü, bilgi ve donanım yetersizliği yanında; uzun çalışma saatleri, ücretlendirme ile ilgili sorunlar, sağlık çalışanlarına yönelik şiddette artış gibi pek çok faktör hekimlerin iş ortamındaki stresini artırmada rol oynar.

Tükenmişlik; bireylerin işleri gereği karşılaştıkları insanlara karşı duyarsızlaşmaları, duygusal yönden kendilerini tükenmiş hissetmeleri ve kişisel başarı duygularının azalması biçiminde tanımlanmaktadır. İş doyumunu, işin bireye sağladıklarının algılanmasıyla oluşan hoşnutluk duygusudur ve kişilerin başarılı, mutlu ve üretken olabilmelerinde önemli rol oynar.

Bu çalışmanın amacı, AKÜTF’de çalışan araştırma görevlilerinin sosyodemografik özelliklerini, tükenmişlik düzeylerini, iş doyum düzeylerini ve toplumsal cinsiyet rolü yönelimlerini belirlemek ve bunlar arasında ilişki olup olmadığını araştırmaktır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın evrenini, 2017-2018 akademik yılı itibarıyla Afyon Kocatepe Üniversitesi Tıp Fakültesi’nde (AKÜTF) görev yapan 151 araştırma görevlisinden oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu, Copenhag Tükenmişlik Ölçeği (CTO), Minnesota İş Doyumu Ölçeği (MIDO) ve Bem Cinsiyet Rolü Envanteri Kısa Form (BSRI)’nin yer aldığı anket formu kullanıldı. Katılımcılara anket formu elden dağıtıldı ve hemen doldurularak geri alınması sağlandı. Verilerin normallik kontrolünde Kolmogorov-Smirnov testi, iki grubun karşılaştırılmasında Student-t testi (normal dağılım veriler için) ve Mann-Whitney U testi, Varyans Analizi (normal dağılım veriler için) ve Kruskal-Wallis testleri, farklı olan grupların belirlenmesinde ise çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey testi kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık için $p < 0.05$ değeri kabul edildi. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS (versiyon 20) paket programından yararlanıldı.

Bulgular: AKÜTF’de görev yapan 151 araştırma görevlisinden 101’i (%66,9) anket formunu doldurarak çalışmaya katıldı. Araştırmaya katılanlardan 57’si kadın (%56,4) 44’ü erkekti (%43,7). Yaş ortalaması 29,7, ortalama hizmet süreleri 2,8 yıl bulunmuştur. Katılımcıların %38,6’sı androjen, %31,7’si ayrışmamış, %16,8’i erkeksi, %13,9’u kadını toplumsal cinsiyet rolü taşıymaktaydı. Katılımcıların tükenmişlik düzeyleri ve iş doyumları arasında ters yönde ilişki olduğu saptandı. Kadını ve ayrışmamış cinsiyet rolü olan katılımcılarda tükenmişlik düzeyi anlamlı derecede daha yüksekti. Cerrahi ve temel tıp bilimlerinde çalışan, haftalık çalışma saati yüksek olan, ölümle ve resusitasyon gereksinimi olan

hastalarla daha sık karşılaşan, kıskanç, baskın, kibirli, muhalif, kaba ve saldırgan karakterli araştırma görevlilerinin tükenmişlik düzeyinin diğerlerine göre daha yüksek olduğu bulundu.

Tartışma ve Sonuç: Sağlık çalışanlarında tükenmişliğin yaygınlaşması, verilen hizmetin kalitesine düşmeye, güvenlikle ilgili sorunlara ve bunların sonucunda tıbbi hatalara yol açar.

İleri yaşın getirdiği hayat tecrübesi ve sosyal destek tükenmişlik sendromundan koruyucu olabilir. Hekimlerin kendilerinin de sağlıklı yaşam önerilerine uymaları, bilişsel yeniden yapılandırma, koçluk, esneklik gibi yöntemleri uygulamaları, tükenmişlik sendromuna maruz kalmalarını azaltmaktadır. Empati hekimleri tükenmişlikten koruyabilir

Androjen bireylerin yüksek düzeyde kadınsı ve erkeksi özellikler geliştirerek, bulunduğu ortamın gereksinimine uygun özellikleri gösterebilecek esnek bir kişiliğe sahip olması, daha iyi uyum ve iletişim becerileri geliştirmelerine yardımcı olabilir. Androjen bireylerin benlik saygıları ve sosyal beğenilirlikleri cinsiyet tipllemeli bireylerden daha yüksekken, kaygı düzeyleri daha düşüktür. Bu özellikler tükenmişlik sendromuna daha az maruz kalmalarını açıklayabilir.

Cinsiyet rolleri yaşam boyu öğrenilir ve sürekli yeniden içselleştirilir. Genç hekimlerin bu yönde destek görmeleri, tükenmişlik düzeylerinin azalmasında ve iş doyumunun artmasında yardımcı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Tükenmişlik, İş Doyumu, Toplumsal Cinsiyet Rolü, mezuniyet sonrası tıp eğitimi

Yatay Geçiş Başvurularında Bazı Değerlendirme Kriterlerinin İncelenmesi: Bir Tıp Fakóltesi Örneği

Duygu Korkmaz Yalçın
korkmazd921@gmail.com, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Mehmet Emin Layık
eminlayik@gmail.com, Söke Fehime Faik Kocagöz Devlet Hastanesi
Sıddık Keskin
skeskin973@gmail.com, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Giriş: Kurumlar arası yatay geçiş başvurularının değerlendirmesinde; genel ağırlıklı not ortalamasının belli bir puanın (60) altında olmaması, başarısız dersin olmaması, disiplin cezasının bulunmaması ve alınmış olunan derslere ait içeriklerin, başvurulan fakóltenin ders içerikleri ile uyumlu olması gibi kriterler bulunmaktadır. Belirlenen kriterlerin sağlanması halinde, başvuran adayın, üniversite yerleştirme puanı (ÖSYM puanı) ve bitirmiş olduğu dönemlere ait genel ağırlıklı not ortalaması (GANO) kullanılarak değerlendirme puanı hesaplanmaktadır. Bu hesaplamada; ÖSYM puanı ve GANO'nun üniversite/fakólte yatay geçiş yönergesi/yönetmeliğinde yer alan katsayılar kullanılmaktadır. Bu katsayıların, üniversiteler arasında değişim gösterdiği gözlenmiştir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı, tıp fakólterinde başarı durumuna göre kurumlar arası yatay geçiş başvurularının değerlendirilmesinde kullanılan kriterlerden ÖSYM puanı ve GANO' nun vakıf üniversiteleri ile devlet üniversitelerinden yapılan başvurulara göre farklı olup olmadığı ve istatistik olarak önemli bir fark var ise nihai sonuç için kullanılmakta olan katsayıların objektifliğine etkisini incelemektir.

Yöntem: 2020-2023 yılları arasında bir devlet üniversitesinin tıp fakóltesi Dönem 2, Dönem 3, Dönem 4 ve Dönem 5'e devlet ve vakıf üniversitelerinden gelen yatay geçiş başvuru sonuçlarından; ÖSYM puanı, GANO, nihai değerlendirme puanı ve eğitim alınan üniversite (vakıf, devlet) değişkenleri kullanılmıştır. Bařvuru listelerine ilgili üniversitenin internet sitesinden ulaşılmıştır. Vakıf ve devlet üniversiteleri arasında başvuru puanları (ÖSYM, GANO) ve nihai değerlendirme puan bakımından fark olup olmadığı Student-t testi ile incelenmiştir. Nihai değerlendirme puanı, ilgili üniversitenin yönetmeliğine göre ÖSYM puanının %60'ı ve GANO'nun %40'ı alınarak hesaplanmıştır.

Bulgular:Dönem 2, Dönem 3 ve Dönem 4' e başvurularda; GANO, ÖSYM puanı ve nihai değerlendirme puanı bakımından devlet ve vakıf üniversiteleri arasındaki fark istatistik olarak anlamlı bulunmuştur. Dönem 5'e başvuruda ise ÖSYM puanı ve nihai değerlendirme puanı bakımından olan fark (istatistik olarak) anlamlı bulunurken, GANO bakımından olan fark (istatistik olarak) anlamlı bulunmamıştır.

Sonuç: Devlet üniversitelerden gelen başvurularda, ÖSYM puanı daha yüksek iken, Vakıf Üniversitelerinden gelen başvurularda GANO'nun daha yüksek olduğu görülmüştür. Elde edilen sonuçlara göre; beklenen diğer yatay geçiş kriterleri sağlandığında (üniversite/fakóltenin belirlediği) GANO ile yatay geçiş yapmak isteyen öğrencilerden, vakıf üniversitesinde eğitim gören öğrencilerin, devlet üniversitelerinde eğitim gören öğrencilerden daha avantajlı olduğu çıkarımı yapılabilir. Objektif bir değerlendirme için ise hesaplamalarda; her dönem için ÖSYM puanı ve GANO katsayılarının farklı alınması gerektiği (öğrenci dönem olarak ilerledikçe ÖSYM puanının etkisinin azaltılması ve not ortalamasının etkisinin artırılması) ve başvuran adayların yazılı bir sınava tabi tutulduktan sonra nihai değerlendirme puanının hesaplanması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: ANO, ÖSYM, Tıp eğitimi, Yatay geçiş

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrenci Değişim Programlarının (Erasmus+,free Mover) Değerlendirilmesi

Mukadder İnci Başer Kolcu

incikolcu@gmail.com, Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı

Giray Kolcu

giraykolcu@gmail.com, Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı

Giriş: Öğrenci değişim programları, gençlerin uluslararası deneyim kazanmaları ve farklı kültürleri keşfetmeleri için bir fırsattır. Bu programlar, öğrencilere yurtdışında eğitim alma ve yeni bir kültürü deneyimleme şansı sunar. Öğrenciler, genellikle birkaç haftadan birkaç aya kadar sürebilen bu programlar kapsamında yabancı bir ülkedeki bir okulda derslere katılırlar. Bu süreçte, öğrenciler hem akademik hem de sosyal açıdan büyük bir gelişim gösterirler.

Öğrenci değişim programları, katılımcılara dil becerilerini geliştirme, yeni arkadaşlar edinme ve kültürel anlamda zenginleşme şansı sunar. Ayrıca, öğrenciler farklı öğretim yöntemlerini deneyimleyerek kendilerini mesleki anlamda da geliştirme fırsatı bulurlar. Bu programlar, küresel perspektif kazanmak isteyen gençler için zengin öğrenme deneyimi sunar.

Fakültemizde üniversitemizin Erasmus koordinatörlüğüne bağlı fakülte Erasmus koordinatörlüğü bulunmaktadır. Koordinatörlüğümüz tarafından öğrencilere danışmanlık hizmeti sunulmaktadır. Bu bağlamda her yıl bir adet tanıtım etkinliği, bir adet deneyim paylaşımı oturumu sürdürülmektedir. 2018-2023 yılları arasında yurt dışı değişim olanaklarına başvuruda ve katılımında da ciddi bir artış izlenmektedir. 2022-2023/2023-2024 eğitim öğretim yılında fakültemizden öğrenci değişim programına katılan öğrenciler ve değişim için ziyaret edilen ülkeler aşağıda resim ve tabloda gösterilmiştir (Resim 1,Tablo 1).

Resim 1. Dünya haritası üzerinde hareketlilik gözlenen ülkelerin gösterilmesi

Tablo 1. Yıllara göre uluslar arası öğrenci hareketliliğinin gösterilmesi

Amaç: Bu çalışmada Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin öğrenci değişim programı ile ilgili memnuniyet düzeylerinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Çalışma nicel araştırma deseninde kesitsel tanımlayıcı olarak tasarlandı. Çalışma için çevrimiçi bir form hazırlandı. Öğrencilerden değişim programı ile ilgili aldıkları danışmanlık hizmetini 0 ile 10 puan arasında puanlamaları istendi.

Bulgular:Çalışma için 177 öğrenci görüş bildirdi (n:177). Öğrencilerin tümü danışmanlık hizmeti almıştı. Öğrencilerin 31'si (17,5%) bir değişim programına katılmıştı, 146'i (%82,5) herhangi bir değişimi programına katılmamıştı. Öğrenciler aldıkları danışmanlık hizmetini $8,45 \pm 1,92$ olarak puanlamıştır (Tablo 2).

Tablo 2. Erasmus+ öğrenci değişimi programı danışmanlık hizmetinin değerlendirilmesi

Öğrenci değişim programına katılım ile memnuniyet arasında istatistiksel anlamlı fark olduğu görülmektedir (Tablo 3).

Tablo 3. Değişim programına katılımın memnuniyete etkisi

Tartışma: Öğrenci değişim programları, öğrencilere dünyayı keşfetme, kendilerini geliştirme ve uluslararası dostluklar kurma imkanı sunan değerli bir fırsattır (1,2). Bu programlar, katılımcıların hayatlarını zenginleştiren ve onları küresel bir vatandaş olarak yetiştiren eğitim programları olarak önemli bir rol oynamaktadır (3).

Bu çalışma neticesinde öğrenci değişim programına katılan öğrencilerin aldıkları hizmet ile ilgili memnuniyetlerini daha yüksek olduğu gösterilmiştir. Bu ve benzeri kapsamda tasarlanacak daha ileri çalışmalar ile öğrenci değişim programlarının etkinliğinin zenginleştirilebileceği kanaatindeyiz.

Anahtar Kelimeler: Tıp eğitimi, öğrenci değişimi, ERASMUS, puanlama